VIKINGOVÉ
SMRT SYNŮ
LASSE HOLM

VIKINGOVÉ

SMRT SYNŮ

LASSE HOLM

FOBOS

© Lasse Holm og JP/Politikens Hus A/S 2019

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.

Translation © Miroslava Gajzlerová, 2020
Cover © Kreatika, s.r.o., 2020
© DOBROVSKÝ, s.r.o., 2020

ISBN 978-80-7390-914-7

VÝCHODNÍ ZEMĚ
Finové
Ladoga
Holmgård (Novgorod)
Vioná
Lovať
Dvina
SKOTSKO
IRSKO
Dyflin (Dublin)
Jorvík (York)
ANGLIE
Lundene (Londýn)
Rípa (Ribe)
Vendové
Kyjev
Dněpr
CHAZARSKÁ ŘÍŠE
Ítil (Volha)
Paříž
Ingelheim
Říše Ludvíka Němce
FRANSKÁ ŘÍŠE
Říše Karla II. Holého
Češi
Slováci
Maďaři
Říše Ludvíka Druhého
Chorvaté a Srbové
FRANSKÁ ŘÍŠE
Chersonésos (Sevastopol)
AL-AMDALUS
Španělský stát
Qurtuba (Córdoba)
Korsika
Sardínie
Mauorica (Mallorca)
ITÁLIE
Řím
Konstantinopol (Cařihrad, Instanbul)
BYZANTSKÉ IMPÉRIUM
SICÍLIE
Peloponés
MODRÁ ZEMĚ
Afrika
VNITROZEMSKÉ MOŘE
Středozemní moře
Kréta
Kypr
Bagdad
Alexandrie
S
Z
V
J

SEVERSKÉ ZEMĚ
A SOUSEDNÍ ŘÍŠE
LAPONSKO
HÅLOGALAND
TRØNDELAG
MØRE
OPPLANDY
ZEMĚ NORŮ
FINSKO
Roslagen
SVEARIGET
Uppsala
Birka
VIRLAND
Skirringssal
(Kaupang)
VÍKEN
GÖTALAND
GOTLAND
DÁNSKÁ ŘÍŠE
Skåne
Ripa
(Ribe)
Lethra
(Lejre)
Haithabu
(Hedeby)
ZEMĚ VENDŮ
FRÍSKO
S
Z
V
J

Osoby

Askold Vikinský vládce Kyjeva, společně s Tyrem.
Argyros Eunúch Bývalý komoří.
Basil den Føroske konstantinopolský císař.
Basil I.
Bella Manželka Sigurda Hadího oka, Rolfova nevlastní sestra.
Železný Bjørn Nejstarší z Lodbrokových synů a Hasteinův pěstoun.
Chagdos Arogantní šlechtic a konstantinopolský eparcha (nejvyšší správce).
Charon Převozník
Eulogios Zámožný perský kupec.
Fótios Bývalý konstantinopolský patriarcha
Halfdan Bílý Nejmladší z Lodbrokových synů, prchlivý a ctižádostivý válečník.
Hastein Schovanec Železného Bjørna, nejlepší přítel Rolfa Troufalce.
Hjalmar Hárfager Jarl s dlouhým vousem z norského Møre.
neboli Hjalmar Krásnovlasý
Jarvis Ranhojič a bývalý fráter.
Khalid Maur a Rolfův nejlepší přítel.
Konstantinos Komoří Basila I.
Magister officiorum Eunuch, císařův ceremoniář.
Michael Dřívější konstantinopolský císař.
Rikin Bjessøer Kyjevský válečník s kostmi v plnovousu.
Rolf Troufalec Vypravěč a Hasteinův nejlepší přítel.
Rorik Kníže Holmgårdu/Novgorodu.
Sigurd Hadí oko Prostřední z Lodbrokových synů, jarl s pomalejším chápáním.
Tankan Balikči Chazarský admirál.
Tyr Vládce Kyjeva, společně s Askoldem.
Ylva Štítonoška a Bellina osobní strážkyně.

Prolog

Normandie roku 930

Pospávám zmožený kocovinou, když do mé komnaty vtrhnou ozbrojení muži. Je jich celkem osm. Rozestaví se v půlkruhu přede dveřmi. Ve svitu jejich pochodní se blyští zlacení sloupů a štukové výzdoby v místnosti. Jsem úplně oblečený a zamotaný do hedvábných pokrývek. Když se z nich vymaním a posadím se, svět se se mnou zatočí. Přemůže mě nevolnost, zasténám a opět klesnu na propocený polštář.

Můj komorník, který ležel na lavici u nohou postele, teď vyskočí, aby mužům zabránil ve vstupu. Pronikavý hlas mu strachy přeskakuje, když volá, že tu nemají co pohledávat a ať se odtud klidí. Je to jen zbytečné gesto. Nejbližší z těch osmi vykročí z houfu a přistoupí k posteli. Komorník se ho pokusí zastavit, ale jeden z mužů vytáhne dýku a bodne. Ubožák vykřikne bolestí a klesne k zemi. Rukama si drží obličej.

Teprve když spatřím krev prýštící komorníkovi mezi prsty, uvědomím si vážnost situace. Vtom další muž vytasí meč. Instinktivně natáhnu ruce před sebe, abych odvrátil útok. Pažemi mi jako blesk projede bolest. Na kratičký okamžik ztratím vědomí. Když se celý otřesený proberu, vidím na svém nádherném purpurovém plášti krev. Krev je i na ložním prádle. Krev je všude. Můj pohled je zastřený, jako bych byl pod vodou. Pokouším se něco říct, ale ze rtů žádný zvuk nevyjde. Teprve po chvíli zjistím, co se stalo.

Má zápěstí jsou přeťata šikmým řezem. Z ran rytmicky tryskají ke stropu proudy karmínové barvy. Jedna ruka mi leží na hrudi. Druhá mi spadla na okraj postele. Obě se podobají bledým, uhynulým zvířatům s nohama trčícíma do vzduchu. Už to nejsou součásti mého těla.

Svou bolest přetavím do divokého, nelidského řevu.

Ze sna mě vzbudí křik. Zamžourám očima a rozhlédnu se po temné místnosti. Teprve když můj tělesný strážce otevře dveře a znepokojeně kontroluje komnatu, uvědomím si, že jsem křičel já.

„Nic se neděje," posílám ho pryč.

Ale opak je pravdou a existuje důvod, proč se ocitám na místě oběti po více než šedesáti letech po krvavém atentátu. Muže s useknutýma rukama vidím v myšlenkách stále, i když jsem se s ním nikdy nesetkal.

Pokouším se vylézt z postele. Musím se dvakrát rozhoupat, než se mi

podaří zvednout. Jsem stařec a každé probuzení mi přináší nová trápení. Přeležel jsem si jednu paži. Je necitlivá a cizí jako kus odříznutého masa. Zaklepu s ní a protahuji prsty, dokud se do ní nevrátí krev a život. Dobelhám se ke stěně a opřu se o chladný, hrbolatý kamenný povrch. Bolesti na různých místech těla se mezitím propojí a já zcela procitám. Obloha venku za klenutým oknem ještě nezačala blednout, ale já už spát nemohu.

Výhledu na les a řeku si nevšímám. Svět už mě nezajímá. Místo toho přecházím po ložnici sem a tam. Kolem velkého krbu se žhavými uhlíky. Kolem stolu, na němž leží nedotčený chléb, sýr a uzenka od večeře. Jako vždycky skončím u psacího pultu, kde čeká čistý list pergamenu.

Už od začátku svého velkého plánu jsem věděl, že nejtěžší bude napsat tento třetí díl kroniky o mém dlouhém, bouřlivém životě. Nikoliv proto, že bych si nemohl vzpomenout na dávné události, které naopak vidím ještě zřetelněji než dění probíhající právě teď. Jenže spousta přátel, válečníků a druhů v boji, které jsem tak dobře znal, v průběhu času zemřela. Nečekal jsem, že vzpomínky na ně budou tak bolestné.

Váhal jsem celé týdny, jako bych stál na okraji propasti. Pochyboval jsem o sobě a měl chuť všechno vzdát. Ale ten sen mi podivným způsobem přinesl novou inspiraci.

Už vím, kde začnu.

První díl

Nilská delta, jaro roku 873

1

Smrt na mě čekala v mělké bahnité vodě. Brodil jsem se rákosím a bosýma nohama jsem přitom prozkoumával nerovné říční dno. Když mi voda dosáhla ke kalhotám vyhrnutým nad kolena, natáhl jsem se dopředu, v každé ruce džber. Ponořil jsem nádoby pod hladinu, a zatímco se plnily, narovnal jsem se a rozhlížel se po zeleném rákosí, jež se zrcadlilo v řece. Díky slunečnímu kotouči rozpálenému doběla bylo odpoledne prosyceno horkem a vlhkem.

Říční příšera zaútočila bez varování. V jednu chvíli řeka líně plynula, a vzápětí již byla voda celá zpěněná. Tlama netvora, plná obroušených zubů, mi surově vyrvala jeden džber z ruky. Podlouhlé tělo se divoce zatočilo kolem dokola a dlouhé, mocné čelisti rozdrtily vědro na třísky. Voda mi proudila přes nahé holeně a pár drobných očí na mě zíral chladným, bezduchým pohledem.

Otočil jsem se na patě a dal se do běhu. Kolem mě se rozstřikovaly kaskády vody, jak jsem se celý promáčený hnal až na břeh. Když už jsem si myslel, že jsem v bezpečí, ohlédl jsem se, abych zjistil, co se mě pokoušelo zabít. K mému překvapení mě travou sahající po kolena hbitě pronásledovalo dlouhé, šedozelené

tělo. Ucouvl jsem, zapotácel se a otevřel jsem ústa, abych zaječel.

Za sebou jsem uslyšel výkřik. Kolem mne prolétla jakási postava. Ve slunci se zalesklo kopí. Poznal jsem široká záda Ravna Buesøna v kroužkové zbroji i jeho nadávky a klení. Z trávy pod ním se ozývalo hlasité sípání. Přitiskl kopí k zemi ještě silněji. Teprve když se rozhostilo ticho, zadýchaně se narovnal, aby se ujistil, že se mi nic nestalo.

„Člověk se v téhle zemi pořád musí mít na pozoru," poznamenal a potřásl hlavou, až se mu rozhoupaly drobné kůstky zapletené ve světlém plnovousu.

Kopí zůstalo hluboko vězet v ploché, podlouhlé hlavě. Nestvůra, jejíž tělo od čenichu až po konec ocasu pokrývaly šupiny, byla dlouhá jako tři urostlí muži. Uprostřed mezi čtyřma zakrnělýma nohama se jí boulilo břicho. Člověk si nedokázal představit, jak takové nožičky mohou těžké tělo udržet, ale zvíře v trávě běželo rychleji než já.

„Ti práttete ámpho?!"

Křik zazněl od třístěžnové galéry. Za nejvzdálenějším břehem ostrůvku se tyčila jako dům. Od zábradlí po nás pátral císařský diplomatický vyslanec a v kulatém obličeji mu hrál úsměv plný očekávání. Jmenoval se Chaldos.

„Co říká ten šmejd?" zamumlal Buesøn zlostně.

„Ptá se, co děláme," přeložil jsem z řečtiny a zavolal jsem na vyslance zpátky latinsky: „Dominus, napadla mě strašná nestvůra, šupinatá bestie z nejtemnějších hlubin pekla s dlouhým zobákem a stovkou zubů."

„Jmenuje se krokodýl, ty pitomý barbare. Tady u Nilu je jich spousta. Koukejte se líp kolem sebe."

Přeložil jsem to Ravnu Buesønovi.

„To znamená, že když nás ten tlustoprd poslal pro vodu, věděl, že tam na nás ta příšera čeká?"

„Musel o té možnosti vědět. Dlouhá cesta po vodě lépe utíká s trochou vzrušení."

Mocným mužům často chybějí kratochvíle. Ani Chaldos nebyl výjimkou.

„Já mu dám vzrušení," zamumlal Ravn Buesøn a prudkým pohybem vytrhl kopí z krokodýlí hlavy.

„Uděláš nejlíp, když se budeš usmívat a dělat jakoby nic."

Chaldos byl konstantinopolský eparcha a třetí nejmocnější muž byzantského impéria. Se svými podřízenými mohl nakládat, jak se

mu zlíbilo, protože moc mu svěřil císař, vyvolený Bílým Kristem samým. Jakýkoliv odpor byl považován nejen za velezradu, ale i za svatokrádež. Kdo se provinil svatokrádeží, tomu vypíchli oči a poslali ho do kláštera, kde se až do konce života musel vkleče modlit. Horší osud si hrdý válečník mohl představit jen stěží.

„Proč jako tělesnou stráž pro toho hajzla vybrali zrovna nás?“ otázal se Ravn Buesøn.

„To opravdu nevím.“

Přešli jsme ostrov. U lodního můstku jsem džber, který nám krokodýl ponechal, naplnil říční vodou. Na palubě čekal Chaldos s rozkročenýma nohama a založenýma rukama. Měl velké břicho a světle zrzavé vlasy. Na bradě mu rašil řídký vous, bez nějž by jeho obličej vypadal jako měsíc v úplňku.

„Když jste odcházeli, měli jste *dvě* vědra,“ poznamenal.

„Velkomocný pane, krokodýl nám jedno vědro sežral, než ho můj přítel zabil.“

Kulatý obličej se rozzářil úsměvem, když Chaldos dostal nový nápad.

„Vědra stojí peníze. Náhradu za ně zaplatíš ty, barbare.“

Vycítil jsem, jak se Ravn Buesøn za mnou narovnal a pevně stiskl kopí. Slovům nerozuměl, ale výsměch v eparchově hlase pochopil.

„Bude mi potěšením nahradit to, o co jsem přišel svou nešikovností, vysoce ctěný eparcho,“ odvětil jsem.

Úsměv Chaldosovi z tváře zmizel. Zklamalo ho, že jsem nijak neprotestoval. Hleděl na mě úzkýma očima a jeho pohled mi připomínal pohled krokodýla. Pak nám měkkou rukou pokynul, ať zmizíme, a kráčel k zádi galéry uličkou mezi dvěma dlouhými, sníženými prostorami, kde seděli otroci u vesel.

„Tu bahnitou slanou břečku vylej,“ oslovil mě, aniž se otočil. „Na palubě máme vody dost.“

V té chvíli jsem eparchovi zachránil život. Položil jsem Ravnu Buesønovi ruku na rameno a zabránil mu, aby zabodl kopí do zad šlechticova kabátce protkaného stříbrem. Můj zásah pouze oddálil to, co bylo nevyhnutelné.

O několik dní později tak jako tak eparcha Chaldos zemřel.

2

Do císařských služeb jsem se svými přáteli vstoupil před půldruhým rokem.

Naše velká vikinská výprava do Středozemního moře skončila katastrofou. Maurská flotila na nás zaútočila v průlivu mezi Hispánií a Modrou zemí, které křesťané říkají Afrika. Na začátku jsme měli přes osmdesát plavidel, ale po námořní bitvě jsme se my, přeživší, tlačili na jediné dlouhé lodi. Plavili jsme se po celé dny bez jakékoli představy, kde jsme. Když jsme se konečně po jedné bouři ocitli na Maiorice, strávili jsme na tomto ostrově sotva jeden den, než se nás místní guvernér zbavil tím, že nás poslal na lodi do hlavního města říše. Plavba po moři trvala déle než měsíc, a když jsme konečně dopluli, pověstmi opředené město nás naprosto ohromilo.

Vysoké kamenné zdi obklopující hustě obydlený konstantinopolský poloostrov se zrcadlily ve vlnách Bosporu jako zlatavý věnec. Za hradbami se rozprostíral mumraj střech zbarvených do nesčetných odstínů červenohnědé terakoty. Nejdále na pobřeží se v parku se sochami a drobnými pavilony rozkládal rozlehlý palácový komplex a vysoko nad tím vším se tyčila mohutná silueta katedrály s pozlaceným křížem na samém vrcholku.

„Teď už chápu, proč bohové dopustili, že nás Maurové porazili," zamručel Železný Bjørn, zatímco jsme všichni u zábradlí lodi jen zírali. „Zavedli nás sem, kde můžeme přijít k ještě většímu bohatství."

Naděje šedovousého obra jsem se mírnit nepokoušel, ale v duchu jsem přemítal, jestli si císař své bohatství a blahobyt dobře střeží. Ke zklamání všech se mělo ukázat, že si je hlídá dobře. Kapitán lodi nezakotvil v žádném z rušných přístavů, ale zamířil k řece, jež ústila do moře severně od hradeb. Později jsme se měli dovědět, že řeka se jmenuje Zlatý roh, a to díky nádherným vilám a palácům, které si bohatí muži a šlechtici vystavěli podél jejího pokojného toku. Nejdále na severním břehu Zlatého rohu se jako obrovská, šedá skvrna ve zvlněné krajině tyčila pevnost s věžemi a střílnami.

To byla Galata, náš budoucí domov.

Do pevnosti Galata jsme směřovali i teď, když jsme se večer

čtvrtého dne plavby vrátili z Egypta domů. V šeru nám svítily vstříc tisíce konstantinopolských světel. Štíhlá válečná galéra se třemi stěžni klouzala mezi malými plavidly v ústí řeky jako orel mezi drůbeží.

Minuli jsme mohutnou kamennou věž na nejvzdálenějším místě šedých hradeb obklopujících Galatu. Otroci u mohutných základů navijáku napínali s rachotem řetěz chránící dva městské vnitřní přístavy proti nočním útokům z moře. Kované články černého řetězu dlouhé jako paže, které jsme spatřili za lodí, narušovaly bledý odraz měsíce na vodní hladině.

Galéra proklouzla mezi dvěma moly střežícími pevnostní přístav jako objímající mateřská náruč. Na kamenném nábřeží pod hradbami čekal důstojník. Byl to podsaditý svalovec a černý plnovous mu natolik zakrýval tváře a krk, že jeho nos ve svitu pochodní připomínal kámen trčící z tmavého křoví. Za ním stála šestice vojáků v uniformách městské posádky ozbrojená kopími.

„Hledám konstantinopolského eparchu," zavolal důstojník nahoru na Ravna Buesøna a na mě, zatímco posádka galéry uvazovala loď a vysunovala lodní můstek.

„To jsem já," ozval se Chaldos a přistoupil k zábradlí. „Kdo jsi?"

„Drakonarius Nikios." Drakonarius nebylo jméno, ale důstojnický titul. „Mám rozkaz dovést tě k císaři, abys mu podal zprávu o svém poslání."

Eparcha důstojníka poznal a zasmál se.

„Od té doby, co jsme se viděli naposledy, jsi tedy udělal skvělou kariéru, Nikie. Čemu vděčíš za to jedinečné štěstí? A kde je císařská šalupa?"

„Šalupu nepoužijeme, eparcho." Teď se pod vousy spiklenecky usmál i důstojník. „Císař si přeje setkat se s tebou inkognito v Eulogiově domě. Proto jsme tu v přestrojení."

Chaldos něco zamručel, jako by mu ten dům připomněl něco nepříjemného. Přešel po můstku a vylezl do nosítek. Čtyři ramenatí otroci popadli rukojeti a odnášeli ho pryč. Důstojník a šestice vojáků ho následovali. Malý průvod zmizel v bráně.

Později mě zlobilo, že jsem krátkému rozhovoru nevěnoval více pozornosti. Udivilo mě však, že jsem na nábřeží zahlédl drobnou postavu s tmavými kudrnami.

„Vítejte doma," pozdravil nás Khalid.

Byl to Maur z jižní Hispánie. Setkal jsem se s ním v Qurtubě, emírově hlavním městě al-Andalusu. Tenkrát to byl chlapec. Dnes z

něj byl mladý muž s černým chmýřím na horním rtu.

„Přišel jsi nám naproti?“ otázal se Ravn Buesøn. „Nebo se něco děje?“

„Je to tak i tak,“ odpověděl Khalid a pustil se do vyprávění.

Když skončil, poslal jsem Ravna Buesøna domů do kasáren za zdmi pevnosti, zatímco Khalid a já jsme běželi podél kamenného nábřeží, nízkou brankou k řece a dále k přístavišti z trámů, kde v řadě kotvily vyrovnané čluny převozníků.

Měli jsme naspěch, abychom se co nejrychleji dostali do císařského města na jižní straně řeky.

3

Běžel jsem poklusem nahoru po spoře dlážděné ulici mezi temnými průčelími domů. Za mnou se Khalid pokoušel udržet krok.

„Jsi si jistý, že je v chrámu Boží moudrosti?“ zeptal jsem se ho přes rameno.

„Říkala to,“ odpověděl.

Moje nevlastní sestra Bella, křesťanka, dnes kolem poledne vyslovila přání pomodlit se ke svému bohu v konstantinopolské katedrále. Na tom by koneckonců nebylo nic špatného. Bohužel se do zákazu vycházení na severní břeh nevrátila. To bylo horší.

„Copak se ji nikdo nepokusil zadržet?“ zeptal jsem se.

„K čemu by to bylo?“

Bella měla svou hlavu. I když jí někdo postavil do cesty překážku, dokázala najít způsob, jak si přání splnit. Khalid mě dohonil a za poklusu mi položil otázku, kterou měl na jazyku už od okamžiku, kdy galéra připlula do přístavu pevnosti Galata.

„Kde jste byli?“

Cesta do Egypta byla zahalena a provázena tajnostmi. Teprve pár dní před odjezdem jsme se s Ravnem Buesønem dověděli, že nás vybrali na misi. Nikdo nám ale neřekl, kam bychom měli eparchu Chaldose doprovázet ani kdy se vrátíme. Měl jsem dojem, že cíl cesty neznal ani důstojník, který nám rozkaz předával.

„Vyslali nás do Alexandrie,“ odpověděl jsem.

„Do Alexandrie? O tomhle městě vyprávěli vojáci, kteří se tam

narodili. Jak tam bylo? Je to hezké místo? Co se tam dělo?“

„Teplo, ano a nic moc.“

Při pohledu na ublížený výraz tmavých očí jsem zalitoval, že jsem byl tak příkrý a strohý.

„Povím ti všechno později, Khalide. Jenže teď nemám myšlenky na nic jiného než na sestru, která je v císařském městě uprostřed noci sama.“

„Není sama. Šli s ní Sigurd Hadí oko a Halfdan Bílý šat.“

Prudce jsem se zastavil.

„Halfdan Bílý šat je venku po zákazu vycházení?“

Khalid přikývl, až mu po hladkém čele poskočily tmavé kadeře. Mé obavy chápal a sdílel. Nedalo se vytušit, co si Halfdan Bílý šat zamane.

Pokračovali jsme mlčky a na rohu jsme odbočili. V úzké boční uličce už jsme sami nebyli. Mnichové a ostatní křesťané, kteří se vraceli z půlnoční mše, nám uhýbali z cesty, když zahlédli dýku a maurský meč visící na mém opasku.

„Budeme rádi, když z toho vyvázneme ve zdraví.“

Khalid měl pravdu. Byli jsme nápadní jako vlci uprostřed stáda ovcí, i když jeho výzbroj nebudila tolik pozornosti jako moje zbraně. Přes rameno mu visel luk a u pasu se mu houpal toulec se šípy. Khalid byl kvůli své štíhlé postavě ve štítové hradbě slabým článkem, ale se svou zbraní se dobře sžil a jeho umění postupně nabylo dokonalosti.

„Jestli je v kostele nenajdeme, vrátíme se do Galaty,“ slíbil jsem Khalidovi a přidal jsem do kroku.

Před námi se nad střechami vztyčil stín chrámu Boží moudrosti. Opěrné pilíře, přístavby a kupole trčely z obrovské stavby jakoby ve zdánlivě bezcílném zmatku. Katedrála byla architektonickým zázrakem, ale zvenčí se nejspíš podobala beztvaré hoře ze zdiva a omítky. U brány jsem se musel dohadovat s několika kněžími, kteří už chtěli chrám na noc zavřít. Nakonec nás ale pustili dovnitř, a tak jsme přešli přes široké nádvoří. Vstoupili jsme do chodby s pozlaceným štukovým stropem, což mělo ve věřících probouzet úctu. Oba nás museli považovat za nevěřící, ale přesto jsme zvolnili a začali jsme opatrně našlapovat.

Na rozdíl od zevnějšku působil vnitřní prostor chrámu Boží moudrosti vzdušně a lehounce jako přelud. Podlaha z leštěného mramoru se v sále s vysokým stropem a nepředstavitelných rozměrů táhla do daleka jako rozlehlá pláň. Obyvatelé Konstantinopole

pyšně tvrdí, že jejich katedrála je největší zastřešený prostor na světě. Na jednu stranu jsem ochoten tomu věřit. Pozlacená kupole není podepřená žádnými sloupy, nýbrž se vznáší vysoko nad hlavami návštěvníků jako umělá obloha. Po obou stranách chrámové lodi nesou římsy ve výšce deseti mužů dvě řady sloupů ze zeleného porfyru, vyšší a mohutnější než největší duby. Kdokoliv vstoupí do chrámu Boží moudrosti, je bezděky zasažen uctivou bázní. Musel jsem si připomínat, že je to dílo lidí – jedinečných, zdatných řemeslníků, ale pořád jen lidí. A stejně jako všechno ostatní, co křesťané vybudovali k poctě svého boha, i tady krása chrámu okouzluje prostoduché věřící, aby mnichové, kněží a biskupové mohli svými výmysly a balamucením vydělávat ještě více peněz.

Blížili jsme se k ikonostasu, dělicí stěně z tmavého dřeva, ověšené pozlacenými ikonami apoštolů, a prošli vstupní částí pod obrazem Bílého Krista, žehnajícího napřaženou pravou rukou s nataženým ukazováčkem a prostředníčkem všem přítomným. Na konci rozsáhlého kněžiště jsme spatřili Sigurda Hadí oko a Bellu na lavici před pozlacenou mříží chránící sochy svatých na oltáři před osaháváním nenechavců. Zarazil jsem se však při pohledu na třetí postavu, která tam s nimi seděla.

„Bratře Jarvisi!“ vyhrkl jsem.

4

Svého starého přítele a mentora jsem viděl naposledy při spěšném rozloučení v italské Luně, zatímco vikingové rabovali, pustošili a zapalovali okolní domy. Drobný, shrbený muž opustil město a zamířil do Říma, aby vykonal kajícnou pouť a modlil se k Bílému Kristu za odpuštění svých hříchů.

Jarvis mi teď připadal svěžejší a mladší než tenkrát. Obličej měl opálený, vřelé oči byly lemovány vráskami od úsměvu a bílé vlasy se zřetelně vyholenou tonzurou na temeni měl dokonale ostříhané. Objali jsme se a jedním dechem jsme se oba překotně navzájem ujišťovali, že se těšíme dobrému zdraví. Teprve po nějakém čase mě

napadlo zeptat se ho, jak se stalo, že je v Konstantinopoli.

„To je dlouhá historie," začal Jarvis, „ale pokusím se ji zkrátit."

Mírným, tlumeným hlasem vyprávěl, jak celý zbědovaný putoval po pět týdnů italskými horami a údolími do Říma. Když tam dorazil, překvapila ho stísněná atmosféra, jež ve městě vládla. Postupně se dověděl, že obyvatele znepokojuje churavění stárnoucího papeže Adriana. Smrt papeže často vedla k vnitropolitickým mocenským bojům mezi chamtivými kardinály, což mívalo pro obyčejné lidi dalekosáhlé následky. Jarvis se nechtěl vměšovat do církevních sporů, přesto se připojil ke skupině shromážděné kolem energického mladého kněze, který kázal o nutnosti postavit se muslimům. Muslimové totiž před několika lety obsadili Sicílii a teď začali plenit a drancovat italský poloostrov.

„Určitě si dobře pamatuješ, jak tvrdě jsem bojoval proti islámu, když jsme se plavili kolem Hispánie," pokračoval Jarvis a zašilhal po Khalidovi, o němž věděl, že je muslim.

„Pamatuji se, že ses o to pokoušel," potvrdil jsem.

Jarvis s námi vyrazil na dlouhou výpravu s pošetilou nadějí, že zbaví svět pohromy muslimské víry. Ta se však ukázala silnější, než si kdo kdy dokázal představit. Jarvisův jediný úder spočíval v zapálení mešity v přístavu al-Jazira. Po zbytek výpravy se cílem nájezdů stala křesťanská města, protože se bránila mnohem chaběji než města muslimská.

„Kéž mi Bůh odpustí mou slabost," vzdychl si Jarvis smutně při té vzpomínce a pokračoval ve vyprávění o svých zážitcích v Římě. „Když starý papež zemřel, sehnal si ten horlivý kněz mezi kardinály dostatečný počet stoupenců a byl zvolen hlavou církve pod jménem Jan. Teď má v úmyslu vytáhnout do boje proti nevěřícím. Sám to zvládnout nedokáže."

„Takže jsi přišel do Konstantinopole, abys císaře požádal o podporu svého papeže v boji proti muslimům?"

„Tobě to vždycky dobře myslelo, Rolfe."

Dobře mi to myslelo pořád – dost na to, abych zapochyboval o tom, že by nějaký fráter z daleké Anglie dokázal o čemkoliv přesvědčit císaře Byzantské říše, byť by i přišel z Říma.

„Nejsem sám." Jarvis se usmíval a v očích se mu zračila sebedůvěra. „Jsem členem delegace italských duchovních a šlechticů. Připluli jsme sem včera. A nejdřív ze všeho jsme v Konstantinopoli samozřejmě museli vidět tohle."

Mávl rukou a v přítmí chrámové lodi přejížděl dojatým

pohledem starých očí vzhůru po sloupech postranních galerií až po zlatavou záři mohutné kupole.

„Zpozorovala jsem Jarvise mezi papežskými delegáty, když dneska odpoledne navštívili katedrálu," vmísila se do hovoru Bella. „Zavolala jsem na něj a od té chvíle si tu spolu povídáme."

Mně to vždycky dobře myslelo a moje sestra byla vždycky hezká. Oválný obličej zdobil úsměv měkkých úst s pravidelnými zuby pod drobným, pihovatým nosíkem a velké modré oči zářily ve svitu olejových lamp jako hvězdy.

„A teď je půlnoc," připomněl jsem. „A zákaz vycházení."

Sigurd Hadí oko, který hovor sledoval ze svého místa po Bellině boku, pocítil potřebu se nějak projevit. Přejel si rukou po dlouhých vlasech, na zátylku spletených a sepjatých pozlacenou sponou, a prohlásil s vážným výrazem ve tváři zdobené černým vousem: „Jsem jarl a syn Ragnara Lodbroka. O křesťany a jejich zákazy vycházení se nestarám."

Na tom, že pohrdal pravidly platnými ve městě, nebylo nic zvláštního. To měl se svými druhy společné. Ale zmínka o „křesťanech" přiměla bratra Jarvise, aby se k němu otočil se zdviženým obočím.

„Copak ti musím připomínat, že jsi taky křesťan?"

Sigurd Hadí oko byl pokřtěn, aby se mohl oženit s Bellou.

„Ano, Sigurde," podotkla jeho žena se svatouškovským výrazem. „Copak jsi zapomněl, že tě v Jorviku pokřtil sám Jarvis?"

Hadí oko, který po křtu žil stejně pohansky jako předtím, mohl jen stěží vzít svá slova zpět, aniž by ztratil tvář. Pomohl jsem mu z úzkých tím, že jsem změnil téma a vysvětlil Jarvisovi, že my coby členové barbarské gardy máme zakázáno pobývat po setmění uvnitř městských hradeb.

„Já jsem mandátor a pro mě platí jiná pravidla," poznamenal jsem nakonec. „Ale obyčejní vojáci bývají přísně potrestáni."

„Ty ses tedy vyšvihl, Rolfe. Od vikinga k důstojníkovi císařské gardy."

„Mandátor není žádný důstojnický titul. Jsem jen velitel."

Byl bych také mohl připojit pár poznámek ohledně Jarvisova vzestupu od pokorného frátera do úzkého okruhu kolem římského papeže, ale rozhodl jsem se toto téma odsunout na pozdější dobu. Místo toho jsem se obrátil k Sigurdovi Hadímu oku.

„Khalid mi říkal, že když jste odpoledne odešli z kasáren, byl s vámi Halfdan Bílý šat."

„Je s námi pořád.“

„Kde?“

Ramenatý jarl, který si na mladšího bratra ani nevzpomněl, se zmateně rozhlédl. Bella ukázala vzhůru na jednu z postranních galerií. Halfdan Bílý šat prý šel nahoru, když ho rozhovor před oltářem začal nudit.

„Dojdu pro něj,“ prohlásil jsem. „Počkejte na mě u vchodu. Doufám, že budeme zpátky v kasárnách dřív, než nás někdo objeví.“

Vyrazil jsem rychle do široké chodby a vyběhl nahoru po schodech, zatímco jsem přemýšlel, jak bych měl nejmladšího Lodbrokova syna přesvědčit, aby šel s námi.

Halfdan Bílý šat byl prchlivý, ctižádostivý a problematický vždycky, ale od té doby, co jsme se dali do služeb křesťanského císaře, jako by dělal všechno pro to, aby se dostal do malérů. Několikrát vyvolal potyčky s městskými strážci a krátce předtím, než jsme s Ravnem Buesønem odcestovali do Alexandrie, sám přepadl a vyděsil houf vojáků pěchoty a zahnal je na útěk. Byli opilí, ale i tak se o tom hodně mluvilo.

Uviděl jsem ho u širokého zábradlí v postranní galerii. Jak jsem se k němu blížil, přemýšlel jsem, co tam dělá. Když jsem přišel až k němu, bylo to jasné.

„Znesvěcuješ nejposvátnější kostel všech křesťanů?“ otázal jsem se.

Ohlédl se na mě přes rameno a v hladce vyholené tváři mu hněvivě zaškubalo. Když mě poznal, odvrátil se s posměšným úsměvem.

„Máš snad nějaké námitky, Rolfe Troufalče?“ otázal se a pokračoval v práci. „Jako velitel bys mě měl umravnit.“

K mým povinnostem opravdu patřil nevděčný úkol hlídat vlastní druhy, kteří se vesměs vůbec ohlídat nedali.

„Máš štěstí, že je noc,“ poznamenal jsem. „Kdyby to bylo ve dne a kostel byl plný, někdo by tě při tom načapal.“

„A co by se stalo, kdyby mě někdo načapal? Dali by mě do klatby?“

„Pro začátek.“ Pozoroval jsem jeho dílo. „To jsou runy?“

Dokázal jsem číst dlouhé latinské texty, ale těch pár značek, které Halfdan Bílý šat vyrýval do mramorového zábradlí, jsem rozluštit neuměl.

„Jsou to *runy*,“ přisvědčil a poslední slovo vyřkl stejně tajemně, jako kdyby řekl *mystéria* nebo *záhady*. „Runy – jako ty, které Ódin,

Otec veškerenstva, viděl norny vyřezávat do kořenů jasanu Yggdrasil.“

Už jsem ten příběh slyšel, ale nejmoudřejší bylo Halfdanovi Bílému šatu neodporovat, a tak jsem mu naslouchal, jako by to bylo poprvé.

„Podívej, Rolfe, svět sestává z utrpení a strádání. To mě naučil život. Dokonce ani bohové ničeho nedosáhnou bez obětí a Ódin musel přinést oběť, aby se naučil kouzlům run: pověsil se na jednu z větví světového stromu a sám sebe probodl oštěpem Gungni. Obětoval se tak dvakrát, *sám sebe* i *sám sobě*.“

Zatímco mluvil, vyhrnul se mu jeden rukáv a odhalil řadu napůl zhojených ran na předloktí. Nikdy dříve jsem je neviděl, ale neodvážil jsem se ho zeptat.

„Zakroucená oprátka propalovala kůži na krku Otce veškerenstva. Z otevřených ran mu kapala krev. Bolest jím projížděla ve vlnách jako řeka. S každou další kapkou ho opouštěl život. Tělo se mu kývalo v chladném větru. Hladověl. Žíznil. Jeho mysl, víc mrtvá než živá, byla naplněna myšlenkou na runy. Po devíti dnech utrpení konečně znal jejich tajemství. Jsou-li zachyceny do kamene, dřeva nebo železa, jsou mocnější než vyslovené slovo, jež v okamžiku mizí. Runy jsou poselstvím pro věčnost.“

Rukou smetl mramorový prach. Jeho vlastní poselství, řada svislých čar s šikmými čarami po stranách, teď bylo vyryto do horní části zábradlí.

„Co je tu napsáno?“ otázal jsem se.

„Byl jsem tady. Halfdan,“ odpověděl.

5

Když jsme s Halfdanem Bílým šatem sestoupili ze schodů, ostatní čekali v chodbě. Bratr Jarvis se nemohl od nádhery chrámové lodi odtrhnout.

„Je to vpravdě jedno z nejúžasnějších děl stvořených Pánem,“ vzdychal.

„Je to dílo architekta Isidora z Milétu," opravil jsem ho suše.

„Avšak přece jen inspirované Pánovou vůlí."

„Spíš příkazem císaře Justiniána před třemi sty čtyřiceti roky. Justinián dal katedrálu postavit na místě, kde během násilných nepokojů proti jeho vládě shořel jiný kostel. Chrám Boží moudrosti je projevem moci a má přimět každého, kdo by pomýšlel na vzpouru proti státu, aby při pohledu na katedrálu porovnal vlastní chytrost se svatou moudrostí, na niž název chrámu odkazuje."

Jarvis mě sledoval s nakloněnou hlavou a nuceným úsměvem ve vrásčitém obličeji.

„Naučil ses spoustu nových věcí od té doby, co jsme se neviděli, Rolfe."

„Především jsem se naučil, že v Konstantinopoli se toho na příkaz Bílého Krista zase tolik neděje, i když všichni – ať už biskupové, nebo žebráci – tvrdí pravý opak. Například teď jsem se coby tělesná stráž císařského diplomatického vyslance vrátil z cesty do Alexandrie, kde podepsal mírovou smlouvu s vládcem Egypta, Ahmadem Ibn Tulunem."

„Nejmocnější císař křesťanského světa," vykoktal Jarvis zaskočeně, „uzavřel *mír* s nevěřícími?"

Pravda byla ve skutečnosti mnohem složitější, ale chtěl jsem, aby pochopil obtížnost mise, na niž byl vyslán.

„Řekni mi, kde bydlíš," vzdychl jsem, když ve mně pohled na jeho sklíčený výraz probudil výčitky svědomí.

Jarvis mi vysvětlil, že spolu s dalšími členy papežské delegace našli útočiště v jednom klášteře uprostřed města.

„Pokus se ostatní delegáty přemluvit, aby s audiencí vyčkali, dokud si spolu nepromluvíme," řekl jsem mu.

Spěšně jsme se rozloučili u brány nádvoří, kterou za námi kněží přibouchli a zamkli. Jarvis se vydal ke klášteru sám. My jsme se rychle vraceli směrem, jímž jsme s Khalidem přišli. Ve tmě jsme minuli nějakého muže, jemuž černý plnovous zakrýval tváře a krk natolik, že jeho nos připomínal kámen trčící z tmavého křoví.

„Děje se něco?" otázal se Khalid, když jsem se zastavil.

„Není to ten důstojník, který nás vítal na nábřeží?" zeptal jsem se.

„Hloupost." Hleděli jsme za podsaditým svalovcem. „Tenhle je v civilu. A ten důstojník přece musí být pořád ještě s Chaldosem a císařem."

Zaplatili jsme strážným u brány k východnímu přístavu, aby nás

pustili ven, a slézali jsme dolů po žebříku. Když jsme usedli na polstrované sedačky člunu s plochým dnem a špičatou přídí, majitel plavidla vyskočil. Byl to šlachovitý chlapík středního věku jménem Charon. Měl podivný zvyk vytahovat ramena až k uším, takže připomínal volavku s dlouhým krkem poskládaným mezi křídly.

„Zrovna jsem přemýšlel, jestli bych neměl požadovat dvojnásobnou sazbu," prohlásil a zamrkal, abychom pochopili, že žertuje. „Za chvíli se začne rozednívat."

Charonův vysoko posazený hlas zněl jako hlas dítěte. Veškeré věty končil tak, že závěr vyslovil ještě o tón výš, takže ať řekl cokoliv, všechno znělo jako otázka. Už při našem prvním setkání mě oslovil jeho smysl pro humor. Tenkrát, ani ne měsíc po našem příchodu, jsem se rozhlížel uprostřed davu u přístaviště převozníků na severním břehu Zlatého rohu a on mi elegantním gestem nabídl svůj člun.

„Takže mladý pán je z barbarské gardy?" otázal se, když odstrčil člun na řeku. Zašilhal po mé lesklé přilbě, jež byla nahoře zdobena drobnou postříbřenou figurkou divočáka – symbolem barbarské gardy. „Jsi ve službě nový?"

Řecky jsem ještě neuměl a on mi musel všechno zopakovat latinsky. Ukázal přes městské střechy na chrám Boží moudrosti a začal vyprávět o katedrále. Naslouchal jsem mu jen na půl ucha, protože jsem ráno dostal písemný příkaz dostavit se na ministerstvo války a dověděl jsem se, že podobná předvolání mohou znamenat cokoliv od mírného pokárání až po odvelení do vzdáleného místa v říši.

„Mladý pán míří na Strategion?" zeptal se Charon, když viděl, jak jsem roztržitý. „S písemným předvoláním v ruce? Jo, jo, tak takového chlapíka může čekat jen jediná cesta."

„Jaká cesta na mě tedy čeká?"

„Nahoru," odpověděl a špičatou bradou ukázal k nebi.

Mlčky jsem čekal, než mi vysvětlil, co tím myslí.

„Mladý pán není v gardě dost dlouho na to, aby se tam nějak prosadil, ale jeho nadřízení ho znají? V tom předvolání asi není nic jiného než čas, kdy má přijít? Takhle to často bývá, když někoho povyšují. Generálové rádi udržují své velitele ve střehu."

„Proč by ze mě chtěl někdo udělat velitele?"

Charon prohlásil, že tu asi nějaká příčina bude, a vysadil mě na nábřeží poblíž ministerstva války. Měl pravdu. Poté, co jsem jistou dobu čekal ve vestibulu s vysokým stropem, kde lidé přicházeli a

odcházeli, mě poslali do neosobní místnosti, v níž za psacím stolem před nástěnnou policí naplněnou nesčetnými svitky seděl jakýsi úředník.

„Jméno?“ vybafl na mě a napsal nějakou poznámku na kus pergamenu.

Stál jsem v pozoru a dal jsem mu odpověď. Úředník vytáhl složku, prohrabal ji a hodil mi jakousi kovovou placku.

„Mandátor,“ prohlásil. „Insignie je nutné nosit viditelně.“

Hleděl jsem na bronzový emblém o průměru palce. Na jedné straně bylo vyraženo M, na druhé straně svitek s křídly. Charon mi později řekl, že mandátor vlastně znamenalo kurýr, ale že slovo v průběhu dlouhé historie řečtiny změnilo význam a teď to je titul.

Úředník se na mě poprvé za celou dobu podíval.

„Blahopřeji,“ kývl odměřeně hlavou.

Když jsem se vrátil na nábřeží, blahopřál mi i Charon, nicméně mnohem přesvědčivěji.

„To musí být nějaký omyl,“ přemítal jsem. „Všichni moji druzi jsou lepší bojovníci než já.“

„Že by třeba mladý pán uměl něco, co ostatní barbaři neovládají? Například latinu?“

Uvědomil jsem si, že je pochopitelně výhodné, pokud velitel barbarské gardy rozumí rozkazům a může příkazy předávat svým spolubojovníkům. Jmenovali mě díky mým jazykovým znalostem.

„Netvař se tak zklamaně,“ těšil mě Charon. „Teď mladý pán dostane dvojnásobný žold. Může také očekávat, že ho často předvolají na Strategion. Bude dobré mít pevnou dohodu s někým, kdo ho může rychle převézt přes řeku. Za pouhých deset solidů měsíčně mohu nabídnout, že dám mladému pánovi přednost před všemi ostatními svými zákazníky.“

Nikdy už mě na ministerstvo války nezavolali, ale i tak jsem dohodu s Charonem zachoval. Když člověk bydlel v kasárnách pevnosti Galata na druhé straně Zlatého rohu, vyplatilo se mít vlastního převozníka. Například se neptal, co jsme s přáteli dělali ve městě po zákazu vycházení, když nás teď vezl vnitřním přístavem mezi tmavými siluetami lodí.

Bella se zachumlala do pláště. Sigurd Hadí oko seděl vzpřímeně a beze slova mezi svou ženou a Halfdanem Bílým šatem, jenž bez ustání brousil nůž svým brouskem. Charon plul k temným obrysům pevnosti na severním břehu podél těžkého uzavíracího řetězu na vodní hladině. Nad námi visel velký bledý měsíc. Hvězdy se

zrcadlily v neklidné vodě.

„Co to tam je?“ ozval se Khalid a na něco ukazoval.

Uprostřed třpytivé vodní hladiny na jednom z článků řetězu uvízla jakási beztvará masa.

„Vypadá to jako kráva,“ usoudil jsem a pohlédl dále dopředu.

„Je to muž,“ vyhrkl Sigurd Hadí oko.

Z vody podivně trčela bledá paže, jako by ten mrtvý ukazoval ochablými prsty na měsíc.

„Jak se sem dostal?“ zeptal se Khalid.

„To bude asi nějaký žebrák. Obrali ho a hodili do řeky,“ prohlásil Charon. „Uděláme nejlíp, když se do toho nebudeme míchat.“

„Už jsi někdy viděl žebráka s takovým břichem?“

„Určitě mu napuchlo, protože se začal rozkládat.“

„Převozník má pravdu,“ přidala se moje nevlastní sestra, která řecky mluvila lépe než kdokoliv z nás. „Plujme dál.“

„Mladá dáma je požehnána dary moudrosti a rozumu,“ poznamenal uznale Charon a změnil kurz.

„Pokud někdo spáchal vraždu, není možné před tím zavírat oči,“ namítl Sigurd Hadí oko. Jeho smysl pro spravedlnost byl mnohem rozvinutější než u většiny lidí.

„Souhlasím,“ přidal se horlivě Halfdan Bílý šat. „Musíme zjistit, o co jde.“

V hnědých očích nejmladšího Lodbrokova syna zaplálo světlo. Kvůli jednotvárnému kasárenskému životu se po celé měsíce se smrtí a mizérií jiných lidí pořádně nesetkal. Hladce oholená tvář se zkřivila, v chraptivém hlase zaznělo napětí. Bylo snazší s ním souhlasit než mu odporovat a kromě toho mi to mrtvé tělo ve vodě bylo povědomé. Kývl jsem na Charona, aby nás zavezl blíž.

Na krku mrtvoly zela od ucha k uchu otevřená rána. Úzké oči po stranách bambulovitého nosu mrtvě zíraly do prázdna. Kolem kulaté brady mu rašil řídký vous, bez nějž by obličej vypadal jako měsíc v úplňku. Byl to eparcha Chaldos.

Arogantní šlechtic, který mě vylákal do Nilu, aby viděl, jestli mě krokodýl sežere, sám našel smrt v řece.

6

Velké tělo leželo na zádech ve vysoké trávě. Paty zůstaly ve vodě. Přední strana promáčeného kabátce ztmavla čerstvou krví. Přiměl jsem Charona, aby nás vysadil v rákosí o notný kus cesty dále na pustém severním břehu řeky, a teď jsme se shromáždili kolem mrtvoly.

„Ty tedy říkáš," zeptala se Bella, „že tenhle muž vedl výpravu, na které jste s Ravnem Buesønem byli minulý měsíc?"

„Přesně tak," odpověděl jsem.

„Konstantinopolský eparcha," konstatoval Sigurd Hadí oko, stojící za svou ženou. „Třetí nejmocnější muž v říši."

„To je postřeh," zasyčel Halfdan Bílý šat a sklonil se nad nebožtíkem. „Dobrá práce. Čistý řez od ucha k uchu."

Sigurd Hadí oko si sarkasmu svého mladšího bratra nevšímal, ale rozčiloval ho jeho zájem o mrtvolu.

„Musíme toho zabitého dopravit k veliteli pevnosti."

Podle Sigurda Hadího oka bylo nad slunce jasné, že bychom měli nebožtíka předat příslušným úřadům. Někdo mu musel vysvětlit, že tak jednoduché to nebude.

„To by vyvolalo určité otázky," začal jsem.

„Jaké otázky?"

„Například proč s sebou máme mrtvého hodnostáře, ty tupče," odpověděl Halfdan posměšně.

„Co myslíš tím tupcem, bratře? Chceš snad naznačit, že pomalu chápu?"

„A ne snad?"

Hleděl jsem z jednoho na druhého a nestačil se divit. Normálně se oba Lodbrokovi synové k sobě chovali ohleduplně a s úctou, neřkuli láskyplně. Teď se Halfdan Bílý šat vědomě snažil vyvolat konfrontaci. Sigurd Hadí oko, který nemohl přijít na žádnou odpověď, se na něj zamračil.

„Zeptají se nás, co jsme dělali na řece uprostřed noci," vysvětloval jsem. „A jestli jsme byli na cestě do města, abychom porušili zákaz vycházení, nebo jsme se už vraceli, *poté co* jsme zákaz vycházení už porušili. A asi dokážete uhodnout sami, kdo bude z vraždy podezřelý."

„Tamhleten může dosvědčit, že jsme nevinní," prohlásil Sigurd Hadí oko a ukázal na Charona. Stál pár kroků opodál u svého člunu

a ramena měl až u uší.

„Kdo dá na takového chudáka?“ namítl Halfdan Bílý šat.

Měl pravdu. V Konstantinopoli mělo bohatství větší váhu než pravda. Pokud eparchův vrah patřil k ostatním mocným ve městě, svědectví nějakého převozníka by velkou váhu nemělo.

„To mluví o mně?“ zeptal se Charon.

Vysvětlil jsem mu, o čem debatujeme.

„Určitě můžu dosvědčit jen to, že jsem dva mladé pány převezl přes řeku po zákazu vycházení,“ podíval se ze mě na Khalida, „a celou skupinku zase zpátky pozdě večer, že ano? Je toho dost na to, abychom se s panstvem dostali do potíží.“

Přeložil jsem jeho obavy ostatním.

„Pošli ho pryč,“ vykřikl Halfdan Bílý šat. „Toho slabocha nepotřebujeme.“

„Je to tak,“ přitakal Sigurd Hadí oko a posunkem převozníka odháněl. „Zmiz, ty křesťanský pse.“

Charon mě naučil řecky. Při křesťanských svátcích, kdy provoz na řece nebýval velký, mě vozil v člunu a učil mě tak, že mi ukazoval budovy a orientační body viditelné z řeky, vykládal mi jejich historii a nutil mě opakovat zapeklité řecké věty, dokud jsem jim neporozuměl a nevyslovil je více méně správně. I když ani jeden z nás nejspíš nemohl říci, že toho druhého zná dobře, během lekcí se mezi námi vytvořily určité sympatie. Bezpochyby právě to Charona přimělo, aby mi důvěrně zašeptal do ucha pár slov, dříve než odrazil od břehu.

„Hoďte eparchu zpátky do vody, mladý pane. Dělejte jakoby nic. Pak z toho možná všichni vyvázneme.“

Zatímco člun s plochým dnem mizel ve tmě za rákosím, přitočil se ke mně Khalid.

„To byla dobrá rada,“ prohlásil, protože také trochu rozuměl řecky. „Myslím, že pokud se nám podaří ostatní přemluvit, měli bychom ho poslechnout.“

Podíval jsem se opět na Lodbrokovy syny, kteří se mlčky měřili pohledem.

„To se takhle chovali po celou dobu, co jsem byl pryč?“ zeptal jsem se.

„Tohle nic není. Teď se spolu rafají pořád.“

„Kvůli čemu?“

„Kvůli čemukoliv. Jako by se jeden druhého snažil provokovat.“

Vrátili jsme se a řekli jsme jim o převozníkově radě.

„Když se zjistí, že jsme mrtvolu hodili zpátky do vody,“ namítl Sigurd Hadí oko, „už teprve budeme vypadat jako viníci.“

„Tak vymysli něco lepšího,“ zasyčel Halfdan Bílý šat, „když jsi tak zatraceně chytrý!“

Rovnováha mezi bratry se rozhodně povážlivě narušila.

„Toho křesťanského psa schováme,“ zvolal Sigurd, „a necháme Rolfa, ať najde vraha. Nebylo by to poprvé, co se mu to povedlo.“

Byla pravda, že jsem měl v minulosti štěstí a dvakrát se mi podařilo vraha odhalit. Poprvé to bylo v Anglii, když jsem našel vraha Ragnara Lodbroka, a podruhé po výpravě do Středozemního moře, kde jsem odhalil, kdo začal postupně zabíjet posádku naší lodi. V obou případech vrah unikl trestu a neexistovala žádná záruka, že bych mohl tento kousek zopakovat.

„Až Rolf najde viníka,“ pokračoval Sigurd Hadí oko, „ohlásíme toho mizeru úřadům.“

„Ale jen jestli to bude nějaký chudý ubožák,“ vmísil se Halfdan Bílý šat. „Když bude mít peníze, budeme ho vydírat!“

Vikinský jarl si nenechá ujít žádnou příležitost, když se může dostat ke stříbru, a Sigurdovu smyslu pro spravedlnost se nijak nepříčilo, když by měl vydírat vraha. To byla záležitost, na níž se oba bratři mohli shodnout.

„To je tedy zatraceně pitomý nápad,“ pošeptal mi Khalid, zatímco jsme se na břehu snažili najít nějaké místo, kde bychom mrtvolu schovali.

„Máš naprostou pravdu, ale dokážeš je o tom přesvědčit?“

„Tvoje sestra to zvládne.“

Bella by si hravě dokázala oba Lodbrokovy syny otočit kolem prstu, ale nezdálo se, že by se chtěla do něčeho plést. Vtom ze tmy vykřikl Halfdan Bílý šat a mával na nás, ať k němu jdeme. V hustém křoví našel zchátralou, dřevěnou kůlnu obílenou vápnem. Když jsme nebožtíka dotáhli dovnitř, zatarasil dveře těžkým kamenem, aby se tam nedostali divocí psi a jiná zvířata.

„Tady může ten tlusťoch odpočívat v pokoji, dokud Rolf nenajde vraha. A když viník nezaplatí, vezmeme mrtvolu a hodíme mu ji na práh domu.“

Ačkoliv jsem o jeho plánu pochyboval, šel jsem za nimi mlčky do kopce k cestě, která se vinula podél břehu až dolů k temným obrysům pevnosti Galata u ústí Zlatého rohu.

7

Oba Lodbrokovi synové si ve tmě vykračovali rázným krokem, protože ani jeden z nich nechtěl, aby ten druhý šel před ním. Bella se připojila ke Khalidovi a ke mně.

„Pomoz mi pochopit, co se děje, bratříčku. Co se stalo, když jste připluli zpátky do Galaty?“

„A ty jsi mi pomohla přimět ty dvě dubové hlavy pochopit, že vydírat vraha je pitomost?“

„Tak daleko oni nikdy nezajdou.“

Zřejmě měla pravdu. Sigurd Hadí oko a Halfdan Bílý šat byli válečníci nahánějící strach, ale také spontánní a vznětliví muži, kteří na mrtvolu co nevidět zapomenou.

„Chaldose vyzvedlo na nábřeží šest vojáků a vousatý důstojník,“ začal jsem.

„Jak ho s takovým doprovodem mohli zavraždit? Třeba se za vojáky jen vydávali.“

„Ten důstojník vlastně něco o přestrojení říkal.“

„Ale uniformy vypadaly jako pravé,“ vmísil se Khalid do hovoru.

„Už jsi někdy předtím toho důstojníka viděl?“ zeptala se Bella.

„Ne, ale viděl jsem ho potom. Potkali jsme ho na ulici před katedrálou.“

„Jsi si jistý, že to byl on?“ zapochyboval Khalid.

„Víc než kdy jindy,“ odpověděl jsem a změnil téma. „Bello, jak jsi věděla, že je bratr Jarvis v chrámu Boží moudrosti?“

Doufal jsem, že ji zaskočím, ale schopnost sebeovládání mou nevlastní sestru nezradila. Velké, nebesky modré oči byly klidné, když ke mně vzhlédla.

„*Netušila* jsem, že tam bratr Jarvis bude,“ lhala.

„Opravdu? Můžu ti říct, že poměrně často vídám sestry z tvého kláštera, jak se za rozbřesku prvním přívozem plaví do města.“

Bella s námi v galatských kasárnách nežila, protože ženám tam byl přístup zapovězen. Místo toho ji přijali jako laickou sestru do blízkého ženského kláštera a ona se velmi snažila, aby se novému prostředí přizpůsobila. Kdysi nosívala nádherné šaty a drahé šperky, ale to jí jeptišky zabavily jako platbu za tamní pobyt. Teď se oblékala do tmavých barev a jedinou ozdobou byl stříbrný křížek, který nosila viditelně na beztvarém hábitu dlouhém až po kotníky.

„Říká se, že jeptišky si přijdou na slušné peníze praním a

žehlením pro městské duchovenstvo," pokračoval jsem. „Mimo jiné pro mnichy z kláštera, kde bydlí Jarvis a jeho papežská delegace."

„To je možné." Nedívala se na mě.

„Taky je třeba možné, že některá jeptiška slyšela členy papežské delegace hovořit o jejich plánech a vyzvonila ti to?"

„Je to jistá možnost." Slyšel jsem, že se usmívá. „Tobě se nelíbilo, že jsem šla do města, bratříčku. Ale ty bys asi udělal totéž, kdybys od spolehlivé osoby uslyšel, že máš velkou šanci setkat se s bratrem Jarvisem."

„Já bych s sebou nebral Sigurda Hadí oko a Halfdana Bílý šat."

„Jako laická sestra se mimo klášter nemohu pohybovat sama." I přes nelibost kvůli své omezené svobodě pohybu se Bella široce a chápavě usmívala. „Kdybys tady byl ty, určitě bych poprosila tebe, abys mě doprovodil."

„Místo toho jsi tedy o to požádala svého manžela a milence."

Úsměv okamžitě zmizel.

„Halfdan Bílý šat není můj milenec," zašeptala. „A Sigurd Hadí oko je mým mužem jen podle jména. Ani s jedním jsem se neviděla po celý měsíc, co jsi byl pryč."

„Ale jinak ses s nimi ‚vídala' pravidelně."

Zavrtěla hlavou, našpulila dolní ret a sklopila bradu na prsa, aby skryla ruměnec.

„Takže všechny ty jejich návštěvy v klášteře…" začal jsem.

„… se odehrávaly v návštěvní místnosti. Mezi námi byly mříže a hlídala nás jeptiška."

Vzpomněl jsem si na podobné podmínky při matčiných návštěvách v saském klášteře, kde jsem žil od svých deseti let až do čtrnácti. Lítost nad tím, že mohu maminku vidět jen jednou měsíčně, aniž jsem se jí směl dotknout nebo s ní mluvit otevřeně, bývala často větší, než jsem dokázal unést.

„Proto je Sigurd Hadí oko tak mrzutý a Halfdan Bílý šat věčně vyrývá runy."

„To není moje věc, co ti dva dělají," odpověděla a zvedla bradu. „Já čekám."

„Na co?"

„Na znamení od Pána, že má kajícná pouť je u konce. Že mi odpustil hříchy. Že mohu znovu otěhotnět."

Bella přišla o dítě, když byla ve třetím měsíci. Namluvila sama sobě, že tato tragédie byla božím trestem za to, že sdílela lože s manželem i se švagrem.

„Na odpuštění Bílého Krista může člověk čekat dlouho," prohlásil jsem, „takže bys udělala nejlíp, kdybys s nimi zase šla do postele."

„Když teď vidím svůj hřích, nedokážu to."

„Asi by ses měla obrátit k chápavějším bohům."

Když se dva muži dělí o jednu ženu, Ásové se jim do toho nepletou. Bílý Kristus však chorobně žárlí na jakékoliv štěstí, kterého se lidem dostane. Znal jsem obě náboženství a věděl jsem, čemu dávám přednost. Bella se svou volbou stále bojovala.

„Kdybych Lodbrokovy syny nesvedla, obětovali by mě při pohřbu svého otce. Místo toho mě vzali s sebou na výpravu. Po celé dva roky jsem byla promáčená, třásla se zimou a trpěla mořskou nemocí, zatímco ti tupci z posádky mě očumovali jako výstavní jalovici. Když se zdálo, že oba bratři padli, začali se chlapi dohadovat, kdo by mě měl dostat. Naučilo mě to, že jarlova žena nemá žádný život. Je to jenom věc, kus majetku. Trofej."

Je pravda, že postavení, jehož Bella dosáhla, bylo mnohem křehčí, než by se na první pohled zdálo. Zjistila to dříve než všichni ostatní, ačkoliv dlouho udržovala představu o pravém opaku.

„V klášteře jsem poznala jiný život," vzdychla.

„Život na kolenou s rukama sepjatýma před obličejem?"

„Možná." Zaváhala, ale pak pokračovala: „Zpočátku jsem si obtížně zvykala na to, že v církevní hierarchii jsem na posledním místě. Nedokázala jsem se pomocí intrik dostat k moci nebo výhodám, jak jsem byla zvyklá. V podstatě jsem nemohla použít nic, co jsem se naučila jako jarlova manželka. Zato můj život se vůbec poprvé nesoustředil jen na to, jak přežít. Měla jsem čas a klid, abych o sobě mohla přemýšlet. Opravdu si myslím, že jsem se lépe poznala."

Vnímal jsem, že se mi chystá říct něco důležitého, ale došli jsme k místu, kde hlavní cesta pokračovala kolem hospod a nevěstinců. Tady utráceli vojáci z pevnosti svůj žold ve volném čase, jehož moc neměli. Vedlejší cesta se vinula vzhůru do kopce k ženskému klášteru. Na křižovatce čekali Lodbrokovi synové.

„Dovedu tě domů," obrátil se Sigurd Hadí oko k Belle.

„Já taky," připojil se Halfdan Bílý šat.

„To není nutné."

Když se pustila po vedlejší cestě, bratři ji navzdory odmítnutí následovali jako psi na vodítku. Hleděli jsme za nimi, dokud nezmizeli ve tmě.

„Pořád jsou z ní celí pryč,“ konstatoval Khalid.

„Očividně z toho moc nemají.“

Ve tmě před námi se vynořily šedé hradby pevnosti Galata. Zabušil jsem na vysokou bránu. Za okamžik se odsunulo jedno okénko. Oči v kukátku si nás podrobně prohlížely. Zamával jsem svým mandátorským emblémem, který jsem nosil na kožené šňůrce kolem krku.

„Proč přicházíte tak pozdě, mandátore Rulle?“

Už dávno jsem si zvykl na to, jak místní vyslovují mé jméno.

„Privatis de causis,“ odpověděl jsem – soukromé důvody.

Oba jsme věděli, že stráž na bráně nemá právo vyptávat se velitele.

„Pokud se to stane znovu, uvedu to do denního hlášení.“

Když nás pustil dovnitř, zastavil mě a kývl hlavou k záři ohně, který prosvítal mezi budovami pevnosti. Bylo slyšet zpěv a hlasitý křik.

„Radím ti, abys své podřízené zklidnil. Jinak by mohla následovat stížnost na generální štáb.“

8

Když jsme se s Khalidem blížili k ohni mezi dlouhými baráky kasáren, tlustý obr s šedivými vousy tancoval kolem plamenů. Železný Bjørn měl přivřené oči. Mával mohutnými pažemi, čouhajícími z krátkých rukávů jeho svrchnice. Potácel se a motal kolem dokola, ale jako zázrakem se držel na nohou.

„Vracíme se zrovna na oslavu,“ oznámil nám Ravn Buesøn, který se s námi setkal v přítmí mimo okruh ozářený ohněm.

Jedinými požadavky pro přijetí do konstantinopolské barbarské gardy bylo, že už je člověk zdatným bojovníkem, aby stát nemusel vydávat peníze na výcvik, a že pochází z cizích zemí, takže ve městě nemá žádné příbuzné. Garda byla sestavena ze tří tisíc mužů z Bulharska, Makedonie, Kappadokie, Arménie a několika dalších zemí. Místní důstojníci jednotlivé etnické skupiny nerozlišovali. Pro ně to zkrátka byli všichni barbaři, a dokud jsme dobře bojovali a

slepě poslouchali, pitky, rvačky a hlasitý povyk se tolerovaly.

Pozoroval jsem skupinu zhruba šedesáti veselých bojovníků, sedících na kládách ve svitu plamenů. Dobrá polovina z nich byli Bulhaři ze setniny, kterou jsem měl na povel. Byl jsem s nimi spokojený. Sice rozuměli jen té nejzákladnější latině, ale byli pečliví a svědomití. S nimi tam seděl houf našich mužů ze Švédska, Norska a ze země Dánů. Všichni na sobě měli volné hábity, jež koupili levně na městských tržištích. Aby lépe snášeli teplé podnebí, mnozí měli vlasy ostříhané nakrátko nebo vyholené v týle a zastřižené vousy. Nemálo z nich mělo černé kruhy kolem očí, protože se říkalo, že to chrání proti ostrému jižnímu slunci.

„Koukejte se, jak ten oheň přeskočím!“ hulákal Železný Bjørn.

Bulhaři šedovousého obra spolu se Seveřany sborově povzbuzovali.

„Na to jsi moc ožralý,“ vykřikl Hjalmar Krásnovlasý, který se vlastně jmenoval Hjalmar Asmundsøn. Přízvisko bylo ironickým poukazem na jeho vzhled. Hlavu měl holou a lesklou jako koleno. Zato dlouhý světlý plnovous mu sahal až po prsa.

„Však já ti ukážu, jak jsem ožralý!“

S těmito slovy se Železný Bjørn odrazil, klopýtl o okraj ohniště a svalil se do plamenů, až se kolem něj rozletěly žhavé uhlíky a polena. Všichni kolem řvali smíchy. Na pomoc mu přispěchal jen Ravn Buesøn.

„Je dobré vidět, že ani Lue se ti nedostane na kobylku,“ poznamenal, když Železného Bjørna tahal z ohně.

Byla to narážka na jednu božskou ságu, kdy se Tór a božský vtipálek Loki pustili do přátelského soupeření se svými odvěkými nepřáteli obry. Loki soutěží s obrem Lue, kdo toho více sní, ale dokáže jen stěží pozřít svou polovinu velké díže naplněné masem. Zato Lue spořádá maso, kosti i svůj díl díže, protože není živou bytostí, ale samým ohněm.

„To je moc hezký, že umíš Železného Bjørna povzbudit, Buesøne,“ zvolal Hjalmar Krásnovlasý, který jeho poznámku zaslechl a pokračoval s vtipkováním. „On se přece pere s Ælde.“

Ælde je stará žena, kterou má Tór za úkol při zápasu porazit. Jenže ona je ztělesněním stáří, a tak zápas spíš spočívá v tom, že se mu snaží z těla vysát životní sílu.

„Možná jsem starší než ty, Krásnovlase,“ obrátil se k němu Železný Bjørn. „Ale na rozdíl od tebe snáším víno líp, protože ty ses půlku života klaněl bohovi, který lidem radosti opilství nedovoluje.“

„Muslimem už nejsem,“ odsekl Hjalmar Krásnovlasý.

Nesnášel, když se mu připomínalo, že kdysi uctíval Alláha, jenž svým stoupencům pivo i víno zapovídá.

„Zřejmě jen proto,“ pokračoval Bjørn, „že už nedokážeš klečet, když ti Rolf přeťal nohu v půli.“

Zranění stehna, jež jsem Hjalmarovi Krásnovlasému způsobil v souboji, se hojilo dlouho. I když postupem času kulhal už jen málo, při sezení musel mít nohu vždycky nataženou.

„Ty pošklebky si nenechám líbit,“ zasyčel a vytasil meč.

„Výborně, už jsem se začínal nudit.“

Železný Bjørn sáhl po bojové sekeře, již měl vždycky po ruce. Seveřané začali uzavírat sázky, jak souboj dopadne. Bulhaři se sázeli také, ačkoli nerozuměli, proč ke sporu došlo.

„Ještě než začnete se soubojem,“ vmísil se Ravn Buesøn, „tak mi odpovězte, jestli některý z vás dokáže pohnout Midgardsormem.“

Oba rváči na něj nedůvěřivě pohlédli.

„To by nedokázal ani Tór,“ zamručel Železný Bjørn.

Vybavili jsme si tu ságu. Po několika prohraných zkouškách má bůh hromu nakonec zdvihnout obyčejnou kočku. Podaří se mu od země zvednout pouze jednu packu, protože tato kočka je had Midgardsorm, jehož dlouhé, šupinaté tělo obtáčí celý svět, a zdvižená packa vyvolá zemětřesení, jež obry vyděsí a odradí od dalších výzev.

„Rolf Troufalec to dokázal,“ prohlásil Ravn Buesøn a otočil se ke mně.

Měl jsem dojem, že mi svou lží žádnou službu neprokazuje, ale jako vždycky se ukázalo, že Ravn dříve, než něco řekl, přemýšlel.

„Když jsme se vraceli z Alexandrie, přistála naše galéra na břehu Nilu, abychom si opatřili vodu,“ spustil Ravn. „Tam se nějaká bestie, dlouhá jako několik mužů za sebou, pokusila Rolfa sežrat.“

Naši druhové, kteří dobré příběhy vždycky milovali, mu viseli na rtech a on vyprávěl, jak mi zachránil život. Zejména Železný Bjørn valil užasle oči při popisu šupinaté potvory, jež zůstala ležet mrtvá v trávě.

„To vypadá, že mluvíš o některém z těch hadů, od kterých můj otec pomohl švédskému králi Herrødovi, když vyrostli natolik, že s nimi byly velké potíže.“

„Přesně to jsem si myslel,“ odpověděl Ravn Buesøn. „A pokud si na ten příběh dobře vzpomínám, Herrød ty netvory dostal jako mláďata od nějakého obchodníka z pouštní země na jihu. A většinu

Egypta tvoří poušť.“

Muži začali s velkou vážností debatovat, jestli byl krokodýl stejného druhu jako mazlíčci krále Herrøda a jak v tom případě zvládli celou cestu až do Švédska. Ale všichni nezapomněli, proč se o tom začalo mluvit.

„*Jak* tedy Rolf tím hadem pohnul?“ zeptal se Hjalmar Krásnovlasý nasupeně.

„Nohama,“ odpověděl Ravn Buesøn. „Utíkal rychleji než on.“

Bojovníci začali postupně chápat, jak to myslí, a představili si celou scénu, načež se jeden po druhém rozesmáli. Nakonec všichni u ohně hlasitě hýkali smíchy – dokonce i Bulhaři, kteří nerozuměli ani slovu, se nechali strhnout bujarou náladou.

„Možná bychom ti měli začít říkat Rolf Rychloběžka,“ navrhl Hjalmar Krásnovlasý. Uchlácholilo jej, že smích byl tentokrát určen někomu jinému než jemu.

„Rolf už má přízvisek až až,“ ozval se tichý hlas. „Rolf Troufalec, Jasnozřivý Rolf a teď taky Rolf Rychloběžka. Je lepší, když bude mít jen jedno jméno, stejně jako Hastein.“

Zpod rozcuchaných světlých vlasů, připomínajících kupku sena, na mě zamrkaly Ylviny oči. Leckomu by mohlo být divné, že štítonoška s námi bydlí v kasárnách, když Bella sem má přístup zakázaný. Jenže Ylva díky ploché hrudi a svalnatým pažím nikdy neměla problém vydávat se za muže a nikoho nenapadlo, aby o tom zpravil naše nadřízené.

„Hastein?“ zopakoval Železný Bjørn.

Široká ramena mu poklesla. Světle šedé oči se zadívaly do prázdna. Ztěžka dosedl na kládu.

„Koukej, co jsi provedla, štítonoško,“ vyštěkl Hjalmar Krásnovlasý. „Za chvíli zase začne zpívat.“

Opravdu netrvalo dlouho a šedovousý obr spustil žalostný nápěv o rodince medvědů, kteří jeden po druhém zahynuli v lese. Medvědice podlehla v boji se zlým medvědem, jedno mládě spadlo do pasti, druhé medvídě se snažilo otevřít včelí úl a včely je zahnaly do jezera, kde se utopilo. Bjørnovi kanuly do vousů nudle a slzy a už se začal ohánět po mužích sedících kolem něj.

„Vždyť jsem to říkal!“ Hjalmar Krásnovlasý vyprázdnil svůj džbánek a zlostně ho odhodil. „A je po zábavě. Tak do pelechů, chlapi.“

Seveřané i Bulhaři se za ním vydali k baráku, kde bydleli po dvou v malých místnůstkách. Brzy jsem tu zůstal jen s Ylvou,

Khalidem a Ravnem Buesønem. Hleděli jsme na Bjørna, jak funí a pobrekává u ohně.

„Můžeš něco udělat, Rolfe?“ otázal se Ravn Buesøn. „Ty většinou víš, jak na něj.“

„Jinak riskujeme, že to tady všechno rozmlátí na cimprcampr,“ podotkl Khalid.

Stávalo se, že Železný Bjørn při pokusu najít něco dalšího k pití prošmejdil kasárna, vyházel nábytek, přikrývky a zařízení na ohniště a přitom hulákal a vyřvával a nedal nikomu usnout. Kdo se mu postavil do cesty, riskoval život, protože jakmile ho víno dohnalo k slzám, bylo s ním opravdu těžké pořízení. Když jsem se k němu opatrně přibližoval, vzhlédl.

„Co máš za lubem, Rychloběžko?“ Uhnul jsem před prázdným džbánem, který po mě hodil. „Ty ale cupitáš, jen co je pravda. Jestlipak budeš moct pořád takhle tancovat, až tě popadnu a naseru ti do tý tvý nevymáchaný huby?“

„Vsadím se, že tak hrozně to nedopadne.“

„Každá sázka je riskantní.“ Vstal a vykročil ke mně. „Jen počkej a uvidíš, ty štěně.“

„Čekat radši nebudu, ty staré psisko.“

Drzé oslovení ho zastavilo. Čekal, že se zachovám přesně opačně, a moje reakce ho zbavila nahromaděného hněvu.

„Mám ti pomoct do postele?“ napřáhl jsem k němu ruku.

„Je úplně jedno, jestli se člověk trápí tady nebo někde jinde.“

Podpíral jsem Železného Bjørna cestou k baráku a do místnosti, kterou obýval sám. Jeho komůrka páchla stájí. Na podlaze se válelo naházené oblečení, vybavení a zbraně. Pomohl jsem mu uložit se na slámu na dolní pryčnu a vrátil jsem se k přátelům k ohni.

„No, tak jste se tedy vrátili ze své tajné mise,“ poznamenala Ylva se založenýma rukama a hleděla na Ravna Buesøna, který s ní před cestou sdílel místnost. „Takže se zřejmě zase nastěhuješ?“

„Vadí to?“ otázal se.

„Už jsem si zvykla, že mi tam nikdo nepřekáží. Pořád tak chrápeš?“

„A ty pořád prdíš ze spaní?“

„Proč ses zmínila o Hasteinovi?“ přerušil jsem je.

Ylva se usmála a odhalila přitom nepravidelné zuby.

„Jen jsem chtěla zabránit bitce mezi tebou a Krásnovlascem. Naposledy jsi zvítězil jen díky mně.“

Byla pravda, že výsledek mého souboje s plešatým jarlem, který

se odehrál na lodi uprostřed bouře, byl velmi podstatně ovlivněn tím, že Ylva stála u kormidla a postarala se o to, aby mi pohyby paluby pomohly. Nikdy jsem jí nepoděkoval. Uznalé pokývnutí stačilo.

„Jak to, že ti prošlo, když jsi Železného Bjørna nazval starým psiskem?“ chtěl vědět Khalid.

„Říkával mu tak Hastein.“

Mlčeli jsme a přemítali o smutku šedovousého obra. Na stesk po svém schovanci, jenž padl v námořní bitvě proti Maurům v průlivu mezi Hispánií a Modrou zemí, zapomínal, jen když byl opilý.

„S Lodbrokovými syny je to stále horší,“ prohodil Khalid. „Když jste byli pryč, Železný Bjørn nebyl střízlivý skoro nikdy. A viděl jsi sám, jak to vypadá mezi jeho bratry.“

Jako mandátor jsem měl nad svou jednotkou formální velení, ale mužstvo se vždycky řídilo podle Lodbrokových synů. Teď v důsledku Bjørnova smutku a kvůli soupeření mezi Sigurdem a Halfdanem vzniklo mocenské vakuum.

„Hjalmar Krásnovlasý začíná větřit krev,“ prohlásila Ylva. „Poslední měsíc nedělá nic jiného, než zasévá rozkol. Láká naše druhy na řeči o návratu domů. Dneska večer otevřeně zpochybnil autoritu Železného Bjørna. Lodbrokovi synové dělají na Krásnovlasce ramena, ale vždycky mi bylo jasné, že ten plešatej mizera se s nízkým postavením nikdy nesmíří.“

9

Nejnižší podlaží kláštera, kde bydlel bratr Jarvis s ostatními delegáty, se podobalo kamenným hradbám obráceným do rušné ulice. Pod střechou krytou taškami byla umístěna řada malých střílen, jako by se mnichové museli často bránit hrozbám zvenčí. Zaklepal jsem na zeleně vymalovanou bránu a nechal se průzorem vyslechnout ohledně své záležitosti. Mnich od brány, se zbytkem šedin na téměř holé hlavě, mě vedl spoustou strohých kamenných chodeb, až se za sloupy a oblouky těžké architektury otevřel pohled do zahrady s pravoúhlými záhony, stromy s citrusovými plody a

malou fontánou s tekoucí vodou. Jarvis se tu vyhříval na lavičce na sluníčku.

„Pán má hosta," zašeptal vrátný tak tiše, že musel svá slova zopakovat, aby na ně drobný fráter zareagoval.

„Děkuji, Fotie."

Pár smutných očí v šedovousém povislém obličeji se na okamžik setkal s mým zrakem, když mnich drobnými krůčky cupital pryč. Bylo mu něco přes čtyřicet, ale pohyboval se jako stařec.

„Z čeho je tak smutný?" zeptal jsem se.

„Fotios? To ti povím někdy jindy." Jarvis vzdychl a narovnal se. „Neumíš si představit, jak starému muži dělá dobře, když sedí na slunci."

„Máš pravdu. To si představit neumím."

Naklonil jsem se nad fontánu a nacákal jsem si vodu na obličej. Na město těžce doléhalo vedro, ačkoliv bylo časné jaro. Přišel jsem rovnou z tvrdého výcviku, který každé dopoledne probíhal v galatských kasárnách.

„Kde jsou ostatní členové tvojí delegace?" otázal jsem se.

„Vydali se do císařského paláce krátce po rozednění."

„Ty jsi s nimi nešel?"

„Včera jsi přece říkal, že by to bylo zbytečné."

„I kdybyste byli domluveni s konstantinopolským eparchou."

„Jak víš, že nejsme domluveni?"

„Eparcha Chaldos je mrtvý."

„Mrtvý?" Jarvis se narovnal a poprvé se na mě podíval přímo. „O tom jsem nic neslyšel. Kdy se to stalo?"

„V noci."

Na chvíli se nad tou zprávou zahloubal, ale na další podrobnosti ohledně eparchova osudu se neptal.

„Kdy bude jmenován nový?" zajímalo ho místo toho.

„To může trvat celé měsíce. Těch, co by tu funkci chtěli, je hodně a jsou ochotni zaplatit. Všechny nabídky je třeba zvážit."

„Úplatky tedy v Konstantinopoli hrají velkou roli?"

To bylo řečeno velice mírně. Korupce byla všudypřítomná. Stalo se běžnou rutinou, že úředníci i eunuchové vyžadovali peníze za popostrčení nějaké záležitosti nebo za dotaz procházející dvorskou byrokracií. Jestliže byl člověk dostatečně bohatý, mohl zaplatit kněží a mnichy, aby se modlili za jeho spásu, a to bez ohledu na jeho hříšný život. Pohyboval-li se někdo ve skromnějším prostředí, mohl si u městských bran zaplatit za to, že nečekal ve frontě se

sedláky a překupníky. A před hodinou po mně nějaký obchodník s látkami u galatského přívozu požadoval solidus za to, že budu moct nastoupit do Charonova člunu jako první. Úplatkářství představovalo pro obyvatele města téměř způsob života.

„To nevadí.“ Jarvis nastavil bradu proti slunci. „Z Říma jsme si s sebou přivezli stříbra dost.“

„Můžeš si být jistý, že zpátky domů ho nepovezete.“

Kývl a ve vrásčitém obličeji se mu usadil výraz hluboké spokojenosti. Chvíli jsem ho pozoroval, než mi to došlo.

„Ty se do Říma nevrátíš?“

Usmíval se, zatímco čekal, než si zbytek dám dohromady sám.

„Tvůj papež zřídí v Konstantinopoli stálé vyslanectví,“ hádal jsem. „A ty je povedeš.“

Vrásky úsměvu se rozšířily i na tváře.

„Vždycky ti to dobře pálilo, Rolfe, ale pravdu máš jen napůl. Na to, abych vedl vyslanectví, jsem příliš nevýznamný. Taková čest přísluší římskému šlechtici. Je synem jednoho z kardinálů, kteří podporovali volbu ‚mého papeže‘, jak mu říkáš. Ten vyslanec má naštěstí jiné zájmy než diplomacii: víno, jídlo, ženy, koně. Dokud nebude mít čas na nic jiného, každodenního provozu se ujmou jiné, zbožnější osoby.“

Pochopil jsem, jak se bratru Jarvisovi v tak krátké době podařilo získat přízeň nového papeže. Vůdce, jenž je závislý na podpoře mocných mužů, potřebuje loajální spolupracovníky, kteří nebudí pozornost. Můj starý přítel a mentor dosáhl v Římě stejného postavení, jaké měl doma v Anglii, kde řídil církevní záležitosti místo jorvikského biskupa.

„Papež se tedy kardinálům odvděčil vysokými funkcemi,“ konstatoval jsem. „Pokud jde o úplatky, Řím asi o moc lepší než Konstantinopol nebude.“

„Kdysi mě lidské slabosti dokázaly rozhněvat,“ vzdychl Jarvis a sepjal ruce na prsou. „Teď už jsem realističtější. Jestliže nedokážeš korupci zastavit, musíš jejích mechanismů využít pro společné dobro.“

„A co je tedy společné dobro?“

„Jednota církve. Světlo křesťanství v temnotě pohanství. Před pár stovkami let se muslimské hordy přiřítily z legendární Arábie a zmocnily se Sýrie, Palestiny a Egypta. Od té doby se jim podařilo dobýt severní Afriku a větší část Hispánského poloostrova. Církev je bezmocná a Řím brání jen skupina samolibých šlechticů, kterým jde

jen o vlastní prospěch.“

Z Jarvisova projevu jsem vycítil papežova slova. Nebyl jsem jediný, kdo se v nepřítomnosti toho druhého naučil něco nového.

„Ty nevěříš, že váš bůh dokáže tvého papeže a jeho sídlo ochránit?“

Moje otázka způsobila, že se celý schoulil. Byla pravda, že Bílý Kristus své stoupence chránil špatně. Z této slabosti zdatní vikingové těžili už dlouho, a to jak na anglickém pobřeží, tak i v říši Franků.

„My křesťané musíme při obraně táhnout za jeden provaz. V tomhle ohledu jsme s tvou sestrou zajedno.“

„Na něčem jiném se neshodnete?“

Mou otázku přešel a odkašlal si.

„Doufám, že naše staré přátelství dokáže pohnout i tebe, abys nám pomohl, i když jsi nenapravitelný pohan.“ Konečně se Jarvis dostal k tématu, k němuž se po celou dobu propracovával. „Musím přiznat, že mě zneklidnilo, když jsi říkal, že jste byli na mírové misi v Alexandrii. Císař se chystá uzavřít spojenectví s nepřáteli víry?“

Toužil se dovědět, jestli Řím zůstal proti islámu osamocen. Mohl jsem ho uklidnit tím, že – je-li to vůbec možné – muslimové jsou snad ještě rozhádanější než křesťané. Alexandrijský vojevůdce uzavřel mírovou smlouvu s císařem jen proto, aby se mohl soustředit na dobytí Palestiny a Sýrie z rukou bagdádského chalífy – jenž ze stejného důvodu s týmž císařem uzavřel desetiletou smlouvu o neútočení.

Jarvisovy oči se rozjasnily.

„Císař se tedy může pohodlně usadit,“ shrnul informace, „a dívat se, jak se muslimové pobíjejí navzájem?“

„Zatímco on sám zbrojí, aby porazil vítěze,“ doplnil jsem ho.

Drobný fráter se při této myšlence usmíval, ale do vrásčité tváře se mu rychle vrátil zasmušilý výraz.

„Bude chtít císař bránit Řím, jestliže by to narušilo jeho mír s Egyptem?“

„Proč si s tím děláš starosti?“ otázal jsem se. „Copak Řím není nedobytný? Nemá tak vysoké hradby, že je nikdo nedokáže ztéct?“

Přesně tohle mi vykládal, když jsme před deseti lety dorazili s Hasteinem do Itálie, abychom vyplenili hlavní město Bílého Krista.

„Řím není chráněn tak dokonale, jak jsem říkal tenkrát,“ připustil. „Forum Romanum je blátivá bažina. Vatikán, který leží mezi kopci na východním břehu Tibery, nemá téměř žádnou

obranu. Kdokoliv může jít rovnou do chrámu svatého Petra. Jak jinak by se tam ty tisíce poutníků dostaly, aby se tam každý den modlily?“

Jen stěží jsem dokázal uvěřit tomu, co jsem slyšel. Dlouho jsem mlčel a zpracovával informace.

„Kvůli tomu, co jsi mi tenkrát vykládal,“ řekl jsem nakonec, „jsem obalamutil Hasteina, aby místo na Řím zaútočil na Lunu. Když můj podvod odhalil, rozzuřil se.“

„Hlouposti,“ namítl Jarvis a mávl rukou. „Hastein má veselou povahu. Zase se uklidní.“

„To sotva. Padl při námořní bitvě proti Maurům. Zemřel s vědomím, že ho nejlepší přítel podvedl.“

Nálada v klášterní zahradě se změnila. Jediným slyšitelným zvukem bylo zurčení fontány. Bratr Jarvis dlouho sledoval štěrk na zahradním chodníku.

„Kdyby se tvému příteli podařilo vyplenit Řím, zabránilo by to jeho smrti?“ zeptal se nakonec.

Hastein by pochopitelně i tak pronikl na palubu maurské zápalné lodi a s bojovou sekerou by se vrhl na nádrž s olejem, protože dbal o svou pověst válečníka. A bez ohledu na to, jestli by Řím pořád existoval, by uhořel poté, co olej vybuchl, protože plameny zachvátily dokonce i mořskou hladinu. O to teď nešlo. Všechno už bylo řečeno, ale jedna věc tu zbývala.

„Ty jsi mi lhal!“

Otočil jsem se na patě a vykročil k východu ze zahrady.

10

Vedro bylo úmorné. V ulici před klášterem vládl čilý ruch. Služebnictvo, poslíčci a otroci se spěšně proplétali mezi zámožnými občany a kupci s těžkými ranci na zádech a všeobecná horečná atmosféra se dokonce i pro město měst zdála být až příliš hektická. Ulice byla prosycená vůní čerstvě upečeného chleba z pekáren a exotického koření z trhů. Výpary z kuchyně a kouř z pecí uvnitř domů se mísily se zápachem kravinců a sražené krve z blízkého dobytčího trhu. Vozy se na tuhých kolech kodrcaly po dláždění.

Voli bučeli, koně řehtali, vozkové pokřikovali z kozlíků a razili si cestu mezi chodci pomocí dlouhých holí.

Vnímal jsem život na ulici jako vzdálený mumraj, který se odehrával pod pestrou krajinou exotických klobouků. Některé byly třírohé, jiné kulaté, další měly nahoře vysoká péra a po straně přišité knoflíky nebo stříbrné šperky. Říkalo se, že obyvatelé Konstantinopole by raději byli nazí s kloboukem než oblečení s nepokrytou hlavou.

Zabočil jsem doleva první ulicí vedoucí dolů k přístavu. Žebráci tu posedávali jeden vedle druhého a nastavovali hrnky a misky. Někteří byli slepí, jiní přišli o ruku nebo o nohu, další předváděli mokvající rány. Úzký průchod mezi nimi byl ukázkou lidské bídy a veškerá ubohost těch chudáků v cárech vytvářela mezi vlhkými zdmi stísněný příkrov šumů a zvuků. Propletl jsem se důvěrně známou uličkou a přitom jsem cítil roztrpčení nad způsobem, jakým skončilo mé setkání s bratrem Jarvisem.

Měl pravdu. Zalhat Hasteinovi byla volba, kterou jsem si vybral sám. Jarvis toho tenkrát moc nevěděl a já jsem ho nazval lhářem, i když svůj omyl čestně přiznal. Cítil jsem se svou reakcí příliš zahanbený na to, abych se vrátil, ale slíbil jsem si, že až ho potkám příště, za své chování se mu omluvím.

Zahnul jsem za roh a pokračoval dále ulicí klenotníků, kde byly na stolech a stojanech před pestrými krámky vystaveny všemožné druhy drahých šperků. Nádherné náramky ze stříbra a zlata se zasazenými perlami a drahokamy se třpytily v krásně opracovaných krabičkách s vyřezávanými vzory a mozaikami na víčkách. Klenotníci vychvalovali své výtvory zákazníkům ve vybraných oděvech ušitých z hedvábí a lnu, zatímco ženy a děti seděly v oknech v prvním patře a dávaly pozor na zloděje. Tlačenice se ještě zvětšila, když jsem se přiblížil k bráně do západního vnitřního přístavu. Šperky tu měly horší kvalitu a obchodníci byli dotěrnější. Jeden pouliční prodejce, kterého jsem nikdy předtím neviděl, mi nastavil před obličej skříňku z postříbřeného cínu a volal, že ji mohu dostat za přátelskou cenu, jen za 200 solidů. Když jsem si ho nevšímal, začal mi nadávat. Ženy křičely, děti brečely, osli hýkali a mezi omšelými fasádami domů se vznášel prach.

Když jsem došel k bráně, prodral jsem se davem pod kamenným obloukem. Odbočil jsem v horní části širokého schodiště vedoucího dolů k nábřeží a protlačil se kolem fronty na cestě vinoucí se podél hradeb dolů k přívozu. Došel jsem až k místu, kde jsem požádal

Charona, aby na mě čekal. Slezl jsem po kamenné zídce a nastoupil k němu do člunu.

„Jsi tu rychle zpátky, mladý pane," přivítal mě s rameny u uší. „Říkal jsi, že se možná vrátíš dost pozdě."

„Ten rozhovor nebyl tak přátelský, jak jsem si představoval."

„To se stává, když člověk potká staré známé."

Zručně provedl člun změtí nákladních lodí, kde muži všeho věku pilně nakládali bedny a sudy s vínem na velké prámy, aby je převezli na nábřeží. Často jsem přemýšlel, proč se městské přístavy nedělají hlubší, aby lodi mohly připlout až do přístaviště. Ale přístavních dělníků ani tahačů prámů se nikdo zbavovat nechtěl. Konstantinopol byla velkým strojem na peníze, kde všichni vydělávali na všech. Křesťané se každý den modlili ke svému mlčenlivému, bledému bohu na kříži, ale odpověď jim dávaly peníze.

Teprve když jsme dopluli na řeku a veškerý ruch za námi se změnil v tlumené nezřetelné mumlání, Charon mi položil otázku: „Co se vlastně stalo s tím nezvaným hostem ze včerejška?"

Když jsme dnes ráno pluli opačným směrem, moc jsme si toho neřekli. Byl jsem zadumaný a mlčel jsem. Charon byl zdrženlivý a nechtěl být vtíravý. Teď už to nemohl vydržet.

„Jestli tím myslíš eparchovu mrtvolu," odpověděl jsem, „tak ta leží v jedné kůlně poblíž říčního břehu, nedaleko od místa, kde jsi nás vysadil."

Charon přimhouřil oči a zadíval se do dálky. Od mohutné šedé stavby pevnosti po pravé ruce se severní břeh Zlatého rohu před námi rozprostíral v podobě zvlněné krajiny s dvorci, poli a prašnou cestou.

„Mladý pán myslí tamhletu kůlnu?"

Vzhlédl jsem a v duchu jsem zaklel. Při pohledu z pevniny se zchátralá kůlna, kde jsme nechali Chaldosovu mrtvolu, schovala mezi rákosím a keři a nebyla vidět. Při pohledu z řeky svítila v zeleni jako jasná bílá kaňka.

„Je to stará loděnice," vykládal Charon. „Leží na pozemku, který perský kupec Eulogios koupil před deseti lety. Bydlí v té velké vile, kterou můžeš vidět tamhle o kousek dál po břehu."

Shluk nízkých žlutobílých staveb se střechou z terakoty a obehnaných vysokou zdí se rozkládal na poloostrově vybíhajícím do řeky. Pokud už by se více rozednilo, když jsme nebožtíka vlekli od vody nahoru, bezpochyby bychom vilu uviděli, ale za tmy zůstala

skryta za stromy a keři.

„Eulogios?“ To jméno jsem už někde slyšel. Přemítal jsem, kde to bylo. „Ten důstojník, který v noci odvedl Chaldose, říkal, že ho císař čeká v Eulogiově domě.“

Charonovi jsem o připlutí císařské galéry k nábřeží pevnosti Galata nevyprávěl. Teď jsem krátce popsal skupinku vojáků a jejich velitele.

„Představil se jako Nikios,“ dodal jsem.

„To mi bohužel nic neříká, mladý pane.“

Nikios. Bylo to vůbec jeho pravé jméno? Chaldosův hlas zněl ironicky, když vousatého důstojníka poznal a poznamenal, že udělal opravdu skvělou kariéru.

Blížili jsme se k přístavišti přívozů, jež se táhlo stovku kroků podél říčního břehu, od hradeb pevnosti Galata jen co by kamenem dohodil. Charon se ke mně naklonil. Jeho běžně vysoký hlas byl najednou hlubší, když prohlásil: „Pokud vím, Eulogios tu kůlnu nepoužívá. Ale až začne mrtvola zapáchat, některý z jeho otroků ji objeví. Musí co nejrychleji zmizet.“

Ramena se mu vrátila na místo. Úslužný úsměv zmizel a vystřídal ho vážný výraz. Došlo mi, že odhodil svou profesionální zdvořilou masku a byl nyní sám sebou.

„Strážný na bráně kasáren si stěžoval, že jsem včera v noci přišel pozdě,“ uvažoval jsem. „Jestliže půjdu večer pryč, všimne si toho.“

„Tak spolu Chaldose odklidíme zítra ráno,“ rozhodl Charon. „Počkej na mě u kůlny půl hodiny po rozednění. Vyvezeme nebožtíka na vodu, zatížíme ho závažím a necháme ho zmizet v řece. Vezmi s sebou nějakého siláka, na kterého se můžeš spolehnout.“

Uznal jsem, že má pravdu. Vrah měl v úmyslu nechat oběť zmizet beze stopy a to bylo nejlepší řešení i pro nás. Vystoupil jsem na břeh a otočil se, abych Charonovi vyjádřil vděčnost za veškerou pomoc.

„Kolik ti dlužím?“ Nic jiného mě nenapadlo.

Převozník zavrtěl hlavou. Do tváře se mu vrátil úslužný úsměv a ramena měl opět u uší.

„Mladý pán mi kromě měsíční platby nedluží zhola nic.“ Hlas se znovu vrátil do své obvyklé vysoké, tázavé polohy. „Všechno je to součást vynikajících služeb mé malé firmy.“

11

Ačkoliv bylo teprve odpoledne, brána pevnosti byla uzavřená. Musel jsem na ni zabušit a čekat, až mě strážný pustí dovnitř.

„Zákaz vycházení začíná už teď, před západem slunce?“ otázal jsem se.

„Ano, v den před císařovými narozeninami to tak je.“

Na významné výročí jsem zapomněl. Teď mi tlačenice a spěch v ulicích a v přístavu dávaly smysl. Obyvatelé města si chtěli odbýt práci a nákupy, aby se mohli volně účastnit zítřejších slavností.

Prošel jsem kolem strážnice za branou a přešel přes cvičiště. Pevnost byla rozdělena na tři stejné části oddělené zdmi – dvůr se stájemi a výcvikovým prostorem, úsek s domy pro místní důstojníky a nejblíže břehu bosporské úžiny kasárna pro barbarskou gardu. Pokračoval jsem dále otevřenou branou kasáren mezi dlouhými, stejnými budovami. Už z dálky jsem slyšel hluk a povyk. Když jsem došel k ohništi, viděl jsem, že polovina gardy – téměř patnáct stovek mužů – vytvořila velký kruh.

„Co se tu děje?“ chtěl jsem vědět, když jsem na okraji shromáždění našel Ylvu, Khalida a Ravna Buesøna.

„Sigurd Hadí oko a Halfdan Bílý šat,“ odpověděla Ylva. „Ty sis nevšiml, že ráno chyběli?“

Pokrčil jsem rameny. Ulevilo se mi, že se oba Lodbrokovi synové dnešního každodenního výcviku neúčastnili.

„Včera se vrátili do kasáren až po půlnoci,“ oznamoval Ravn Buesøn.

„Potom co doprovodili Bellu do kláštera,“ pokračoval Khalid.

„Velitel stráží je zavřel do sklepa,“ dodala štítonoška. „Tam strávili celý den.“

Pojem vězení Seveřané neznali. V jejich domovinách byli zločinci, kteří nedokázali zaplatit pokutu za zabití, kteří vyvolali krevní mstu kvůli loupeži nebo znásilnění nebo kteří jen zkrátka zabili své nepřátele, posláni do vyhnanství, aby si s nimi ostatní ušetřili práci. Zbavit nějakého muže svobody bylo nemyslitelné, a proto se vězeňským kobkám v základech kruhových hradeb pevnosti říkalo jednoduše sklep. Členové barbarské gardy, kteří porušovali pravidla, tu často strávili celý týden bez jídla. Sigurd Hadí oko a Halfdan Bílý šat měli štěstí, že jim uložili jen jeden den.

„Kolem poledne se začali rvát v kobce,“ vysvětloval Khalid.

„Strážní je vyvedli ven, protože si mysleli, že je škoda takovou dobrou bitku propásnout.“

„Rvou se kvůli Belle,“ vyhrkl jsem.

„To je jasné,“ přitakala Ylva. „O další důvod víc, proč se mezi ně nemíchat.“

„Mezi dva muže a jejich ženu se člověk plést nesmí,“ poznamenal Ravn Buesøn.

„To jsou tedy velká slova od chudáčka, který žádnou ženu nemá,“ poznamenala Ylva.

„Zato ty tvoje řeči jsou jen nabubřelé kecy semetriky, před kterou chlapi s křikem zdrhají.“

Zmlkli a každý se díval jinam. Uvědomil jsem si, že během noci v jejich společné místnůstce přichází ke slovu chrápání i pšouky.

„Kde je Železný Bjørn?“ napadlo mě.

„Po výcviku se opil,“ odpověděl Khalid. „Teď vyspává.“

Bez autority Železného Bjørna za zády jsem si toho moc dovolit nemohl. Rvačka muže proti muži žádná pravidla gardy neporušovala a diváci by nebyli rádi, kdybych zábavu zastavil a zmařil spoustu sázek, které už uzavřeli. Řada tlumených zvuků svědčila o tom, že jeden z bojovníků právě inkasuje údery do břicha.

„Zítra ráno budu potřebovat tvoji pomoc,“ obrátil jsem se na Ravna Buesøna a vysvětlil mu, co jsme si domluvili s převozníkem Charonem.

„Poprosil mě, abych s sebou vzal nějakého siláka, na kterého se můžu spolehnout.“

Buesøn zamručel a přikývl. Potěšilo ho mé mínění, že on takovým požadavkům dostojí.

„A co já?“ otázal se Khalid. „Co mám dělat?“

Ravn Buesøn byl dobrý kamarád, jenž mi více než jednou zachránil život. Totéž platilo o Ylvě, která během výpravy po Středozemním moři střežila mou nevlastní sestru. Oběma jsem byl vděčný, ale ani s jedním z nich nebyl náš vztah rovnocenný. Buesøn byl mnohem silnější a zkušenější bojovník než já a štítonoška bývala kdysi jarlem se zvláštním pohledem na život, jak už to tak u velmožů bývá. S Khalidem jsme si byli rovni. Mohl jsem se mu svěřit se svými obavami, stejně jako se on se svými starostmi svěřoval mně. Teď jsem v jeho pohledu zahlédl uraženou ješitnost, že jsem ho opomenul.

„Doufal jsem, že se postaráš o Sigurda Hadí oko a Halfdana Bílý

šat,“ řekl jsem.

Naučil jsem mladého Maura všechno, co jsem já sám věděl o ošetřování ran – přikládat na otoky chladné obklady, aby splaskly, čistit tržné rány převařenou vodou a medem, udržovat pacienta s otřesem mozku v klidu a podávat mu hodně tekutin. Sigurd Hadí oko a Halfdan Bílý šat budou tohle všechno potřebovat a já jsem nedůvěřoval křesťanským lékařům z pevnosti, kteří věřili, že všechno se dá vyléčit pouštěním žilou.

Podle úrovně hluku jsem usoudil, že pěstní souboj se brzy rozhodne. Obecenstvo povykovalo a hulákalo, ale náhle se ozvaly jen zklamané výkřiky. Prodral jsem se davem, jenž se zvolna začal rozcházet. Oba Lodbrokovi synové, zpocení, s nesčetnými podlitinami na holém těle a krvavými ranami v obličeji , leželi na zemi v bezvědomí. Omráčili se navzájem.

„Odneste je zpátky do baráku!“ zavolal jsem latinsky na skupinu svých bulharských podřízených.

„Vsadili jsme si peníze,“ stěžoval si jeden z nich a pokoušel se dostat na nohy Halfdana Bílý šat, svého osobního favorita.

„Pokud se z toho nezotaví, k výsledku se nedostanete nikdy.“

To dávalo smysl, takže Bulhaři oba bratry sebrali a odnesli. Dav se rozptýlil a já jsem muže poslal, aby si každý šel po svém. Náhle mě popadla nějaká silná paže.

„My dva si musíme promluvit.“

Tvář Hjalmara Krásnovlasého s dlouhým vousem pod holou hlavou vypadala napjatě. Ohlédl jsem se po Ravnu Buesønovi a po Ylvě, kteří stáli asi dvacet kroků opodál. Byli zcela zaujati svým hašteřením. Khalid šel za Bulhary do baráku.

„Viděl jsi sám, jak to s Lodbrokovými syny vypadá.“ Krásnovlas mě odtáhl mezi muže, kteří zůstali na prostranství. „Teď se musíme velení ujmout my ostatní. My dva, Rolfe, to zvládneme. Postavíme naše bojovníky do latě. Dány, Švédy a Nory. Přimějeme je, aby usilovali o společný cíl.“

„O jaký cíl?“

„O návrat domů.“

Šedomodré oči upřeně hleděly s vážným výrazem do mých. Krásnovlas nežertoval ani nic nepředstíral. Od doby, co jsem ho poznal, byl poprvé upřímný.

„Jsem na jihu už pětadvacet let,“ pokračoval. „Nejdřív ve službách hispánského emíra, teď u křesťanského císaře. Lesy a hory své domoviny jsem viděl naposledy, když jsem byl velmi mladý.

Teď je mi přes čtyřicet a nejsou tu žádné vyhlídky, že by nás Lodbrokovi synové dovedli zpátky na sever. Příliš se zabývají vlastními problémy a spory, než aby se někam hnuli. My dva jsme jiní.“

Procítěná slova probudila v mé hrudi závan stesku po domově. V Norsku jsem nikdy nebyl, zato jsem před sebou viděl northumbrijské hluboké, stinné lesy, cítil vůni vřesu na sklonku léta a vzpomněl si na pocit, kdy má člověk za mrholení pod nohama mokrou trávu.

„Jak?“ zamumlal jsem nezřetelně.

„Je nás sedmadvacet zdatných mužů. Bude pro nás hračka v některém z přístavů unést nějakou loď. Když to provedeme v noci, budeme už daleko na moři, než nás objeví.“

„A co uzavírací řetěz?“

„S tvojí mazaností a pod mým velením už na nějaké řešení přijdeme. Pojď do toho, Rolfe. Copak bys nechtěl znovu uvidět matku?“

Představil jsem si v duchu maminčin úzký obličej vroubený neposlušnými světlými, vlnitými vlasy. Sahaly jí vždy jen po ramena, protože je ustřihla pokaždé, když jí začaly překážet. Byla hezká, i když jsem o tom nikdy nepřemýšlel, a miloval jsem ji, ačkoliv mě nikdy nenapadlo, abych jí to řekl. Ten obraz mi připomněl, proč jsem se domů nevydal už dávno a proč jsem chtěl v císařských službách setrvat ještě nějaký čas.

„Já do toho nejdu,“ prohlásil jsem.

„Myslíš si, že se tu máš dobře?“ otázal se. „Ve městě plném křesťanů? Po celý rok v horku a pod žhavým sluncem? Tahle země pro nás není, Rolfe. Bohové nás touží vidět odcestovat, abychom jim znovu mohli obětovat.“

Měl pravdu, už to bylo velmi dávno, co jsme obětovali koně a navzájem se pomazali jeho krví na počest a oslavu mocných Ásů a Vanů. Křesťanům v našem okolí by se to určitě moc nelíbilo. Připomnělo mi to, co je mou povinností.

„To jsi přehnal, vojáku,“ zvolal jsem latinsky a vytrhl se mu. „Na velitele se beztrestně nesahá.“

Nejbližší muži v davu se zvědavě zarazili. Hjalmar Krásnovlasý zaskřípal zuby, když viděl, že jeho upřímnost byla marná.

„Varuju tě,“ prohlásil výhrůžně. „Jestliže nejdeš se mnou, jdeš proti mně.“

„A já varuju tebe. Nezapomeň, že jsem mandátor.“

Po boku Hjalmara Krásnovlasého se objevilo několik Norů. Pochopil jsem, že to nebyla náhoda, když mě zavedl právě sem.

„Už sis zvykl velet, Rolfe Troufalče. Snad si nenamlouváš, že titul, který jsi dostal od křesťanů, ti dává právo narušovat božský řád?“

„Jaký řád?“

„Copak nevíš, že Heimdal na úsvitu věků navštívil chudé manžele v jejich chýši a ženu obtěžkal?“

„To ano,“ odpověděl jsem. „A pokud si vzpomínám, porodila žena o devět měsíců později chlapce jménem Træl – Otrok.“

„Přesně tak.“ Ve tváři mu hrál pohrdavý úsměv. „Træl – Otrok byl hloupý a ošklivý, ale také silný a schopný těžké práce. Byl to praotec nesvobodných mužů.“

Znal jsem tu legendu a tušil jsem, proč s ní přišel. Heimdal, bůh prozřetelnosti, totiž navštívil i tesaře, který měl za ženu přadlenu. S ní počal syna jménem Karl, od něhož svůj původ odvozují sedláci a řemeslníci. Na velkém dvorci obdařil zámožný pár hrdým synem, jemuž říkali Jarl. Z něj pocházejí králové a velmožové. Takto byly pro všechny věky ustaveny jednotlivé stavy mezi lidmi.

„Měl bys vědět, kde je tvoje místo, synu otrokyně,“ zvolal Hjalmar Krásnovlasý hlasitě, aby ho všichni slyšeli. Rozuměli mu však pouze Seveřané. „Sypeš ze sebe rozkazy napravo nalevo a sekýruješ poctivé svobodné muže.“

Dav kolem nás zhoustl. Naše střetnutí přilákalo spoustu zklamaných diváků, kteří předtím přihlíželi bitce.

„Ty mi nebudeš říkat, že jsem synem otrokyně,“ zaťal jsem pěsti.

„Ne? Copak není pravda, co mi kdysi vyprávěl tvůj zesnulý přítel Dagfinn Fagre? Tvoje matka byla otrokyní v Ripě a…“

Více už říct nestačil, protože jsem ho pěstí zasáhl do brady. Zapotácel se a já jsem mu zasadil ještě další rány do obou spánků.

Musel jsem to s ním vyřídit rychle, protože pokud by měl čas se vzpamatovat, moc dlouho bych nevydržel. Když se celý otřesený plazil po zemi, narovnal jsem se a uviděl rozzlobené pohledy shromážděných bojovníků. Tělesné potrestání staršího vojáka mladším velitelem nebylo populární nikdy. Uvědomil jsem si, že hraji o život. Vrchní velení by místo hledání viníků prohlásilo, že jsem padl jako oběť rozlíceného davu.

„To si říkáte vojáci?“ zařval jsem latinsky. „Jste ožralá čuňata, a navíc v den před císařovými narozeninami! Představení je dnes večer u konce. Zpátky do kasáren!“

Dav cizích vojáků překvapeně zaváhal. V očích jim stále probleskoval vztek. Hjalmar Krásnovlasý u mých nohou zmámeně mumlal.

„Zatracenej otrockej bastarde.“

Tentokrát jsem ho zasáhl přímo mezi oči. Silný úder způsobil, že hlavou tvrdě udeřil o dlažbu kolem ohniště. Konečně zmlkl.

„Co jsem vám říkal?“ zařval jsem na ostatní. „Odchod!“

Hjalmar Krásnovlasý střetnutí s konečnou platností prohrál. Shromážděním muži už tu neměli nikoho, koho by podporovali. Hleděli jeden na druhého, trochu zmatení z toho, jak snadno by se nechali strhnout. I Norové ztratili odvahu, když se Thrákové, Bulhaři a Kappadočané obrátili k odchodu. Dav se pomalu rozcházel.

„To se tedy musí nechat, Rolfe Troufalče.“ Ylva, která si konečně všimla, co se děje, na mě hleděla s uznáním. „Myslela jsem, že tě roztrhají na kusy. Jednou to třeba dotáhneš až na velitele.“

„To je víc, než kam to kdy dotáhneš *ty*,“ podotkl Ravn Buesøn.

„Jako kdybys ty byl na tom líp, ty trapnej bimbasi.“

„Já *jsem* velitel,“ přerušil jsem jejich handrkování.

Získal jsem si respekt. Bylo mi však jasné, že o Hjalmaru Krásnovlasém rozhodně neslyším naposledy.

12

Když jsme se s vycházejícím sluncem za zády s Ravnem Buesønem příštího rána vydali na místo, kde Sigurd Hadí oko a Halfdan Bílý šat zanechali ve zchátralé kůlně Chaldosovu mrtvolu, potkali jsme jen jeden osamělý koňský povoz naložený dřevem. Na kozlíku seděl muž s kapucí staženou přes hlavu. Když nás vůz minul, cesta podél severního břehu Zlatého rohu zůstala pustá a prázdná.

„Ty a Ylva…“ začal jsem.

„Co je s námi?“ otázal se Buesøn.

„Měli byste si dát pozor, aby se to vaše kamarádské špičkování nějak nezvrtlo. Když se dva přátelé veřejně urážejí, může se stát, že to přeženou.“

Rozkol v naší malé skupince bojovníků bylo to poslední, co bych potřeboval.

„To je jen takový náš způsob, na který jsme si zvykli," pokrčil Ravn rameny.

„Bydlíte spolu už rok a půl. To je dlouhá doba. Kdyby ti Ylva vadila, je volná pryčna u Železného Bjørna."

„Bydlet s tím ožralou by mi vadilo mnohem víc," usmál se Ravn. „Buď v klidu, my už zlobit nebudeme."

Mlčel jsem a přitom si vychutnával ranní chlad. Věděl jsem, že vedro předchozích dní opět ovládne krajinu, jakmile slunce doputuje na obloze o něco výš. V ohybu cesty, kousek od velké vily na poloostrově, jsme sešli po svahu dolů ke břehu. Už v půli cesty, měl jsem pocit, že tady něco není v pořádku.

„Vidíš Charona a jeho člun?" zeptal jsem se.

„Určitě jsme přišli moc brzy," odpověděl Ravn. „Začneme s tím, že nebožtíka dotáhneme dolů k vodě. Kde je ta kůlna?"

Zkoumal jsem vysoké houští.

„Za světla vypadá všechno jinak. Možná jsme na špatném místě."

Prohledávali jsme hustý porost na břehu a postupně se od sebe vzdalovali. Noční vlhkost se začala vypařovat a tvořit mlhavé mráčky nad vodou. Najednou jsem z větší dálky uslyšel Ravna Buesøna.

„Zkus se sem dostat. Našel jsem nějakou stezku."

Říkat tomu stezka nebylo úplně přesné. Čerstvé větve a tráva byly ulámané a zašlapané do bláta, jako by si křovím razil cestu nějaký rozzuřený vůl.

„Stalo se to nedávno," zhodnotil jsem situaci. „Míza z větví ještě nezaschla."

Pokračovali jsme dále houštím a najednou jsme se ocitli na otevřeném prostranství, jež bylo tři kroky široké a pět kroků dlouhé. Ve vlhké půdě se rýsoval velký obdélník, kde nic nerostlo. Trvalo jen okamžik, než jsem si uvědomil, co se stalo.

„Tady stála ta kůlna," vyhrkl jsem. „Ale někdo ji odstranil."

Ravn Buesøn zamyšleně pozoroval okolí, přičemž si pohrával s kůstkami ve svém splétaném plnovousu.

„Že by tady byl ten tvůj převozník?"

„Charon by ve svém člunu kůlnu i mrtvolu najednou neodvezl."

Nicméně nebylo žádných pochyb. Kůlna zmizela do posledního kousku. Za měsíc se keře znovu rozrostou a zahladí veškeré stopy.

Zůstali jsme na místě a v rozpacích se rozhlíželi, aniž jsme byli schopni rozhodnout se, co máme dělat. Nějakou dobu jsme čekali na Charona, zatímco slunce stoupalo po obloze a začalo pálit. Nakonec jsme to vzdali a vydali se křovím zpět.

„Někdo tudy šel mnohokrát tam a zpátky," řekl jsem.

„A tady je stopa nějakého povozu."

Ravn Buesøn došel o kus dále, kde bylo houští řidší. Země byla rozrytá stopami kol a koňských kopyt, jež pokračovaly nahoru travnatou strání směrem k cestě.

„Povoz se čtyřmi koly a jediný kůň." Svraštil čelo. „Nepotkali jsme nějaký takový, když jsme sem šli?"

Měl pravdu. Rozpomněl jsem se na ten povoz.

„Byl naložený dřevem," prohlásil jsem. „Muž na kozlíku měl přes hlavu kapuci."

„Možná to byl on, kdo tu kůlnu odvezl."

„Sám to neudělal. V křoví jsou stopy šesti mužů."

Vrátili jsme se k místu, kde stávala kůlna. Objevili jsme ušlapanou stezku, která vedla dále podél říčního břehu.

„Když vozka s kapucí odjel s kůlnou, šlo těch pět tudy," sledoval jsem stopy pohledem. „Nahoru k Eulogiově vile."

„Půjdeme tam, nebo budeme hledat ten koňský povoz?"

Rozhodli jsme se, že půjdeme po stopách kol až k cestě. Odtud pokračovaly k pevnosti. Zatímco jsme však čekali na Charona, příliv lidí z vnitrozemí se bohužel zvýšil. K přístavu přívozů nemířili jako obvykle obchodníci s vozy a kárami, sedláci s domácími plodinami nebo honáci dobytka se svými zvířaty. Tentokrát do města proudili svátečně oblečení gratulanti, vlekoucí s sebou ženy a děti, aby tam oslavili císařovy narozeniny. Všude vládl živý hovor a veselá nálada. Lidské hemžení veškeré stopy po koňském povozu smazalo.

„Nemohl jet nikam daleko," prohlásil Ravn Buesøn. „Když si pospíšíme, možná ho najdeme dole u přívozu."

„Pojďme nejdřív prozkoumat vilu."

Vydali jsme se proti proudu lidí podél vysoké zdi obklopující dům a jeho velké zahrady. Skončili jsme u důkladně zavřené brány. Když jsme na ni zaklepali, nikdo se neozval, a tak jsme se vydali postranní cestou dolů k řece. Tady jsme našli menší bránu, která byla trochu pootevřená.

„Zkusíme to?" pohlédl jsem na Ravna.

„Proč ne?"

Proplížili jsme se bránou a pokračovali přes štěrkový dvůr. Pod

otevřeným přístřeškem stála nosítka, do kterých vlezl Chaldos, než ho odnesli vstříc smrti. V drobném štěrku na dvoře byla spousta otisků lidských nohou. Soustředily se kolem stop po koňském povozu.

„Šířka kol souhlasí," konstatoval jsem.

Prošli jsme velkou kuchyní, kde nad ohništěm visely prázdné hrnce a kuchyňské náčiní bylo na noc uklizeno. Za normálních okolností by hospodářská část takové velké vily pulzovala životem a všemožnými činnostmi, a to nejen v den národního svátku. Tady ale vládlo naprosté ticho.

Našli jsme chodbu dlouhou asi padesát kroků, která vedla nahoru do hlavní budovy a končila ve velkém obdélníkovém atriu lemovaném sloupy a přístřešky. V nejvzdálenějším konci atria byly pootevřené vysoké dvoukřídlé dveře. Vedly do jídelny s nádherně zdobenými stěnami z pestrobarevného mramoru. Uprostřed místnosti stály na podlaze kolem nízkého, černě lakovaného stolu čtyři divany. Pod vysokým stropem proudilo dovnitř štítovým oknem s malými skleněnými tabulkami světlo.

„Není tady živá duše," zašeptal Ravn Buesøn.

Dveřmi na protějším konci jídelny jsme vyšli na lodžii s mramorovou podlahou. Za půlkruhovou sloupovou kolonádou jsme viděli na řeku, po níž pod vzdálenou siluetou Konstantinopole pluly sem a tam přívozy a prámy. Vila byla mikrokosmem chladných sálů a nepředstavitelného luxusu. Skutečnost, že tu nebylo ani živáčka, jen ještě více zesilovala atmosféru pokojné odlehlosti vzdálené veškerému světu.

„Boháči nikdy nebydlí sami," řekl jsem. „Měla by tu být celá malá armáda otroků a eunuchů."

Popošli jsme pod sloupovou kolonádu a zahleděli se dolů na vodu v řece, která klidně plynula dále pod okrajem lodžie, zhruba v hloubce dospělého muže. Dolů k molu vedly schůdky, ale u kotevních pilířků žádné plavidlo uvázané nebylo.

„Možná je Eulogios někde s lodí," navrhl jsem.

„Třeba někde hází do vody mrtvolu."

Pohlédli jsme na sebe. Ravn Buesøn by ještě něco dodal, ale přerušil ho cizí hlas.

„Co tu děláte, vy dva?"

Za námi před dveřmi do jídelny stál muž středního věku s rozkročenýma nohama a rukama založenýma v bok. Jeho otázka byla oprávněná, mohl to být eunuch nebo domovník. Ale cosi

nebylo v pořádku. Nevěděl jsem hned, v čem je problém. Ravn Buesøn ano.

„Přišli jsme sem, abychom perskému kupci Eulogiovi položili pár otázek ohledně jedné kůlny," prohlásil.

Uvědomil jsem si, že příchozí nám svou nezdvořilou otázku položil v severštině, jazyku společném pro všechny Seveřany. Obličej měl ošlehaný větrem, byl vousatý a v dlouhých, řídkých vlasech mu prokvétalo stříbro. Na sobě měl hnědý kabátec s opaskem a v ruce držel bojovou sekeru, na jejíž rukojeti jsem viděl runy.

„Včera večer stála kůlna na břehu řeky," pokračoval Ravn Buesøn. „Teď je beze stopy pryč."

„S tím vám bohužel nepomůžu."

„Opravdu? Tobě a tvým pěti kamarádům muselo trvat skoro celou noc, než jste ji odklidili."

Na ošlehané tváři se objevil drsný výraz. Seveřan vyštěkl přes rameno krátký povel. Z jídelny vyšli čtyři další muži a v ruce drželi meče nebo sekery. Byli vysocí, vousatí, ramenatí – typičtí Seveřané. Tasil jsem dýku. Jako velitel jsem ji směl nosit i mimo kasárna. Ravn Buesøn ozbrojený nebyl a neměli jsme ani drátěnou košili, ani štít.

„Kvůli své zvědavosti teď zemřete," prohodil prošedivělý chlap a rozmáchl se proti mně sekerou.

Když jsem vykrýval úder, čepel dýky zůstala vězet v rukojeti sekery. Trhl jsem s ní a zbraň vylétla útočníkovi z ruky. Zarachotila na mramoru lodžie, prosmýkla se přes okraj a se žblunknutím zmizela v řece. Jiný člen čtveřice zaútočil na Ravna Buesøna. Počítal s tím, že zabít bezbranného protivníka bude hračka, ale spletl se. Stříbrné náramky na předloktích mého přítele se jen zablyštěly, když levačkou vykryl úder meče a pravačku narval soupeři do břicha. Zatímco ubožák lapal po dechu, vykroutil mu Buesøn meč a zasadil mu ránu do týla. Byl mrtev dříve, než dopadl na mramorové dlaždice.

Ostatní se zastavili a nejistě zašilhali na prošedivělého vůdce. Prázdnou rukou mávl do vzduchu, jako by stále ještě nepochopil, že sekeru už nemá. Na okamžik jsem si myslel, že se chce vzdát.

„Zabijte je!" zařval vzápětí.

Boj byl krátký. Dvojice, jež skočila na Ravna Buesøna, zemřela rychle. Nevím, jak k tomu došlo, protože mě zcela zaměstnával ten třetí, mohutný jako býk. Kromě toho byl však také pomalý a

těžkopádný. Prvnímu úderu jsem uhnul, druhý jsem vykryl a dýku jsem mu vrazil do hrudi. S povzdechem klesl k zemi a jeho oči se zastřely. Obrátil jsem se na zmateného vůdce, který překvapeně zíral na své mrtvé muže. Ravn Buesøn mu odřízl únikovou cestu do jídelny. Postavil se tedy na okraj lodžie zády k řece.

„Kůlnu jste zbourali za tmy," oslovil jsem ho. „Jeden z vás jel do Galaty, aby se zbavil dřeva. Zanedlouho se musí vrátit. Nebo se snad pletu?"

Prošedivělý chlap se na mě jen nenávistně mračil. Rozhodl jsem se položit mu otázku, na kterou bych znal odpověď ze všeho nejraději. Ostatní věci mohou počkat.

„Co tady dělá banda Seveřanů? Odkud jste?"

Drsný obličej se teď proměnil. Spatřil jsem výraz triumfu a pýchy. Chystal se mi dát odpověď, když se z domu za námi ozval zvuk, jako by někdo bouchl klackem do stolu. Kolem ramena mi zasvištěl šíp a zavrtal se muži do hrudi. Zachroptěl a klesl k zemi.

„Samostříl!" zařval Ravn Buesøn a strhl mě za jeden ze sloupů.

Oba jsme tuto obávanou zbraň znali z kasáren, kde s ní cvičili řečtí střelci z naší posádky. Kuší lze zabít na mnohem větší vzdálenost než lukem a její malé šípy snadno prorazí i tu nejpevnější zbroj. Za kamenným sloupem jsme byli v bezpečí, ale jakmile bychom se nekryli, střelec by nás dokázal zabít dříve, než bychom k němu udělali dva kroky.

Stále jsme čekali se zatajeným dechem, co bude dělat, když jsme z druhého konce domu uslyšeli nějaký zvuk.

„Dusot kopyt!"

„Prchá!"

Proběhli jsme jídelnou, poté přes atrium a ven na nádvoří před vilou. Tady už jsme jezdce jen zahlédli, jak projíždí bránou a mizí na cestě k silnici.

„To musel být ten kočí z povozu," zhodnotil situaci Ravn Buesøn.

„Proč utekl, když nás mohl zastřelit?"

„Možná nestihl založit další střelu."

Člověk se s kuší naučí střílet mnohem snadněji než s lukem a zasáhnout cíl dokáže kdokoliv. Oproti tomu napnout rychle silnou tětivu, to už vyžaduje určitý cvik.

„Není to žádný toxotai," použil Buesøn výraz pro ostrostřelce, jedno z mála řeckých slov, která znal. „Byl to Eulogios?"

„Možná. Ale spíš by mě zajímalo, odkud jsou ti Seveřané."

„Jejich velitel mluvil jako Švéd.“

Moje matka, rodilá Dánka, mě naučila sasky, než mě poslala do kláštera, kde mě bratr Jarvis vzdělal v latině. Do jisté míry jsem se obeznámil s jazykem Franků a dokázal jsem říct pár slov maurskou hatmatilkou. Převozník Charon mě, jak jsem již řekl, naučil řečtinu a šest let jsem žil mezi Seveřany. Rozdíl mezi Švédem a Dánem jsem však rozeznat nedokázal.

„Nezapomínej na to, že já pocházím ze Švédska,“ utěšoval mě Ravn Buesøn, když jsme se vraceli k našim mrtvým protivníkům. „Jejich zbraně jsou také severské. Ale podívej se na tenhle sax.“

Dlouhý tesák neměl hrot, rovné ostří a zahnutou čepel, jak je běžné, nýbrž byl zakřivený a ostří měl na vypouklé straně čepele. Byla to sečná zbraň, nebyla určena k bodání mezi štíty ve štítové hradbě.

„Svrchnice mají z obyčejného lnu,“ prozkoumal jsem látku jejich oblečení. „Ale střiženy jsou jiným způsobem. Oděv se v pase zužuje a na hrudi jsou příčné švy. A podívej se na ten opasek.“

Pás prošedivělého velitele nebyl z kůže, ale z něčeho, co se podobalo řadě drobných bronzových knoflíků pospojovaných pomocí šňůr.

„Takový opasek jsem ještě nikdy neviděl,“ prohlásil Ravn Buesøn.

Chvíli jsme pět nebožtíků zkoumali, ale nedokázali jsme dospět k jakémukoliv závěru. Nakonec jsme se proplížili zpátky k cestě, po které jsme přišli. Na chodbě mezi hlavní budovou a křídlem pro služebnictvo jsem otevřel dveře, jichž jsem si předtím nevšiml. Za nimi jsme objevili dvacet mrtvol – šestnáct mužů a čtyři ženy. Všichni měli podřezaná hrdla od ucha k uchu. Mouchy bzučely kolem mrtvých, ledabyle naházených ke stěně, jako by to byly pytle s obilím. Uprostřed hromady jsem poznal čtyři ramenaté muže, kteří odnášeli v nosítkách Chaldose z kamenného nábřeží pevnosti Galata. Ravn Buesøn byl vzteky celý bledý.

„Takový nesmyslný masakr,“ zaskřípal zuby.

„Nějaký smysl to má, tím si buď jistý.“ Prohlédl jsem mrtvoly podrobněji. „Krev už ztuhla, ale těla jsou ještě trochu teplá. Zabili je pozdě v noci. Poté co zbourali kůlnu.“

13

Od boční branky vily jsme se vyplížili nahoru k silnici a vmísili se do proudu svátečně oblečených lidí. Nálada byla výborná, téměř rozverná a nespoutaná. Mnozí vyzpěvovali chvalořeči a při chůzi vyhazovali do vzduchu klobouky. My s Ravnem Buesønem jsme mlčeli a v hlavách nám vířily temné úvahy. Když jsme došli až na dřevěné nábřeží přístavu, všichni se vydali za svými oblíbenými převozníky. Já jsem se dlouho rozhlížel po tom svém.

„Třeba je zrovna na řece," navrhl Ravn Buesøn jednu možnost a zahleděl se na čilý ruch na vodě.

„To si nemyslím, protože tamhle má člun."

Nebyl jsem Charonův jediný stálý zákazník, který si všiml, že tady není. Kolem jeho malé boudy poblíž nábřeží se shlukl celý houf lidí. Hlasitě se dohadovali, jestli zaspal a jak si to vlastně představuje. Ještě než jsme k nim dorazili, několik lidí vyrazilo dveře. Ve skupině přítomných se rozhostilo ticho.

„Je mrtvý," oznámil jeden z nich.

„Podřízli ho," upřesnil další a v očích mu plála touha po senzaci. „Od ucha k uchu."

Začali volat a křičet jeden přes druhého. Protáhl jsem se mezi nimi a nahlédl dovnitř. V malé, uklizené místnosti ležel na úzké posteli u protější stěny Charon.

Prohlížel jsem nebožtíka, zatímco hluk zvenčí se neustále zvyšoval. Ze všech stran přibíhali k boudě lidé a tlačili se a tísnili, aby viděli mrtvolu. Když jsem s prohlídkou skončil, vyplížil jsem se ven, aniž by si mě někdo všiml, a odtáhl jsem Ravna Buesøna dále od celého srocení.

„Tělo je chladné a už začalo tuhnout," hlásil jsem. „Charona zavraždili *dřív než* ty chudáky ve vile – zhruba hodinu nebo dvě potom, co jsme se včera večer rozloučili."

Srdce mi začalo tlouct pomaleji a já jsem si uvědomil, co se muselo přihodit.

„Včera jsem se ho ptal, jestli zná důstojníka městské posádky jménem Nikios. Pamatuješ si na toho drakonaria, který čekal na Chaldose na nábřeží pevnosti po naší cestě do Egypta?"

Ravn Buesøn na důstojníka s hustým plnovousem nezapomněl.

„Charon mi odpověděl, že to jméno mu nic neříká," pokračoval jsem, „ale lhal. Když mě vysadil u přívozu, musel plout přímo za

Nikiem a všechno mu vyžvanit.“

Převozník doufal, že na informacích něco vydělá. Místo toho ho ale podřízli. Když se vrátil do své boudy, vrah už tam čekal.

„Tvůj převozník tě zradil?“ otázal se Ravn Buesøn.

„Ano i ne,“ odpověděl jsem. „Kdyby řekl, že jsme mrtvolu našli my, určitě bychom tuhle noc nepřežili.“

„Takže drakonarius Nikios o našem zapojení nic neví?“

„Ten muž se samostřílem mu to určitě poví.“

Procházeli jsme kolem výběhů pro dobytek pod hradbami pevnosti, kde se sborové bučení krav a volků mísilo s hlukem lidského hemžení. Tady Ravn Buesøn objevil čtyřkolový povoz bez koně. Stál opuštěný poblíž jednoho strážního domku.

„Kdo někde nechá stát koňský povoz?“ zeptal jsem se.

„Někdo, kdo spěchá, aby se dostal pryč, a na koně nasedne, místo aby ho zapřáhl. Pojď, prohlédneme si ten vůz.“

Na dně vozu jsme našli úlomky dřeva a listy z keřů na říčním břehu.

„*Je* to ten vůz, který jsme viděli cestou k vile,“ usoudil jsem.

„Co se stalo s trámy z kůlny a s Chaldosovou mrtvolou? A kde je ten muž s kuší?“

„Mohl se přívozem dostat do města.“

Dále už jsme se ve svých úvahách nedostali, protože z hlučícího davu se ozvaly hlasité rozkazy a dupot. Z otevřené brány pevnosti vypochodoval dolů k řece dlouhý zástup mužů ve čtyřstupu. Slunce se odráželo od drátěných košil a lesklých přileb. Hroty kopí mířily do nebe. V průvodu jsme poznali své druhy. Khalid k nám přiběhl.

„Proběhlo všechno v pořádku?“ zeptal se. „Je Chaldosova mrtvola pryč?“

„Svým způsobem,“ odpověděl jsem. „Co se tady děje?“

„Máme mobilizaci. Rozkaz přišel krátce potom, co jste odešli. Doufal jsem, že tě potkáme. Vzal jsem s sebou tvoji výzbroj.“

„Děkuji, Khalide.“

Soukal jsem se do drátěné košile a zatím se po zuby ozbrojená masa válečníků v kroužkových brněních sunula dále kolem dobytčích výběhů dolů k přívozu. Jeden místní důstojník zařval jakýsi rozkaz. Barbaři v předních řadách sklonili kopí. Zatímco rozháněli dav lidí, kteří po nich plivali a nadávali jim, přišla k nám Ylva a přinesla Ravnu Buesønovi jeho zbraň, přilbu a kroužkovou zbroj.

„Tady máš ty svoje krámy, se kterými se ti nechtělo tahat.“

„Myslel jsem si, že ti trocha pohybu jen prospěje,“ usmál se Ravn.

„To sotva. Z nás dvou jsi větší padavka ty.“ Ylva se otočila ke mně. „V Konstantinopoli došlo k nějakým nepokojům. Roznesly se pověsti, že sem dorazila diplomatická delegace z Říma. Pro obrazoborce je to záminka, aby zaútočili na klášter, kde bydlí papežovi vyslanci.“

14

Nebylo to poprvé, kdy byla barbarská garda vyslána, aby zakročila proti obrazoborcům neboli ikonoklastům, křesťanské sektě, jež kdysi mívala velkou moc, ale teď z ní zbývala jen hrstka fanatiků.

Charon mi vysvětlil, že v době největšího rozmachu této sekty zastávali i císaři a patriarchové přesvědčení, že uctívání Bílého Krista pomocí pozemského umění je kacířství, protože žádný obraz vytvořený člověkem nedokáže vykreslit skutečnou slávu a nádheru Spasitele. Obrazoborci zničili prastaré sochy a veřejně spálili nenahraditelná umělecká díla, dokud je dvůr i církev přibližně před padesáti lety nezakázaly. Mezi městskou chudinou byli obrazoborečtí kazatelé stále oblíbení, protože pravidelné vzpoury, k nimž vyzývali, poskytly davu příležitost ventilovat nahromaděnou nespokojenost. A my jsme pokaždé dostali za úkol, abychom znovu nastolili pořádek a klid.

„Vykliďte ulici!“ zvolal jsem. „Chraňte papežskou delegaci!“

To byly rozkazy, které jsem obdržel cestou přes Zlatý roh na prámu pro dobytek, zabavený pro tuto příležitost. Uprostřed skupiny mých druhů mě nadřízený sepsul jako malého kluka za to, že jsem byl pryč, když přišel rozkaz k mobilizaci. Podruhé se to už stát nesmí.

„Ano, vrchní mandátore,“ odpověděl jsem a převzal pokyny. Urazil mou ješitnost, nicméně jsem byl rád, že to skončilo jen takhle.

„Štítová hradba!“ zařval jsem, když jsme pochodovali vzhůru ulicí z přístavu proti davu lidí před klášterem, kde bydlel bratr

Jarvis a jeho delegace. Seveřané zaujali svá místa v těsné formaci z překrývajících se štítů. Zkušenosti mých druhů s udržením štítové hradby byla důvodem, proč jsem je vždycky stavěl do čela.

„Pochodem v chod!“

Ulice před námi se proměnila ve vroucí polévku rozpálených těl. Hluk a lomoz rval uši. Vedro bylo úděsné. Pod kroužkovou zbrojí mi tekly čůrky potu a v lesklé přilbě s figurkou divočáka jsem měl pocit, jako bych měl kolem hlavy malou pec.

„Kopí vpřed!“

Bulhaři ve druhé řadě sklonili svá kopí a namířili je dopředu, takže štítová hradba se v celé šíři ulice ježila železem a ocelí. V jejím středu rázoval Železný Bjørn natočený levým ramenem proti vnitřní straně štítové hradby. Po jednom boku mu pochodoval Ravn Buesøn, po druhém Ylva. Na křídlech odolávali tlaku davu Švédové a Norové. Naplňovala mě profesionální hrdost na naši kázeň a udatnost. Bohužel to jediné, proti čemu jsme město skutečně chránili, byla pošetilost a hloupost jeho vlastních občanů.

„Vytlačte vzbouřence pryč, ať se můžeme vrátit zpátky do Galaty!“

Celá jednotka zaburácela nad tím plánem nadšením. Nikomu se nelíbilo pobývat ve městě, kde se obyvatelstvo vždycky proti nám srocovalo. V klenotnické uličce byly krámky zavřené a okna zabedněná. Ve sváteční den to bylo nezvyklé, protože lidé se opili a peníze tekly proudem. Jenže když se chudina ocitne na válečné stezce proti císařské moci, vždycky se nějak přihodí, že nejdříve se o tom doslechnou kupci.

„Kde jsou Halfdan Bílý šat a Sigurd Hadí oko?“ otázal jsem se Khalida, který s houfem kappadockých lučištníků nahodile střílel šípy do davu.

„Byli příliš zřízení, než aby mohli jít s námi,“ odpověděl.

„A Hjalmar Krásnovlasý?“

„Tvrdí, že mu neustále škodíš a že si to s tebou vyřídí přes vrchního velitele.“

„Jen ať si to zkusí!“

Obyčejný barbar neměl moc šancí proniknout spletí konstantinopolské byrokracie s žalobou namířenou proti svému veliteli. Přesto mě to znepokojilo. Hjalmar Krásnovlasý byl lstivý jako had a mohl mi ublížit jiným způsobem.

„Kupředu, chlapi!“ zařval jsem, abych sám sebe přiměl myslet na něco jiného.

Rozvášněný dav se chová jako zvíře. Sdílený hněv je divoký a živelný, ale v mžiku se může proměnit v paniku a v překotný úprk. A k tomu teď došlo. Lidé, kteří stáli nejblíž, viděli, že kolem nás nedokážou proklouznout, a tak se místo toho dali na útěk. Pronásledovali jsme je vzhůru ulicí kolem zelené brány kláštera.

„K císařskému paláci!“ zaznívalo volání mezi domy. „Jde se přes hlavní třídu! Zničte všechno, co nám stojí v cestě!“

Jako hejno vrabců měnících na obloze směr letu se lůza rozběhla vzhůru k hlavní městské ulici zvané Mese, jež se táhla od Zlaté brány na západě až k prostorám paláce na východním výběžku poloostrova. Tady rozčilení obrazoborci narazili na naše thrácké druhy, kteří na ně čekali s kyji osázenými hřeby. Hejno vrabců znovu změnilo směr, tentokrát k Theodosiovu náměstí. Přístup k tomuto velkému tržišti otvíral triumfální oblouk v celé šířce ulice. Tisíce otrhaných rebelů se tlačily, aby se prodraly některou z jeho tří bran.

„Zastavte!“ zařval jsem na svou jednotku. „Dejte obrazoborcům čas, aby se dostali na náměstí.“

„Jenže pak utečou,“ namítl jeden z Thráků lámanou latinou a pohlédl zklamaně na kyj, který zatím nenesl skoro žádné stopy krve.

„Naším úkolem je nepustit je ke klášteru,“ volal jsem. „Ne je zabít.“

Kupci a zákazníci se vyděšeně rozprchli, když se dav přihrnul jako příliv zoufalství mezi kupecké stánky, jež převracel a strhával. Z Theodosiova fóra se nedalo vyjít jinudy než obchodní třídou zvanou Mese. Hlavní ulice pokračovala na západ z protější strany náměstí, a pokud by se někdo chtěl vrátit ke klášteru, musel by proběhnout oklikou přilehlými uličkami. Nikoho v davu to nenapadlo, protože jejich hněv se nyní místo na papežskou delegaci zaměřil na nenáviděnou barbarskou gardu. Moji druhové instinktivně pochopili zamýšlenou taktiku a zablokovali štíty a kopími tři brány triumfálního oblouku. Obrazoborci jim hrozili, plivali po nich a bezmocně a zklamaně na ně pořvávali.

Byl jsem spokojený, protože rozkaz ochránit papežskou delegaci jsem splnil všeho všudy za cenu několika rozbitých hlav a pochroumaných kostí.

„Držte blokádu,“ zavolal jsem na štítonoše, kteří s ulehčením přikývli. Ve stínu triumfálního oblouku bylo chladněji než na slunci uprostřed ulice.

„Ylvo, převezmeš velení. Ravne Buesøne, Khalide, pojďte se

mnou.“

Oba přátelé vystoupili ze štítové hradby a pustili se za mnou.

„Teď si budeš muset poradit sama, ty scvrklá mišpule,“ zavolal Buesøn přes rameno.

„Však to bez tebe bude jednodušší, pupkáči jeden,“ odsekla mu Ylva.

Odbočili jsme z Mese, hlavní obchodní třídy, a vrátili se k ponuré, šedé klášterní budově v postranní ulici. Zaklepal jsem na zelenou bránu.

„Kdo je?“ ozval se z průzoru tichý hlas.

„Mandátor Rullus z barbarské gardy,“ odpověděl jsem. „Rád bych si znovu promluvil s bratrem Jarvisem.“

Doufal jsem, že teď, když jsem ho zachránil před zuřícím davem, se s mým starým přítelem a mentorem smíříme.

Měl jsem ale zažít zklamání.

15

S Khalidem a Ravnem Buesønem jsme kráčeli chladnými klášterními chodbami za drobným, melancholickým mnichem. Jarvise jsme našli na téže lavičce v zahradě jako minule, ale teď mu dělali společnost tři vážní muži v černém. Dva byli středního věku a tvářili se obezřele. Třetí byl mladý, pyšný a netrpělivý. Když mě strážný ohlásil, vyskočil.

„Stefano di Angelo,“ představil se uhlazenou latinou. „Jsem vůdce papežovy diplomatické delegace. Rád tě poznávám, Rulle. Bratr Jarvis o tobě mluvil velice pochvalně.“

Neobrátil se ke mně, nýbrž přiskočil k Ravnu Buesønovi, jehož vzezření a vysoká postava skvěle odpovídaly představě křesťanského jižana o divokém náčelníkovi barbarů.

„Hic est Rullus,“ opravil ho Jarvis z lavičky a ukázal na mě.

Stefano di Angelo nedokázal skrýt své rozčarování. Dlouhý a úzký obličej připomínající hlavu koně se usilovně snažil najít vhodný výraz. Tmavé vlasy, zastřižené do pážecího účesu, mu na hlavě seděly jako polokoule a při každém pohybu hlavy se mu třásly.

„Proč jsi mi to neřekl, Fotie?“ zasyčel na mnicha.

„Říkal jsem to, pane…“

„Ty budeš zase odmlouvat? Zmiz a příště konej své povinnosti líp. Jinak můžeš být potrestán ještě hůř než dosud.“ Di Angelo se obrátil ke mně. „Omlouvám se, Rulle, ale jak vidíš, za omyl může ten neschopný mnich. Jak už jsem řekl, těší mě, že tě poznávám, a jsem si jist, že spolu budeme dobře vycházet.“

Nevšímal jsem si ho a místo toho jsem oslovil Jarvise sasky.

„Co ten idiot myslel tím, že mnich může být potrestán ještě hůř, než je teď?“

Bratr Jarvis vzdychl a letmo pohlédl za mužem středního věku se vzezřením starce, mizejícím v monumentálních kamenných prostorách ponurého kláštera.

„Fotios kdysi býval nejvýše postavenou osobou církve,“ vysvětloval Jarvis, „ale kvůli nějakému pochybení byl za trest umístěn sem. Konstantinopolský patriarcha má urážlivý zvyk, že do kláštera posílá duchovní, kteří upadli v nemilost. Přiblížit se Bohu prostřednictvím modliteb a samoty by mělo být radostí a výsadou, nikoliv trestem.“

Stefana di Angelo rozčilovalo, že spolu mluvíme nějakým cizím jazykem. Když nás přerušil, musel se velmi přemáhat, aby zůstal zdvořilý.

„Vyrozuměl jsem, že máš úzké vztahy s císařem a že nám můžeš zařídit audienci, mandátore Rulle.“

„O tom nic nevím.“ Znovu jsem se obrátil na Jarvise. „Proč jsi mu to navykládal?“

„To byla taková nevinná lež. Vyslanec se chtěl s císařem setkat včera a zklamání nemá rád.“

„Tak to tedy nebude mít v tomhle městě lehké.“

Jarvisův úsměv byl současně zasmušilý i laskavý.

„Mandátore Rulle,“ přešel do latiny. „Teď, když ses setkal s vyslancem papeže Jana VIII., dovol, abych ti představil zbývající část diplomatické delegace: toto jsou otec Benedetto a otec Zanetti.“

Oba kněží středního věku se usmáli a pokývli. Benedetto byl oplácaný, mírný a s bříškem, zatímco Zanetti byl šlachovitý a vrásčitý jako ošlapaný kožený střevíc. Žádný z nich neřekl ani slovo, ale z tváří jim vyzařovala falešná vstřícnost.

„Formality tedy máme za sebou,“ vyštěkl Stefano di Angelo. „A teď mi řekni, kdy si císař přeje prohovořit bulharskou otázku.“

„Jakou bulharskou otázku?“ zeptal jsem se.

Zaváhal a pohlédl na Jarvise.

„Neříkal jsi snad, že jsi ho zasvětil do našich záležitostí?“

„Říkal jsem Rullovi, že si papež přeje získat pomoc proti muslimům…“

„Bulharsko je důležitější. Přišli jsme sem řešit tento problém.“

Drobný fráter se už neusmíval.

„Když se před císařem zmíníme o Bulharsku,“ prohlásil ostře, „skončí to tím, že papežský stát zaplaví muslimové.“

„Nesmysl. Nejdřív musíme dosáhnout uspokojivého rozhodnutí ohledně bulharského otázky a teprve pak soustředíme naše snažení na méně naléhavé záležitosti.“

„Přišel jsem si promluvit s Jarvisem,“ skočil jsem mu do řeči. „Vaše bulharská otázka mě nezajímá.“

Stefano di Angelo na mě na okamžik vykulil oči. Pak jeho obličej nabyl temného výrazu, jenž neprozrazoval pouze zklamání, nýbrž i hořké poznání.

„Vy primitivní barbaři se staráte jen o svou pověst a o politice a nějakých způsobech nemáte sebemenší ponětí. Jste banda slaboduchých rváčů, které kromě boje nic jiného nezajímá.“ Kostnatý ukazováček mi zabodl do hrudi. „Násilníci a opilci.“

„Pane vyslanče,“ prohlásil jsem, „není dobré urážet muže, od nichž očekáváme nějaké služby.“

„Od tebe nic neočekávám. Věděl jsem, že Jarvis přehání. Jak by mi nějaký smradlavý barbar dokázal zařídit audienci u konstantinopolského císaře?“

Obrátil jsem se znovu k bratru Jarvisovi.

„To mě mrzí, že se musíš zahazovat s takovým zmetkem,“ podotkl jsem sasky.

„Snad to nebude trvat dlouho.“

„Určitě déle, než si můžeš dovolit.“

„O čem to mluvíte?“ otázal se Stefano Di Angelo.

Po střetnutí s obrazoborci už jsem na další křesťanské pošetilosti neměl náladu, a tak jsem si ho okázale nevšímal.

„Proč jsi sem přišel, Rolfe?“ vzdychl si Jarvis. „Očividně mi nepomáháš.“

„Opustil jsem jednotku u vstupu na Theodosiovo náměstí, abych se přesvědčil, že se ti při nepokojích nic nestalo.“

„Nepokojích?“ zopakoval po mně se zmateným výrazem. „Jakých nepokojích?“

Jarvis se svou delegací pobýval v bezpečí za tlustými zdmi

kláštera a vřavu a rámus z ulice vůbec nezaznamenal.

„Jestliže jste si ničeho ani nevšimli," supěl jsem vzteky a s dětinským vzdorem, „tak se velice omlouvám, že jsme rušili."

„Počkej přece. O čem to mluvíš, Rolfe?"

Vtom do zahrady znovu vstoupil mnich od brány. Následoval ho červenolící důstojník s širokou, hladce oholenou bradou. Naleštěná přilba s rudým chocholem z koňských žíní, pancíř z ocelových plátů kryjící trup a modrý plášť kolem ramen tvořily uniformu císařské stráže. Za důstojníkem se vynořilo deset mužů z palácové gardy. Když se s nimi člověk setkal mimo císařský palác, nikdy to nic dobrého nevěstilo.

„Je někdo z vás mandátor Rullus?" otázal se důstojník latinsky. „U triumfálního oblouku mi řekli, že je možná tady."

„Ego Rullus," přihlásil jsem se.

Důstojník pohlédl na voskovou tabulku.

„Raphael Busson," přečetl z ní.

Ravn Buesøn se postavil do pozoru, když uslyšel své jméno v podobě, jak jej místní vyslovovali.

„Pojďte oba se mnou."

„Kam jdeme?"

Velitel palácové gardy byl zvyklý, že ho všichni uposlechnou, aniž mu kladli jakékoliv otázky. Pokusil se na nás vrhnout ostrý pohled, což ve spojení s jeho dobrosrdečnou tváří působilo poněkud nepřirozeně.

„Do paláce. Císař si vás přeje vidět."

Khalidovi, který všechno slyšel a pochopil, jsem dal znamení, ať se ztratí.

„Tady to vidíš," poznamenal jsem cestou ze zahrady ke Stefanovi di Angelo. „Nám barbarům se očividně dostane audience dřív než papežově vyslanci."

16

Jako první kráčel důstojník s ruměnými tvářemi. Za ním jsme šli Ravn Buesøn a já, zatímco desítka palácových gardistů celou skupinku uzavírala. Obrazoborci pořád ještě řádili na Theodosiově

náměstí, když jsme zabočili za roh na hlavní ulici a pokračovali do středu města. Po svých kamarádech, kteří drželi lůzu pod triumfálním obloukem, jsem se neohlížel. Khalid už se postará o to, aby se všechno dověděli.

Před námi se v tetelivém horku mezi nabílenými fasádami zdvihal mírný svah obchodní třídy Mese. Kamenné sloupy podpíraly první poschodí po celé délce ulice a ve stínu pod dlouhými kolonádami byly hostince a jídelny, kde nerušeně pokračovaly oslavy. Veselí lidé opilecky vrávorali a cpali se a napájeli rozdávaným jídlem a vínem. Leckde stály káry, které se tam zastavily a už se nehnuly z místa. Lidé zůstávali ležet tam, kde upadli, a dlažba překypovala zbytky jídla, do nějž se hladově zahryzávali městští toulaví psi.

„Že by nás císař chtěl obvinit z vraždy Chaldose?“ zašeptal Ravn Buesøn, zatímco jsme se proplétali mezi překážkami.

„Proč by to dělal?“

„Byli jsme poslední, kdo ho viděl naživu.“

Uvědomil jsem si, že taková možnost nepochybně existuje. Pokud se dva dny nikde neukázal, mohl mít někdo v paláci pocit, že eparchovi se něco vážného přihodilo. A podezírat jeho osobní strážce se přímo nabízelo. Buesøn mi položil ještě jednu otázku, o které určitě dlouho přemýšlel.

„Co ti tenkrát v kajutě říkal?“

Věděl jsem, na co naráží: krátce po mém setkání s krokodýlem na nilském ostrůvku odrazila císařská galéra od břehu a zamířila k severu na volné moře. Zatímco jsme za sebou zanechávali deltu Nilu, Chaldos se se džbánkem vína usadil v kajutě na zádi. Bohužel si vyžádal, abych mu dělal společnost.

„Vždyť jsi stál před dveřmi na stráži,“ odpověděl jsem. „Mohl jsi ho slyšet oknem.“

„Slyšel jsem ho jasně a zřetelně,“ usmál se Ravn Buesøn. „Jenže ten bídák mluvil řecky a ty jsi mu odpovídal latinsky.“

V dusném šeru stísněné kajuty se eparchovo čelo lesklo potem.

„Mrzí mě to,“ zamumlal, zatímco naléval víno do stříbrného poháru.

„Co pána mrzí?“ otázal jsem se.

„Že jsem hazardoval s tvým životem. Že jsem tě poslal do řeky, když jsem věděl, že tam jsou krokodýli. Bylo to zbytečné.“

Překvapením jsem oněměl. Omluva byla to poslední, co bych

čekal.

„Když se to tak vezme, tahle cesta nebyla vůbec nutná," pokračoval, když jsem stále nic neříkal. „Můj císař usoudil, že se potřebuji zbavit povinností. Prostý barbar si samozřejmě nedokáže představit, jaká tíha spočívá na ramenou císařského úředníka. Ale právě v tom vězí příčina té mizérie: tlak a povinnosti. Spokojen?"

Na mou odpověď nečekal, ale zadíval se ven zamřížovaným okénkem na zádi. Musel jsem si sám představit povinnosti, které dokázaly člověka pohnout k tomu, aby jen pro vlastní zábavu dal v sázku život svého podřízeného.

„Dobře, že už jsme z toho smradlavého, odporného města pryč," zamumlal.

„Pán myslí Alexandrii?"

„Co jiného bych asi tak měl myslet, ty tupče?" Napil se a víno mu přitom stékalo po bradě. „Město smrdí, je tam vedro a hromada lidí. Všude je binec. Obyvatelé jsou drzí, domy ošklivé a zchátralé a nakonec jim to stejně všechno spadne na hlavu."

Naprosto jsem s ním nemohl souhlasit. Když jsme před necelým měsícem připluli do Alexandrie, žasl jsem nad vysokým majákem tyčícím se na ostrově mimo rušný přístav. Na vrcholku majáku hořela mohutná olejová lampa, jejíž světlo zesilovala bronzová zrcadla, a dokonce i za dne bylo vidět na moři už z daleka. Plavidla z celého světa kotvila v přístavu jedno vedle druhého a otroci, námořníci a obchodníci se hemžili všude kolem a vše provázela změť cizokrajných hlasů, zvuků a pachů. Lodivodský člun nás provedl tlačenicí do klidného vnitřního přístavu poblíž starého paláce a jeho zahrad, kde údajně kdysi bydlela Kleopatra, poslední královna města, opředená legendami.

„Doufám, že mě tam císař už nikdy nepošle!"

Chaldos sklesl na židli. Zjevně nedokázal své tělo udržet zpříma. Břicho mu trčelo do prostoru jako prasečí měchýř naplněný vodou. Podobal se utrápenému chudákovi, tíženému starostmi, únavou a obavami.

„Teď asi sotva nastane důvod, proč se vracet, když je mírová smlouva podepsaná," pokusil jsem se ho utěšit.

Vyprskl víno, jehož se právě napil, zpátky do poháru a rozchechtal se. Pak se na židli narovnal.

„To si myslíš, že musulmani mají v úmyslu dodržovat mírovou smlouvu jen o chvilku déle, než jak jim to bude vyhovovat?"

„A císař to v úmyslu má?"

Moje otázka vůbec poprvé vyvolala v bezvýrazném obličeji náznak úsměvu.

„Jsi překvapivě bystrý barbar, to se musí nechat.“

„Mezi chlapy se povídá leccos. Jen přemýšlím o tom, co slyším a vidím.“

„Co se mezi chlapy povídá o mně?“

Okamžitě jsem byl ve střehu. Na mé odpovědi nezávisel jen život můj a život Ravna Buesøna. Jediná neopatrná poznámka by mohla stát hlavu spoustu lidí. Nezdálo se však, že by Chaldos měl nějaké postranní úmysly. Kulatý obličej se mu znovu propadl a vypadalo to, že ho moje odpověď nijak zvlášť nezajímá.

„Eparcha možná není zrovna oblíbený,“ začal jsem, „ale všichni se ho bojí a mají ho pro jeho vysoké postavení v úctě.“

Chaldos zaklonil hlavu a vypil džbánek, i když teď víno bylo smíšené se slinami.

„A co se říká o císaři?“

„Že je to dobrý panovník, který štědře platí.“

„Plácáš samé lži. Takhle by žádný voják nikdy o svém pánovi nemluvil. Všichni si stěžují na žold. Na děvky v táboře. Na jídlo. Až jednoho dne uslyším, že nějaký voják císaře chválí, přestanu dýchat. Jste nevděčné bestie.“

Pokusil jsem se namítnout, že spokojení jsme přinejmenším my, vojáci barbarské gardy, protože patříme k nejlépe placeným žoldnéřům císařství. Chaldos mě přerušil mávnutím ruky.

„Na tvoje názory kašlu, barbare. Chci jen slyšet, jestli někdo v posádce nežvaní o způsobu, jak se císař dostal k moci?“ Ztišil hlas do šepotu. „Třeba mě někdo slyšel něco říkat, když jsem byl… indisponován.“

„O tom nic nevím. Mám se na to poptat?“

„Jen se poptávej, ty šašku. A zaplatíš za to hlavou. O tomhle ať nikdo nemluví. Nikdo, je ti to jasné?“

„Eparcha byl očividně spokojený,“ vykládal jsem Ravnu Buesønovi, zatímco jsme pochodovali za červenolícím důstojníkem svátečním mumrajem po hlavní třídě Mese. „Každopádně mě z kajuty pustil ven.“

„Pořád nechápu, proč pro tuhle cestu vybrali zrovna nás dva. Co myslel tím, jestli něco neřekl, když byl indisponovaný?“

„Bál se, že se v opilosti nějak prořekl.“

Přešli jsme Konstantinovo fórum, okrouhlé náměstí, v jehož

středu stála na vysokém sloupu socha zakladatele města a hleděla přes střechy směrem k beztvaré mase chrámu Boží moudrosti. Odtud začala hlavní třída klesat. Hostince a jídelny pod kolonádami vystřídaly krámky s luxusním zbožím všeho druhu. Čím více jsme se blížili k paláci, tím byla nabídka vybranější. Nakonec jsme míjeli už jen přepychové podniky s nejlepšími víny a vzácnými, přemrštěně drahými hedvábnými látkami. Když jsme procházeli Milionem, symbolickým středem impéria – čtverhrannou budovou širokou dvacet kroků s kupolovitou střechou a vysokými branami do všech čtyř světových stran –, objevil se nad střechami vítězný sloup tyčící se na Augusteu. Třísetletá jezdecká socha císaře Justiniána na jeho vrcholu tam zašlapávala do země tři poražené barbarské krále.

„Nečeká také nás takový osud?“ otázal se Buesøn pochmurně.

„Já si spíš představuji vězení v nějakém vlhkém sklepení.“

Před námi se do výše šesti dospělých mužů tyčila brána císařského paláce s osmihrannou věží na vrcholku. Mohutnou bránu obklopovaly primitivní přístřešky a stany obývané žebráky a mrzáky, kteří při dnešní příležitosti doufali v almužnu od šlechtických návštěvníků nebo v požehnání městského patriarchy. Ubožáci k nám natahovali hubené paže, ale vojáci z naší eskorty je surově odstrkovali.

Vysoká, narezlá bronzová brána se otevřela. Vešli jsme do chladné temnoty pod klenbou. Zvuky našich kroků se odrážely od tvrdého povrchu. Brána se za námi zabouchla.

17

Deset palácových gardistů rychle odbočilo a zmizelo ve vysoké kasárenské budově. S Ravnem Buesønem jsme dále procházeli za důstojníkem kolem zahrad na nádvoří s fontánami a keři, přes drobná prostranství, dlážděná mramorem nebo glazovanými dlaždicemi, a stinnými sloupovými chodbami s barevnými freskami na stropech. Naše mlčení si vyložil tak, že jsme ohromeni a pociťujeme posvátnou bázeň, a se zjevnou radostí se ujal role průvodce.

„Toto je Tribunál, ústřední prostranství palácových prostor,“

prohlásil, když jsme došli na velké náměstí. „Nádherně zdobená budova za námi je Konzistoř, nová palácová přístavba. V podstatě je to trůnní sál, ale císař při udělování audiencí dává přednost Augusteu. Tam se jde tudy.“

Ačkoliv rozlehlost prostor byla nepopsatelná, bylo jasně vidět, že palác je starý stovky let. Sem tam stáli na lešeních kameníci a pilně se snažili opravovat v drolící se omítce škody způsobené vlhkem. Mezi zdmi se rozléhaly údery kladiv.

„Tady napravo je závodní dráha pro koně, Hippodrom. Jak určitě víte, císař se v mládí staral o koně a zájem o tato ušlechtilá zvířata nikdy neztratil. Pokaždé když se konají veřejné závody, prochází svou soukromou chodbou do lóže na delší straně arény.“ Důstojník se zastavil a naklonil se k nám, jako by nám chtěl svěřit nějaké sladké tajemství. „Císař je prostý a bezelstný muž, který za běžných okolností jakékoliv nadržování rozhodně odmítá, ale můžu vám říct, že vždycky fandí zelenému čtyřspřeží.“

Vedl nás dveřmi do uzavřené zahrady s keři a ovocnými stromy protkané sítí úzkých pěšinek. Tady ukázal na řadu anonymně vyhlížejících budov na druhé straně zahrady.

„To je palác Dafné. Zakladatel města Konstantin Veliký ho postavil jako první budovu v novém hlavním městě římské říše. Ze všech pokojů je nádherný výhled na lodě vplouvající do vod Bosporu.“

Prošli jsme kolem otevřených dveří do sálu s lesklou podlahou a půlkruhovými výklenky s vestavěnými pohovkami a stolky ve výši kolen.

„Slavnostních banketů v Sálu devatenácti pohovek se mohou účastnit tisíce hostů, aniž se tam lidé jakkoliv tlačí. Basil I. bohužel není společenským událostem nijak nakloněn, zato dvorské slavnosti jeho předchůdce bývaly legendární.“

„Kdo byl jeho předchůdcem?“ zeptal jsem se.

„Císař Michael samozřejmě. Chudák.“

„Proč je chudák?“

Důstojníkova ústa se v růžolícím obličeji změnila na mlčící čáru, když si uvědomil, že kvůli své horlivosti toho možná řekl až příliš. Místo odpovědi odbočil a prošel bránou na půlkruhové prostranství.

„Tohle je Onopus, nádvoří trůnního sálu.“ Prošel ke dvojitým dveřím z naolejovaného dřeva ve fasádě s bohatými ornamenty a slavnostně prohlásil: „Za touto bránou tepe srdce impéria.“

Třikrát na ni zaklepal bronzovou tyčí. V průzoru se objevil pár

pozorných očí.

„Císařský strážce Titus z výcvikové gardy přivádí k císaři mandátora Rulla a…“ zašilhal na svou voskovou tabulku, ale vzdal to a jméno Ravna Buesøna už se vyslovit nepokusil, „… a ještě jednoho barbara.“

Vpustili nás do předsálí s vysokým stropem. Podél stěn byly umístěny lavice, kde spolu tiše hovořily skupinky vybraně oblečených šlechticů. Jejich oči nás sledovaly po celých padesát kroků až k dalším dveřím, před nimiž stáli dva holohlaví muži odění do rudých kabátců bez rukávů, kteří v rukou drželi dlouhé oboustranné sekery.

„Císařovi osobní strážci se nazývají hetaireia,“ vysvětlil nám náš průvodce. „Jednotka má šedesát mužů a všichni pocházejí z Makedonie.“

Dva osobní strážci otevřeli dveře. Za nimi se trůnní sál ztrácel v lehkém dýmu ze čtyř stříbrných kadidelnic. Sluneční světlo dopadající z řady vysoko umístěných oken tvořilo v kouři dlouhé pruhy a hladká mramorová podlaha odrážela lesk zlata z nástěnných mozaik, svícnů a vetkávaných nití nádherného pláště, jenž na sobě měl malý, kulatý muž, který nás očekával.

„Toto je magister officiorum, císařův ceremoniář,“ vysvětlil nám důstojník.

„Děkuji, strážce Tite.“

Hlas dvorního eunucha byl vysoký a výzva zračící se mu v kulatých očích nenechala nikoho na pochybách. Červenolící důstojník sklonil hlavu a zmizel za dveřmi, jež za ním osobní strážci zavřeli.

„Když budete tázáni, mluvte pouze k císaři,“ nařídil nám magister officiorum, „a sice jasně, srozumitelně a stručně. Poprvé ho oslovíte jeho oficiálním titulem basileus a potom ho už oslovujte jen ‚milostivý pane‘. Nedívejte se mu do tváře, ledaže budete odpovídat na přímou otázku.“

Eunuch počkal s netrpělivým výrazem v kulatém obličeji, než jsem to přeložil Ravnu Buesønovi, a pak nám pokynul, ať přistoupíme blíž.

Pod zadní zaoblenou zdí sálu stál na podstavci se stupni z naleštěného červeného porfyru pozlacený císařský trůn. Na širokém sedadle seděl šlachovitý muž středního věku s výrazným obličejem, vlasy sčesanými dozadu a pěstěným tmavým plnovousem. Světle modrá tunika byla ušita z látky vybrané kvality, ale střih byl

jednoduchý a nenápadný. Ačkoliv prsty tížily zlaté prsteny, císař připomínal spíš zámožného kupce než nejmocnějšího vládce křesťanstva. Seděl od nás napůl odvrácený a hovořil se shrbeným starcem, jenž se téměř ztrácel ve světlečerveném hedvábném plášti. Magister officiorum přistoupil blíž a něco zašeptal. Když se k nám císař otočil, všiml jsem si, že má nezvykle velkou hlavu.

„To vy dva jste doprovázeli mého eparchu domů z Alexandrie?“

Suchý hlas promluvil plynnou latinou. Tmavé oči hleděly bystře a pozorně a tělesný postoj byl sebejistý a kontrolovaný.

„Je to tak, basilee. Dovoluji si kromě toho vyslovit své blahopřání.“

„K čemu?“

„K narozeninám, milostivý pane.“

„Děkuji ti, mandátore, ale moje skutečné narozeniny to nejsou. Vlastně si vůbec nejsem jistý, kdy jsem se narodil. Tento den je stanoven z administrativních důvodů.“

Basil I., císař jedné z největších a nejbohatších říší světa, nezná den vlastního narození? Pozoroval mě a bavil se tím, jak mě to překvapilo. Pak mu úsměv zmizel a hnědé oči zvážněly.

„Nesnažíš se snad, mandátore, odvést mou pozornost od odpovědnosti, kterou máš za Chaldosovo zmizení?“

Ravn Buesøn měl pravdu. Zavolali nás kvůli podezření, že máme co do činění s eparchovou nepřítomností.

18

„Eparcha Chaldos zmizel, milostivý pane?“ snažil jsem se, aby otázka zněla nevinně.

„Nikdo ho neviděl od té doby, co jste se vrátili z Alexandrie,“ vpadl do hovoru stařec v hedvábí za trůnem slabým hlasem, třesoucím se rozhořčením. „Pokoušíš se nám namluvit, že o tom nic nevíš, barbare?“

„Co to znamená, patriarcho Ignatie?“ Císař se přes rameno ohlédl po staříkovi. „Zastáváš snad svůj vysoký post už natolik dlouho, aby ses cítil oprávněn přerušovat svého císaře?“

Pozoroval jsem představeného východořímské církve, jak se s

velkým úsilím snaží skrýt vztek nad pokáráním. Bílé vlasy patriarchy Ignatia na hlavě poznamenané jaterními skvrnami by se daly spočítat na prstech jedné ruky, ale bledé oči se do nás pozorně a ostražitě vpalovaly.

„Basilee, já těm barbarům nevěřím ani slovo," pípl stařec.

„V radě mi ale vykládají, že barbarská garda je náš nejpřednější val proti muslimské hrozbě."

„Snad, ale milostivý pán ví, co si o nasazení nájemných jednotek při obraně hlavního města myslím."

Císař se obrátil ke mně.

„Co si o tom myslíš ty, Rulle? Bude nás barbarská garda bránit, když přijdou muslimové?"

„Milostivý pane, moje zkušenost s muslimy mi říká, že jsou zdatnější než většina ostatních bojovníků."

„A kde jsi k téhle zkušenosti přišel?"

Prohlížel si mě pronikavým pohledem. Cítil jsem, že tento okamžik rozhodne o tom, jestli mi uvěří.

„Já a moji druhové jsme Seveřané," prohlásil jsem a udeřil se do prsou. „S musulmany jsme sami bojovali."

Patriarcha Ignatios se nadechl nosem, pokřižoval se a latinsky něco zamumlal. Císař si nás s Ravnem Buesønem prohlížel s novým zájmem.

„Takže já mám ve své barbarské gardě Seveřany?"

„Je nás celkem sedmadvacet, milostivý pane."

„To není možné," namítl magister officiorum za mnou. „Na seznamu mužstva žádní Hyperborejci nejsou."

To byl latinský výraz pro každého, kdo pocházel z jakékoliv země na sever od Franské říše.

„Jsme tam zapsaní jako Bulhaři," objasnil jsem situaci. „Osud tomu chtěl, že jsme se dostali do kasáren ve stejné době jako velká jednotka bulharských bojovníků. Písař mluvil špatnou latinou a tenkrát jsem ještě řecky neuměl."

Byla to svým způsobem pravda, i když jsem se nijak nesnažil, abych omyl napravil. Myslel jsem si, že kdo žije vskrytu, tomu se žije dobře. S tím byl teď konec.

„Kde leží tvoje vlast a domov tvých druhů?" otázal se císař.

„Narodil jsem se v Anglii, milostivý pane, ale sám se považuji za Dána. Stejně jako naši tři nejmocnější jarlové. Jsou to synové slavného krále Ragnara Lobroka. Tento můj přítel spolu s osmi dalšími bojovníky pochází ze Švédska a zbytek je z Norska."

Vědomě jsem vynechal Khalida, protože na muslima v gardě by se nikdo vlídně netvářil. Pokládali by ho za špióna a popravili by ho.

„Ty si tedy, Rulle, myslíš, že vy Seveřané jste mezi mými vojáky jediní, kdo dokáže odolat muslimské invazi?“

„Jsme zdatní válečníci, ale jak bylo řečeno, je nás pouze sedmadvacet. Soudím, že šanci by měli i Bulhaři – a těch máš kolem osmi stovek. Ostatní by padli.“

Normálně by císaře rozhněvalo, že někdo kritizuje jeho vojsko, ale vypadalo to, jako by se Basil bavil.

„To moc slibně nevypadá,“ podotkl. „Možná bych tě měl s tvými kamarády poslat na východní hranici říše, abyste tam pomohli případný vpád zastavit?“

„Jak jsem pochopil,“ odpověděl jsem stejným žertovným tónem, „od té doby, co se podepsaly ony dvě mírové smlouvy, se muslimové zklidnili. My barbaři ti prokážeme větší užitek tady ve městě, když tu budeme potírat vzpoury obrazoborců, jako tomu bylo i dnes.“

„Proč myslíš?“

„Protože je lepší, když lůza nenávidí skupinu cizích žoldáků, a nikoliv vlastní vojáky, milostivý pane.“

Císaři se na tváři objevil široký úsměv a ohlédl se přes rameno.

„Co na ten výklad říkáš, Ignatie?“

„Že to jsou jen žvásty,“ zamumlal patriarcha a hubené paže si založil křížem.

„Ale ne úplně od věci.“ Basil I. se rozesmál a jeho smích zaplnil prostor až po pozlacenou poloviční kupoli nad trůnem. „Rulle, jsi příjemné překvapení. Je jen málo vojáků, co jsou tak bystří. Ale jak jsem řekl, postrádám svého eparchu. Řekni mi, kdy jsi ho viděl naposledy.“

Nyní už jsem měl pevnou půdu pod nohama. Moje vysvětlení bylo prosté a pravdivé.

„Když jsme s císařskou galérou přistáli, na nábřeží čekala skupina vojáků. Požádali Chaldose, aby šel s nimi. Jejich velitel se představil jako drakonarius Nikios.“

Císař pokynul ceremoniáři, který se uklonil a řekl: „Najdu ho, milostivý pane.“

Malý eunuch zmizel za dveřmi. Než za ním zaklaply, zahlédl jsem místnost plnou polic a pergamenových svitků.

„Zatím tě chci požádat,“ pokračoval císař, „abys mi řekl, co se

dělo v Alexandrii.“

„Plavba do Egypta trvala šest dní, milostivý pane. Hned po příjezdu jsem spolu s dvaceti svými muži doprovodil eparchu po širokém schodišti k palácové bráně.“

Alexandrijský palác byla obrovská omšelá budova postavená ve stylu řeckých chrámů se severním průčelím obráceným k moři. Robustní zastřešení haly podpíraly nad vchodem drolící se sloupy a v temných chodbách a sálech to všude páchlo staletou vlhkostí a stářím. Ahmad Ibn Tulun, samozvaný vládce Egypta, seděl vzpřímeně na nízké čalouněné pohovce uprostřed otevřeného nádvoří. Pozoroval císařského vyslance tmavýma inteligentníma očima posazenýma ve snědé tváři s knírem a nabídl Chaldosovi šálek kořeněného čaje. Eparcha jej s očividným pohrdáním odmítl.

Během cesty do Alexandrie jsem se mnohokrát divil, proč císař pověřil jednáním ve jménu své říše takového tupého a arogantního opilce. Ukázalo se, že jediným eparchovým úkolem bylo předat Egypťanovi připravený dokument, vrátit se na loď a čekat na odpověď. Konstantinopolská diskrétní diplomacie během mnoha posledních měsíců znění smlouvy projednala a její podepsání už byla čirá formalita. Z principu se to však táhlo téměř měsíc a po celou dobu Chaldos svou kajutu téměř neopustil. Avšak každé odpoledne, když se opil do bezvědomí, jsme se s Ravnem Buesønem vydávali do města. Ulice tam byly široké a rovné, takže člověk v každém směru dohlédl na stovky kroků. Muži zahalení v bílém šatu seděli vysoko na hrbatých zádech zvláštních zvířat s vysokýma nohama, zatímco místní křesťané – byli snadno k poznání podle tmavého oděvu, čapky bez krempy a kříže kolem krku – postávali na nárožích a vyvolávali své zvěsti o návratu Bílého Krista a o brzkém zániku světa. Když jsme se večer vrátili na loď, byli jsme unavení a přesycení dojmy. Mlčky jsme snědli fazolovou kaši s vepřovým masem, usnuli na palubě pod hvězdami a druhého dne, když se z kajuty ozval zvuk Chaldosova chrápání, jsme opět vyrazili ven.

Shrnul jsem to do čtyř pěti vět a zprávu jsem zakončil sdělením, že po uplynutí měsíce dorazila na loď delegace s podepsaným traktátem v uzavřené skříňce, kterou Chaldosovi velice uctivě předali. Nepovažoval jsem za nutné zmínit se o tom, že eparcha byl přitom tak opilý, že se sotva držel na nohou.

„Následujícího rána jsme odrazili od mola a pluli podél pobřeží,“ uzavřel jsem své sdělení. „Krátce jsme se zastavili na

jednom ostrově v nilské deltě a pak jsme vyrazili na moře směrem na Kypr. Tam jsme kotvili dva dny, načež jsme pluli až sem. Připluli jsme večer osmého dne plavby. Drakonarius Nikios nás očekával na nábřeží u pevnosti Galata.“

„Žádného drakonaria jménem Nikios nemáme.“

Magister officiorum se vrátil ze svého archivu a postavil se za mě s tlustým svitkem v ruce.

„Tak to byl určitě některý z Chaldosových kamarádů z mokré čtvrti,“ vzdychl císař a promnul si oční víčka. „To je přesně ten druh nápadů, ve kterých jsou mistři.“

Bylo těžké určit, jestli hovořil ke mně, patriarchovi nebo malému, kulatému ceremoniáři. Jeho reakce mě však přesvědčila o tom, co bych měl udělat.

„Já eparchu najdu, milostivý pane,“ prohlásil jsem.

Dokonce i Ravn Buesøn, který z rozhovoru nerozuměl ani slovu, si všiml, že se atmosféra v trůnním sále změnila. Císař, patriarcha a dvorní eunuch na mě zírali, jako kdybych začal zpívat žalmy.

„Ty ho najdeš?“ zopakoval po mně císař.

„Jsem za jeho život odpovědný. To, že zmizel během mé služby, je skvrnou na mé cti.“

„Předal jsi ho vojákům, o kterých sis myslel, že přicházejí ode mě.“

„Měl jsem jejich přestrojení prohlédnout.“

Císař a starý patriarcha si vyměnili pohledy. Mlčení mezi nimi trvalo dost dlouho, až mi to začalo být divné.

„Tvá horlivost je hodná obdivu,“ prohlásil císař konečně. „Ale jak znám Chaldose, válí se zřejmě ožralý na podlaze v nějaké hospodě.“

„Prohledám tedy všechny místní hospody. Nebo není důležité, aby byl nalezen co nejrychleji?“

Starý patriarcha se naklonil k trůnu a něco zašeptal. Císařův pohled potemněl, když mu naslouchal.

„Máš mé svolení k pátrání, mandátore,“ řekl nakonec.

„Děkuji za důvěru. Mám jen jedno přání, milostivý pane.“

Císař naklonil hlavu na stranu a čekal s tázavým výrazem v tváři.

„Rád bych, aby mi pomohl ten důstojník, který nás sem přivedl. Myslím, že se jmenuje Titus.“

19

Za posledních zbytků denního světla jsme s Ravnem Buesønem stáli na prámu pro dobytek, který byl naložený opilými, svátečně naladěnými lidmi vracejícími se domů k severnímu břehu Zlatého rohu. Vyložil jsem mu obsah rozhovoru v trůnním sále a hned tu bylo pár otázek, na které by rád slyšel odpověď.

„Proč do toho zatahovat nějakého důstojníka z palácové gardy?“

„Císařský strážce Titus je dobrosrdečný a upovídaný a zná spoustu věcí,“ odpověděl jsem mu. „Může nám toho o lidech kolem císaře říct víc než kdokoliv jiný.“

„Co se vlastně chceš o lidech kolem císaře dovědět?“

„Co možná nejvíc.“

„Proč?“

„Protože mezi nimi najdeme vraha.“

Zamyšleně se probíral kůstkami ve spleteném plnovousu.

„Ty si myslíš, že eparchu Chaldose zavraždil někdo, kdo se pokouší zmocnit jeho úřadu?“

O tom jsem jen spekuloval. Vrah mohl mít motivy, které jsme neznali, ale spousta nevinných obětí v Eulogiově vile svědčila o osobě bez zábran a s dostatečnými prostředky.

„Proč jsi císaři neřekl, že ten vousatý důstojník – Nikios nebo jak se jmenoval – s sebou vzal Chaldose k Eulogiovi?“

„Protože by to znamenalo, že by ve vile provedli domovní prohlídku. Našli by mrtvoly. I mrtvoly Seveřanů. Podezření by se znovu obrátilo vůči nám.“

„Vydáme se tam a zbavíme se jich?“

„Kdyby nás objevili, tak už teprve budeme vypadat jako viníci.“

Mému argumentu porozuměl, ale nikoliv bez výhrad.

„Dřív nebo později je stejně najdou.“

„A až se tak stane, bylo by dobré, abychom už ten zločin rozlouskli, protože jinak to hodí na nás. Bez ohledu na objasnění, ke kterému dospějeme, bude působit mnohem důvěryhodněji, jestliže budeme mít za zády důstojníka z palácové gardy.“

Bylo mi jasné, že Titovo zapojení může být i nevýhodou, ale události mě předběhly. Teď jsem se je ze všech sil pokoušel dohnat.

„Proč jsi císaři vykládal, že jsme Seveřané?“

„Měl jsem pocit, že to stejně ví. Potvrzuje mi to i fakt, že ho to nepřekvapilo.“

„Takže on už naše domovské země zná? Jak je to možné?“

„To je dobrá otázka, na kterou také musíme najít odpověď.“

Prám vklouzl na říční břeh u přívozu. Gratulanti se vyhrnuli na pevninu a pokračovali po cestě k hospodám. Mlčky jsme prošli kolem ohrad pro dobytek podél vnější stěny pevnosti.

„Ten starý patriarcha císaři doporučil, aby nás nechal Chaldose najít,“ pokračoval Ravn Buesøn. „Možná doufá, že se budeme blamovat, a on bude moct svést vinu na nás.“

„Tak to se budeme muset postarat o to, abychom ho zklamali.“

„Znáš hostinec, kde se máme setkat s Titem?“

Bylo dohodnuto, že se s červenolícím důstojníkem sejdeme v hospodě poblíž dobytčího trhu příští den kolem poledne. Zalitoval jsem, že jsem o tom Ravnu Buesønovi řekl, protože teď jsem ho musel zklamat.

„Vezmu s sebou Khalida,“ vysvětlil jsem mu. „Není tak nápadný jako ty a rozumí řecky. Čtyři uši slyší lépe než dvě.“

Nelíbilo se mu, že jsem ho hodil přes palubu, a tak mlčel. Prošli jsme otevřenou bránou pevnosti a pokračovali ke cvičišti. Naproti nám přicházela štíhlá, tmavovlasá postava.

„Vy žijete,“ usmál se Khalid s ulehčením. „Měl jsem strach, co se s vámi stalo.“

„Klidně se strachuj dál,“ poznamenal jsem. „Brzy se to může ještě zhoršit.“

„Už se stalo. Sigurd Hadí oko vypadá, jako by spal, ale nemůžu ho vzbudit.“

Přidali jsme do kroku a zamířili mezi dlouhé kasárenské budovy, až jsme dorazili ke komůrce, kterou sdíleli oba nejmladší Lodbrokovi synové. Černovousý jarl ležel bezvládně a bez známek života na spodní pryčně. Tep měl stabilní a nezdálo se, že by měl horečku nebo bolesti.

„Myslel jsem, že je to stejné, jako když ho praštili do hlavy minule,“ vysvětloval Khalid. „Tenkrát byl také v bezvědomí, ale trvalo to jen den a noc. Pak se probudil a bylo mu dobře.“

„Uvidíme, jestli bude mít tentokrát stejné štěstí. Co dělá Halfdan Bílý šat?“

„Sedí v komůrce Železného Bjørna. Nikdo se tam neodváží vstoupit. Bjørn pořád vyspává kocovinu a budit ho není dobrý nápad.“

„Znamená to snad, že všichni tři Lodbrokovi synové jsou úplně mimo?“ V hlavě mi vytanula znepokojivá myšlenka. „Co je s

Hjalmarem Krásnovlasým?“

„Sedí s mužstvem u ohně.“

Vyšel jsem z místnosti ven a v žaludku jsem měl pocit jako žonglér, který má ve vzduchu příliš mnoho míčků. Objevilo se až moc věcí, které bylo nutné sledovat, a nikdo jiný to udělat nemohl. Jak je v jižních zemích zvykem, rychle se setmělo. Blížili jsme se k ohni a zář plamenů nás oslepovala. Tentokrát se neozýval žádný opilecký řev a randál, ale jediný hlas. Zády k nám tam seděl Hjalmar Krásnovlasý obklopený Nory a Švédy.

„Sigurd Hadí oko se už možná nikdy neprobudí,“ uslyšel jsem, jak říká. „Halfdan Bílý šat je šílený jako jotun a Železný Bjørn se uchlastá. Všechny je respektujeme, ale už nám nejsou k ničemu. Chci říct, že je to tím teplým podnebím a že by jim bylo líp, kdyby se vrátili domů. Prokážeme jim službu, když je přimějeme, aby se s námi nalodili a odpluli.“

Muži přikyvovali a mručeli. Chápali, že stesk po domově jejich vůdcům popletl hlavu, protože ho v hrudi cítili také.

„Měli byste raději poslouchat Rolfa,“ namítla Ylva a zvedla se z klády na druhé straně ohně. „Je chytřejší než ty, plešatče. Tobě nikdy nedošlo, že tady platí jiná pravidla než doma a že pokud chceš tady v Miklagardu obstát, je rozumné se jimi řídit.“

Jméno Konstantinopol se jazykům Seveřanů vyslovovalo obtížně a mnozí začali už krátce po našem příchodu císařovu městu říkat Miklagard – velké město. Když je nějaké pojmenování trefné, rychle pronikne do každodenní mluvy, takže teď už je používali všichni.

„Já se bez rad kdejaké ženské obejdu,“ prohlásil Hjalmar Krásnovlasý.

„Je možné, že jsem ženská, ale v souboji jsem tě porazila už dvakrát. Pro mě za mě se klidně můžeme porvat i potřetí.“

„Kdykoliv je ti libo, štítonoško.“

I Krásnovlasec vstal. Oba začali kroužit kolem ohně a přitom se k sobě s vražedným pohledem přibližovali.

„Děkuji ti, Ylvo,“ vpadl jsem mezi ně, „ale svůj boj si raději bojuji sám.“

Hjalmar Krásnovlasý si založil ruce v bok a zaujal bojový postoj – zeširoka se rozkročil a ruku položil na meč.

„Překvapuje mě, že se vůbec odvážíš ukázat, Rolfe.“

„Viděl bys mě už dřív, kdybys ráno nezůstal zavrtaný ve slámě. Hlava už tě nebolí, chudáčku?“

Chápal, že by bývalo rozumnější jít s námi ostatními bojovat než

předstírat nemoc. Můj veselý tón mužstvo rozesmál, a žádný jarl nemá rád, když je někomu pro smích.

„Braň se, hanebný synu otrokyně," zasyčel.

Ravn Buesøn a Khalid vystoupili ze tmy a postavili se za mě. Ylva se k nim přidala. Krásnovlasec si prohlížel jednoho po druhém. Střetl jsem se s jeho tvrdým pohledem a pocítil jsem stejnou lehkost, jako když člověk propadne bojovému opojení.

„Do souboje nemůžeš jít se čtyřmi pomocníky."

„To ne, a proto taky žádný souboj nebude. Jde o otevřené střetnutí. Seber muže, kteří tě podporují, a uvidíme, kdo je hanebný a kdo má v těle čest."

Tucet Norů ani osm Švédů nijak nebažilo po tom, aby se postavili proti obávanému Ravnu Buesønovi nebo Ylvě, která je děsila ještě více. Khalid byl kromě toho zdatným lukostřelcem, který dokázal skolit každého dříve, než se k němu stihl dostat na dosah. Šíp už měl na tětivě připravený.

„Tak co je s vámi, poserové?" zařval Hjalmar Krásnovlasý. „To si snad myslíte, že Rolf Troufalec odejde z Miklagardu dobrovolně a opustí křesťany, kteří mu dali důstojnost a moc?"

„Křesťany pohrdám stejně jako kterýkoliv jiný rozumný muž," opáčil jsem. „Ale platí dobře a pro návrat domů potřebujeme hodně peněz. Připravil jsem plán a to je zřejmě víc, než jsi udělal ty."

„Co je to za plán?" otázal se Švéd, který se jmenoval Gösta.

„Žádný plán nemá," zařval Krásnovlasec.

„Počkej a uvidíš," prohlásil jsem klidně.

Poznámka, kterou muži často slýchávali od Železného Bjørna, způsobila, že na mě znovu hleděli s respektem. Když to plešatý jarl zpozoroval, už svůj vztek nezvládl.

„Neopovažujte se poslouchat ty jeho lži, vy niddingové."

Nidding je muž, který zabíjí nečestným způsobem, podvádí své druhy, nedrží slovo a pomoc druhých odplácí zradou. Žádná horší urážka neexistuje. Mezi muži to zlověstně zašumělo.

„Nikdo nestojí o to, aby ho niddingem nazýval člověk, který vlastní rukou úkladně zavraždil třicítku znamenitých bojovníků," prohlásil jsem.

Hjalmar Krásnovlasý se před dvěma lety plížil po lodi, na níž jsme se plavili po Středozemním moři, a zabil posádku saxem. Za tento hanebný čin ho poté k odpovědnosti nikdo nepovolal. Domníval jsem se, že to byla největší chyba, které se Lodbrokovi synové dopustili. Ylva si to myslela také.

„Nidding.“ Ylva ukázala na Krásnovlascovu tvář s dlouhým vousem.

„Ha!“ zařval. „Myslíš si, že někoho zajímají řeči nějaké ženské?“

„Mě ano,“ přidal se Ravn Buesøn. „Jsi nidding!“

„Nidding!“ připojil se Khalid.

Holohlavému jarlovi zbrunátněly tváře. Chystal se vyštěknout nějakou posměšnou poznámku, když se z houfu za ním ozval hlas.

„Rolf má pravdu.“

„Kdo to řekl?“ Otočil se a měřil si pohledem každého bojovníka s jasným úmyslem donutit houf k poslušnosti.

„Nás nezastrašíš,“ odpověděl Gösta.

„My se tě nebojíme,“ dodal Nor, který se jmenoval Svein. „Pojedeme domů raději s Rolfem, než abys nás vedl ty.“

„A ty sám jsi nidding,“ zvolal jiný Nor. „Ty zatracenej plešoune!“

Přidal se čtvrtý muž a po něm pátý. Nakonec se proti Hjalmarovi Krásnovlasému postavili se založenýma rukama a zarputilým výrazem všichni vousatí, ramenatí Norové.

Na okamžik zůstal jako ochromený. Pak se otočil a pozvedl proti mně meč.

„Zastavte ho!“ zařval jsem a ani jsem se nepohnul.

Muži skočili dopředu, vykroutili mu zbraň z ruky a drželi ho. Chvíli se jim pokoušel vytrhnout, ale s dvacítkou bojovníků ani Hjalmar Krásnovlasý nic nesvedl.

„Jen si mě zabij, synu otrokyně,“ zašklebil se. „Ale nech mě zemřít s mečem v ruce, ať se dostanu do Valhaly.“

Klidně jsem uchopil jeho meč a z pochvy mu vytáhl sax. Divokým pohledem sledoval zbraně, které jsem podal Ylvě.

„Hanebný nidding právo nosit zbraň nemá,“ prohlásil jsem.

„Jak se mám bránit proti útokům?“

„Nikdo se nebude špinit tím, že by se tě dotkl.“

Hjalmar Krásnovlasý konečně pochopil celý rozsah situace, do které se dostal. Bojovníci ho vyloučili ze svého středu a proti takovému rozsudku se nedalo dělat vůbec nic. Pokusil se cosi namítat, ale nikdo ho neposlouchal. Snažil se dotknout mužů stojících u něj nejblíž, ale ti ho drsně odstrčili lokty. Nakonec hleděl zavile z jednoho na druhého.

„Nikdy se domů nevrátíte,“ zasyčel na muže, kteří po něm plivali a volali za ním nadávky, dokud nezmizel ve tmě. Následovalo vzájemné ujišťování, že všichni už dávno měli chuť

prohlásit totéž co já a že jsou rádi, že konečně někdo udělal to, co bylo třeba.

„Pořád může škodit," zašeptala Ylva. „Je lepší ho zabít."

„Máš pravdu," přitakal jsem, „jenže my nejsme niddingové. Pojďme se teď podívat za Halfdanem Bílým šatem."

Měl jsem radost, že jsem se konečně zbavil úkolu, který měli jiní provést už dávno. Vracel jsem se s přáteli do našeho baráku, ti se ale zastavili pár kroků od dveří do komůrky Železného Bjørna.

„Nepůjdete se mnou dovnitř?" otázal jsem se.

„Do toho smradu se mi nechce," prohlásila Ylva, která nebyla žádná citlivka.

„Musím si nabrousit meč," oznámil Ravn Buesøn, aniž mi pohlédl do očí.

Khalid se na oba zahleděl a bez okolků to uzavřel: „Jestli si troufneš jít k Halfdanovi, máš větší odvahu než my všichni dohromady."

Otevřel jsem dveře a překročil práh. Světlo olejové lampy vrhalo na stěny žlutavé odlesky. Na dolní pryčně ležel Železný Bjørn a chrápal s otevřenými ústy. Kobka páchla po stáji, ale do smradu se mísilo ještě něco. Čerstvá krev.

„Sigurd," zašeptal tichý hlas na horní pryčně.

Halfdan Bílý šat se choulil v koutě. V pravé ruce držel sax. Na bílé zjizvené tkáni odhalené levé paže bylo mezi staršími zraněními vidět půl tuctu čerstvých řezných ran.

„Bella," zašeptal a dýkou si na kůži udělal další zářez. Úzký červený pramínek stékal po předloktí a odkapával do slámy na lůžku.

Vzpomněl jsem si na rány, které jsem na jeho paži viděl v chrámu Boží moudrosti. Pochopil jsem, že si je způsobil sám. Dlouhé, rovné řezy se mísily s nepravidelnými stopami po tržných a bodných zraněních. Ubližoval si už dlouho a využíval k tomu cokoliv, nebyl vybíravý. Když mi pod nohama zaskřípala podlaha, vzhlédl, usmál se a přiložil nůž na další místo.

„Sigurd," zašeptal a řízl.

Prudce se nadechl nosem. Znělo to, jako by potlačoval smích. Tvář s rašícím strništěm se křečovitě zkřivila, čelo se lesklo potem, kulaté hnědé oči měl vypoulené a v pohledu se mu zračila bolest a šílenství.

Ucouvl jsem. Když jsem zavíral dveře, trochu se mi chvěla ruka. Tiše jsem se vzdaloval od malé kobky.

„Necháme ho být,“ obrátil jsem se k ostatním.

I moje odvaha má své meze.

20

Druhý den jsme s Khalidem seděli v kóji pod neomítnutou klenbou sklepní hospody. Na stole spočívaly dva pestrobarevné klobouky, které jsme si koupili v jednom krámku, abychom splynuli s davem. Moje hučka byla ozdobena střapci a Khalidova měla vzadu malý závojíček. Kloboučník nás ujistil, že oba kousky jsou podle poslední módy. V kójích kolem nás obchodníci s dobytkem a řezníci probírali své řemeslo a dohadovali se o cenách tak hlasitě a horlivě, že jsme se k sobě museli velmi těsně naklonit, abychom se vůbec slyšeli.

„Poptával jsem se po něm ráno při výcviku,“ řekl Khalid. „Nikdo Hjalmara Krásnovlasého neviděl. Zmizel beze stopy.“

„Mělo mě to napadnout.“ Takřka celou noc jsem nedokázal usnout a vyčítal jsem si, že jsem vůči holohlavému jarlovi nepostupoval opatrně. „Není to člověk, který by se vzdával. A teď má mužstvo dojem, že se v podstatě vydáváme na cestu domů. Jak se zachovají, až zjistí, že odtud vůbec nechci?“

Khalid jako jediný z mých druhů znal důvod, proč bych chtěl v Konstantinopoli zůstat – přinejmenším prozatím. Ale o takových věcech jsme spolu nemluvili, takže si odkašlal a změnil téma.

„Krásnovlasý nám uškodit nemůže. Všichni jím opovrhují a je bezmocný.“

„Na to, aby byl bezmocný, je příliš lstivý. Možná jsem se měl s Krásnovlascem dohodnout. Měl pravdu, že žádný velký vůdce nejsem. Před pár lety jsem byl pouhým otrokem. Titul mandátora mi udělili křesťané. Nikdy jsem mužům v boji nevelel.“

„Včera v ulicích snad nešlo o boj?“

„Vždyť víš, jak to myslím.“

Khalid se na mě dlouze podíval nevyzpytatelným pohledem tmavých očí.

„Rolfe,“ řekl nakonec, „proč si myslíš, že Ylva, která dokonce sama bývala jarlem, stojí za tebou, a ne před tebou? Proč se stejně chová Ravn Buesøn? Proč si chlapi tak oddychli, když jsi problém s

Hjalmarem Krásnovlasým konečně vyřešil? Protože kromě tebe nikdo z nás neví, co bychom měli dělat. Dokonce ani Lodbrokovi synové.“

Pochybnosti a výčitky se mohou zmocnit všech. Ne každý však má to štěstí, aby měl takového dobrého přítele, jako je Khalid, který člověka napomene. Začervenal jsem se a přijal jeho pochvalu, i když jsem jí tak úplně nevěřil. Místo toho jsem se zeptal, jak to vypadá s Lodbrokovými syny. Železný Bjørn s námi po dopoledním výcviku jedl ve vojenské jídelně, ale měl přitom vyhaslý pohled. Chtěl jsem se dovědět něco nového o obou jeho mladších bratrech.

„Sigurd Hadí oko je pořád v bezvědomí,“ oznámil Khalid.

„A Halfdan Bílý šat?“

„Ráno jsem mu ovázal rány na pažích. Hojí se dobře.“

„Říkal ti něco?“

Naklonil hlavu na stranu.

„Ne, ale divil jsem se, že jsi ho neošetřil sám.“

Halfdan Bílý šat byl jako tětiva, napnutý k prasknutí. Jeho násilné a hrozivé projevy hraničily s nestvůrnou obludností. Byl to šílenec, nicméně to byl *náš* šílenec. Předchozího večera jsem však spatřil trýzněného, zranitelného člověka, který mě vyděsil více než nepříčetný šílenec.

„Proč do sebe řeže?“ otázal se Khalid.

Nabízelo se zdůvodnění, že mu při našem jednotvárném každodenním životě chybí napětí a Bílý šat si je pomocí nože dodává, nebo že cítí vinu za to, co způsobil svému bratrovi. V duchu mě však napadla ještě jedna příčina.

„Slyšel jsem, že Ragnar, otec Lodbrokových synů, byl tvrdý muž, jenž synům záviděl jejich pověst a mládí. Jednou například shodil svého druhého syna Ivara ze střechy. Tenkrát mu bylo deset let. Ivar pak získal přídomek Beznohý, protože si zlomil obě nohy a po dlouhou dobu ho museli nosit na štítu. To samozřejmě ovlivnilo i ostatní chlapce.“

Z dětí vyrůstajících v prostředí, kde se jim systematicky ubližuje, se v dospělosti snadno mohou stát surovci. Při našem pobytu ve Franské říši před pěti lety jsem viděl, jak Bílý šat umučil nevinné lidi jen proto, že tím tišil vlastní bolest. Přestal s tím, až když se stal Belliným milencem. Přetlak ze sebe dostal jiným způsobem. Možná právě stesk po Belle způsobil, že začal ubližovat sám sobě.

Vysvětlit to bylo obtížné, a zatímco jsem hledal slova, přerušil mě podsaditý muž v hnědé tunice, který usedl na lavici před námi.

Pevná čelist, červenolící obličej, jasný a poněkud prostoduchý pohled.

„Promiňte mi, že jdu pozdě," omlouval se Titus. „Jak vidíte, nepřicházím sám."

Do kóje se k nám posadila šlachovitá postava. Muž měl na sobě šedý plášť z látky dobré jakosti. I když měl přes hlavu přetaženou kapuci, poznal jsem ho hned podle velké hlavy a tmavého, pěstěného vousu, jenž mu kryl pevnou bradu.

„Basilee," zašeptal jsem a sklonil jsem se tak hluboko, jak jen to bylo vsedě možné.

„Překvapuje tě, že mě vidíš, Rulle?" Basil I. pokynul hostinskému, aby nám přinesl konvici s vínem. „Není to poprvé, co jsem venku mimo palác inkognito. Zažít na vlastní kůži radosti a starosti lidí mi připadá praktické. V tomhle ohledu, ale i ve spoustě dalších, jsem jiný než mí předchůdci."

Když nám přinesli víno, Titus s vážným výrazem rozlil kalnou, temně rudou tekutinu do pohárů. Jako císařův jediný osobní strážce rozhodně nebyl ve své kůži a reagoval na sebemenší okolní zvuk. V hlučné hospodě byl neustále v pohotovosti. Císař ochutnal víno a zašklebil se.

„No, dobré tedy není ani trochu. Naštěstí mám prosté chutě. Vděčím za to bezesporu svému skromnému původu."

Měl pravdu, že víno bylo špatné. Vlastně bylo ještě horší než víno, které jsme byli zvyklí pít v kasárnách.

„Máš s sebou jiného muže než včera," poznamenal.

„Ravn Buesøn je příliš nápadný, milostivý pane, a Khalid rozumí řecky."

„Khalid? Není to maurské jméno?"

„Zřekl se své víry," lhal jsem. „Je pokřtěný, stejně jako já."

Císař nemohl vědět, že Khalid se ke svému bohu modlí každé ráno, poledne a večer na koberečku v komůrce, ve které se mnou bydlí. My Seveřané dokážeme vydržet velmi dlouho, aniž bychom bohům obětovali, ale o muslimech to neplatí. Ásové chápou, že se člověk musí zařídit podle okolností. Alláh je náročnější.

„Ať si lidé pro mě za mě věří, v jakého boha chtějí," prohlásil císař a usmál se mému výrazu. „Nedívej se tak překvapeně, Rulle. Moje mírové dohody s muslimy znáš, takže určitě dokážeš uhodnout můj pragmatický postoj k náboženství."

„To ano, ale církev…" začal jsem.

„Církev by byla nucena se ode mě distancovat, kdyby vešlo v

obecnou známost, že jsem uzavřel mír s Alexandrií a s Bagdádem. Vyobcovali by mě z církve a vyhnali by mě. Vždyť jsem tu cizí.“

„Jak cizí, milostivý pane? Jsi císař.“

„Ano, ale narodil jsem se v Arménii v té části země, která se jmenuje Makedonie. Proto mi moji nepřátelé říkají Basil Makedonec.“

„Barbarská garda si to s tvými nepřáteli vyřídí.“

„S obrazoborci, to ano. Možná také s muslimy, až sem jednoho dne dorazí. Ale s mými nepřáteli nic nenaděláte. S eunuchy, kteří si myslí, že vědí všechno lépe. S pochlebníky a patolízaly, kteří mají pocit, že jsou opomíjeni. S generály, kteří touží po tom, aby říši proměnili ve vojenskou diktaturu. Pro ně nejsem císař, ale pouhý syn tesaře a venkovanky.“

„Venkovanky?“ zopakoval jsem překvapeně.

Císař podle mého prázdného výrazu pochopil, že vím stejně málo o něm jako o jeho předchůdcích. Pozoroval usazené víno na dně poháru a usmíval se.

„Moji rodiče byli dobří, milí lidé. Vychovali mě i mé bratry pro stejně prostý a jednoduchý život, jaký sami žili. Ale když mi bylo pět, celou rodinu unesli Bulhaři. Nebyli jsme jediní. Barbarský král Krum tenkrát přinutil tisíce Arménů, aby se jako lidský štít usadili v příhraniční oblasti mezi Bulharskem a Byzantskou říší.“

Vyprávěl, že rukojmí dostala svobodu teprve o patnáct let později v souvislosti s pokřesťanštěním Bulharska. Tehdy dvacetiletý Basil využil své svobody a vydal se hledat štěstí do Konstantinopole.

Vyčerpaný putováním se uložil k spánku v portiku chrámu sv. Diomeda, protože neměl peníze na nocleh. Noc byla chladná, a když už mu byla taková zima, že nedokázal usnout, zaklepal na bránu a poprosil, zda by mohl přespat uvnitř.

„A tenkrát začalo mé podivuhodné štěstí,“ pokračoval, „protože kněz mě slyšel ve spánku a zdálo se mu, že k němu hovoří Duch svatý. Proto mě pustil dovnitř a choval se ke mně tak, jako bych byl sám Spasitel.“

Zasmál se a já jsem se rozesmál s ním, protože jeho pohled odrážel mé opovržení hloupou zbožností křesťanů. A navíc byl jeho smích nakažlivý.

„Bratr kněze byl osobním lékařem bohatého obchodníka jménem Theofilitze. Nastoupil jsem k němu do služby a patnáct let jsem s ním cestoval po řeckém východním moři, kde měl své

obchody. Jednoho dne jsme se doslechli, že císař Michael, s nímž byl Theofilitze vzdáleně příbuzný, má hřebce, na nějž se nedokázali posadit ani nejlepší palácoví jezdci. Theofilitze císaři navrhl, aby mě nechal to zvíře zkrotit, a protože jsem se v Bulharsku hodně zabýval koňmi, dobře to dopadlo. Císař Michael se o koně hodně zajímal a udělal ze mě dvorního podkoního. A to byl začátek kariéry, o které pořádně nevím, jestli jsem za ni rád, nebo jestli mě mrzí.“

Vylil kal z poháru na podlahu a znovu jej naplnil. Jeho dobrá nálada se vytratila. Dlouze se zadumal, než se opět přinutil pokračovat ve vyprávění.

„Císař Michael se k moci dostal ve věku dvou let, když zemřel jeho otec. Nejdřív byla regentkou jeho matka, císařovna vdova. Pak říši Michaelovým jménem vládl jeho strýc Bardas. Když jsem se stal u dvora podkoním, byl Michael nejistý mladý muž a bylo mu sotva dvacet. Trochu moc pil a užíval si sladký život, zatímco strýc se staral o veškeré státní záležitosti. Z vděčnosti za jeho služby ho Michael ustanovil následníkem trůnu.“

Běžně se stává dědicem trůnu nejstarší císařův syn, ale Michael byl bezdětný, a tak bylo třeba následnictví zajistit. Dvůr se proti tomuto jmenování postavil a Bardas své nejhlasitější odpůrce exemplárně potrestal tím, že je poslal do kláštera. Jedním z nich byl císařův komoří. Michael trval na tom, aby se této funkce, kterou obvykle vykonávali pouze eunuchové, ujal podkoní Basil.

„Co jsi udělal pro to, aby sis tak význačný post zasloužil?“ otázal jsem se a uvědomil si, že má otázka by mohla vyznít jako urážka. Začal jsem se omlouvat, ale Basil se znovu srdečně rozesmál, až se jeho dunivý smích odrážel od stropu hospody.

„Podívej se, Rulle, dvorská pravidla zakazují, aby uvnitř palácových zdí byly neprovdané ženy. Podmínkou mého postupu bylo, abych se oženil s císařovou milenkou, takže pak mohla přicházet a odcházet, jak chtěla.“ Znovu usrkl kyselé víno. „Dnes je mojí císařovnou a matkou mých tří synků, Alexandra, Stefana a Lea. Šestiletý Leo se na můj vkus trochu příliš zaobírá knihami. Alex je oproti tomu šikovný kluk – je to můj miláček. Jsou mu dva roky a už začal mluvit řecky i makedonsky jako jeho slavný jmenovec Alexandr Veliký. Stefan, můj prostřední, prohlásil, že chce být knězem. To mě zaskočilo. Musím přiznat, že pro mě není lehké mu rozumět. Já sám věřím v Boha, který má raději pochybovače, jenž si tiše a v klidu hledí svého, než svatého blázna, který ho neustále ruší

svými modlitbami.“

Přiťukli jsme si s císařem mizerným vínem a díky pomyšlení, že jsem našel spřízněnou duši, jsem byl dokonce schopen si namlouvat, že mi chutná. Císař se vrátil k vyprávění o událostech u dvora, k nimž došlo před deseti lety.

„Začal jsem se obávat, aby Bardase jeho ambice nedohnaly ke spřádání plánů na smrt císařského synovce. Svěřil jsem se se svým podezřením Symbiatovi, dalšímu Makedonci u dvora. Symbiatos promluvil s jinými dvěma dvořany, s Konstantinem a Chaldosem. Společně jsme šli za císařem a varovali ho.“

„Tedy s tím Chaldosem, který teď zmizel?“

„Moje přátelství s ním sahá až do těchto dob. Určitě chápeš, že jeho nepřítomnost mě znepokojuje.“

Rozzářená Basilova tvář znovu pohasla. Svraštil husté obočí a nakrčil čelo. Z úst zbyla jen čára v tmavých vousech.

„Michael o tom pověděl svému zlovolnému strýci. Ten se rozzuřil, vytasil nůž a pokusil se ho zabít. Naštěstí jsem mu se svými přáteli přišel na pomoc. Bardase jsme zneškodnili a císaře jsme dostali do bezpečí. Jako výraz díků za mou pomoc mě Michael ustanovil novým následníkem trůnu. Nikomu jinému už nevěřil, chudák.“

„Proč byl císař Michael chudák?“ zeptal jsem se.

„Protože byl paranoidní. Kdo mu to může vyčítat? Strýc, na kterého se slepě spoléhal, se ho pokusil zabít. Začal pochybovat o všem a o všech. Zavřel se do paláce svaté Matky a kromě mě nechtěl mluvit s nikým jiným.“

„Palác svaté Matky,“ přerušil jsem ho. „O něm jsem nikdy neslyšel.“

„Je to letohrádek se zahradami a altány na bosporském pobřeží, hodinu jízdy na sever. Právě tam ho jeho nový komoří Argyros nalezl na lůžku mrtvého, pouze půldruhého roku po pokusu o atentát. Upil se k smrti, když mu bylo sedmadvacet. Před šesti lety. Bylo mu o víc než polovinu méně, než je teď mně. Měl nešťastný život a ze svého vysokého postavení se nijak neradoval. Byl posledním příslušníkem rodu, a protože jsem byl náhodou následníkem trůnu, jsem teď císařem.“

Basil I. sklopil hlavu a nakrátko ožil, jen když mu Titus dolil další víno do poháru.

„Zřejmě jsi uhodl, proč ti tuhle smutnou historii vykládám. Chci, abys věděl, jaká je situace, Rulle. Na trůn nemám žádné jiné právo

než titul, který na mě Michael stihl před smrtí uvalit. Mnoho šlechticů mi závidí a plánuje můj pád. Chaldos je jeden z posledních opravdových přátel, kteří mi zbyli.“

Možná proto císař pověřil eparchu důležitou cestou do Alexandrie, ačkoliv to byl opilec.

„Když je to všechno tak zlé, můžeš přece odstoupit,“ navrhl jsem.

„Abdikovat?“ otázal se s hořkým úsměvem. „Ano, pokud chci dopustit, že mě můj nástupce zabije, moji ženu zavřou do kláštera a mé syny v jejich postýlkách zardousí. Nebezpečí číhá všude. Ani palácová garda není nepodplatitelná.“

Kvůli jeho sklíčenosti jsem si uvědomil, jak těžké břemeno moci nese na svých bedrech. Jeho dřívější sebejistá svěžest byla pouhým divadlem. Toto byl ten pravý Basil – prostý syn tesaře se zálibou ve špatném víně, jehož zatížil obrovskou odpovědností přítel, který se na něj spoléhal.

„Teď tedy víš o mých obavách všechno,“ pokračoval. „Já o tobě ale pořád nevím nic. Řekneš mi, jak ses sem se svými druhy dostal?“

Vyprávěl jsem mu otevřeně o naší plavbě podél západního pobřeží Hispánie a o drancování v muslimských sídlech. Popsal jsem další putování úzkým průlivem do Středozemního moře, přeskočil jsem drancování v křesťanské Franské říši a Itálii a skončil jsem přistáním na Maiorice a cestou do Konstantinopole.

„Myslel jsem si, že to takhle nějak bylo. Všiml sis, že pro mě to nebyla novinka, že ty a tví druzi jste Seveřané. Jenže Theofilos, otec císaře Michaela, měl ve svých službách muže tvého lidu, Rulle. V análech se o těch bojovnících mluví jako o vysokých, silných a světlovlasých mužích – jako jste vy.“ Pohlédl na Khalida. „Každopádně takových je vás většina. Poslal je sem jejich král Chaganus, jako přátelské gesto.“

Jméno znělo seversky, ale mohl to být místní opis, podobně jako Rullus.

„Magister officiorum dostal za úkol prohledat archiv. V záznamech se píše, že císař Theofilos poslal Seveřany se svými vyslanci na diplomatickou misi do Franské říše. Nikdy se už odtamtud nevrátili. Císaři to bylo líto, protože mu spolehlivě a věrně sloužili po deset let. Těžko se odolává úplatkům v tomto městě, kde všichni všude jen natahují ruku. Sním o tom, že vybuduji gardu složenou pouze z podobných bojovníků. Mohl bych

začít s tebou a tvými druhy. Bohatě se vám odměním.“

Ani mně se rozbujelá korupce nelíbila, ale bohužel jsem mu nemohl vyhovět.

„V zemi Dánů žije moje matka jako otrokyně,“ namítl jsem. „Vyrazil jsem na výpravu, abych získal dostatek zlata na její výkupné. Až se to podaří, odcestuji domů a nic mě nedokáže zadržet.“

Císař hleděl na své šlachovité ruce a dlouho mlčel.

„I já jsem během zajetí v Bulharsku viděl svou rodinu v otroctví. Vím, jak ti je. Proto ti dám dostatek zlata na to, abys osvobodil matku, když mi na oplátku slíbíš, že se vrátíš a pomůžeš mi zřídit jednotku ze Seveřanů. Co tomu říkáš, Rulle?“

Přemohla mě vděčnost nad velkorysou nabídkou a měl jsem pocit, že bych měl také něco slíbit.

„Nejdřív ze všeho mi dovol, abych zjistil, co se stalo s tvým eparchou, milostivý pane.“

„Jsme dohodnuti. A toho ‚milostivého pána‘ si nech. Teď už se přece známe, a tak mi říkej jen Basile. Musím bohužel zpátky do paláce, ale jak jsem slíbil, Titus tu zůstane a pomůže vám. Mám schůzku s patriarchou. Ten starý kozel je věčný kverulant, ale aspoň s ním nejsou takové potíže, jako bývaly s Fotiem.“

Před vnitřním zrakem se mi promítaly představy, že jsem velitelem jednotky po zuby ozbrojených Seveřanů. Ve službách císaře bych své vojáky vedl od vítězství k vítězství. Bydlel bych v horní části pevnosti Galata, za hradbami, kam mají přístup jen místní strážci a důstojníci. Ale ze všeho nejdříve bych se vrátil domů a vykoupil bych maminku. Teprve když jsme stáli na ulici před hospodou, jsem si uvědomil, co Basil říkal.

„Fotios?“ opakoval jsem. „Kdo je to?“

„Fotios byl patriarcha, který upadl v nemilost krátce potom, co jsem usedl na trůn. Vystřídal ho Ignatios a nemám žádný důvod ke stížnostem. Ačkoli je starý jako Metuzalém, je mazaný jako liška. To on mi navrhl, abych s muslimy uzavřel mír.“

„Co se stalo s Fotiem?“

„Co já vím? Sesazené patriarchy většinou odsunou na nějaké bezvýznamné místo v tom či onom klášteře. Teď se musím rozloučit, protože musíme s Ignatiem na zítřejší ráno připravit audienci.“

„Jakou audienci?“

„Ve městě je papežská delegace z Říma, kterou si nemohu

dovolit nepřijmout, i když teď nemám žádného eparchu, který by se o to postaral. Takže to je další důvod, proč doufám, že Chaldose najdete.“

Informaci o tom, že bratr Jarvis a jeho delegace dosáhli vytoužené audience, jsem přešel bez jakékoliv poznámky. Hleděli jsme společně za Basilovou šlachovitou postavou, zatímco si razil cestu vzhůru tlačenicí na hlavní třídě Mese. Bylo časné odpoledne a slunce nemilosrdným žárem spalovalo povozy, zvířata a lidi.

„Má odvahu, když chodí sám,“ poznamenal Khalid a podal mi klobouk, který jsem zapomněl v hospodě na stole.

„Tak úplně sám není,“ usmál se Titus. „Vidíte tamhletu skupinku mužů nahoře pod sloupovou kolonádou? A ty čtyři další, kteří čekají v postranní ulici? To jsou kolegové z palácové gardy v civilu. Dáváme na císaře pozor, protože všude je dost bídáků, kteří se mu chtějí dostat na kobylku. Když se prostý muž šťastnou náhodou dostane na trůn, vždycky to budí závist.“

„Zdá se mi, že všechno zní až moc dobře na to, aby to byla pravda,“ pošeptal mi Khalid severštinou. „Člověk se císařem nestává náhodou. A ta nabídka, že ti zaplatí svobodu pro tvou matku, poněkud páchla po úplatcích.“

„Je to možné,“ připustil jsem, protože jeho slova byla ozvěnou mých myšlenek. „Ale už vím, kdo nám ten příběh potvrdí – nebo vyvrátí.“

21

Během pár dní jsem se už potřetí blížil ke klášteru, kde bydlel bratr Jarvis. Robustní šedá budova mezi domy a obchůdky působila díky tlustým kamenným stěnám a úzkým střílnám jako pevnost. Když jsem zaklepal na bránu, objevil se v průzoru melancholický mnich. Poznal nás.

„Pánové si znovu přejí mluvit s papežovým vyslancem?“ zeptal se a vpustil nás dovnitř.

„Ne, Fotie, tentokrát přicházíme za tebou.“

Předem jsem Khalidovi a Titovi vysvětlil, co od nich potřebuji. Než se mnich vzmohl na jakékoliv protesty, už ho táhli chladnou

kamennou chodbou do malé cely, stísněné jako skříň. Titus se postavil přede dveře a Khalid se posadil na stoličku.

„Upozornil mě na tebe císař," prohlásil jsem a nebyla to ani pravda, ani lež. „Říkal, že když před šesti lety usedl na trůn, sesadili tě z funkce patriarchy. Můžeš mi vysvětlit proč?"

Bývalý představený konstantinopolské církve zbledl a klesl na úzkou pryčnu. Pro muže v nemilosti to byla vážná věc, jestliže na něj císař upozornil nějakého barbarského gardistu. Ačkoliv očekával nejhorší, poslušně odříkal obvinění, jež byla proti němu svého času namířena.

„Byl jsem vzpurný a zarputilý. Mluvil jsem proti svému císaři. Neuznával jsem svrchovanost trůnu…" Zaváhal, a pokud by se toho odvážil, bezpochyby by poslední bod obžaloby vynechal. „Římského papeže jsem pro kacířství vyobcoval z církve."

„Ty jsi exkomunikoval papeže Adriana?" otázal jsem se.

„To nebyl Adrian. Byl to jeho předchůdce Mikuláš. Tvrdil, že moje povýšení na patriarchu odporuje kanonickému právu, protože můj předchůdce Ignatios byl sesazen bez církevního procesu."

Teď jsem se zarazil já.

„Nejmenuje se současný patriarcha také Ignatios?"

„Jmenuje, protože to je on."

„Vysvětli mi, jak to všechno souvisí."

Fotios nedokázal uhodnout, co je cílem naší návštěvy. To mi vyhovovalo, protože z nervozity se rozpovídal.

„Ignatia poprvé povýšila před šestadvaceti lety císařovna vdova, matka zemřelého císaře Michaela," začal. „Když se o jedenáct let později stal regentem císařův strýc Bardas, povýšil na patriarchu místo něj mě. Ale papež Mikuláš v Římě odmítal mé povýšení schválit. Poslal sem delegaci, aby rozhodla, jestli byl Ignatios sesazen podle kanonického práva."

Fotios se dostal do varu. Téma se ho silně dotýkalo, a tak si nemohl pomoct a rozhořčeně zvýšil hlas.

„Delegace dospěla k závěru, že konstantinopolský císař může své patriarchy jmenovat a odvolávat, jak se mu zlíbí. Papež však svolal synodu, která znovu jmenovala Ignatia. Zahájil jsem odvetný proces a vyobcoval papeže z církve pro kacířství. Mikuláš se rozsudku bohužel nedočkal, protože soudní projednávání se vleklo téměř deset let. Mezitím zemřel a vystřídal ho Adrian. Císař Basil, který právě usedl na trůn, dbal více na dobré vztahy s Římem než na kanonické právo, takže znovu jmenoval Ignatia. Teď ten starý kozel

ochotně poslouchá svého nového císaře, zatímco já, který trvám na svých zásadách, tady tiše hniju. Chápeš to?“

Chápal jsem, že pokud by Basil malicherné žabomyší osobní spory mezi umíněnými církevními otci nezastavil, mohly se táhnout po desetiletí. Mé sympatie vůči tomuto prostému muži, jenž skončil jako císař, neustále vzrůstaly – což mi připomnělo vlastní účel naší návštěvy.

„Pověz mi, jak se císař Basil dostal na trůn.“

Fotios neměl důvod lhát o císaři, který ho odvolal, a více méně celý příběh Basilova sociálního vzestupu potvrdil. Možná má Bílý Kristus opravdu raději muže, jenž se stará o vlastní záležitosti, než ty spousty dalších, kteří ho neustále otravují svými modlitbami.

„Zeptej se ho, odkud císař zná Seveřany,“ vybídl mě Khalid.

„Je to zapsáno v análech,“ namítl jsem.

„Do nich se Basil mohl podívat teprve *po* tvé a Ravnově audienci. Říkal jsi, že to věděl, už *než* jste přišli.“

Přeložil jsem otázku. Fotios, jenž postupně získal pocit, že jsme ho nepřišli zabít, se třásl na to, aby mohl vyprávět.

„Stalo se to v červnu roku 860, brzy to bude třináct let. Mladý císař Michael a jeho strýc vyrazili s vojskem na východ, aby porazili muslimy. Toho nešťastného léta proplula flotila bezbožných barbarů ze severu Bosporem a obsadila město. Byli to Hyperborejci, jimž někteří říkají vikingové a někteří pouze Seveřané. Byli vysocí, ramenatí, světlovlasí a vousatí – při pohledu na ně z nich šla hrůza. Když se nemohli dostat přes městské hradby, vydrancovali a spálili kláštery a dvorce ve vnitrozemí. Nad kopci a poli stoupaly nesčetné sloupy kouře. Nikdo netušil, co by se mělo dělat – ministři, prefekti ani eunuši, kteří jinak spravovali říši v císařově nepřítomnosti. Jen já jsem díky Pánu nalezl sílu a postavil se této výzvě se zdviženým čelem.“

„A co jsi udělal?“

„Každý den jsem pronášel kázání, jimiž jsem věřícím ukazoval, že tento útok je Božím trestem za jejich hříšný způsob života a že musí litovat svých hříchů a činit pokání, aby dosáhli jeho odpuštění.“

Kněží Bílého Krista často používali toto řešení, když měli vysvětlit, proč jejich bůh nechává své stoupence trpět. Pokaždé to skončilo tím, že si za to věřící mohli sami, protože jejich nedostatečná zbožnost vzbudila Jeho hněv.

Fotios líčil, jak za zpěvu žalmů a chvalořečí nechal v procesí

nosit po hradbách nejsvětější relikvii ve městě, oděv Panny Marie – potrhaný hadr, uchovávaný v pozlacené skříňce.

„Den nato se barbaři stáhli a odpluli stejným směrem, odkud sem přišli. A následujícího rána se domů vrátil císař a jeho strýc s vojskem. Byl to ten nejlepší okamžik celého období mého úřadu. Ve všech kostelech ve městě probíhala díkůvzdání a mému jménu všichni žehnali.“

Náhlý útok, rabování a úprk na moře byla typická vikinská taktika. Nemohl jsem však pochopit, jak by se celá flotila dokázala ze severských zemí dostat tak daleko na jih, aniž se k nám domů o tom donesly nějaké zvěsti. Zeptal jsem se ho, jestli si je jistý.

„No, jak si člověk v případě takových pohanů asi může být jistý. V jejich opuštěném táboře se našli zajatí mnichové z vydrancovaných klášterů. Ti chudáci vyprávěli zkazky o barbarských zvycích těchhle divochů. Večer tancovali kolem ohně a přitom pili, povykovali a skákali přes plameny jako ďáblové. Navzájem se před sebou vychloubali množstvím hříchů. Porazili koně a potírali se jejich krví. Byli nevypočitatelní a výbušní jako děti a často se mezi sebou rvali.“

Pohlédli jsme s Khalidem na sebe. Popis byl přesnější, než by se nám chtělo přiznat.

„Ale je pravda, že o sobě nemluvili jako o Seveřanech,“ dodal Fotios. „Říkali, že jsou Varjagové.“

„Varjagové,“ zašeptal Khalid. „To zní stejně neseversky jako Chaganus.“

„A tihle barbaři se nám podobali?“ otázal jsem se.

„Vám ne, mladí páni, vám ne. Ale tvůj velký přítel s kostmi ve vousech, který tu byl minule, vypadá úplně stejně jako ti barbaři ze severu.“

Khalid a já jsme vypadali jinak. Zato Ravn Buesøn byl Seveřan každým coulem.

„Jak to, že Basil tyhle Varjagy zná?“ zeptal jsem se.

„Při útoku barbarů byl ve městě. Jako císařský podkoní mi pomáhal chodit s oděvem Panny Marie po hradbách. Jenže i když jsme bok po boku tuhle zkoušku zvládli, sesadil mě hned, jak se dostal k moci.“

Bylo mi jasné, proč Basil toho svatého blázna dal vyměnit za ostříleného, vychytralého starce. Bylo to logické rozhodnutí.

„Po šest let žiji v této cele, kde je pořád průvan,“ stěžoval si Fotios. „Vlhkost způsobila, že se mi špatně dýchá a trpím

pakostnicí. Zakázali mi mluvit s ostatními klášterními spolubratry. Jídlo požívám o samotě, a pokud jde o můj osud, jsem v neustálé nejistotě. Prosím vás, řekněte císaři, že své zarputilosti lituji.“

Ze zásuvky psacího pultíku vytáhl úzký svitek popsaný jmény a čarami tvořícími rozsáhlou síť.

„Uvádí se, že Basil pochází z rodu makedonských sedláků, ale to vůbec není pravda. Mé výzkumy naopak dokazují, že je potomkem Arsakovců.“

„Starodávné arménské královské dynastie,“ vysvětlil Titus, když viděl, jak jsme s Khalidem zmatení. „Arsakovci vládli po staletí horskému území na východ od Byzantské říše. Posledního krále Tigranése vyhnali Peršané před víc než čtyřmi stovkami let.“

Vzhledem k okolnostem se na Fotiův pergamen dalo pohlížet spíš jako na pokus zoufalého muže o získání přízně než jako na hodnověrný genealogický výzkum. Těžko si představit, jak by ve svém osamění nalezl veškerou dokumentaci, jež byla nutná k prozkoumání rodokmenu císařského rodu po čtyři století.

„Děkuji ti, Fotie,“ zvedl jsem se k odchodu.

22

Když jsme vyšli z cely, téměř jsme vrazili do bratra Jarvise.

„Rolfe,“ vyhrkl. „Ty ses vrátil.“

Usmíval se, až mu vrásky zbrázdily obě tváře, a mě zalil vřelý pocit. Začal jsem se omlouvat za nešťastný závěr mé poslední návštěvy, ale přerušil mě ostrý hlas.

„Proč si myslíš, barbare, že jsi tady vítaný?“

Úzké oči Stefana di Angelo na mě nepřátelsky hleděly z podlouhlého koňského obličeje.

„Jsem mandátorem císařské gardy. Chodím tam, kam se mi zlíbí.“

„I k sesazenému patriarchovi Konstantinopole, jak vidím.“

Fotios se pokusil skrýt za Titovými širokými rameny. Díval jsem se na vyděšenou tvář drobného mnicha a bylo mi ho líto.

„Dej mi ten rodokmen, Fotie,“ vyzval jsem ho. „Postarám se o to, aby se dostal císaři do rukou.“

„Děkuji ti, Pane Ježíši,“ vyhrkl, ačkoliv by měl poděkovat spíš mně. „Postarej se, aby se k němu nedostal Ignatios.“

Pergamen byl dobře srolovaný, přesto mi zabral veškeré místo v torně na opasku.

„Jak vidíš,“ obrátil jsem se na di Angela, „bavím se s každým, kdo mi poví něco zajímavého. Tudíž nevidím žádný důvod, proč bych měl s tebou marnit čas.“

„Já však něco *říct mohu*.“

Dříve než se s triumfálním úsměvem nadechl, aby mi sdělil svou novinu, ujal jsem se opět slova.

„Pokud jde o vaši zítřejší audienci u císaře, nemusíš mi děkovat.“

„Copak jsi to byl *ty*, kdo…?“

Koňská tvář se protáhla a zůstala na mě civět. Nechal jsem ho při tom, ať věří, že setkání s císařem následujícího dne je moje zásluha, a požádal jsem Fotia, aby otevřel bránu. S pohledy papežské delegace v zádech jsme s Titem a Khalidem vyšli z kláštera a svažitou ulicí jsme se davem vydali dolů k přístavu.

„Zapomněl sis u mnicha klobouk.“

Titus mi podával tu směšnou věcičku se střapci.

„Na ten kašlu!“

„Můžu si ho tedy nechat?“ Hleděl na módní klobouk něžným pohledem. „V palácové gardě je jedinou přijatelnou pokrývkou hlavy přilba.“

„Užij si ho. Pověz mi něco o tom místě, kde císař Michael zemřel. Jmenuje se to palác svaté Matky, je to tak?“

Přemýšlel jsem, jestli letohrádek na bosporském pobřeží, o kterém se Basil zmínil v hostinci, stojí za návštěvu.

„Snad si nemyslíš, že eparcha Chaldos je v té zřícenině?“

„Zřícenině?“ zopakoval jsem po něm a pohlédl na Tita. Při chůzi mu pod krempou klobouku poskakovaly střapce před naducaným obličejem.

„Císař Basil od nástupu na trůn palác svaté Matky nepoužívá. Eunuchové a otroci byli rozmístěni do jiných paláců. To poslední, co jsem slyšel, bylo, že tohle místo má na starosti Konstantinos.“

Chvíli trvalo, než jsem si vzpomněl, kde jsem to jméno slyšel.

„Nebyl Konstantinos jedním ze tří dvořanů, kteří strýci císaře Michaela zabránili v tom, aby ho zabil?“ otázal jsem se. „Basil říkal, že ti další dva byli Chaldos a jeden, který se jmenoval Symbiatos.“

„Symbiatos je mrtvý, ale Nikios Konstantinos je císařův

nejspolehlivější spolupracovník.“

Zastavil jsem se. Znovu uplynulo pár chvil, než jsem dokázal něco říct. Tentokrát jsem ztratil řeč, protože jsem byl v šoku.

„Konstantinos se prvním jménem jmenuje *Nikios*?“

„Ano, to ví každý.“

Úplná pravda to nebyla. Věděl to každý, kdo aspoň trochu znal poměry ve městě, kde bydlel, ale nikoliv nutně ten, kdo posledního půldruhého roku strávil neužitečným výcvikem v kasárnách. Uvědomil jsem si, jak cenného pomocníka v Titovi máme.

„Má Nikios Konstantinos černý plnovous?“ otázal jsem se. „Je svalnatý a podsaditý? Je drakonariem?“

„Ten popis sedí, ale je to císařův komoří a má daleko vyšší postavení než nějaký drakonarius.“

„Ale když potřebuje nějakou uniformu, může si ji opatřit?“

„Konstantinos si může dělat, co chce. Nad ním už je jen eparcha.“ Titus roztržitě pohlédl na komíhající se střapce. „Dokonce se plánuje ustanovit ho následníkem trůnu, než císařův nejstarší syn dosáhne plnoletosti.“

Otočil jsem se na Khalida. Všechno slyšel a pochopil. V jeho tmavých očích se zrcadlilo mé vlastní podezření.

„Basil se dostal k moci, protože byl náhodou následníkem trůnu, když císař Michael zemřel,“ shrnul situaci v severštině. „A teď chce totéž udělat Konstantinos.“

„Dokud není jmenován, sotva se do něčeho pustí,“ odpověděl jsem. „A za císařem nemůžeme jít dřív, než budeme mít důkazy.“

Pokračovali jsme k bráně do západního vnitřního přístavu, jež se tyčila na konci ulice. Za vysokým obloukem, zdobeným červeně a bíle malovanými mušlemi, vedlo schodiště strmě dolů k přívozu do hloubky pěti mužů. Kupci a námořníci se ve slunečním svitu tlačili na schodech. Ponořil jsem se do svých myšlenek, když mě v mumraji Khalid náhle chytil za paži. Pohlédl jsem směrem, kterým ukazoval.

Díval se na loď. To samo o sobě nebyla žádná senzace, protože v přístavu byla spousta plavidel. Tato loď však byla něčím zvláštní. Boky s klinkerovou obšívkou se v půvabných obloucích zvedaly na zádi a přídi nad hladinu. Z paluby pod nízkým zábradlím trčel jediný stěžeň s vykasanou plachtou na vodorovném ráhnu.

K překvapení palácového strážce Tita a navzdory hlasitým protestům ostatních chodců jsme uprostřed lidského proudu zůstali stát a jen jsme zírali na severský drakkar kotvící v rušném přístavu.

23

„Jak se drakkar od nás z domova mohl dostat takhle daleko?“ položila otázku Ylva a přimhouřila oči.

Stál jsem s ní a Ravnem Buesønem na cimbuří pevnosti Galata a společně jsme hleděli přes řeku k městu na jižní břeh. Loď byla stále vyvázaná mezi ostatními plavidly v západním přístavu. Po palubě se pohybovaly postavy, ale byly příliš daleko, než abychom je dokázali vidět zřetelně.

„Pluli jste s Khalidem cestou na druhou stranu těsně kolem lodí a prohlédli jste si je?“ otázal se Ravn Buesøn.

„Kolem lodí?“ zopakoval jsem po něm.

Ukázal na menší, kulatější a širší plavidlo, jež kotvilo poblíž drakkaru. Na první pohled vypadalo jako ostatní lodě v přístavu. Když se ale na ně člověk zadíval, zjistil, že má severské rysy v podobě elegantních oblouků na zádi a přídi a barevné pruhy na vykasané plachtě.

„Je to knarr. Dobrý, solidní nákladní člun. Knarry většinou používají k plavbě plachtu, ale tenhle má pod zábradlím otvory pro vesla. Je postavený pro říční plavbu, kde se často musí veslovat proti proudu.“

Prohlíželi jsme si loď, ale na tak velkou vzdálenost nebylo možné rozeznat další podrobnosti.

„Lodě zřejmě pocházejí ze Švédska,“ prohlásila Ylva. „Vy zatracení Švédové se přece vydáváte na obchodní cesty po řekách Východu.“

„A vy zatracení Norové zas děsíte přístavy Západu,“ ozval se znovu Ravn Buesøn.

Přítomnost dvou severských lodí v Konstantinopoli byla velká událost. Nejvíce mi ale přece jen ležel na srdci vztah mezi štítonoškou a ramenatým válečníkem. Jakmile jsme se přívozem vrátili na náš břeh, okamžitě jsme je s Khalidem vyhledali v komůrce, kterou sdíleli. Vrazil jsem rovnou dovnitř a spatřil něco, co mě přimělo vycouvat a zaklepat.

„Je to fajn znovu vidět pořádnou loď,“ zasnila se Ylva.

„Jo, dokud na ní člověk nemusí plout, když ty stojíš u kormidla,“ usmál se Buesøn.

Opodál u hradeb pevnosti stáli ostatní Seveřané. Železný Bjørn vyběhl po schodech na cimbuří a z vousů mu trčela sláma z postele.

„Třeba bude chtít posádka s sebou vzít pár šikovných chlapů,“ zamručel. „Nebylo by marné znovu vkročit na palubu.“

„To bys musel nejdřív vystřízlivět,“ poznamenal jsem.

Pohlédl na mě ostrým pohledem světle šedých očí. Navzdory urážce mlčky připustil, kam až ho dohnal smutek nad osudem jeho schovance. Opilci jsou na moři tím nejhorším nebezpečím. Po dlouhé, napjaté chvíli nakonec přikývl.

„Kde je Halfdan Bílý šat?“ zeptal jsem se.

„Stará se o našeho bratra.“

„Je Sigurd Hadí oko pořád v bezvědomí?“

Znovu přikývl.

„Viděl někdo Hjalmara Krásnovlasého?“

„Co nám je po tom niddingovi?“ Železný Bjørn osud plešatého jarla schvaloval, ale myšlenku až do konce nedomyslel.

„Když je sám ve městě, kde všichni mluví řecky, neuškodí nám,“ vysvětloval jsem. „Teď jsou tu ale lidé, kteří mluví stejným jazykem jako on. A najít si spojence, v tom on se vyzná.“

Šedovousý obr mlčel a přemítal.

„Měl sis to rozmyslet dřív, než jsi ho vyhnal, ty štěně.“

„Po bitvě je každý generál, ty staré psisko.“

Usmál se, aniž na mě pohlédl.

„Ať je to, jak je to,“ pokračoval, „uděláme nejlíp, když necháme muže, aby si zabalili věci pro případ, že bychom se odtud museli rychle ztratit. Co ty na to?“

„Souhlasím. Tak jim to řekni.“

Kývl jsem na Ravna Buesøna a Ylvu, aby šli se mnou. Teprve když jsme ušli pár kroků, jsem si uvědomil, že Železný Bjørn se mě ptal, co si myslím o balení, místo aby sám vydal rozkaz. Ohlédl jsem se za ním, ale byl zcela zaujat severskými loděmi.

Na nádvoří pevnosti čekali Khalid a Titus s koňmi, jež jsem zabavil ve stáji před branou. Díky klobouku se střapci, který měl Titus pořád na hlavě, ho nikdo nepoznal.

Na silnici podél řeky se ve vedru pozdního odpoledne tlačili kupci a povozy, ale my jsme odbočili na postranní cestu a pokračovali kolem kruhu budov ženského kláštera. Kdesi za jeho zdmi se Bella zbožně modlila ke svému bohu. Na vrcholku galatského kopce jsem nechal ostatní předejít a zastavil jsem Khalida.

„Všiml sis, že u Ravna a Ylvy je něco jinak?“ zeptal jsem se ho.

„Jak jinak?“

„Když jsem přišel do jejich komůrky, leželi na pryčně a spali. Ylva měla hlavu položenou na jeho hrudi. Byli nazí.“

„Ty jsi nevěděl, že spolu chodí? Trvá to už půl roku.“

Cítil jsem, jak se červenám. Velitel má vědět, co se v jeho jednotce děje. Já jsem myslel na jiné věci.

„Byli nenápadní,“ pokoušel se mě Khalid utěšit. „Určitě si myslí, že je nikdo neodhalil. Ostatní chlapi z barbarské gardy znají Ylvu jen jako muže a Ylva s Ravnem by byli rádi, kdyby to tak zůstalo.“

„Jen aby nedopadli jako Njörd a Skadi.“

Khalid znal pověst o manželství mezi bohem moře a jeho ženou stejně dobře jako každý Seveřan: pouhých sedm dní po svatbě už se Njördovi nelíbilo bydlet u Skadi v Trymheimu, kde kvůli chladu a vlčímu vytí nedokázal usnout. Novomanželé se místo toho pokusili žít v Nóatúnu, Njördově domovu v zálivu. Skadi však po devíti dnech už nemohla vydržet hukot vln, křik racků a odlesky slunce na moři. Proto teď bydlí tisíce mil od sebe, osamělí a nešťastní, nicméně stále zamilovaní. Maminka mi ten příběh stejně jako jiní rodiče vyprávěla, když jsem se začal zajímat o děvčata, protože z něj plynulo poučení, že vrána k vráně sedá a rovný rovného si hledá.

„Njörd byl z rodu Vanů a Skadi byla obryně. Ylva i Ravn Buesøn jsou oba bojovníci.“ Khalid pobídl koně. „Snad nežárlíš?“

24

Po klikaté cestě směrem do vnitrozemí jel jako první Titus. Slunce stálo nízko nad obzorem a barvilo okolní keře a stromy dozlatova. Hmyz bzučel a zpěv cikád bez přestání doléhal na uši jako zvukový polštář. Po půlhodině jízdy jsme uviděli zeď táhnoucí se kopcovitou krajinou od břehu Bosporu. Když dosáhla k cestě, ostře se zalomila a pokračovala na severozápad.

„Jedna cesta vede i dole kolem vody,“ vykládal Titus. „Ale ta ústí u hlavní brány, která je střežená. Tady odtud se budeme moct do parku snadno proplížit.“

Když jsme uvázali koně, aby nebyli z cesty vidět, zdolat zeď už bylo hračkou. Hradby tu byly spíš na okrasu než na obranu.

Seskočili jsme dolů do velké zastíněné zahrady s divoce rostoucí trávou. Kdysi bývaly trávníky a záhony protkány cestičkami a kanály se zurčící vodou, ale po šesti letech bez zahradníků narušily nános civilizace plevel, divoká tráva a tenké kmeny náletových dřevin. Pokračovali jsme kolem pavilonu obklopeného sochami, břečťanem a keři k brance, jež visela na pantech nakřivo. Titus nahlédl škvírou dovnitř na louku svažující se k Bosporu.

„Tam dole je palác," hlásil. „Raději počkáme. Vojáci tady občas hlídkují, ale jakmile se setmí, nikdo sem nepřijde."

„Proč ne?"

„Říká se, že tu jsou démoni."

„Nevěděl jsem, že vy křesťané věříte na duchy."

Titus se shovívavě usmál. Moje otázka prozradila, že já Bílého Krista neuctívám.

„Víra je jedna věc," prohlásil, „a něco jiného jsou pověry. Pořád ještě je mezi nebem a zemí víc věcí, než o kterých mluví Bible."

To byla zřejmě nejhlubokomyslnější poznámka, kterou jsem od něj za dobu naší jednodenní známosti slyšel. Dostal jsem chuť dovědět se více.

„Ty *jsi* křesťan, že ano?" otázal jsem se.

„To jsou všichni na Peloponésu, odkud pocházím." Napřímil se, protože ve městě, kde byla hlavním jazykem řečtina, už bylo známkou určitého statusu, pokud někdo pocházel přímo z Řecka. „Moji rodiče žijí poblíž spartských rozvalin. Naše rodina tam po celé generace vlastní dvorec. Chováme ovce a včely a pěstujeme obilí a jablka. Život je tam pokojný a dobrý."

Jeho dobromyslný pohled se zamžil steskem po polích a horách jeho domoviny.

„Proč jsi tedy odtamtud odešel?"

Vzdychl a hořce se usmál.

„Dvorec tolik nevynáší. Díky penězům od verbířů mohlo mít mých osm sourozenců jídlo na celý rok, a tak jsem se přihlásil k vojsku."

Měl štěstí, protože mu pomohl osud a mocenské hrátky.

„Když jsem byl ve výcvikovém táboře v Makedonii, přišla zpráva, že strýc císaře Michaela se pokusil svého synovce zabít. Krátce nato jsme zaslechli, že by se měla vyměnit celá konstantinopolská posádka. Basil, nový následník trůnu, chtěl mít spolehlivé a věrné mužstvo, nikoliv lidi, kteří sloužili zrádnému Bardasovi. Vydali jsme se na cestu, aniž jsme tušili, co nás čeká."

Tita a jeho kamarády příjemně překvapilo, že je ponechali ve městě měst, protože si mysleli, že potáhnou do války do vzdálených a nepřátelských zemí.

„O půldruhého roku později císař Michael zemřel a Basil nastoupil na trůn. Při té příležitosti jsem se z kasáren v Galatě přestěhoval nahoru do Velkého paláce. Doufal jsem, že se dostanu do hetaireie, jednotky císařských tělesných strážců. Ale v ní chtěl mít císař jen muže ze své vlasti.“

„Takže je nedůvěřivý?“

„Kdo by na jeho místě nebyl? Celý dvůr je samá intrika. Dokonce Basilova vlastní rodina se chová nekale. Když byl komořím, dostal ke dvoru svého bratra Marina a bratrance Aylona. Ale pár měsíců poté, co usedl na trůn, bylo odhaleno, že na něj plánovali atentát. Císař má příliš dobré srdce, než aby dal svou rodinu popravit, ale každého z nich musel poslat do jedné vzdálené provincie. Tam zastávají nějaké bezvýznamné úřady, kde nemohou způsobit žádnou škodu.“

„Kdo je odhalil?“

„Konstantinos.“

Měl jsem zlost, že jsem tyto informace nevymáčkl z Tita už dříve. Teď jsem pochopil, jak ambiciózní komoří na základě falešných obvinění oddělil svého důvěřivého císaře od jeho nejbližších.

Na park se snášel soumrak. Stíny se prodlužovaly a tlumené zvuky nočních zvířat začaly přehlušovat ptáky a cikády.

„Je už dost velká tma?“ otázal jsem se.

„Myslím, že ano.“

25

„Mám pocit, že nás někdo sleduje.“

Na louce s trávou vysokou po kolena se Ylva zastavila a rozhlížela se na všechny strany.

„Když nic jiného, tak tě určitě cítí,“ prohodil Ravn Buesøn.

Oba stále zachovávali klamné zdání, jež mě natolik ošálilo, až jsem uvěřil, že jeden pobývá ve společnosti druhého jen z donucení.

Khalid neměl pravdu v tom, že žárlím, ale zlobil jsem se stejně jako kluk, který zjistí, že jeho dva kamarádi hrají nějakou hru, a on ji nemůže hrát s nimi.

Štítonoška náhle zmizela v modravé temnotě pod několika stromy.

„Ylvo," zavolal jsem a snažil se o velitelský tón. „*Hned* se vrať!"

Ravn Buesøn na mě sykl, ať mlčím.

„Má pravdu," zašeptal. „Někdo tady je."

Scházeli jsme dolů k Bosporu, ale louka náhle končila strmým srázem o výšce několika mužů. Pod sebou jsme spatřili dvě souběžné dráhy táhnoucí se vlevo i vpravo a oddělené náspem. Z udusaného štěrkového povrchu se dralo na povrch tráva a bodláky. V dálce se ve tmě na obou koncích rýsoval oblouk a dráhy se tam opět spojily.

„Soukromá závodní dráha svaté Matky má stejné rozměry jako velký hipodrom ve městě," řekl Titus. „Byzantští císaři koňské dostihy vždycky milovali. Nemálo z nich se jich i účastnilo. Říká se, že císař Justinián vyhrál každý dostih, ve kterém závodil."

Ze svahu nad závodní dráhou jsme měli výhled na množství chátrajících budov, pavilonů a zahrad palácového komplexu. Titus ukázal na řadu vzdálených nepravidelných tvarů poblíž oblouku na jižní straně závodiště. Za nimi bylo mezi stromy vidět cimbuří vnějších hradeb a temná silueta široké brány.

„U hlavní brány jsou stáje a ubytování pro otroky. Teď jsou budovy zčásti zbořené, aby se získal materiál na venkovní stavby pro stráže. Neustále je sem odvelena zhruba stovka mužů."

„Proč se to místo hlídá, když už je roky opuštěné?"

Na to Titus nedokázal odpovědět. Šli jsme dále k paláci, jenž připomínal nepravidelný soubor hal a budov postavených spíš nahodile než podle nějakého pevného plánu. Všechny stavby byly velkoryse vybaveny věžemi, kupolemi a sloupy a v průčelí bylo podél břehu Bosporu postaveno dlouhé přístaviště z kamení.

„Když tu císař v létě bydlíval," vyprávěl Titus, „každý den sem připlouvaly stovky lodí naložených otroky, služebnictvem a drahocenným zbožím. Vznešení hosté a zahraniční vyslanci scházeli z paluby po tamtěch schůdcích."

Teď široké schody zakrývalo spadané listí. Brána byla zajištěna řetězem. Omítka se ve velkých plochách odlupovala ze zdí, takže na mnoha místech se ve svitu měsíce objevily omšelé rudé cihly. Okna prvního podlaží ve výši dospělého muže byla zatlučena a z hlavic

sloupů, ze říms a okapů trčela tráva a mech.

Doufal jsem, že nalezneme velitelské stanoviště kumpánů pochlebníka Konstantina, soukromé vojsko pro využití při převratu nebo aspoň nějaké známky zneužívání státních prostředků. Ale všechno, co jsem viděl, bylo jen ohromné, rozpadající se zbořeniště.

„Jsem si jistý, že najdeme nějaký postranní vchod," prohlásil Titus a svižným krokem se vrátil k přístavišti.

Šli jsme za ním kolem paláce, prošli napůl otevřenými zamřížovanými vraty s matným zlacením a dále do sadu. Měsíc vrhal korunami stromů mihotavé skvrny bledého světla na štěrk na pěšinkách.

„Měli bychom počkat na Ylvu," navrhl Khalid.

„Ona nás najde," odpověděl jsem.

Měl jsem pocit, že jsme na tom mizerně. Naším výletem jsme dosáhli jen toho, že jsme eparchově vrahovi dali čas, aby za sebou ve městě zametl stopy. Budu muset císaře Basila zklamat. Možná svou nabídku odvolá. Najdou se Severané v Eulogiově vile, a my začneme být podezřelí.

Mé sklíčené přemítání přerušil Ravn Buesøn. Sykl na nás, ať jsme zticha. Stál jako zkamenělý a naslouchal. Ticho v temnotě přerušovalo jen vzdálené soví houkání a ševelení listí.

„Já nic neslyším," zašeptal jsem.

Vtom se z křoví vyřítil drobný človíček a ztěžka dopadl na pěšinku. Ylva po něm skočila, a když se pokoušel vstát, přidupla mu nohou záda.

„Au!" ozval se vysoký hlas eunucha. „Jsem jenom ubohý chudák, lituji, jestli jsem někoho urazil, to jsem neměl v úmyslu, nechám panstvo na pokoji, prosím, nechte mě naživu, přeji vám jen to nejlepší."

26

„Vypadá jako žebrák," zhodnotil ho Khalid. Sám kdysi býval v Qurtubě, v hlavním městě Hispánie, dítětem ulice.

„Smrdí," přidal se Ravn Buesøn.

„Stejně jako ty," usmála se Ylva.

Nevšímal jsem si jich, protože jsem rozeznal eunuchův přízvuk, pečlivou výslovnost a dokonale zaokrouhlené samohlásky. I přes zašpiněnou halenu, která mu v cárech visela na hubeném těle, a přes rozcuchané vlasy, do nichž měl zamotané různé neřádstvo, mluvil řecky jako vznešený šlechtic.

„Mnohokrát se omlouvám, milostivý pane," promluvil jsem latinsky a odstrčil štítonošku stranou.

Eunuch váhavě uchopil mou napřaženou ruku. Když jsem mu pomáhal vstát, jeho špinavé prsty se přilepily k mým.

„Milostivý pán už zažil lepší časy," řekl jsem, jako bych věděl, kdo je, ale kvůli diskrétnosti to nechci odhalit.

„To je tedy pravda," zamumlal.

„Milostivý pán byl dvořanem císaře Michaela?"

Eunuch se přikrčil a stáhl svou ruku z mé. Udělal jsem chybu, že jsem se ho zeptal takhle přímo. Jeho reakce mi však prozradila, že hádám správně.

„Minulost milostivého pána se nás netýká," dodal jsem spěšně. „Jsme pouze pokorní členové barbarské gardy."

„Barbarské gardy?" zopakoval po mně.

Nikdo z nás neměl zbroj, přilbu ani žádné odznaky. Byli jsme ozbrojeni jen noži a dýkami. Ani zdaleka jsme nevypadali jako jednotka elitních vojáků a Titus měl navíc ještě pořád na hlavě svůj klobouk se střapci.

„Máme tajné poslání." Díky této formulaci se naše přítomnost jevila oficiálněji, než jak tomu ve skutečnosti bylo. „Objevilo se podezření, že osoby od dvora využívají palác svaté Matky ke spiknutí proti novému císaři. Jsme tu proto, abychom tyto pověsti prošetřili."

Zapůsobilo to. Eunuch se narovnal, ale stále se držel ve stínu.

„Jsem podezřelý?" hlas mu přeskakoval.

„Netušili jsme, že tu milostivý pán je. Ale jestliže by nám mohl být při našem šetření nápomocný, slibuji, že to bude na nejvyšších místech oceněno."

Opět zaváhal, jako by se bál, že se nechal vlákat do pasti.

„Doví se nový císař, že jsem vám pomáhal?"

„Jen jestli si to milostivý pán přeje," odvětil jsem a přeladil do důvěrnějšího tónu. „Ale mohlo by ti to prospět. Předpokládám, že palác znáš stejně dobře jako vlastní dlaň."

Přikývl a otočil se k omšelé budově s výrazem, jako by se díval do tváře starého přítele.

„Žiji tady ode dne, kdy to tady zavřeli,“ vzdychl. „V podstatě se dá říct, že můj život se propojil s palácem svaté Matky od mého nejranějšího mládí. Do služeb císaře Michaela jsem vstoupil už jako chlapec.“

Pokynul nám, abychom šli neupravenou zahradou za ním.

„Museli jste být stejně staří?“ zeptal jsem se.

Ačkoliv zanedbaný stav eunucha příliš neusnadňoval odhadnutí jeho věku, soudil jsem, že mu nebude o mnoho více než třicet – tedy stejně, jako by bylo Michaelovi, kdyby zůstal naživu.

„Dobrý postřeh.“ Přikývl a v napůl odvráceném obličeji jsem postřehl smutný úsměv. „Narodili jsme se ve stejný den, 19. ledna léta Páně 840. Určitě to způsobilo tohle dobré znamení, jež císařovnu vdovu přimělo, že mě nechala vykastrovat a dala mě do služeb svého syna, když nám oběma bylo jen šest let.“

„Byli jste si s císařem blízcí?“

„Byli jsme nejlepší přátelé. Z vděčnosti za mé služby v dětství mi císař Michael v dospělosti svěřil vysoké postavení.“ Eunuch se odmlčel a zvažoval, jak moc by měl ze svého blízkého vztahu k zemřelému císaři odhalit. „Michael své učitele při vyučování neposlouchal, ale měli zakázáno ho bít.“

„Takže ty jsi dostával facky místo něj?“

Ta slova mi spontánně vyklouzla z úst. Představil jsem si, že přimět absolutistického dětského císaře, aby sekal dobrotu, mohlo být velmi náročné na křesťanském dvoře, kde monarcha byl vládcem z Boží milosti, a nařezat mu by se rovnalo svatokrádeži. Za těchto okolností může být výhodné nechat svého vrstevníka přijmout trest, a jestliže se oba chlapci dobře znali, utrpení kamaráda může mladého vládce pohnout k tomu, aby se trochu více snažil. Eunuch přikývl a potvrdil, že tak to opravdu bylo.

„Michael bohužel nebyl stvořen pro život ve školní lavici. Byl jsem jeho jediný přítel, protože tak to jeho matka určila. Myslím, že ho k pití dohnalo špatné svědomí kvůli tomu, že za jeho neschopnost a nedostatek vůle jsem pykal já. Už když mu bylo čtrnáct, vypil každý den opravdu hodně vína. Bylo příšerné to sledovat, protože jsem ho měl opravdu rád.“ Z hlasu mu zněl pláč, když ukázal rukou na sklepní vchod do nízké, zarostlé budovy před námi. „Tohle je jediná cesta do paláce.“

Než jsme ho mohli zadržet, proklouzl škvírou ve dveřích, jež nebyla širší než ruka. Ylva se tam pokusila vtěsnat za ním, ale nebylo tam dost místa. Nelámala si s tím hlavu a dveře s třesknutím

vykopla.

Eunuch čekal uvnitř ve velké kuchyni s podlouhlým ohništěm. Začouzený strop tvořený kamennou klenbou měl uprostřed komín, jímž byly vidět hvězdy. Skříně podél stěn zely prázdnotou. Zůstaly otevřené, jako by někdo kuchyňské nádobí vystěhoval ve velkém spěchu. Na dlážděné podlaze ležely bez ladu a skladu hromady různého náčiní.

„Když císař Michael zemřel, všechno, co mělo nějakou cenu, se odvezlo. Ukryl jsem se v zahradě, dokud všichni neodešli," vyprávěl eunuch a pokynul, ať vejdeme na úzké šachtovité schodiště, kde byla taková tma, že jsme museli jít po hmatu. „Jídla je tady naštěstí dost. Ovocné stromy v zahradě jsou na podzim celé obsypané a je tu i užitková zahrada se všemi druhy zeleniny. Bospor je bohatý na ryby, a když mám štěstí, dokážu dokonce ulovit i králíka nebo holuba."

To jediné, co eunuch v opuštěném letním paláci postrádal, byla lidská společnost. Bylo to jasně znát na jeho neutuchající chuti neustále mluvit. Dveřmi jsme vstoupili do sálu s vysokým stropem, kam škvírami v okenicích dopadaly pásy měsíčního světla.

„A co stráže u brány? S nimi není žádný problém?" otázal jsem se.

„Zpočátku v oblasti paláce hlídkovaly často," připustil. „Ale nastražil jsem na ně několik drobných léček. V noci jsem vyl jako démon. Teď jsou ti pověrčiví blázni přesvědčení, že v paláci straší."

Uchechtl se nad svou mazaností a prokličkoval mezi harampádím a úlomky zdiva na podlaze sálu.

„Kde císař Michael zemřel?" otázal se Titus.

Eunuch se znovu celý schoulil strachy v domnění, že ta otázka je past. Uklidnil se, když se zadíval na dobromyslnou tvář důstojníka.

„Jestliže jste přišli kvůli tomuhle, tak pojďte se mnou."

Vyběhl do vestibulu s vysokým stropem a po širokých schodech na balkon v prvním patře. Odtud vedla jedna chodba kolem řady ložnic s výhledem na vodu. Zastavili jsme se uprostřed, v prázdném pokoji se zlacením na sloupech a štukovou výzdobou.

„Tady stálo Michaelovo lože. Tady císař zemřel."

„Kvůli pití?" otázal jsem se.

Eunuch opět zaváhal, ale pak přikývl. Měl jsem pocit, že něco tají. Přemýšlel jsem, jak ho přimět k řeči. Titus tak útlocitný nebyl. Popadl chudáka za špinavou halenu a přitáhl ho do měsíčního světla dopadajícího z okna, takže bylo vidět, že jeho levý oční důlek

je jedna velká jizva.

„Oslepení je trest pro vlastizrádce," zasyčel. „To proto se ten bídák drží ve stínu a odvrací obličej."

„Milost, milost," kňoural eunuch. „Já nejsem žádný zrádce, rozhodně ne, jak si to o mně můžete myslet? Vždyť jsem vám pomohl a řekl všechno, co vím."

„Řekl jsi nám pouze to, co se ti hodilo."

Přiměl jsem Tita, ať ho pustí, a přestal jsem s opatrným vyptáváním.

„Přišli jsme sem, protože jsme doufali, že najdeme něco, co nás přivede na stopu konstantinopolského eparchy, který zmizel."

„Chaldos zmizel?"

Eunuch znovu zaváhal, ale nakonec nám pokynul, ať jdeme s ním. Následovali jsme ho po schodech, prošli jsme sály, kuchyní a zahradou. Pokračovali jsme podél vody dál od paláce, přes řadu otevřených prostranství s vysokou travou, jež bezesporu kdysi bývala dobře udržovanými hřišti na pólo, a ještě dál mezi zbytky obydlí pro otroky, stájemi a skladištními budovami poblíž hlavní brány. Vyznal se i tady, a ačkoliv labyrint zdí bez střech nám ostatním připadal ve tmě nepřehledný, rychle našel cestu ke skrytému přístavu, jenž byl s Bosporem propojen kanálem.

„Tady ten vnitřní přístav byl kdysi přístavištěm pro lodě s jídlem a jinými potřebnými věcmi pro ty stovky lidí, kteří pracovali ve stájích. Dlouho tu bylo pusto, ale před týdnem tady přistála dvě plavidla. Posádky vyšly na pevninu a mezi zříceninami rozbily stany."

Otisky po stanech a vypálené zbytky ohně byly na omšelé dlažbě nábřeží pořád vidět.

„Co to bylo za muže?" otázal se Khalid.

„Vypadali jako barbaři." Eunuch zašilhal po Ylvě a Ravnu Buesønovi. „Když spolu mluvili, znělo to stejně, jako když spolu mluví vaši přátelé."

„Popiš ta plavidla," vyzval jsem ho. „Kolik tam bylo mužů?"

Titus, Khalid a já jsme naslouchali jeho líčení. Když skončil, zeptala se Ylva, co říkal.

„Právě popsal ty dvě lodě, které jsme viděli v přístavu," odpověděl jsem. „Drakkar a knarr sem připluly před týdnem s posádkou válečníků. Přes třicet mužů na drakkaru a dvacet na knarru. Doprovodily je sem dva hlídkové čluny z císařské flotily. Odpluly odtud teprve dneska ráno."

Jestliže hlídkové čluny z flotily zachytily tyto dvě lodě v Bosporu, pluly za nimi a jejich přítomnost nahlásily do paláce, zprávu by dostal císařův komoří – Konstantinos.

„Teď ta plavidla kotví poblíž paláce," rozvíjel Khalid dál mou myšlenku.

„A k provedení atentátu se sotva někdo hodí líp než bojovníci z našich zemí," pokračovala Ylva. „Jsou dostatečně dychtiví a vycvičení k tomu, aby se probojovali přes císařovy tělesné strážce."

Měl jsem pocit, že bychom se měli rychle vrátit do města a povědět Basilovi I., co komoří připravuje za jeho zády. Když jsem Titovi všechno vysvětlil, souhlasil.

„Jenže pořád nemáme žádné důkazy," namítl.

„Dovolte prosím," přerušil nás jednooký eunuch. „Je to den a půl, co sem připlul říční prám s nákladem, který vyložili mezi rozvaliny. S vykládáním pomáhaly posádky obou barbarských lodí. Pokud se příliš nemýlím, na prámu byly také dvě mrtvoly."

Khalid, Titus a já jsme na něj zůstali zírat.

„Jaké mrtvoly?"

27

Podél nejvzdálenějšího přístaviště vnitřního přístavu leželo dnem vzhůru několik starých člunů, jež byly v žalostném stavu. Prošli jsme za jednookým eunuchem kolem nich a pokračovali mezi zchátralými stavbami. Zastavil se na okraji prostranství zarostlého travou, kam někdo nedávno vyhodil hromadu prken.

„To je ta kůlna z říčního břehu," vyhrkl jsem.

Když jsme začali prkna odhazovat stranou, otevřela se mi torna na opasku. Vypadl mi pevně stočený pergamen, který jsem nosil po rozhovoru s Fotiem. Eunuch ho zvedl a pročítal tu spoustu jmen.

„Co to je?" otázal se.

„Rodokmen," odvětil jsem a otřel si pot z čela. I když bylo v noci chladno, práce byla namáhavá. „Dokládá, že Basil I. pochází z královského rodu Arsakovců."

„To je nesmysl. Jeho otec byl arménský tesař."

„Řekni to bývalému patriarchovi Fotiovi. To on ten rodokmen

sestavil.“

Když jsme odházeli dřevo, viděli jsme, že půda je vlhká a kyprá. Začali jsme do země rýt prkny a noži a zanedlouho se před našimi zraky objevilo pod zamazaným kabátcem nafouklé břicho.

Odkryli jsme hrudník a ramena a opatrně jsme tělo očistili od hlíny, trávy a listí. Nos jako bambule a řídký vous na bradě, bez nějž by obličej vypadal jako měsíc v úplňku.

„Chaldos,“ sdělil nám Titus, jako by snad někdo z nás o totožnosti mrtvého pochyboval. „Jestliže mrtvolu ukážeme císaři, rozsah Konstantinových zločinů uvidí sám.“

„Nejdřív ho musíme vytáhnout z hrobu.“

Nebožtík páchl hnilobou. Posmrtná ztuhlost už ustoupila a tělo bylo těžké, blátivé a nedalo se dobře uchopit. Teprve po delším snažení se nám ho podařilo z jámy vytáhnout.

„Pod ním je ještě jedna mrtvola,“ vyhrkla Ylva.

„Ten člověk je vysoký, snědý a ramenatý,“ konstatoval Titus. „Toho neznám.“

„Ukažte, ať se podívám.“ Eunuch se prodral dopředu a zadíval se do jámy. „Je to Eulogios!“

„Vezmeme ho s sebou?“ otázal se Khalid a prohlížel si perského obchodníka, který byl v trochu lepším stavu než eparcha.

Vtom se odněkud za ruinami ozval kovový skřípot.

„To je hlavní brána,“ zašeptal eunuch.

Popadl jsem ho dříve, než se stihl ztratit, a posunkem jsem naznačil přátelům, ať počkají u mrtvoly. Kývl jsem na Tita a vydali jsme se spolu otvorem po dveřích, který ve zchátralé zdi zel jako otevřená rána. Proplížili jsme se kolem řady místností bez střechy a každý z nás se ukryl do okenního výklenku.

Z malých rozbitých okenních tabulek budovy, která kdysi bývala strážním domkem, jsme viděli na otevřenou hlavní bránu palácového komplexu. Zněly odtud hlasité povely a vojáci v přilbách a zbroji proudili dovnitř a řadili se do dvou zástupů. U opasků měli zavěšené meče a v ruce kopí. Každý desátý držel na šňůře stopovacího psa a zvířata výhrůžně vrčela. Mnoho vojáků kromě toho neslo pochodeň a ruiny kolem otevřeného prostranství byly osvětlované mihotavými záblesky.

„Rozkazy znáte!“ zařval poddůstojník a přitom rozděloval stovku mužů do skupin po deseti. „Důkladně prohledat palác. Najít podezřelého. Nebude to těžké. Ten mizerný hajzl je jednooký.“

Pohlédli jsme s Titem na eunucha, který se třásl strachy.

„Jak mohou vědět, že jsi tady?“ zašeptal jsem.

Než stačil odpovědět, přerušil nás hlasitý křik z prostranství.

„Pozor! Jednotko, pozor!“

Psi i muži zmlkli, když branou projel na koni důstojník v lesklém brnění a modrém plášti. Černý plnovous mu zakrýval tváře a krk natolik, že nos ve svitu pochodní vypadal jako kámen čnící z temného křoví.

„Konstantinos,“ zašeptal Titus.

Mlčky jsme naslouchali, jak komoří přeje vojákům hodně štěstí při lovu a skupině, která najde kořist jako první, slibuje vyplatit odměnu ve výši tisíce solidů. To bylo jmění, jež se rovnalo mzdě za mnoho let. Mužstvo propuklo v nadšený jásot. Jedna skupina zamířila přímo k místu, kde jsme stáli, protože jejich pes netrpělivě trhal šňůrou.

„Nejdřív palác, pak zahradu,“ zavolal na ně Konstantinos hlubokým hlasem, jako by mluvil z jeskyně.

„Pes něco větřil,“ namítl velitel skupiny.

„To může počkat. Argyros je v paláci. Až ho najdete, můžete prohledat zbytek.“

Vojáci se zdráhajícím se psem odešli. Konstantinos letmo pohlédl na rozvaliny, pobídl koně a vydal se k paláci na břehu průlivu.

„Ty jsi asi pochopil, co to znamená?“ zeptal jsem se jednookého eunucha, který zmateně vrtěl hlavou.

„Pes nás zvětřil, ale Konstantinos se domníval, že ho přilákal pach Chaldose a Eulogia. Věděl, že obě mrtvoly jsou pohřbené mezi troskami, ale chce, aby se našly teprve tehdy, až tě vojáci polapí. Tak totiž bude mít pachatele, na kterého může svalit vinu za vraždy.“

V eunuchově tváři se usadil nevěřícný výraz. Rty se mu neslyšně pohybovaly, zatímco si dával dohromady dvě a dvě a pomalu docházel k poznání, že mám pravdu. Jakmile mu to došlo, začal klít a nadávat.

„Ten gauner. Ten proklatý hajzl. Ta svině!“ Zhroutil se na hromadu stavební sutě. „Konstantinos mi namluvil, že můj těžký osud v něm vzbuzuje soucit. Slíbil mi, že tady budu v bezpečí. A teď se ukazuje, že mě po celou dobu chtěl zradit. Označit mě za vraha. Zrovna on, který má na svědomí bezpočet lidských životů.“

„Ještě nám o tom povíš víc,“ přerušil jsem jej. „Ale teď odtud musíme zmizet.“

„Ale jak?“ vzdychl a sklopil hlavu.

„Máme koně, ale k nim se odtud nedostaneme. Co říkáš, Tite?“

Červenolící důstojník stál jako přimrazený. Od chvíle, kdy Konstantinos a vojáci zmizeli, se ani nepohnul. Nehýbal se ani teď, když s divokým výrazem upřeně hleděl na eunucha.

„Argyros!“ zasyčel. „Měl jsem tě poznat hned.“

28

„Ty tedy víš, kdo je ten eunuch?“ otázal jsem se o půl hodiny později.

Byli jsme na palubě člunu kolébajícího se dolů Bosporem. Chaldosova mrtvola ležela na dně pod mým pláštěm. Vidět byly jen bledé, nabobtnalé nohy. U kormidla na zádi seděla Ylva, zatímco Ravn Buesøn se postavil na příď, odkud na ni čas od času zavolal, aby ji varoval, že před námi jsou skaliska nebo víry. Plavidlo bylo jednou z lodí, které zůstaly na okraji starého vnitřního přístavu. Vesla jsme sice neměli, ale díky silnému proudu jsme i tak pluli obstojnou rychlostí. Palác svaté Matky jsme už zanechali za sebou tak daleko, že jsme budovy mezi kopci a stromy dokázali zahlédnout jen s obtížemi.

Náš útěk neunikl pozornosti. Jedna desetičlenná hlídka nás objevila na cestě kanálem k průlivu. Pes se rozštěkal a ze všech stran se seběhli vojáci, nicméně příliš pozdě na to, aby nás zastavili.

„Když jsem přišel do Konstantinopole, nebyl Argyros žádný poloslepý ubožák, ale malý, krutý dvorský tyran,“ vyprávěl Titus a zašilhal po jednookém eunuchovi, jenž se nepohodlně opíral o zábradlí. „Všichni věděli, že si pro sebe ukrádá stříbro, zlato a šperky, ale nikdo se neodvážil cokoliv namítat.“

„Věděl jsi, že byli s císařem od dětství přátelé?“

„Ne, ale tím se vysvětluje, jak se ten bídák mohl stát komořím. Tenhle titul získal, když Michael jmenoval Basila následníkem trůnu. Komandoval otroky a služebnictvo jako nějaký generál.“

Předpokládal jsem, že Tita kdysi kvůli komořímu odsoudili k jakémusi nespravedlivému trestu a že ho to stále ještě hnětlo. Když znovu pohlédl směrem, kde seděl hubený eunuch, přece jen se mu v

dobrosrdečné tváři zračil soucit.

„Klesl hodně hluboko, chudák.“

„To ano, a bude zajímavé poslechnout si proč.“

Překročil jsem dvě sedadla uprostřed lodi a posadil se vedle Argyra.

„Tvé přátelství s císařem Michaelem ti zajistilo úřad komořího,“ začal jsem. „Ale když před šesti lety zemřel, ty ses vytratil. O místě tvého pobytu věděl jen Konstantinos. Možná jsi tenkrát viděl něco, proč bylo nutné tě odklidit?“

Jednooký eunuch potřásl hlavou.

„Nic jsi nepochopil,“ řekl. „Je to mnohem horší, než si myslíš.“

„Tak mi to řekni. Konstantinovi nic nedlužíš.“

„Byl jsem při tom, když císař Michael zemřel,“ přiznal nevýrazným hlasem.

Čekal jsem na pokračování. Titus se přisunul blíž, aby poslouchal se mnou. I Khalid nastražil uši.

„Po smrti svého strýce se Michael stáhl zpátky do paláce svaté Matky. Jako nově jmenovaný komoří jsem se tam odstěhoval s ním. Nikomu jinému nevěřil.“

„Ani Basilovi?“

Argyros zaváhal a zdálo se, že o mé otázce přemýšlí. Pak se usmál, jako by si něco uvědomil. Když znovu promluvil, došlo k viditelné změně, protože slova mu z úst proudila bez jakéhokoliv zaváhání.

„Císař Michael se s Basilem už tolik nevídal. Vládnutí zabíralo následníkovi trůnu většinu času, protože po Bardasově zkorumpované správě země bylo třeba vyřešit spoustu věcí. Postupně císaře kromě vína zajímali už jen koně. Jednou odpoledne závodil se svými dvořany na dostihové dráze v palácové zahradě. Pamatuji se, že tam byl Basilův bratr Marinos. Byl to veselý a družný chlapík, vždycky ho bylo všude plno. Císař měl dobrou náladu, protože po většinu doby vedl. Běhalo se pořád dokolečka. Konstantinos a Chaldos byli mezi posledními.“

„Chaldos jezdil koňské dostihy?“ otázal jsem se, protože jsem si nedokázal toho zavalitého opilce představit jako vozataje.

„Tenkrát na tom byl lépe. Na pití se dal až později. Možná kvůli tomu, co se té noci stalo.“ Argyros se významně odmlčel, aby následujícímu dramatu dodal váhu. Byl však příliš dychtivý a plný neklidné energie, než aby čekal. „Toho večera pořádal Michael ve velké palácové jídelně večeři pro Marina, Chaldose a Konstantina.

Basil kvůli účasti připlul nahoru Bosporem. Doprovázel ho i jeho komoří Damiatos, aby se ujal potřebných záležitostí svého pána. Kromě Basilova dobrodince ze starých časů, boháče Theofilitze, tu byli i Basilův bratranec Aylon a perský kupec Eulogios.“

Bezděky jsem znovu pohlédl směrem k paláci. Eulogiovu mrtvolu jsme nechali v hrobě. Císař se bude muset spokojit s mrtvým eparchou coby důkazem zločinů svého komořího.

„Odpovědností za finanční záležitosti říše pověřil Basil Eulogia a Theofilitzeho,“ pokračoval Argyros. „Oba mlčeli a tvářili se vážně, protože prošli účetní knihy s magistrem officiorem. Nevypadalo to dobře. Nikdo o tom však nemluvil. Místo toho se hodně povídalo o vítězství císaře Michaela v dostizích. Chválil jsem jeho výkon, protože pochlebování měl rád. Zřejmě jsem to ale s lichotkami přehnal, protože nakonec prohlásil, že si za svou výmluvnost zasloužím jeho boty. Bylo neslýchané, aby komoří byl odměněn takovým způsobem.“

V Konstantinopoli směla purpurové boty nosit jen císařská rodina.

„Podíval jsem se nerozhodně na Basila, druhého nejvyššího vládce říše. Naznačil mi, abych to přešel. Michael byl známý tím, že v opilosti vydával různé příkazy, které si následující den nepamatoval. Ale císař si jeho posunku všiml, rozzuřil se a zvolal: ‚Ty boty Argyrovi padnou líp než tobě, Basile. Nezapomeň, že když budu chtít, můžu tě vyměnit.‘ Basil přijal urážku v klidu a odpověděl: ‚Císařský majestát by nikdo neměl hanobit nicotnými a nedůstojnými rozmary.‘ Ta rozumná slova Michaela naprosto vyvedla z míry, až se přestal ovládat. ‚Myslím to vážně!‘ křičel. ‚Z toho červa Argyra udělám následníka trůnu a tebe vyženu.‘ Michael neměl špatnou povahu a mě trápilo, když jsem ho viděl v takovém stavu. Jenže když propadl pití, moc se toho dělat nedalo. Vyřítil se ven z jídelny a nechal nás tam všechny u bohatě prostřeného stolu. Po dlouhém, trapném tichu Basil vstal a oznámil, že se vrátí do města. Požádal ostatní, aby tam zůstali a postarali se o císařovy záležitosti.“

Jednooký eunuch se odmlčel a sklopil hlavu. Chvíli trvalo, než opět dokázal pokračovat ve vyprávění.

„To neměl říkat, protože Michaelova tvrdá slova všechny znervóznila. Basil byl jejich jedinou spojnicí s mocí. Pokud by byl zavržen on, padli by s ním. Takže se rozhodli císaře Michaela odstranit dřív, než by se mohl stát vážnou hrozbou.“

„Basil o tom nevěděl?“ otázal jsem se.

„Zřejmě to vyhodnotili tak, že by jim v tom krutém činu zabránil. V tom měli bezpochyby pravdu, protože Basil je prostý muž bez ctižádostivých rozmarů a přání. Právě proto mu Michael důvěřoval.“

Přerušil nás Titus, který zvedl ruku, ať jsme zticha.

„Co je?“ zeptal jsem se, ale vzápětí jsem to uslyšel také. „Dusot kopyt?“

Pohlédli jsme za zvukem. Po břehu pádil kůň s jezdcem.

„Konstantinos?“ otázal se Khalid.

„Pokouší se dostat k císaři dřív než my,“ prohlásil Titus. „Aby mu napovídal své lži.“

Nemohli jsme udělat nic, čím bychom komořího zastavili. Musel se ale zastavit u Galaty, přejet přívozem Zlatý roh a ulicemi se prodrat do paláce. Bude to závod s časem.

„Pokračuj,“ vyzval jsem Argyra.

„Spával jsem vždycky na pryčně u císařovy postele, ale toho večera jsem si všiml, že zámek dveří je poškozený. Michael byl příliš opilý, než abych ho dokázal vzbudit, takže jsem se místo toho rozhodl, že budu bdít. Po určité době jsem u dveří uslyšel šramot. Do ložnice vstoupilo osm tmavých postav. Vyskočil jsem a pokusil se je zadržet. Kromě Konstantina a Chaldose jsem poznal Damiata, Theofilitzeho a Eulogia. Nejvíc mě překvapilo, že mezi spiklenci byli i Marinos a Aylon.“

„To oni strojili úklady proti Basilovi po jeho nastoupení na trůn,“ přerušil nás Titus.

Také teď byla jeho poznámka zbytečná. Neuplynul ani den, co mi vyprávěl o Basilově bratrovi a bratranci, kteří byli odhaleni a které poslali do nějakých vzdálených provincií.

„Jak to bylo dál?“

„Císař se probudil a na lůžku se zeptal, co se děje. Byl v pokrývkách celý zamotaný a nedařilo se mu z nich vyprostit. Symbiatos chtěl kolem mě projít. Chytil jsem ho za oděv a odvážně jsem se ho pokusil zadržet, ale bylo to marné. Ten mizerný parchant Eulogios vytáhl nůž a vypíchl mi oko. Zařval jsem bolestí a upadl na zem.“ Eunuchův zpustošený obličej se zkřivil spravedlivým rozhořčením. „Chaldos byl jediný, kdo měl meč. Ostatní mě drželi a on přistoupil k lůžku a zvedl zbraň nad hlavu. Jedinou ranou oddělil ubohému císaři ruce od zápěstí.“

„Ruce?“ ozval se Khalid.

„Ano, Michael viděl, jak se blíží a zvedl ruce, aby se chránil.“ Eunuch napodobil obranný pohyb. „Myslím, že bolestí na okamžik upadl do bezvědomí. Krev mu proudila ze zápěstí. Atentátníci se zatím dohadovali, kdo čin dokončí. Když se císař probral, pohlédl na useknuté ruce. Jedna ležela na okraji postele, druhá mu zůstala na hrudi. Vtom zakřičel tak, jak jsem ještě nikdy nikoho křičet neslyšel, předtím, ani potom. Konstantinos tasil dýku a utrpení nešťastného Michaela ukončil. Nikdy na tuto noc nezapomenu.“

Překládal jsem krvavé podrobnosti Ylvě a Ravnu Buesønovi.

„Takhle končívá lecjaký král i jarl,“ podotkla štítonoška suše. „Pár jsem jich sama viděla. Co udělali vrahové s mrtvolou?“

Přetlumočil jsem otázku.

„Přenesli Michaelovo bezduché tělo do člunu,“ odpověděl Argyros, „zabalené do zkrvavených přikrývek. Položili nebožtíka na dno lodi a vydali se stejnou cestou, jakou teď plujeme my. Nakonec přistáli u Eulogiovy vily.“

Právě jsme proplouvali kolem mohutné kamenné pevnosti Galata na severním břehu Zlatého rohu, zlatavě zbarvené vycházejícím sluncem. Široké, černé články uzavíracího řetězu se kolébaly na vodní hladině od základů rohové věže až po městské hradby na jižním břehu.

„Jak překonali řetěz?“ zajímalo mě.

„Uprostřed proudu jsou články tak hluboko pod hladinou, že člun s plochým dnem se přes něj dostane. Když vrahové dopluli k Eulogiově vile, vynesli císařovu mrtvolu po schodišti do atria.“

„Jak to všechno víš?“ přerušil ho Titus.

I já jsem musel přiznat, že Argyros měl o dění této vražedné noci neočekávaně přesné informace.

„Přinutili mě jet s nimi,“ postěžoval si, „i s tím mým zraněným okem. Nechtěli tam nechat žádné svědky. V Eulogiově atriu se začali hádat, co by měli dělat. Konstantinos a Chaldos mysleli, že nejlepší bude zbavit se Basila. Znali ho a věděli, že jeho smysl pro spravedlnost by jim byla na obtíž. S tím nesouhlasili Marinos a Aylon – ne snad z lásky k bratrovi a bratranci, ale protože doufali, že Basil by jako císař jednoho z nich jmenoval následníkem trůnu. Damiatos, Theofilitze a Eulogios považovali za nejlepší počkat, jak se situace vyvine. Ale Bůh je spravedlivý. Všichni účastníci toho spiknutí jsou buď ve vyhnanství, nebo mrtví…“

„… a naživu už je jen Konstantinos,“ dokončil větu Titus.

Pohlédli jsme na sebe. Na lodi nikdo nepromluvil, dokud jsme

nedopluli k ústí řeky a potom dolů podél císařského paláce ke špičce poloostrova. Střechy a pozlacené kupole se třpytily mezi stromy v zahradě za hradbami.

„Osm atentátníků mrtvolu důkladně omylo," pokračoval Argyros. „Přišili Michaelovi dočasně ruce k zápěstím, oblékli ho a přepravili do města. Tady všem namluvili, že se císař upil. O několik dní později usedl Basil na trůn, aniž znal pravdu. Mě ti darebáci zavřeli u Eulogia. Teprve po mnoha týdnech přišel Konstantinos a pustil mě. Myslel jsem, že mě chce zabít, ale převezl mě zpátky do paláce svaté Matky. Tady už byl veškerý nábytek vyklizený a okna zatlučená. Řekl, že tam mohu zatím zůstat. Je to šest let…"

„Takže jsi lhal, když jsi říkal, že jsi vyklízení paláce pozoroval z parku?"

Argyros mlčel a dolní ret se mu chvěl.

„Copak jsem vám mohl jen tak beze všeho vykládat o tom, jak Michael skončil? Houfu barbarských gardistů, kteří se tam náhodou objevili? Jak jsem mohl vědět, že vám mohu důvěřovat?" Hlas se mu zlomil. „Jak to můžu vědět teď?"

Už nedokázal pokračovat. Já už jsem nic víc slyšet nepotřeboval.

„Můžeš nás zavézt do palácového přístavu?" požádal jsem Ylvu u kormidla.

„Budeme muset zvládnout skaliska pod hradbami. A vodu."

Ukázala na dno lodi, kde Chaldosova mrtvola ležela ve dvou palcích vody. Starý, zchátralý trup plavidla nějakou dobu odolával, ale jakmile už voda jednou prosákla dovnitř, šlo to rychle.

29

Pádlovali jsme holýma rukama, dokud jsme neobkroužili ostroh pod palácovými hradbami. Rychle jsme byli promočení až po ramena. Ylva válčila s kormidlem. Nekonečně pomalu jsme proplouvali peřejemi nad útesy a blížili se k molu, jež v pravém úhlu vybíhalo z hladké zdi palácové zahrady a na jehož konci se tyčil malý maják.

Voda v člunu nám už sahala po kolena, a než se nám podařilo dostat k přístavišti pod palácem, zvedla se ještě o pár palců. Vydali

jsme se z posledních sil, abychom přetáhli Chaldosovu mrtvolu, zabalenou do mého pláště, přes zábradlí a nahoru po schodech přístaviště. Vyčerpaně jsme se zhroutili na zem, zatímco se naše plavidlo, zpola zatopené vodou, líně odkolébalo pryč.

Titus přistoupil k bráně, uchopil kruh, visící z postříbřené lví tlamy, a třikrát jím zabušil.

„Nepočítejme s tím, že to bude snadné," ohlédl se na nás přes rameno. „Tudy chodí pouze císař."

Nad námi, zhruba ve výši zvíci deseti dospělých mužů, se přes cimbuří naklonily hlavy palácových stráží v přilbách. Po nějaké době se za zdí ozvaly lehké kroky a brána se se skřípěním otevřela. Někdo přivolal toho správného člověka.

„No, to se podívejme. Co tady děláte?"

Byl to magister officiorum, dvorní ceremoniář, s nímž jsme se s Ravnem Buesønem setkali při naší první audienci v císařově trůnním sále.

„Chceme něco ukázat císaři," prohlásil jsem a nadzvedl cíp pláště.

Při pohledu na Chaldosovu bledou tvář ze sebe kulatý eunuch vyrazil nejsilnější kletbu, již měl ve svém slovníku.

„Nebesa!"

Zatěkal po nás velkýma očima. Naše vzezření ho přimělo k tomu, že zaváhal, ale pak pod kloboukem s širokou krempou a střapci poznal červenolícího důstojníka a dospěl k rozhodnutí.

„Máš pravdu, excubitore Tite, císař to bude chtít vidět."

Brzy začal sípat a lapat po dechu, když nás s excubitorem Titem v patách vedl vzhůru po širokém schodišti. Ylva, Ravn Buesøn, Khalid a já jsme každý uchopili plášť za jeden roh a vlekli jsme Chaldosovu mrtvolu za nimi. Průvod uzavíral jednooký Argyros. Procházeli jsme svěží zahradou s ovocnými stromy a keři, pustou chodbou s pozlacenými stropy, zastřešenou halou s mramorovými stěnami a podlahami, krásně zdobeným atriem s malou fontánkou a pak po dalším schodišti, jež končilo v chodbě na úrovni prvního patra.

Tady se Khalid zastavil tak prudce, až nám ostatním nebožtík málem vypadl.

„Koukejte," vyhrkl a ukázal z vysokých skleněných oken.

Pod sebou jsme spatřili půlkulaté nádvoří před císařovým audienčním sálem. Čekala tam padesátka bojovníků. Byli vysocí a ramenatí. Měli dlouhé vlasy a vousy světlé barvy. Oblečeni byli do

vlněných halen nebo byli nazí do půl těla pod pestrobarevnými plášti přehozenými podle osobního vkusu přes jedno nebo přes obě ramena. Za opaskem měli dýky, meče nebo sekery a leckdo držel v ruce kopí.

Jeden se od ostatních lišil. Byl plešatý.

„Hjalmar Krásnovlasý!“ sykla Ylva.

„Měl jsi pravdu, Rolfe,“ přiznal Ravn Buesøn. „Rychle si našel nové přátele.“

„Proč ty ozbrojené barbary pustili do paláce?“ otázal se Titus a obrátil se na magistra officiora. Nikdo nepomyslel na to, že ani nás v tom spěchu nikdo neodzbrojil.

„Osobní odpovědnost za ně nese následník trůnu Konstantinos,“ odpověděl ceremoniář.

„*Následník trůnu* Konstantinos?“ zopakoval Titus.

„Císař povýšil komořího v den svých narozenin.“

Tím se vysvětlovalo, proč se zločinný dvořan rozhodl udeřit zrovna teď. Na nádvoří pod námi se otevřela těžká vrata do trůnního sálu. Čtyři holohlaví strážci z gardy hetaireia pokynuli houfu bojovníků, aby vstoupili.

„Nesmí se k císaři přiblížit,“ zavrčel Titus.

Kulatý eunuch na něj užasle zíral.

„Ale císař si výslovně přál přesvědčit se o schopnostech těchto mužů v používání zbraní. Předsálí je pro tento účel více než vhodné. Císař se s nimi chce setkat kolem poledne…“

„Takže on je teď ráno někde jinde?“

„Právě je přítomen schůzce mezi zástupci patriarchy a papežovými vyslanci.“

Zapomněl jsem, že Jarvisovi a jeho delegaci byla udělena audience. To bylo pro Basila prioritou číslo jedna. Ještě je čas.

„Kde?“

„Rozprava se koná v Konzistoři.“

Titus se ujal velení a odkráčel dolů po schodech. Pokračovali jsme za ním ven na slunce na podlouhlé prostranství, jež jsem viděl při své první návštěvě. Konzistoř byl sál, umístěný napříč na východním konci tohoto prostranství. Magister officiorum byl příliš zadýchaný, než aby dokázal promluvit, a tak posunkem odehnal dvojici stráží a otevřel bronzové dveře.

Naše kroky provázela ozvěna, když jsme vstoupili do nádherně zdobeného sálu, jehož pestrobarevné nástěnné mozaiky osvětlovalo ranní slunce dopadající řadou oken umístěných v horní části stavby.

Uprostřed seděl císař Basil na pódiu vysokém asi jako dospělý muž. Před pódiem stály dvě lavice. Na pravé lavici seděl patriarcha Ignatios, starý a ztrácející se ve své růžové hedvábné kápi, a po jeho boku zasedala řada vznešených duchovních z města v pestrých rouchách a kuželovitých kloboucích. Oděvy protkávané zlatými nitěmi se matně leskly, protože zástupci Konstantinopole seděli ve stínu. Italští mnichové Benedetto a Zanetti, celí oblečení v černém, se nadmíru potili ve slunečních paprscích, dopadajících na jejich lavici vlevo před císařem. Podlouhlý koňský obličej Stefana di Angelo se napůl rozpouštěl nad kožešinovým límcem karmínového jelenicového kabátce a na kalhotách z tlustého sametu byly vidět skvrny potu. Pouze bratr Jarvis, který k nám stál zády mezi oběma lavicemi, vypadal, že nijak netrpí.

„Milostivý Basilee. Milí přátelé. Ctěná protistrano," zaduněl sálem jeho hlas, neboť se střídavě obracel na císaře, na členy své delegace a na patriarchu. „Sešli jsme se zde dnes, abychom nalezli řešení palčivého problému, který se týká nás všech. Nevěřící se zmocnili Sicílie. Bez pomoci Konstantinopole je papežský stát není schopen vytlačit. Během půl roku se Řím může stát muslimským územím…"

„Svaté město není v nebezpečí," přerušil ho Stefano di Angelo z lavice a vystrčil vzdorně bradu. „Muslimové představují menší potíž. Skutečným předmětem sporu je bulharská otázka. Je nanejvýš naléhavé rozhodnout, zda nedávno obrácené Bulharsko patří pod římskou církev, nebo pod Konstantinopol."

Císař, jehož velká hlava během Jarvisova úvodu mírně přikyvovala, se zachmuřil a na čele se mu objevila vráska. Starý patriarcha Ignatios pochopil přerušení jako výzvu a s obtížemi vstal z lavice ve stinné části sálu.

„Bulhary obrátili na víru misionáři z Konstantinopole," prohlásil. „Proto Bulharsko pochopitelně patří pod naši říši."

„Bulharský král Boris smlouvu s Konstantinopolí porušil," namítl di Angelo, „protože ty, Ignatie, jsi mu zakázal sloužit bohoslužby v bulharštině."

„Nejsvětější svátost lze zvěstovat pouze latinsky," zaječel Ignatios. „Papež Adrian to také tak Borisovi řekl. Proto král znovu obnovil vztahy s Konstantinopolí, a na znamení dobré vůle dokonce vyslal velké množství svých bojovníků, aby posílili obranu města."

„Proto se tedy barbarská garda hemží samými Bulhary?" zvolal jsem.

Všichni se otočili. Když mě uviděl Jarvis, překvapilo ho to, ale byl klidný. Stefano di Angelo vztekle vrčel. Císař se šibalsky usmíval a Ignatios využil přestávky, aby svůj argument dokončil.

„Zkrátka a dobře, Basilee," prohlásil starý patriarcha, „pouta mezi králem Borisem a Konstantinopolí jsou stejně silná jako před sporem o jazyk."

„Příliš pozdě, ty starý kozle!" zavrčel di Angelo. „Ve vatikánském archivu je dopis, ve kterém král Boris prohlašuje, že výslovným přáním Bulharů je zůstat součástí Svaté říše římské a přijímat biskupy z Říma."

„Papež už biskupy jmenovat nemůže. Pro své kacířství je vyobcován z církve."

„To byl jiný papež, a ten mezitím umřel," pokusil se do sporu zasáhnout Jarvis, ale členové jeho delegace, Benedetto a Zanetti, ho přehlušili. Volali sborem, že církevní shromáždění v roce 867, které se na exkomunikaci usneslo, bylo svoláno pod falešnou záminkou a že jeho rozhodnutí jsou neplatná. Toto tvrzení pobouřilo patriarchovy stoupence natolik, že propukli v divoké protesty. Šlo hlavně o to, že jestliže Řím při obrácení Bulharů na pravou víru ani nehnul prstem, pak neexistuje jediný rozumný důvod, proč by měl mít papež prospěch z věrnosti pokřtěných.

„Vaše pýcha teď tuto věrnost ohrožuje!" volal Zanetti.

„Copak myslíte jen a jen na zisk a prospěch?" křičel patriarcha. „A co spása duší? To vám nic neříká?"

„Ty máš starost o duši, když počítáš církevní daně od dvou milionů Bulharů?" otázal se Benedetto.

Na obou stranách sálu vycházely najevo ty nejhorší pohnutky křesťanů a nikdo ze zbožných otců církve se ani nepokusil je jakkoliv skrývat. Nakonec byl Basil I. nucen vstát a rozpřáhnout ruce, aby si vynutil klid.

„Pánové," oslovil je otcovsky a sestoupil z pódia. „Neunáhlujte se prosím dřív, než rozprava vůbec začne. Na to bude dost času později. Teď mě nechte, ať si poslechnu, co mi chce povědět moje barbarská garda."

Vydal se k nám. Magister officiorum nervózně popotáhl plášť s Chaldosem. Ravn Buesøn si to špatně vyložil a svůj cíp pláště pustil, takže eparcha se s měkkým žuchnutím vykutálel na lesklou mramorovou podlahu.

Všichni zírali na zašpiněnou mrtvolu s podříznutým hrdlem.

V sále se rozhostilo ticho.

„Slíbil jsi, že najdeš mého eparchu, Rulle," řekl Basil. „Vidím, že držíš slovo."

Tentokrát jsem nevěděl, co říct. Někdo jiný to však věděl. Jednooký eunuch padl na kolena a sepjal ruce.

„Basilee, tvůj eparcha byl hanebně skryt v nevysvěceném hrobě u paláce svaté Matky."

Císař ho poznal a oči se mu rozšířily údivem.

„Argyre?"

„Ano, jsem to já, milostivý pane, komoří tvého předchůdce. Týraný a oslepený bídáky, kteří se spikli proti ubohému císaři Michaelovi."

Basil pohlédl z eunucha na mě. Díky jeho zmatenému výrazu jsem znovu nalezl řeč.

„Palác svaté Matky není prvním místem odpočinku eparchy Chaldose," prohlásil jsem. „Po vraždě ho hodili do Zlatého rohu. Mrtvola plula s proudem a zachytila se v uzavíracím řetězu. Tvůj následník trůnu nebožtíka ukryl, dokud nemohl svůj plán dokončit."

„Můj následník trůnu? Chceš mi snad říct, že Chaldose zabil Konstantinos?"

„Ne, milostivý pane, k vraždě přiměl skupinu takzvaných Varjagů. Teď na tebe čekají v trůnním sále. Konstantinovi coby následníkovi trůnu už jen zbývá zabít jediného muže a získá veškerou moc."

Když císař pochopil, co říkám, zbledl a zalapal po dechu.

„Právě tito bojovníci v posledních dnech odstranili z cesty všechny svědky zločinu," pokračoval jsem.

„Výborně, Rulle." Basil se napůl odvrátil. „Děkuji ti za tvé úsilí."

„Kupec Eulogios, celá jeho domácnost, dokonce i převozník, který Konstantinovi napověděl, kde by mohla být Chaldosova mrtvola…"

„MLČ UŽ!"

Užasle jsem na císaře zíral, zatímco jeho výkřik dunivě doznívál mezi silnými stěnami sálu. Třásl se potlačovanou zlostí, ale opanoval se a ztišil hlas.

„Tady není pravé místo pro odhalení takového druhu, Rulle."

Velkou hlavou pokývl k církevním delegacím. Stefano di Angelo kulil oči a jeho koňský obličej planul touhou po senzaci. Benedetto a Zanetti rovněž napjatě naslouchali, zatímco patriarcha a jeho lidé v obavách zatínali ruce v pěst. Jen Jarvis se zlobil.

„Taky jsi s tím ještě mohl počkat, Rolfe," pošeptal mi sasky.

Přerušení jeho už tak obtížnou úlohu ještě ztížilo, ale bylo to nutné. Brzy se mělo ukázat jak, protože zvenčí se ozvalo volání. Těžká bronzová vrata se otevřela a dovnitř vkročila statná postava. Konstantinos byl po běhu městem od přístavu celý zadýchaný, ale jakmile mě spatřil, zarostlý obličej mu rozjasnil zlomyslný úsměv.

„Chopte se ho!“ zařval Basil, než následník trůnu stačil cokoliv říct. „Umlčte ho.“

Konstantinos překvapeně o krok ucouvl. Nic dalšího už nestihl, protože se na něj vrhli tělesní strážci z gardy hetaireiy a zlomili jeho odpor. Jeden z nich si strhl šerpu a pevně mu ji uvázal přes ústa. Basil ukázal k východu.

„Odveďte ho. Chci ho vyslechnout sám. Zavřete ho do Sálu devatenácti pohovek.“

Strážci Konstantina zvedli na nohy a odvlekli ho pryč. Císař vydal magistru officioru krátký povel a poslal ho za nimi. Ceremoniářova kulatá očka před odchodem krátce zatěkala po mně a mých druzích. Situace v sále se uklidnila. Duchovní se opět začali hádat.

Rychlost, s jakou se události vyvinuly, mě naprosto vyvedla z míry. Všechno probíhalo lépe, než jsem se odvažoval doufat. Přesto mě zaplavil pocit zklamání a rozčarování.

Zatímco jsem se pokoušel pochopit, co se to ve mně děje, vytáhl Argyros z rozedrané haleny srolovaný pergamen.

„Co je zase tohle?“ otázal se Basil obezřetně.

„Tento rodokmen dokazuje, že pocházíš ze starého arménského královského rodu. Navzdory prostému původu ti v žilách koluje královská krev, milostivý pane.“

Basil opatrně natáhl ruku a převzal svitek, který si jednooký eunuch musel strčit pod oděv, když mi vypadl při vyhrabávání Chaldosovy mrtvoly. Císařův zrak přejížděl řádky propojující spoustu jmen, až se dostal na konec, kde bylo napsáno jeho jméno.

„Měl bych tedy pocházet od krále Artaxia IV.?“

Argyros kvůli ironickému tónu v jeho hlase zaváhal.

„Vím jen to, co mi říkal mandátor Rullus, milostivý pane.“

„Tento rodokmen sestavil bývalý patriarcha Fotios,“ vysvětloval jsem. „Já s tím nemám nic společného.“

„Fotios?“ zopakoval císař. „Kde jsi na něj narazil?“

„Je vrátným v klášteře, kde bydlí papežská delegace.“

„On je přece proslulý učenec.“ V Basilově tváři se udála změna. Teď se na rodokmen podíval jinýma očima. „Třeba je za tím víc,

než by člověk myslel.“

Věděl jsem, co mu běží hlavou. Spousta křesťanů by s pošetilou úctou naslouchala učenému muži, který svého času spasil Konstantinopol od barbarů, pokud by před ně předstoupil a vyhlásil oznámení o královské krvi makedonského císaře. Byl tu jen jeden problém.

„Fotios neměl přístup k pramenům,“ podotkl jsem. „Ten rodokmen je čirý výplod fantazie.“

Mlčení trvalo velmi dlouho. Tak dlouho, že v sále s vysokým stropem zmlkl dokonce i dozvuk mých slov. Církevní činovníci mlčeli a čekali, jak se zachová císař. Basil pohlédl ze mě na rodokmen a pak opět na mě.

„Děkuji ti, mandátore Rulle,“ prohlásil nakonec. „Tvoje věrné služby budou bohatě odměněny. Teď tě žádám, abys odvedl své mužstvo zpět do kasáren a zbytek ponechal na mně.“

„Co bude s Varjagy v trůnním sále, milostivý pane?“

„Ti nikam neutečou. Postará se o ně můj nový komoří, nespravedlivě odsouzený Argyros, až se umyje a převlékne.“

Jednooký eunuch pochopil až za chvíli, co tím císař míní. Pak se vrhl na zem a začal provolávat díky Pánu Bohu, jenž na něj nehodného seslal své požehnání. Basil se zatím obrátil k Titovi.

„Excubitore, pošleš jednotku palácových stráží do paláce svaté Matky a přivezeš Eulogiovu mrtvolu?“

Titus nadzvedl klobouk a sklonil hlavu. Císař pokynul Ylvě, Khalidovi, Ravnu Buesønovi a mně, abychom zamířili k bronzovým dveřím a vlastnoručně nás vystrčil ven. Naposledy se mi podíval do očí.

„Myslím, že jsme spolu hotovi, Rulle.“

Strážci z hetaireie za námi zabouchli dveře. Zůstal jsem se svými přáteli před zavřenou bránou.

„Měl docela naspěch, aby se nás zbavil,“ poznamenala Ylva.

„Určitě nebyl ve své kůži, když viděl tvůj hnusný ksicht,“ zamumlal Ravn Buesøn.

„Řekl bych, že takhle vypadá nevděk,“ zamračil se Khalid.

Hlava mi pracovala na plné obrátky. Znovu jsem si probíral, co se v sále stalo. Něco mi na tom pořád vadilo. Nakonec jsem si uvědomil, oč jde.

„Mizíme odsud,“ vykročil jsem rázně. „Pokud tu zůstaneme, je s námi konec.“

30

„Co se děje?“ otázal se Khalid, zatímco jsme probíhali nádvořím atria.

„Císař poslal své lidi, aby přinesli z paláce svaté Matky Eulogiovu mrtvolu.“

Khalid mlčel a přemítal, až nakonec pochopil, co tím myslím.

„Ty jsi mu nestihl říct, že v hrobě byly dvě mrtvoly?“

„No právě. Takže odkud to věděl?“

Když nás Basil I. vyhazoval ze sálu, v jeho očích jsem neviděl ani laskavost, ani vděčnost. Zračilo se v nich cosi, před čím bych nejraději co nejrychleji utekl.

„Víš, kudy se dostaneme ven?“ otázal se Ravn Buesøn.

Zastavil jsem se a rozhlédl se kolem dokola. Ocitli jsme se ve sloupové kolonádě, kterou jsem nikdy předtím neviděl. Vedla nejrychlejší cesta ven z paláce přes zahradu před námi, nebo po té dlážděné cestě vpravo? Zvuk kroků mě přiměl k tomu, že jsem se točil na místě jako káča.

„Počkejte.“ Běžel za námi bratr Jarvis. Pospíchal, jak mu to jeho staré nohy dovolily. „Proč utíkáte?“

„Vypadá to jako útěk?“ zeptal jsem se znepokojeně. „Všiml si toho Basil?“

„Pochybuji, že by si císař všiml vůbec něčeho. Jakmile jste byli pryč, vyrazil ven jako střela dveřmi na opačné straně sálu. Církevní schůzka pokračuje, ale celá debata je zbytečná, když tam on není. Řekni mi, co se tady děje, Rolfe. Pokouší se snad konstantinopolský následník trůnu zavraždit svého císaře?“

Mezi sloupy se ozvaly těžké kroky. Vytasil jsem sax a zaujal obrannou pozici. Neobjevila se však skupina palácových stráží, nýbrž Titus. Na hlavě měl stále svůj klobouk se střapci.

„Jen jsem vás chtěl doprovodit k bráně,“ vysvětlil nám.

Studoval jsem jeho dobromyslné oči a červenolící obličej. Žádné známky zrady jsem v nich neobjevil.

„Veď nás,“ vybídl jsem jej a mávl rukou.

„Co se děje, Rolfe?“ zašeptal Jarvis sasky.

„Hrozí nám smrt,“ odpověděl jsem společnou řečí Seveřanů, jíž rozuměli všichni až na Tita. „Císařův život jsme *nezachránili*. Naopak jsme skoro zmařili plán, který se musel připravovat řadu let. Chaldos a Eulogios zemřeli na Basilův příkaz, protože byli

posledními, kdo mohli svědčit o jeho spoluúčasti na vraždě císaře Michaela.“

Zabočili jsme za roh a pokračovali kolem vysoké kasárenské budovy. Tady jsem to znal. Hlavní brána paláce už nebyla daleko.

„Ale když císař Michael zemřel, Basil přece u toho *nebyl*,“ namítl Ravn Buesøn. „Říkal to ten jednooký eunuch.“

„Lhal. Aby sám sebe chránil. Aby se vetřel do císařovy přízně. Aby znovu získal své dřívější postavení.“ Začal jsem vypočítávat jména. „Konstantinos, Chaldos, Damiatos, Theofilitze a Eulogios. Basilův bratr Marinos a bratranec Aylon.“

„Osm mužů, kteří zavraždili císaře Michaela,“ dodal Khalid.

„Není to osm jmen. Je jich jen sedm.“

Proběhli jsme nádvořím s hladkými kamennými stěnami pod portikus a dál vraty do široké příčné ulice, na jejímž konci se tyčila masivní stavba brány s osmihrannou věží.

„Osmý byl Basil?“ otázala se Ylva.

„Samozřejmě to byl on. Není to žádný prosťáček, který jen měl štěstí. Je to bezohledný zločinec, který si pracně proklestil cestu k trůnu a pak se zbavil spoluviníků, jednoho po druhém.“

„Kromě Konstantina,“ namítl Khalid. „Ti dva mají mezi sebou očividně nějaký zvláštní vztah.“

Byla pravda, že vousatý komoří si císařovu důvěru uchoval, a to do té míry, že teď byl jeho dědicem. Mohlo by být zajímavé zjistit proč, ale dost pochybuji o tom, že se to kdy dovíme.

„Jestliže císař měl co skrývat,“ ozval se Ravn Buesøn, „proč nás tedy nechal, ať vyšetřujeme Chaldosovo zmizení?“

„Protože počítal s tím, že případ bude ukončený dřív, než cokoliv zjistíme. V noci měl Konstantinos ‚najít‘ ty dvě mrtvoly u paláce svaté Matky. Dneska měli Argyra prohlásit za viníka. Zítra už jsem mohl být na cestě domů se zlatem na výkupné pro svou matku. Byl bych vděčný až za hrob a pevně rozhodnutý vrátit se a pomoct Basilovi vytvořit gardu ze Seveřanů.“

„Císař by tedy chtěl mít gardu žoldnéřů?“

„Prvních padesát už má. Jestliže Konstantinos po celou dobu sloužil císaři, Hjalmar Krásnovlasý a Rusové mu budou sloužit taky. Basil odešel z církevního zasedání, aby je poslal zabít nás. Nemůže riskovat, že budeme žvanit.“

„Osobním strážcům z hetaireie ale nařídil, aby Konstantina uvěznili.“

„Jen na oko. Nechtěl, aby papežská delegace uslyšela ještě další

věci. Nařídil, že mají Konstantina odvést do Sálu devatenácti pohovek. To není žádné vězení. Je to slavnostní sál, který nám s Ravnem Buesønem ukázal Titus při naší první návštěvě v paláci.“

Došli jsme až do stínu, který vrhal mohutný oblouk brány. Titus nařídil strážím bránu otevřít. Jarvis viděl, že situace je vážná, a začal couvat.

„Vrátím se ke své delegaci,“ prohlásil.

„Na to je pozdě. Teď už toho víš až příliš.“

„Ale já mám závazky vůči papeži.“

Navzdory jeho námitkám jsem ho vlekl s sebou, když jsme si klestili cestu mezi žebráky před branou, kteří po nás natahovali ruce a strkali nám do cesty misky. Před námi se městem táhla přímá linka hlavní ulice. Žádná hrozba na dohled nebyla.

„Pusť mě,“ křičel Jarvis. „Říkám ti to naposledy!“

„To je dobře, protože by to byla jen ztráta času.“

Pokračovali jsme dolů postranní ulicí. Kupci právě otvírali své krámky a jejich hlavy v kloboucích se za námi otáčely. Na konci ulice byla brána k západnímu vnitřnímu přístavu otevřená dokořán.

„Už vím, proč nás vybrali jako doprovod Chaldose do Alexandrie,“ vyhrkl Ravn Buesøn. „Císař doufal, že toho arogantního hajzla zabijeme. Tebe potřebovali, abys rozuměl všem jeho urážkám, a já jsem byl vzorem vznětlivého Seveřana, o kterých se píše v análech. Však také moc nechybělo a opravdu bych ho sprovodil ze světa.“

Musel jsem přiznat, že má zřejmě pravdu. Teď to však nehrálo žádnou roli.

Nechali jsme za sebou bránu k přístavu a doběhli do poloviny širokého schodiště vedoucího dolů k nábřeží, když jsme za sebou uslyšeli velitelský povel. Nahoře na schodech se objevil houf po zuby ozbrojených mužů.

„Rusové,“ vykřikla Ylva. „Museli to vzít zkratkou.“

„Plešatec je s nimi,“ zavrčel Ravn Buesøn.

Hjalmar Krásnovlasý pomstychtivě zařval, když si nás všiml, a rozběhl se ze schodů.

„Žádný převozník tu není,“ volal Khalid.

Ráno se všichni přepravovali přes Zlatý roh do města. Převozníci veslovali při východu slunce naproti k severnímu břehu pro pasažéry a zatím se nevrátili.

„Za mnou!“ zakřičel jsem a odrazil se od nábřeží.

Při pohledu z vodní hladiny je svět zúžený a plochý. Značnou překážkou je dokonce i obyčejná malá veslice. Plaval jsem mezi spoustou velkých a malých plavidel spíš intuitivně, aniž jsem přesně věděl, kudy je to nejlepší. Měl jsem volnou jen jednu ruku. Druhou jsem držel Jarvise, který se plácal za mnou.

Konečně jsem uviděl drakkar. Prkna obšívky se na přídi a zádi zvedala vysoko nad vodu, ale uprostřed lodi bylo zábradlí tak nízko, že jsem se na ně dokázal vytáhnout. Zaťal jsem zuby a dostal tam i Jarvise.

Namáhavě jsme se překulili přes obrubnici a přistáli na palubě mezi bednami. Ovanuly mě důvěrně známé pachy lanoví napuštěného dehtem, vlhkého dřeva a zaplesnivělých oděvů, a tak jsem jen ležel a vdechoval je. Když jsem znovu otevřel oči, nakláněli se nad námi dva muži.

„Co myslíš, Ketile, co je to za otrapy?“ zeptal se první.

„Že by nějací vidláci, co ve městě zabloudili, Knute?“ odpověděl druhý.

Dlouhé vlasy jim poletovaly kolem vousatých tváří. Přimhouřené oči v ošlehaných obličejích si nás prohlížely pobaveně, nicméně ostražitě. Jejich oděvy byly snůškou všech možných kousků ze zašpiněné vlny a kůže. Ten první promnul látku mého kabátce mezi palcem a ukazováčkem.

„Pěkná tkanina, Knute,“ poznamenal.

„Určitě se bez ní obejde, Ketile. Ale kutna toho mnicha nám nebude k ničemu.“

„Stáhne ho ke dnu, až ho hodíme zpátky do vody.“

„Jo, nebožtíkům se moc dobře neplave.“

Zasmáli se svým vtípkům.

„Jestli se nás některý z vás jen dotkne, pocítí, jak chutná můj sax,“ přerušil jsem je a vytasil dýku.

Vtipálci se zarazili a o krok ucouvli.

„On mluví naší řečí, Ketile.“

„Kde se to ten černej ksicht naučil, Knute?“

„Až se vrátí ostatní, budou se ho na to moct vyptat.“

„Jestli bude ještě naživu.“ Ketil se chopil kopí a namířil mi je na hrudník. „Máme chránit loď a náklad. To se vyptáváním nedělá.“

Vtom se přes zábradlí překulil Ravn Buesøn.

„A hele, další čahoun,“ vyhrkl Knut.

„On si o sobě asi myslí, že je nebezpečný drsňák, když má ve vousech kosti. Tak se podíváme, co zmůže proti kopí.“

Buesøn se odkulil stranou, a když Ketil vyrazil, uchopil kopí za ratiště. Potýkali se spolu na stísněné palubě mezi bednami a hromadami nákladu. Mezitím přes zábradlí přelezli Ylva a Khalid.

„Začíná se to tu na palubě nějak moc hemžit," křikl Knut a stáhl se. „Odkud se ty krysy berou?"

„Já jsem z Anglie," představil jsem se.

„Já také," přidal se Jarvis v saštině, aniž se staral o to, jestli mu rozumějí. „A jsem tady nedobrovolně."

„Já pocházím z norského Møre," prohlásila Ylva. Chopila se kožené šňůry a pustila se do vytahování kotevního kamene.

„Já z Hispánie," řekl Khalid a zasedl k veslu.

„A já jsem ze Švédska," dodal Ravn Buesøn, když se zmocnil kopí a odmrštil od sebe Ketila. „Stejně jako vy, jak slyším."

Dvojice bezradně přihlížela, jak začínáme veslovat.

„Dokážeme je zastavit, Ketile?"

„Nemám ten pocit, Knute."

„Zavřete huby a rozhodněte se!" zavolal jsem na ně. „Chcete, abychom vás hodili přes palubu, nebo nám pomůžete veslovat? Potřebujeme se jen dostat přes řeku."

Neochotně se k nám přidali, zatímco se navzájem ujišťovali, že jestli poplujeme jen o jediný záběr vesla dál, než je severní břeh Zlatého rohu, přijde nás to zatraceně draho.

„Co to je?" vyhrkla Ylva a ukázala na silnou paži, jež se držela za obrubnici.

Pohlédl jsem dolů přes bok lodi. Na hladině jsem uviděl Titův červenolící obličej. Pomohli jsme mu s Ravnem Buesønem na palubu.

„Měl jsi pravdu, Rulle," zasténal a ždímal klobouk. „Konstantina podporují při komplotu proti císaři Rusové."

Dobromyslný důstojník nerozuměl, co jsem říkal cestou z paláce a teď nebyl čas na to, abych mu něco vysvětloval. Khalid ukázal k městu a vykřikl. Na cimbuří hradeb se objevil Konstantinos s houfem lukostřelců.

„Kryjte se!" zařval jsem.

Ylva, Titus a já jsme spolu zalezli za vyvýšenou záď. Ostatní nastavili štíty zanechané tady posádkou, právě když se první sprška šípů zaryla do kůží, beden a paluby.

„Pokračujte ve veslování!"

Teď pomáhal i Titus. Bylo nás příliš málo na to, abychom s lodí účinně manévrovali, ale přesto jsme se stihli dostat mimo dosah

střelců, než se znovu snesla další sprška šípů. Z městských hradeb se k nám přes vodu nesl Konstantinův zklamaný a rozezlený křik.

„Co máš v plánu, Rolfe?“ otázal se Ravn Buesøn.

„Když jsme teď císařovi nepřátelé, v Miklagardu zůstat nemůžeme,“ poznamenala Ylva.

„Jdeme pro ostatní,“ zavelel jsem. „Pak se rozhodneme, co bude nejlepší udělat.“

„O čem to mluvíte?“ otázal se Titus.

„Moji přátelé navrhují, že zalarmujeme barbarskou gardu,“ odpověděl jsem. „Ta je císaři pořád ještě věrná.“

Nelíbilo se mi, že mu lžu, ale teď jsem jinou možnost neměl. Severní břeh se rychle přibližoval. Kupci a handlíři stáli ve frontě na přívozy. Když drakkar narazil na břeh pod šedými hradbami pevnosti, jen valili oči.

„Khalide, ty půjdeš se mnou,“ zavolal jsem a vyskočil na břeh. „Vy ostatní hlídejte loď.“

„Co s nimi?“ otázala se Ylva a kývla bradou ke Ketilovi a Knutovi.

„Jestli chtějí, nech je běžet.“

Prodrali jsme se s Khalidem davem a pokračovali kolem ohrad s dobytkem k otevřené bráně pevnosti.

„Co jsi vymyslel?“ otázal se.

„Ylva má pravdu,“ řekl jsem. „Tady zůstat nemůžeme.“

„Ale kam půjdeme?“

Přemýšlel jsem o odpovědi, zatímco jsme proběhli bránou a přes cvičiště ke kasárnám. Železný Bjørn čekal na rohu našeho baráku s rukama založenýma na břiše.

„Konečně jste tady.“

„Jak to myslíš?“ otázal jsem se.

„Všechno je sbalené, jak jsme se dohodli.“

Zapomněl jsem, že se mě předchozího dne zeptal, jestli máme balit. Přisvědčil jsem, aniž jsem se nějak rozmýšlel. Teď jsem si uvědomil, že rozhodnutí už padlo.

„Takže odplouváme. Sebrali jsme drakkar z vnitřního přístavu.“

„Výborně, štěně!“

Železný Bjørn svolával mužstvo a my s Khalidem jsme zatím vběhli do baráku a naházeli do beden pár věcí, které patřily Ylvě a Ravnu Buesønovi. Popadli jsme své zbraně a ostatní majetek. Za půldruhého roku v císařových službách toho nikdo z nás nevlastnil více, než co by se nedalo sbalit během chviličky.

Cestou ven z budovy jsme narazili na Halfdana Bílý šat.

„Vy tu chcete nechat mého bratra?“ zasyčel.

Hnědé oči v hladce oholeném obličeji žhnuly. Z rukávů mu čouhaly bílé obvazy.

„Vezmeme ho s sebou na nosítkách,“ improvizoval jsem. „Ale pospěšte si.“

„Proč ten spěch?“ otázal se Železný Bjørn.

Oči šedovousého obra se zaryly do mých. Kolem nás se shlukli ostatní. Všichni hleděli střídavě na Khalida a na mě a čekali na odpověď. Než jim všechno vysvětlím, Hjalmar Krásnovlasý s Rusy se stihnou přeplavit přes řeku.

„Jedeme za Hasteinem.“

Ta slova jsem vyřkl dříve, než jsem si vůbec uvědomil, odkud se vzala. Zapůsobila však tak, jak měla. Tvrdý výraz ve vousatém obličeji Železného Bjørna roztál.

„Ty víš, kde je Hastein?“ otázal se.

„Samozřejmě,“ odpověděl jsem.

„Lže,“ přerušil nás Halfdan Bílý šat. „Hastein je mrtvý.“

Železný Bjørn napřáhl mohutnou ruku a uchopil mladšího bratra za svrchnici.

„Když Rolf říká, že Hastein žije, tak je to pravda,“ zamručel. „A jestliže žije, najdeme ho.“

32

Železný Bjørn opustil kasárna a kromě svých zbraní s sebou neměl už nic. Kroužkovou zbroj nikdy nevlastnil a zbytek tam nechal. Halfdan Bílý šat nesl nosítka se Sigurdem Hadím okem na konci, kde měl jeho bratr hlavu, a dva Norové drželi nosítka u Sigurdových nohou.

Branou galatské pevnosti vyšel ven na slunce podivný, pestrý průvod veselých mužů. Ostatní členové barbarské gardy se přestali věnovat tomu, co právě dělali, a zůstali stát v němém úžasu. Řehtající koně zmlkli. Ptáci přestali zpívat.

„Co se to tady děje?“ otázal se strážný u brány.

Začal jsem s vysvětlováním, ale zarazil jsem se, když jsem si

všiml, že houf nemíří dolů k lodi, ale nahoru na kopec. Rozběhl jsem se a dohonil Halfdana kráčejícího v čele.

„Bez Belly odsud neodplujeme," zasyčel.

Na chvíli jsem ztratil řeč údivem nad tím, že jsem při tom spěchu na svou nevlastní sestru zapomněl jako na smrt.

„A co když tu bude chtít zůstat? Říkala, že se má v klášteře dobře."

„Zůstat?" Tvář se mu na okamžik zkřivila. „Je ženou jarla! Je zrozena k divokému a svobodnému životu, ne k podrobení a zotročení."

„Je křesťanka." Má náklonnost vůči Bílému Kristovi nebyla o moc větší než Halfdanova, ale Bellu jsem respektoval. „Volba je na ní."

„Proč ne, souhlasím."

„Nenapadnete snad klášter, že ne?"

Titus nás viděl z lodi a dohonil nás. Mokré střapce na klobouku se mu kývaly před červenolícím obličejem.

„Jeden z našich náčelníků je nemocný." Pohlédl jsem na Sigurda Hadí oko na nosítkách. „Ostatní trvají na tom, aby se ho ujaly jeptišky, než se pustíme do boje s Konstantinem."

Náš přesun pozorovali z hradeb galatské pevnosti vojáci a stráže. Jak jsme se blížili k areálu ženského kláštera obehnanému hradbami, začali být neklidní.

„Zastav svoje barbary," procedil Titus mezi zuby. „Promluvím s abatyší. Ale jen proto, že jsem tě poznal jako čestného a poctivého muže, Rulle."

Dál jsme šli k malému strážnímu domku sami. Zaklepali jsme. Otevřela se špehýrka a objevil se vrásčitý, zamračený obličej. Titus objasnil, proč přicházíme, a prohlásil, že to spěchá. Spiknutí proti císaři je v plném proudu a galatskou posádku je nutné povolat do boje.

„Tak ji povolejte," pronesla abatyše.

Jasná odpověď nás zaskočila. Zaváhali jsme.

„Bojovníci trvají na tom, aby se jejich zraněný náčelník dostal do bezpečí za zdi kláštera," přidal jsem se a ukázal směrem k Sigurdovi Hadímu oku.

„Od kdy má život barbara větší cenu než vojenský rozkaz?"

„Je v bezvědomí už dva dny," řekl jsem, jako by to byl nějaký argument.

„Mohou se ho ujmout lékaři z pevnosti. A jestliže je ve městě

zase povstání, tak s tím něco dělejte a nerušte náš klid. Sbohem.“

Špehýrka se zavřela.

„Teď ti tedy lest nevyšla, Rolfe Troufalče,“ poznamenal Halfdan Bílý šat a vytáhl zpod opasku sekeru. „Kdyby byl lunský biskup stejně úsečný jako tahle ženská, nikdy bychom se do jeho města nedostali.“

Jakmile do klášterní brány zasadil první dunivou ránu, vojáci z věží a cimbuří pevnosti Galata vyhlásili poplach. Nepotrvá dlouho a budeme mít společnost.

„Co to ten tvůj bojovník vyvádí?“ zařval Titus. „Zadrž ho!“

Ani jsem se nepohnul, a tak vytasil nůž a hrubě uchopil Halfdana za rameno. Vzápětí se prchlivý Lodbrokův syn otočil a mávl sekerou, kterou s dutým zvukem zaťal důstojníkovi hluboko do hrudníku.

„Panák s takovým směšným kloboukem mou trpělivost pokoušet nebude.“

Zatímco se Norové a Švédové vyřítili, aby pomohli prolomit bránu, poklekl jsem u Tita a marně jsem se snažil zastavit krev, jež se z něj řinula. Podíval se na mě, pokusil se něco říct, zachrčel a zemřel. V červenolícím obličeji mu zůstal udivený výraz. Setkal se se svým Stvořitelem, aniž pochopil, že jeho císař je bezohledný prospěchář. Svým způsobem to pro něj bylo lepší. Vtom se rozlehl mnohohlasý řev, jak muži prorazili bránu a vtrhli do kláštera.

V hlavě mi všechno vířilo. Připadalo mi, že můj dech je hlasitější než vlny příboje. Krev mi bušila ve spáncích. Když jsem vstal a kráčel za svými druhy, mé zorné pole obepínal rudý okraj.

Na nádvoří kláštera už vládl všeobecný zmatek. Černě oděné ženy prchaly před křičícími vousatými muži. Z oken a dveří padal nábytek, létaly mísy, džbány a potřeby pro domácnost. U studny uprostřed prostranství se jeden bojovník snažil abatyši strhnout roucho. Křičela, ječela a prosila. Popadl jsem stoličku a mrštil ji po něm, takže s krvácející hlavou upadl do prachu.

„Žádné znásilňování!“ zařval jsem. „První, kdo někoho zabije, si to bude muset vyřídit se mnou!“

Muži se zastavili. Déšť předmětů padajících z domů ustal. V oknech se objevily vousaté tváře. Abatyše vstala a utíkala branou pryč. Na svůj věk byla překvapivě čilá a hbitá.

„Takhle s mužstvem mluvit nemůžeš,“ zamručel někdo za mnou.

Otočil jsem se a zasadil úder. Železný Bjørn se zapotácel, když se mu stolička roztříštila o obličej. Chvíli si mnul bradu a přitom na

mě se zkrvaveným vousem z výšky zíral. Pak se v jeho světle šedých očích zablesklo a zvedl ruku, aby mě praštil.

„Jestli se mě dotkneš," křikl jsem na něj, „nikdy už Hasteina neuvidíš."

Zastavil se uprostřed pohybu.

Stáli jsme proti sobě, jako bychom byli přimrazeni. Mezitím vyšli z kostela čtyři Norové. Mezi sebou nesli pestrobarevný plášť naplněný relikviemi, svícny a biblí se stříbrnými přezkami.

„Kde je Halfdan Bílý šat?" zavolal jsem na ně.

Ukázali na nízkou budovu a vtom jsem uviděl Halfdana, jak s sebou táhne Bellu. Když si mě všiml, usmál se a sykl: „Tak co, synu otrokyně?"

„Neřekl jsem, že se musí rozhodnout sama?"

Pokoušel se vytáhnout sax, ale Bellin odpor ho rozptyloval. Zasáhl jsem ho sevřenou pěstí do hladce vyholené brady. Jak upadl, dýka zazvonila o dlažbu. Jedním kolenem jsem mu přiklekl hrudník. Rudá mlha mi teď zastírala téměř celé zorné pole, viděl jsem jen Halfdanův hladce oholený obličej, jak se pod mými údery kolébá ze strany na stranu, zprava doleva, zas a znovu. Po nějaké době už se přestal bránit. Celý udýchaný jsem se zvedl, mimoděk jsem zaznamenal krev na svých rukách a určil jsem dva muže, aby ho odtáhli na loď.

„Máš nějaké námitky?" otázal jsem se Železného Bjørna.

Zavrtěl šedou hlavou.

„Ale já mám," zakřičela Bella. „Copak ses zbláznil, Rolfe?"

„Tohle všechno je tvoje vina." I když obvinění nebylo spravedlivé, zmlkla. „Můžeš tady zůstat, nebo jet s námi, ale musíš se rozhodnout hned."

„O tom ty nerozhoduješ."

„Ale ano, rozhoduji."

Rozhlédla se kolem, aby získala nějakou podporu, ale nikdo z mužů shromážděných kolem nás neprotestoval.

„Kde je Sigurd?"

Ukázal jsem na jejího muže, který stále ležel na nosítkách venku před branou.

Rozběhla se a poklekla u něj. V očích se jí zračilo něco jiného, než když před chvilkou hleděla na bezvědomého Halfdana Bílý šat.

„Co jsi mu provedl?" otázala se.

„S Halfdanem se o tebe porvali. Tohle je výsledek." Otočil jsem se k mužům v klášteře. „Odchod. Už jsme tu ztratili dost času."

Nedošli jsme daleko a opět jsme se museli zastavit. Přes cestu k přístavu přívozů se proti nám postavila smíšená jednotka tvořená Bulhary, Thráky, Kappadočany a místními strážci pevnosti. Všichni byli křesťané a kvůli drancování kláštera jim v očích plál vztek.

33

„Do zbraně!“ zařval jsem a sebral jsem ze země štít, který tam někdo odhodil.

„Jsou jich stovky,“ namítl jeden Švéd.

„Buď nad nimi zvítězíme, nebo zemřeme se zbraní v ruce a dostaneme se se ctí do Valhaly.“

Muži váhavě uchopili zbraně a štíty.

„Klínová hradba,“ zavelel jsem. „Vpředu jde Železný Bjørn.“

Rozumělo se samo sebou, že náš nejsilnější bojovník by měl tvořit čelo naší formace ve tvaru klínu, jež nepřátelské šiky často prorazila. Jenže jsme nebyli příliš bojeschopní, protože mnozí muži vlekli kořist z kláštera, zatímco jiní nesli Sigurda Hadí oko a Halfdana Bílý šat. A jak už upozornil onen Švéd, stáli jsme proti skličující přesile.

„Co se to za jejich štítovou hradbou děje?“

Slyšeli jsme dunivý rachot, až se pod námi třásla zem. Do nepřítele zezadu vrazilo stádo vyděšených volů z dobytčích ohrad. Mohutná zvířata řvala a poulila bělma, po jedné polovině mužstva dupala a zbytek bojovníků hnala před sebou. Pobřežím před galatskou bránou se mezi nevěstinci a hospodami táhla krvavá stopa stáda dobytčat.

Z oblaku prachu se vynořil Ravn Buesøn.

„Zdálo se nám, že máte potíže,“ volal na nás.

„Trochu jsme ty volky pošťouchli,“ šklebil se Ketil a mával kopím, na jehož hrotu ulpěla dobytčí krev.

„Nemají to rádi,“ přidal se Knut.

V prachu leželi podupaní mrtví a ranění a na tělech a v obličejích jim zůstaly stopy po paznehtech. K obloze stoupal nářek a křik. Mezi oběťmi byli nevinní kupci a sedláci. Masakr přivodila

moje neschopnost, ale jak se zdálo, kromě mě samého mi to nikdo jiný nevyčítal. Všichni se naopak široce usmívali, když jsem vydal příkaz, aby kořist z kláštera dovlekli na palubu a odrazili od břehu.

Bella se usadila na okraji vyvýšené zádi u Ylviných nohou. Bratr Jarvis ji pozdravil se svěšenou hlavou. Sigurda Hadí oko a Halfdana Bílý šat přenesli na palubu. Ravn Buesøn vykřikl a ukázal směrem k městu.

Z východního vnitřního přístavu vyrazilo do Zlatého rohu pět štíhlých lodí. V každé veslovala dvacítka po zuby ozbrojených mužů. Na plošině na přídi stáli u hořících ohňů lukostřelci s šípy ovinutými koudelí. První z nich zdvihl luk. Šíp vyletěl obloukem a plamen zasyčel a zhasl v řece před námi.

„Veslujte ze všech sil," zařval jsem, „ať k nám nedostřelí!"

„Kam?" otázal se jeden z Norů.

Mohli jsme plout na jih, ale pak bychom skončili ve Středozemním moři.

„Na severu je také jedno moře," volal Knut.

„Ano," pokračoval Ketil. „Dopluli jsme tam s našimi druhy po řekách ve Východní zemi. Ta leží na druhé straně tohohle moře."

„Po těch řekách jsem se plavil se svým otcem, když jsem byl kluk," přidal se Ravn Buesøn. „Netušil jsem, že se dá doplout tak daleko na jih."

„Jde to. I opačným směrem."

Bylo rozhodnuto. Veslovali jsme k ústí řeky, zatímco se k nám blížily štíhlé vojenské čluny. Zápalné šípy teď dopadaly hustě kolem nás. Popadl jsem vědro a lil vodu na šípy, které uvízly na palubě a u zábradlí.

„Vytáhněte plachtu," zvolal jsem.

Muži sedící nejblíž stáhli ráhno, rozvázali šňůry a vytáhli plachtu na stěžeň. Měla červené a žluté pruhy. Uprostřed byl zkroucený černý had s rozeklaným jazykem.

„Nepřátelské lodě se blíží," křičela Ylva.

„Potopit!"

Vzali jsme útokem nejbližší loď. Ozval se praskot. Žebra lodi se rozlomila, muži řvali a povykovali, kolem hlav nám létaly třísky, ale příď drakkaru je nejsilnějším místem a žádnou škodu jsme neutrpěli. Muži v další lodi se nám pokusili vyhnout, ale přeťali jsme jejich příď, takže lukostřelci a oheň zmizeli v řece. Zajásali jsme nad vraky a ztroskotanými plavidly. Dopředu se dívala jen Bella.

„Řetěz!“ zakřičela.

Uzavírací řetěz byl za dne povolený, ale kdosi u navijáku u nárožní věže galatské pevnosti reagoval rychle a černé články řetězu se už vynořovaly na hladině Zlatého rohu. Řetěz od nás nebyl ani padesát kroků. Za chvíli byla vzdálenost už jen čtyřicet kroků. Pak třicet.

„Všichni muži na záď!“ zařval jsem.

Vyděšená posádka přeběhla dozadu. Vnitřní pocit mi napovídal, že oddálení naší zkázy dává smysl. Mělo to však i praktickou výhodu, protože zvýšená zátěž v zadní části lodi způsobila, že příď se zdvihla. Vrhli jsme se plnou rychlostí přes řetěz. Těžké články řetězu drásaly dno drakkaru, zvuk se zadíral do uší a hrozilo, že kvůli otřesům se trup roztrhne.

„Všichni na příď!“

Tento rozkaz přijali muži instinktivně s nevolí, ale ti nejbystřejší už uhodli můj záměr a ostatní strhli s sebou. Viseli jsme na řetězu prostředkem lodi, ale díky opačnému zatížení se trup přehoupl. Příď se zanořila do vln a záď se vznášela ve vzduchu.

„Odstrkovat!“

Pomocí vesel jsme se pokusili od řetězu odlepit. Zpočátku jsme se ani nehnuli. Pak jsme se posunuli asi o palec. Odstrčili jsme se mohutněji a nakonec jsme loď uvolnili. S posledním otřesem lodi jsme vklouzli do ústí řeky.

„Dobrá práce, Rolfe Mandátore!“ zařval Železný Bjørn.

Na zádech jsem ucítil pár těžkých herd, jež mi téměř vyrazily dech. Smál jsem se a křičel s ostatními, Ylva stočila kormidlo, loď se zatřásla a my jsme zamířili Bosporem k severu.

Pryč od Konstantinopole.

Normandie, rok 930

Že se nám podařilo šťastně uprchnout, to si dokážu vysvětlit jen jako rozmar noren. Tři bohyně osudu jsou jedinými nadpřirozenými bytostmi, na něž dnes věřím. K Bílému Kristu jsem neměl důvěru nikdy a Ásy, Vany a Alláha jsem také odepsal. Poradil jsem si i bez nich. Žil jsem déle než většina ostatních lidí a spoléhal jsem se na své síly, jež předčí moc jarlů a králů, a kromě vlastního úsudku a rozumu mi nic jiného nepomohlo.

O Lodbrokových synech se totéž říct nedá.

Halfdanovi Bílému šatu jsem vraždu Tita nikdy neodpustil, ale zášť vůči němu jsem neživil dlouho. Halfdan Bílý šat padl mezi prvními. Za necelého půl roku byli na řadě i jeho bratři.

Smrt nás dostihne všechny. Ani mazanému císaři Basilovi se nepodařilo ošálit ji nadlouho, ačkoliv říši, jíž se zmocnil svým hanebným činem, dokázal vládnout po devatenáct let. Jeho odkaz je neoddělitelně spjat s osudem Fotiovým. Vybájený rodokmen, který mnich sestavil během své internace, zajistil Basilově rodu legitimitu po dobu jeho života a života jeho synů. Jako projev díků byl Fotios po Ignatiově smrti znovu jmenován patriarchou a dnes je znám coby jeden z nejmocnějších a nejvlivnějších církevních otců své doby. Rovněž jednooký eunuch Argyros dosáhl podivuhodné kariéry. Skončil jako hlavní stratég Basilova syna, císaře Lea, ale zemřel jako oběť spiknutí v roce 910. Tak se dokonce i křesťané ocitají ve spleti pavučin osudu, jež norny splétají ze směsi náhod, tragiky a šibeničního humoru.

Dalším příkladem této skutečnosti je to, co se mi přihodilo při pobytu v Anglii v roce, který křesťané datují číslovkou 885. Král Alfréd, jehož dnes všichni nazývají Alfrédem Velikým, i když byl drobný a malého vzrůstu, tehdy konsolidoval svou moc ve Wessexu tím, že opevnil města a selské vojsko vyzbrojil až po zuby. Obtíže spojené s drancováním v jeho říši byly větší, než většině bojovníků připadalo praktické, a tak muži lační výbojů místo toho vymysleli, že uspořádají velkorysou výpravu proti proudu Seiny do Paříže. Mnoho posádek se před útokem rozhodlo shromáždit ve východní Anglii, protože tady požívali ochrany krále Guthruma, který rovněž pocházel ze severského rodu. I já jsem přistál na pobřeží u místa, kde řeky Stour a Orwell ústí do moře. Na pláži bylo už nesčetné množství drakkarů a stanů a ohně osvětlovaly záliv, kam až oko dohlédlo.

Tady mě vyhledal jeden muž a tvrdil, že má informace, jež by mi byly k velkému užitku. Byl to vrásčitý, větrem ošlehaný stařík s hřívou šedobílých vlasů a lstivým pohledem úzkých očí. Abych mu rozvázal jazyk, nalil jsem mu pohár dobrého franského vína. Při pití klouzal chamtivým zrakem po prstenech na mých prstech a náramcích na pažích, zlatém řetězu na mém krku a talířích, džbánech a konvici z masivního stříbra, jež stály na krásně vyřezávaném stole z ušlechtilého dřeva. Závist nad mým blahobytem z něj přímo sálala a celý se třásl žádostivostí, aby i on měl na něm podíl, takže se příliš nezdržoval a šel k věci.

„Léta Páně 839 přišli na dvůr franského císaře Ludvíka Pobožného v Ingelheimu vyslanci z Miklagardu.“

Na první pohled nebylo zřejmé, proč si myslel, že by mě mohla zajímat příhoda, která se udála třináct let před mým narozením. Ale ačkoliv stůl v mém stanu byl bohatě prostřený a já sám jsem na sobě měl vznešený oděv, ve skutečnosti jsem byl pouhým vikingem bez domova, takže jakákoliv pomoc se hodila.

„Bylo mi tenkrát deset let a sloužil jsem jako čeledín ve stáji," pokračoval návštěvník, „ale ukázalo se, že moje nízké postavení bylo výhodou. Vyslanci z Miklagardu s sebou totiž měli spoustu keramiky, kterou uložili do stáje, kde jsem pracoval. Měl jsem příležitost si ty baňky prohlédnout zblízka – jestli se jim tedy tak dá říkat. Neměly žádné víko ani dno a nebyl v nich ani žádný otvor. Byly to spíš koule ze ztvrdlého jílu, bez glazury a vypálené jen lehce. Přesto se s nimi zacházelo jako se vzácnými a mimořádnými cennostmi a každá byla uložena ve vlastní bedně vyložené senem."

„Co je mi po tom?" namítl jsem, protože ačkoliv jsem se s hliněnými koulemi, jež popisoval, setkal, neměl jsem moc chuť, aby mi to připomínal.

„Vyslance doprovázela skupina bojovníků, kteří se k nerozeznání podobali těm tvým, milostivý pane," spěchal dodat.

Pohlédl na houf mých vysokých, ramenatých družiníků se světlými vousy, kteří posedávali na pláži před mým stanem a za hlasitého smíchu popíjeli s chlapy ze sousedního tábora. Jen pro pořádek jsem na ně křikl, ať jsou zticha. Poslechli mě jako vždy.

„Tihle bojovníci mluvili svou řečí, ale také latinsky a fransky," pokračoval. „Byli bezstarostní a rádi se smáli. S velkým nadšením se věnovali rvačkám a popíjení a pyšně vyprávěli, že pocházejí ze Švédské říše, i když po mnoho let sloužili coby tělesná stráž císaře Theofila z Konstantinopole. Teď je pověřili, aby přepravili vzácný náklad keramiky do Ingelheimu, protože císař se víc spoléhal na ně než na vlastní vojáky říše."

Najednou mi svitlo, že jeho příběh se velmi podobá tomu, co císař Basil I. vyprávěl Khalidovi a mně v přeplněné hospodě poblíž konstantinopolského dobytčího trhu. Vypravěč probudil mou zvědavost, a tak jsem na něj povzbudivě zamručel, ať pokračuje.

„Ptal jsem se, proč je hromada hliněných koulí tak vzácná a cenná. Seveřané se smáli, mnuli si vousy a nejdřív nechtěli nic říct. Ale když se později večer opili, jeden z nich vytáhl jednu kouli a šel ven. ‚Vidíš ten strom?' zeptal se mě a ukázal na velký dub, který rostl před stájí a jehož větve dosahovaly až na nádvoří. Odpověděl jsem, že ho vidím, a vtom tu hliněnou kouli hodil. Když se roztříštila o kmen, celý strom vzplál, jako

by udělal nějaké kouzlo. Zář ohně přilákala služebnictvo a vojáky z celého hradu. Byli celí vyděšení a hleděli na žhnoucí plamenné peklo stoupající k nebi. ‚Ještě pořád ten strom vidíš?' zeptal se konečně ten Seveřan. A tenkrát jsem musel odpovědět, že ne, protože onen staletý dub se změnil na zuhelnatělý pařez."

Dlouho jsem svého návštěvníka mlčky pozoroval. Počítal s tím, že budu chtít vědět více o kouzlu, jež zapálilo oheň bez křesadla nebo hubky a mohutný strom proměnilo na popel. Jenže já jsem strašné tajemství hliněných koulí znal. Viděl jsem jich spoustu už dalšího dne poté, co jsme s mými druhy uprchli z Konstantinopole.

Kdybych tenkrát, v časném létě roku 873, věděl to, co vím dnes, možná bych raději plul na jih přes Středozemní moře, a ne Bosporem na sever přes moře, jemuž se říká Černé, ačkoli není tmavší než jiná moře a oceány.

Neboť tady jsme se s mými druhy setkali s nebezpečími takového druhu a rozsahu, jaká jsme si neuměli ani představit.

Druhý díl

Černé moře, léto roku 873

34

„Plachta na obzoru!“ zvolala Ylva a ukázala dozadu.

Shlukli jsme se na vyvýšené zádi, abychom viděli, kdo nás pronásleduje. Trupy se ještě skrývaly pod obzorem, ale stěžně se špičatými, trojúhelníkovými plachtami se daly spočítat snadno.

„Šest lodí,“ oznámil Železný Bjørn.

„Ne, jsou jen dvě,“ opravil ho Khalid, který měl dobré oči. „Plachty jsou za sebou.“

Po jistou dobu jsme všichni mlčky pátravě hleděli do dálky. Nakonec jsme viděli, že má pravdu. Šest plachet následovalo za sebou po třech, a to ve stejných odstupech. Existoval pouze jeden typ byzantské lodi, který měl tři velké, trojúhelníkové plachty. Císař Basil za námi vyslal dvě své válečné galéry.

„Opravdu dělá, co může, aby už uviděl naše mrtvoly,“ poznamenal Ravn Buesøn.

Veslování Bosporem proti proudu se spalujícím sluncem nad hlavou nám zabralo většinu dne. Plachta nám moc nepomáhala, protože v průlivu táhnoucím se k severu mezi vysokými kopci vanul vítr příliš nerovnoměrně na to, aby nás účinně hnal vpřed. Posádky

plavidel, která jsme potkali, se divily, proč spěcháme, protože za námi nebyli vidět žádní pronásledovatelé. Když jsme konečně dopluli k ústí, kde se zpěněné bílé vlny tříštily o hnědá skaliska, při pohledu na otevřené moře pod vysokou, modrou oblohou jsme zajásali a znovu vytáhli plachtu.

Halfdan Bílý šat se probral z bezvědomí. Usadil se v lodi až vepředu a odtud po mně za soumraku vrhal zlé pohledy. Zůstával však v klidu. Spal jsem tvrdě celou noc na palubě mezi bednami. Ráno oblohu halily mraky, ale viditelnost byla dobrá. Dopoledne Ylva spustila poplach a upozornila na ony dvě galéry.

„Dokážeme jim uniknout?“ otázal se Khalid.

„Můžeme to zkusit.“

Začali jsme veslovat rychleji, ale galéry nás stále doháněly. Kromě plachet měla každá osmdesát veslařů, zatímco my jsme neměli dost mužů ani na to, abychom obsadili všech třicet vesel na lodi. Odpoledne se lodě přiblížily už natolik, že jsme na palubách dokázali rozeznat jednotlivé postavy.

„Je tu kromě mě ještě někdo, kdo vidí toho niddinga?“ zasyčel Halfdan Bílý šat a ukázal na bližší galéru. Na přídi stál holohlavý muž s mohutným světlým plnovousem a zlomyslně se šklebil.

„Jak se Hjalmar Krásnovlasý dostal k velení nad byzantskou válečnou lodí?“ podivila se Ylva.

„On lodi nevelí.“ Khalid přimhouřil oči. „Kapitán stojí na střeše té malé kajuty na zádi.“

Galéra s Hjalmarem Krásnovlasým připlula blíž, zatímco druhá si udržovala odstup. Vlekla za sebou menší loď, kterou měla napjatým lanem přivázanou k zádi.

„To je knarr z vnitřního přístavu,“ uvědomil si Ravn Buesøn.

„Ottar,“ vyhrkli sborově Ketil a Knut.

„Takhle se jmenuje?“

Oba Švédové mlčky přikývli a pozorovali bachratou nákladní loď, jež zpomalovala postup galéry jako vlečná kotva.

„Vidíte tu rouru?“ vyhrkl Železný Bjørn.

Dva členové posádky stáli na přídi Krásnovlascovy galéry a skláněli se nad bronzovou rourou, jež mířila vzhůru.

„Připomíná to zbraň,“ poznamenala Ylva.

Z přídě vylétl oblak kouře a letěl dál po větru směrem k zádi, jako by chtěl její soud potvrdit. Teprve pak k nám dolehla velká rána, uslyšeli jsme ječivý zvuk a dost daleko od nás vyšlehly oranžové plameny.

„Zapalují moře,“ vyhrkl ohromeně Železný Bjørn. „Úplně stejně jako Maurové.“

V němém děsu jsme hleděli na oheň, který hořel na vlnách jako jedna velká kaňka.

„Co je to za ďábelské dílo?“ otázal se bratr Jarvis.

„Říká se tomu řecký oheň,“ odpověděl Knut.

Zírali jsme na Švéda, jenž upoutal naši pozornost.

„Jsou to byzantská kouzla,“ vysvětloval Ketil. „Magické koule, které zapalují oheň.“

„Sloužili jsme v barbarské gardě půldruhého roku,“ řekla Ylva, „a nikdo z nás o téhle zbrani neslyšel. Jak to, že vy ji znáte?“

„Náš starý kapitán o ničem jiném nemluvil.“

Přerušil nás křik mužstva, když se z galéry zvedl další oblak kouře. Tentokrát jsme spatřili kouli velikosti lidské hlavy, jak letí obloukem vzduchem. Rozprskla se o vodní hladinu nedaleko od pravoboku drakkaru.

Divoké plameny se šplhaly od místa dopadu vzhůru po veslech. Muži nořili vesla do vody, aby oheň uhasili, ale plameny se dřeva nepustily a jakmile se setkaly se vzduchem, oheň se opět rozhořel. Nakonec jsme takto zasažená vesla museli hodit přes palubu. Kolébala se na vodě jako mořské svíčky.

„Představte si, co s vámi udělá plný zásah,“ volal na nás Hjalmar Krásnovlasý z galéry. „Nemáte žádnou šanci.“

„Musíme se vzdát,“ zamručel Železný Bjørn v okamžiku, kdy Ylva prudce zabrala kormidlem, abychom střelám unikli.

„V žádném případě!“ opáčil Halfdan Bílý šat.

„To chceš raději uhořet, bratře?“

„Přesně tak!“

„Pokud to nebude nevyhnutelné, nezapálí nás,“ řekl jsem. „Vidíte ty bojovníky s dlouhými vousy?“

Za Hjalmarem Krásnovlasým stál houf mužů připravených vniknout k nám na palubu. V rukou drželi bojové sekery s umně propracovanými ornamenty a kulaté štíty vyzdobené runami.

„Rusové,“ vyhrkl Khalid.

„To je původní posádka drakkaru. Doufají, že ho dostanou nepoškozený zpátky.“

Vtom se do vzduchu vznesl bílý oblak kouře z bronzové roury na přídi druhé galéry. Sledovali jsme let koule po obloze a uvědomili si, že byla namířena, aby zasáhla naši plachtu. Všichni vykřikli děsem a začali se navzájem strkat, aby střele uhnuli. Jen Halfdan

Bílý šat si zachoval chladnou hlavu. Když se koule dotkla napjaté plachty a snášela se na palubu, napřáhl ruce.

Vykulili jsme oči a viděli, jak Halfdan klečí pod stěžněm. V náručí držel nepravidelnou kouli z červenohnědé terakoty. Prudce dýchal nosem.

„Ještě nehořím," sykl na nás. „Ale stáhněte plachtu, než vystřelí podruhé, protože druhou kouli už nechytím."

Podvědomě jsme vycítili, jakou zoufalou lest si vymyslel. Uvědomili jsme si také to, že nic jiného udělat nemůžeme. Vydal jsem povel, aby stáhli plachtu. Kolébali jsme se na vlnách, zatímco k nám klouzala galéra s Hjalmarem Krásnovlasým poháněná ohromnou spoustou vesel.

„Tak co, už své pýchy litujete?" křikl na nás z nejvyššího místa u zábradlí. Neviděl, kam dopadla střela vypálená z druhé galéry, ale předpokládal, že nás to vyděsilo.

„Myslím, že si na nás moc dovoluješ," odpověděl mu Železný Bjørn.

„Mám k tomu důvod. Ty jsi mě deptal půldruhého roku. Teď je řada na mně, abych si tě vychutnal."

„Nechal jsem tě naživu. To byla moje největší chyba."

Hjalmar Krásnovlasý se zasmál a obrátil se ke mně.

„Ty ses odvážil nazvat mě niddingem, synu otrokyně." Naše dvě lodě teď byly u sebe tak blízko, že už nemusel zvyšovat hlas. „Za to zemřeš, ale tvoji druzi ještě mohou nějaký čas žít. Několik jich třeba bude sloužit v gardě žoldnéřů, kterou chce císař vybudovat. Miklagardská válečná flotila ale jinak pořád potřebuje spoustu otroků pro galéry."

„Myslím, že jsme Basilovi I. sloužili už dost dlouho," prohlásil Ravn Buesøn.

„Buď v klidu, copánku. Tebe nevyberou. Ani tu tvou štítonošku. Líp poslouží ve vojenském bordelu, přivázaná ke stolu a s vystrčeným zadkem." Krásnovlasec se otočil k bratru Jarvisovi, který seděl na okraji vyvýšeného sedátka na zádi. „Ty budeš mít stejný osud jako ten tvůj bledý bůh. Vždycky jsem chtěl vědět, jak může někdo umřít, když ho přitlučou na kříž."

„Prokážeš mi tím službu, ty pohane."

Krásnovlasý spočinul pohledem na Belle, sedící po boku svého bezvědomého muže.

„Ty u mě můžeš bydlet v kasárnách. Až tě budu mít dost, přenechám tě pro potěchu Bulharům."

„Připadá mi, že podmínky, za jakých se můžeme vzdát, se pořád zhoršují,“ pronesl Halfdan Bílý šat. Až dosud stál zády, ale teď se ke Krásnovlasému otočil čelem. „Asi uděláme nejlíp, když přece jen utečeme. Ale nejdřív vám vrátím tu vaši zápalnou bombu.“

Hjalmar Krásnovlasý celý zkoprněl, když v náručí nejmladšího Lodbrokova syna zpozoroval hliněnou kouli. Než kdokoliv stačil zareagovat, Halfdan ji hodil oběma rukama. Hlína se rozprskla o bok galéry. Hořlavá kapalina z vnitřku bomby se nalepila na dřevo a vzplála.

„Vesla ven!“ zařvala na nás Ylva. „Vytáhněte znovu plachtu!“

Vší silou jsme se opřeli do vesel, zatímco červenožlutá plachta s černým hadem vylétla na stěžeň. Veslovali jsme usilovně, abychom se dostali mimo dostřel, ale posádku galéry jsme už nezajímali. Ze všech sil se pokoušeli uhasit oheň. Přiběhli s velkými pytli a začali jejich obsah sypat na hořící bok lodi.

„To je přece písek,“ vykřikl Halfdan Bílý šat. „Proč ho tam sypou?“

„Písek je jediná věc, kterou se dá řecký oheň uhasit,“ vysvětlil Ketil.

Pokus o uhašení požáru byl odsouzen k nezdaru. Písek padal do vody, aniž plameny udusil. Slyšeli jsme křik a kletby mužů na palubě, ale měli jsme příliš mnoho práce, než abychom sledovali, co se na jejich lodi děje. Před námi se druhá galéra postavila napříč našemu kurzu. Lano ke knarru, který za sebou vlekla, bylo pevně napnuté a stálo nám v cestě. Pokud bychom do něj najeli, náš stěžeň by se skácel jako poražený strom.

„Zatoč, zatoč,“ zařval Železný Bjørn.

Ylva nezatočila pravobokem a zádí kolem knarru, jak se dalo čekat, ale prudce natočila loď levobokem a proplula podél boku galéry. Naše příď prorážela dvojitou řadu vesel, jež s hlasitým rachotem praskala, jako by někdo velikou botou šlápl na klacíky. Když jsme před sebou znovu měli otevřené moře, z převážné části vesel na levoboku galéry zbyly jen třísky.

Galéra s Hjalmarem Krásnovlasým hořela jako pochodeň. Viděli jsme plešatého jarla a Varjagy, jak odhazují zbraně a kroužkovou zbroj, než skočili z lodi do vody za posádkou. Za nimi křičeli zoufalí otroci u vesel, aby jim sundali pouta, ale vtom se plameny dostaly až ke skladu s řeckým ohněm, který byl uložen pod palubou. S ohromujícím rachotem se k nebi vznesla obrovská ohnivá koule. Když se k nám dostala tlaková vlna vzduchu, opřela se do naší

plachty a na chvilku nás posunula vpřed. Trup galéry skřípal a praskal, jiskry vyletovaly k nebi, vedro nám olizovalo tváře, byť jsme se dostali o notný kus dál. Prostřední ze tří stěžňů se s ohavným vrzáním začal pomaloučku sklápět k zemi – asi jako strom, když ho skácejí v lese. Špičatá plachta dopadla na vodní hladinu, ale hořela dál a přitom se houpala na vlnách. Pozorovali jsme tu zkázu celí ochromení.

„Na moři člověka nemůže potkat horší osud.“

Ylva vyslovila to, co jsme si všichni mysleli.

„Tak buďme rádi, že se to stalo nepřáteli, a ne nám,“ dodal chraptivě Halfdan Bílý šat a zadíval se nepřátelským pohledem po Hjalmarovi Krásnovlasém, který se na palubě knarru zachránil jako první.

Když se snesl večer, urazili jsme už notný kus cesty od katastrofy, kterou jsme způsobili. Zář ohně byla na obzoru vidět ještě dlouho do noci. Nepoškozená galéra se do pronásledování nepustila. Usoudili jsme, že její posádka byla zřejmě strachy bez sebe.

Pravda byla jiná, ale to jsme zjistili teprve mnohem později.

35

Když jsme poprvé spatřili severní pobřeží Černého moře, vypadalo to na nehostinnou skalnatou krajinu, tu a tam přerušenou úzkými pruhy nížin a hlubokých roklí. Jen jedinkrát jsme zahlédli domy, tísnící se k rozeklaným, žlutým skalám.

„Chersonésos,“ řekli Ketil a Knut zároveň a vysvětlili nám, že tohle město je nejsevernější výspou Byzantské říše, že císařova flotila má základnu v zálivu za domy a že uděláme nejlíp, když tam nepřistaneme, nýbrž rychle odplujeme dál až k řece, která nás dovede na sever. V následujících dnech vystřídala hory přívětivá nížina s pustými plážemi a útesy, a zatímco jsme pátrali po ústí řeky, poučoval nás Ketil o tom, že Východní země je rozlehlé území s mnoha různými říšemi a obyvateli.

„Ano, a většinou jsou útoční a bojovní,“ dodal Knut. „Nejdřív poplujeme kolem země Chazarů a ti jsou z nich nejhorší.“

Naši dva noví druzi se rádi předváděli a dávali najevo, že vědí všechno. Často si však pouštěli pusu na špacír, aniž tušili, o čem mluví.

„Chazarové jsou z poloviny muži a z poloviny koně," tvrdil Ketil, „a ze všeho nejlíp umějí uštvat vlky, které pak jedí syrové. Ale dokud se plavíme, jsme v bezpečí. Vodu nemají rádi a přecházejí jen úzké řeky, které dokážou přeskočit."

„Lidé ve Východní zemi nemají nic, co by stálo za vydrancování, a jen málokteří nosí po kapsách stříbro," dodal Knut. „Výjimkou je Kyjev. Tam vládnou dva králové. Jmenují se Askold a Tyr."

„Jsou Askold a Tyr Varjagové?" chtěl jsem vědět.

„Je to možné," odpověděl Ketil a bylo zřejmé, že to vůbec netuší. „Každopádně jsou to bratři a vždycky táhnou za jeden provaz."

„Kromě případů, kdy za jeden provaz netáhnou," přispěl Knut k ještě většímu zmatku.

Postupně jsem se dovídal, že Kyjev není žádná říše, ale pevnost na vrcholu kopce nad tržištěm. Byl jsem ujištěn, že královští bratři Askold a Tyr nás přijmou s otevřenou náručí, protože stále hledají nová obchodní spojení.

„Už jsme u ústí řeky docela blízko," řekl Knut a pohlédl přes pravobok k pevnině, kde se teď plochá a pustá krajina táhla do dáli, kam až oko dohlédlo.

„Nesmysl," prohlásil Ketil. „Poplujeme tam ještě několik dní."

Pravdu neměl ani jeden. Druhého dne odpoledne jsme vpluli do řeky, která se do večera zúžila tak, že už se po ní sotva dalo plout. Do hlavní dopravní tepny, jak ji popisovali, měla hodně daleko.

„Možná to není Dněpr," prohlásil Ketil bezstarostně. „Ale tady v okolí jsou i jiné řeky. Tak se prostě vrátíme a najdeme tu správnou."

„A bude rozumné si pospíšit," dodal Knut, „protože po Dněpru se dá plout jen na jaře."

Po dalších pěti dnech plavby jsme se dostali do širokého zálivu za nízkým ostrohem, hustě porostlým keři a stromy. Záliv se táhl daleko do vnitrozemí a na jeho konci se v bažinaté mokřině vinula spousta vodních cest.

„Tohle je tedy Dněpr?" otázal jsem se.

„Je to možné," opáčil Ketil.

„Když jsme tady byli naposledy, pluli jsme jinudy, a proto všechno vypadá jinak," vysvětlil Knut.

Nabral jsem dlaní vodu a ochutnal ji.

„Je sladká," prohlásil jsem. „*Je* to řeka."

„Vždyť jsem to říkal," přidal se horlivě Knut.

„A teď si vzpomínám na to pobřeží." Ketil ukázal k pevnině. „Skaliska podél severního břehu jsou vysoká a světlá. Určitě je to Dněpr."

Zatímco jsme proplouvali mokřadem, stoupl jsem si na příď a přemýšlel, že ty dva upovídané Švédy hodím přes palubu. I když to byli naši jediní průvodci v cizí zemi, posádka se obrátí proti mně, jestliže zabloudíme. Stejně dobře jsem se mohl spoléhat na vlastní úsudek.

„Kde je Hastein?" zamručel hluboký hlas za mnou.

Železný Bjørn si založil ruce křížem přes břicho. Teprve po chvíli jsem si vzpomněl na slib, kterým jsem ho vylákal na loď.

„Počkej a uvidíš," odpověděl jsem.

„Ty tedy nevíš, kde přesně je?"

„Ale ano, vím," lhal jsem, „jenže je to ještě daleko. Musíš být trpělivý."

Zamručel a přikývl.

„Tak, tak, Rolfe Mandátore. Uvidíme."

Usedl ztěžka ke svému veslu. Vzápětí ho vystřídal jiný otrapa.

„Když nás nedokážeš vést ani ty, ani můj bratr, ujmu se toho já."

Byl to Halfdan Bílý šat. Od útěku z Konstantinopole se neholil a strniště se mu během dnů změnilo na krátké vousy, jež mu trčely na bradě a tvářích.

„To nebude nutné," odvětil jsem.

„Ty se snad považuješ za lepšího vůdce, než jsem já, Lodbrokův syn? Copak bychom Hjalmarovi Krásnovlasému unikli, kdybych mu tu jeho zápalnou bombu nehodil zpátky na hlavu?"

Mlčel jsem, protože proti jeho šílenému hrdinskému činu jsem neměl žádné argumenty.

„Co uděláš, abys sehnal jídlo a vodu?" zeptal jsem se ho místo toho.

„Jako kdyby na tom záleželo," odpověděl mi posměšně. „Mužstvu jen prospěje, když se žízní a hladem zocelí."

„To je možné, ale plavíme se proti proudu, a jestli nebudeme mít u vesel dobře živené lidi, moc daleko se nedostaneme. Naštěstí jsou pod plošinou na zádi dvě rybářské sítě. Zjistil bys to, kdyby ses po nich poohlédl. A pitná voda nebude žádný problém, protože plujeme po řece."

Rozvaha a prozíravost nebyly nejsilnějšími vlastnostmi Halfdana Bílého šatu. Chvíli mlčel a přitom zvažoval, v čem je lepší než já.

„Jak jsi na tom s vytrvalostí?“ otázal se a celý se rozzářil. „Co jsi kdy vydržel? Nutila tě tvá matka jíst červy? Bila tě do chodidel, až jsi skoro nemohl chodit? Rvala ti nehty, až jsi měl prsty celé krvavé? Nechávala tě spát venku na mrazu, zasviněného vlastníma chcankama a hovnama?“

Překvapeně jsem na něj zíral.

„Samozřejmě že to nedělala.“

„Tuhle službu mi prokazoval můj otec. Zocelil mě, abych přežil v tomhle špinavým světě. Abych byl tvrdší a silnější než ostatní, abych snesl víc, zvládl víc. Abych byl lepší vůdce než ty, Troufalče.“

Na rozdíl od Halfdana jsem měl zkušenost, že vedení spočívá v něčem jiném než v pouštění hrůzy. A že ten, kdo se ujme odpovědnosti za vedení mužů, obhájí svou pozici lépe mocí a lstí než slepým násilím.

„Kdo za tebou stojí?“ otázal jsem se.

Naklonil hlavu na stranu a podivil se.

„Vystačím si sám.“

„To se tedy máš. Já bych se bez pomoci jiných daleko nedostal.“

„Takže to přiznáváš?“ usmál se sebejistě.

„Rozhodně. A každý, kdo se mi pokusí ublížit, bude mít co do činění s mými přáteli.“

Pohnul jsem hlavou směrem k zádi. Na plošině nás sledovala Ylva s jednou rukou na kormidelním vesle a s druhou na svém saxu. Ravn Buesøn napůl vytasil meč. Khalid držel v ruce luk a šíp měl přiložený k tětivě.

„Jak silný je muž, který se neobejde bez podpory druhých?“ zasyčel Halfdan Bílý šat.

„Silnější než ten, který stojí osamocen.“

Muži u vesel hltali každé slovo. Ačkoli se pokoušeli dělat jakoby nic, bylo zřejmé, komu fandí. Se mnou věděli, na čem jsou. Halfdan Bílý šat byl nevypočitatelný.

„Stačí udělat jediný chybný krok, a důvěru těch slabochů ztratíš,“ procedil Halfdan mezi zuby.

„Počkej a uvidíš.“

Pochopil ta známá slova jako výsměch, zavrčel a vytasil sax.

Ravn Buesøn k nám ze zádi postoupil o tři kroky. Ylva pustila kormidlo a vytáhla dýku. Khalid zamířil. Vzduch ztěžkl jako před bouří. Na chvíli se zdálo, že spor o moc na palubě je nevyhnutelný.

Pak se z prostředku lodi ozval hlas.

„Sigurde!“

Bella se skláněla nad nosítky. Pomáhala zesláblé postavě na nohy. Muži se zvedli z lavic, aby viděli, co se děje.

Sigurd Hadí oko se probral k vědomí.

36

Plameny ohně na břehu řeky se kroutily vzhůru ke hvězdám. Jiskry se odpoutaly od ohnivých jazyků a ještě chvíli cestovaly po nebi, než přistály v podobě popela na mužích, kteří hulákali a povykovali jako děti, tančili jako medvědi a pak se svalili na zem jako podťaté kůly. Na drakkaru zůstal jen bratr Jarvis.

Ylva našla v prostoru pod kormidelní plošinou malý soudek medoviny. Nebylo jí více než sotva půl poháru pro každého, ale chovali jsme se tak, jako bychom každý vypili celý sud. Byli jsme opilí radostí nad tím, že Sigurd Hadí oko procitl. Pro návrat domů to bylo dobré znamení. Nyní jsme se odvažovali věřit, že bohové jsou s námi. Proto se o nich zas a znovu vyprávěly další a další příběhy.

Ságu o medovině básnictví vyprávěl Železný Bjørn pěkně, i když jeho verze byla stručná a moc vzletných slov v ní nebylo. Opět jsme měli loď, takže jasnou volbou byl příběh o Tórovi, který lovil mořského hada jménem Midgardsorm. Vybral si jej jeden Nor jménem Frejlif. Pak přišla řada na Sigurda Hadí oko. Pohlédl vzhůru a ukázal na hvězdu, jež na severní obloze svítila jasněji než ostatní.

„Tamhle visí Aurvandilův prst,“ začal. „Ten nás dovede domů. Ale jak se tam dostal, to vědí jen ti, kteří bohy znají.“

Muži halekali a přiťukávali si, protože poznali úvod a těšili se, že uslyší i zbytek.

„Bůh hromu Tór se s jotunem Hrungnirem pohádal o koně. Hrungnir, mohutný a šeredný chlap, tvrdil, že kůň je jeho, zatímco Tór trval na tom, že zvíře patří do jeho stáje. Aby spor rozhodli, dohodli se, že se střetnou v souboji. Jotunové a bohové se shromáždili u bojiště, protože nikdo si nechtěl nechat ujít souboj,

který – jak se zdálo – se stane legendárním. Jotunové při té příležitosti vytvořili pro Hrungnira pomocníka – obra z kamene a hlíny, vysokého devět mil a tři míle širokého. Jeho jméno bylo…“

Hadí oko se odmlčel, svraštil obočí a zahleděl se do ohně.

„Mokkurkalfi,“ sykl Halfdan Bílý šat netrpělivě.

„Mokkurkalfi,“ zopakoval jeho černovousý bratr s ulehčením. „Mokkurkalfi byl sice ohromný, ale v těle měl srdce kobyly. Takže když Tór mávl svým kladivem a zaburácel hrom, obr se strachy počůral. Tórův sluha Mokkurkalfiho bez obtíží porazil a teď už byl boj vyrovnanější. Vtom Hrungnir hodil svou zbraň, ostře nabroušený brus, jenže Tór vzápětí mrštil po jotunovi své kladivo. Obě zbraně se ve vzduchu střetly, Mjölnir rozbil brousek na tisíc kusů a…“

Znovu se odmlčel. Tentokrát mu pomohl Ravn Buesøn.

„A Hrungnirovi praskla lebka?“

„Přesně tak. A pak… ano, pak jeden kus brousku zasáhl Tórovo čelo a zůstal tam vězet. Tóra přivedli k čarodějnici Gróe. Když trollí žena začala se zaříkáváním, Tór cítil, že se úlomek začíná uvolňovat. Z vděčnosti jí pověděl, že se její muž Aurvandil, o kterém si myslela, že je mrtvý, brzy vrátí domů. Tór na něj totiž narazil při jednom honu na trolly v Útgardu. Byl hrozně zřízený a Tór hoschovaného v nůši pod přikrývkou odnesl k sobě domů. Z nůše ale Aurvandilovi vyčuhoval jeden prst na noze, který mu v té chladné noci zmrzl tak, že se změnil na jiskřivý, průzračný led, a tak mu ho Tór musel odříznout. Pak ho hodil na nebeskou klenbu…“ Sigurd Hadí oko ukázal na jasnou Severku, „a tam visí Aurvandilův prst dosud.“

Spokojeně pokyvoval na ostatní v kruhu kolem ohně, ale potlesk byl váhavý a vlažný. My ostatní jsme znali poslední zápletku tohoto příběhu, na kterou on zřejmě zapomněl: čarodějnice Gróa měla ze zprávy o svém manželovi takovou radost, že přestala kouzlit a úlomek brousku Tórovi v čele zůstal. A vždycky když si někdo ve světě lidí brousí meč, nůž nebo sekeru, úlomek se chvěje a ruší myšlenky boha hromu.

Bylo zřejmé, že Sigurd Hadí oko si z pěstního souboje se svým bratrem odnesl podobné zranění. Nálada zůstala i nadále stísněná, i když jeden ze Švédů začal vyprávět ságu o Tórově setkání s převozníkem Šedým vousem.

Bella na mě kývla a odešla od ohně. Šel jsem za ní vysokým křovím a dále k mokřadům s trávou po kolena a hustým rákosím,

jež se modrobíle vlnilo ve svitu měsíce.

Posadila se na kámen. Opatrně jsem k ní přistoupil.

„Můj muž si nic nepamatuje," řekla Bella. „Mluvila jsem s ním, když jste sbírali dřevo na oheň. Nepamatuje si na Konstantinopol. Nepamatuje si, že jsem žila v klášteře a že jsme byli od sebe odloučení. Ani že jsem…"

Slova „přišla o jeho dítě" zanikla ve vzlykotu.

Objal jsem ji kolem ramen. Je to už půldruhého roku, co jsme spolu byli naposledy sami. Stalo se toho v této době hodně, co by bylo dobré zvrátit, ale ani jeden z nás nevěděl, kde začít.

„Promiň," řekl jsem nakonec.

„Proč?"

„Že jsem tě nutil, aby ses rozhodla mezi klášterem a návratem domů. Určitě bys tam zůstala, kdybych ti dal víc času."

„Víc času nebylo," namítla a byla to pravda. „A nebylo možné tam zůstat. Přinejmenším pokud by se mi mělo splnit mé nejvroucnější přání."

Přemýšlel jsem o tom, co vyprávěla o svém pobytu v klášteře – že měla klid, aby poznala sama sebe.

„Co je tedy tvé nejvroucnější přání? Pokojný život v rozjímání?"

„Něco víc." Svěsila ramena a sklopila hlavu. „Vím, že mám hřích. Ale rok a půl jsem prosila Boha o odpuštění. Ráno, v poledne a večer. Myslíš, že mi Bůh odpoví?"

„Říkali mi, že cesty tvého boha jsou nevyzpytatelné."

Hořce se zasmála.

„To je hodně mírně řečeno. Nechal mého otce a strýce, kteří byli dobří křesťané, zemřít rukou bezbožného pohana. Dopustil, abych se při pohřbu jednoho barbara stala obětí na počest cizího boha. Přežila jsem jen díky svému důvtipu a pak mi Bůh vzal mé dítě. Co je smyslem všech těch zkoušek? Co Bůh zamýšlí?"

Zůstal jsem jí odpověď dlužen, protože jsem s bohy, kteří jsou tak pošetilí, neměl žádné zkušenosti. Ásové nechávají lidi, aby žili tak, jak jim to připadá nejlepší, a na oplátku za to po nich nežádají ani podrobení, ani vděk.

„Začala jsem ve víře kolísat," pokračovala. „Po dlouhou dobu jsem se modlila, aby mi to bylo odpuštěno. Ale jestliže je Kristus všemohoucí, pak mé pochybnosti vyvolal právě on. A na co pak jsou modlitby za odpuštění? A pokud to byly moje myšlenky, pak on všemohoucí není a v tom případě je jedno, jestli se modlím, nebo ne. Dívala jsem se na jeptišky, které se zavřenýma očima klečely

kolem mne na kamenné podlaze kostela. Také se modlily zbytečně?“

Na chvíli se nad svými pochybami zadumala.

„Nakonec jsem Ho proklela,“ řekla prudce a vzápětí toho zalitovala. „Jen v myšlenkách, samozřejmě. A zpočátku jen proto, abych viděla, co se stane. Ale žádný blesk mě nesrazil. Neonemocněla jsem, ani jsem nezemřela. Nikdo mě nepotrestal.“

Čekal jsem, až bude pokračovat.

„Nakonec jsem to pochopila,“ vzdychla a pohlédla ke hvězdám. „Pokud vůbec nějaký bůh je, už dávno přestal naslouchat.“

Najednou jsem podvědomě pochopil, co si moje nevlastní sestra přála ze všeho nejvíce: chtěla mít dítě jako náhradu za to, o které přišla. Cítila, že zrovna to jí její bůh odepřel. A právě nedostatek milosti způsobil, že začala pochybovat.

„Už tedy v Bílého Krista a jeho dobrotu nevěříš?“ otázal jsem se.

„Ty bys v něj na mém místě věřil?“

„Ne, ale moji bohové jsou skuteční.“

„Opravdu?“ Její velké, modré oči byly naplněny upřímným soucitem, když se na mě ve tmě usmála. „Dokaž to.“

„Když hřmí a blýská se, tak to Tór hází svým kladivem. Když přestane pršet, na obloze je vidět duhový most Bifrost. Každé jaro probouzí bůh plodnosti Frey k životu květiny a stromy po zimní temnotě a naplňuje zvířata radostí a chutí do života, zatímco jeho sestra Freya se o totéž stará u lidí.“

„A co když déšť padá sám od sebe? Co když je duha jenom duha? Co když jaro přichází proto, že je to přirozený běh světa? My ženy máme svůj měsíční cyklus a ani křesťané, ani pohané za to svým bohům čest a chválu nevzdávají. Třeba totéž platí i pro přírodu?“

Takové myšlenky byly absurdní. Každý, kdo je věrný jediným pravým bohům, ví, jak spolu věci opravdu souvisejí.

„O těchhle věcech jste mluvili s bratrem Jarvisem, když jsem vás našel v chrámu Boží moudrosti?“ otázal jsem se příkře.

„Ne,“ odpověděla a zavrtěla hlavou, až se jí dlouhé, černočerné vlasy roztančily po ramenou. „Hledala jsem naději, ale tu mi dát nedokázal. Jen takové ty běžné řeči o tom, že mám být pevná ve víře a spoléhat se na vůli Pána.“

Zhluboka se nadechla a chtěla něco dodat, ale vtom ve křoví za námi něco zachrastilo. Když Sigurd Hadí oko uviděl svou ženu, široce se usmál.

„Neoslavíme, že jedeme domů?“

Boule v kalhotách nenechala nikoho na pochybách o tom, jak si oslavu svobody představuje. Bella zaváhala, ale pak vklouzla do jeho náruče se stejným výrazem, jako když dospělý chlácholí děcko. Snad proto, že její muž nyní zapomněl na ztrátu, která tak dlouho dusila jejich vztah, mu dopřála, ať ji odnese v náručí do vysoké trávy. Snad i ona na ni potřebovala aspoň jednu noc zapomenout.

Její slova mě nijak neovlivnila, protože jsem se vždycky držel Ásů, ačkoli mnichové v klášteře se mě pokoušeli přesvědčit o zásluhách Bílého Krista. Nikdo, kdo po dlouhé zimě zažil radost ze slunečního tepla rozlévajícího se celým tělem, nemůže o moci pravých bohů pochybovat.

Vyrazil jsem podél ostrohu porostlého křovím, ale ušel jsem sotva sto kroků a zastavil jsem se. Zaposlouchal jsem se a poznal hlas Ravna Buesøna. Nikdy jsem neslyšel Ylvu se smát, a tak chvíli trvalo, než jsem zjistil, že ten druhý hlas patří jí. Zahleděl jsem se na travnatou krajinu, ale nedokázal jsem je nikde objevit.

„Hlídám, aby je nikdo nerušil.“

Z křoví za mnou se ozval Khalidův hlas. Vystrčil jednu nohu, aby mi ukázal, kde je. Pod listím a větvemi byl volný prostor, kde bylo dost místa pro oba. Protlačil jsem se k němu a posadil se na zem vedle něj. Chvíli jsme jen seděli a beze slova naslouchali milostným zvukům našich přátel z vysoké trávy.

„Na takových místech mívají doupata vlci,“ zamumlal jsem konečně. „V lesích v Anglii, kde jsem vyrůstal.“

Khalid se nikdy s žádným vlkem nesetkal a znal je jen z pověstí, které si lidé vyprávějí, aby si navzájem nahnali strach.

„Tomu nemůžeš věřit,“ řekl jsem. „Vlci jsou dobrá, milá zvířata. Kdysi to bývali moji jediní přátelé.“

Hrdlo se mi sevřelo při vzpomínce na velkou vlčici, s níž jsme onu poslední zimu v lese společně sdíleli útočiště. Zabili ji pověrčiví vesničané. Ostatní členové smečky museli už být určitě také mrtví. Život vlků je kratší než život lidí a já jsem byl pryč už mnoho let.

„Teď máš jiné přátele.“

Khalidova ruka na mých ramenou příjemně hřála.

„A jiné nepřátele,“ dodal jsem.

Chvíli trvalo, než pochopil, co tím myslím.

„Císaře Basila a Konstantina?“ zašeptal, jako by nás ti dva byzantští mocipáni stále mohli uslyšet.

„Spíš Hjalmara Krásnovlasého a Varjagy.“

„Co nám teď můžou udělat?“

„Přemýšlel jsem, proč s sebou ta druhá galéra vlekla Ottar. Když jsme knarr poprvé viděli v Konstantinopoli, říkal Ravn Buesøn, že je určený pro říční plavbu.“

Khalid se znovu odmlčel a přemítal o mých slovech.

„Ty myslíš, že Hjalmar Krásnovlasý nás chce přepadnout na řece?“ otázal se.

Mlčky jsem ve tmě přikývl.

„Ale vždyť jsme ho od požáru lodi neviděli. On nás dál na sever nepronásledoval.“

„To nebylo nutné. Věděl, kam se chceme dostat. Je jen jedna cesta domů: po Dněpru.“

Chvíli se bradou opíral o kolena a přemítal o tom.

„Tak důležití my nejsme. Proč by se císař Basil tolik namáhal, aby nás zabil?“

„Kdysi jsem se setkal s jedním mužem, kterého mi Basil připomíná. Řekl mi, že ovlivňovat lidi je jako šťourat do mraveniště. Můžeš předpokládat, že nějaká odezva přijde, ale už ne to, kam se mravenci rozutečou. Ale jestliže jim postavíme do cesty překážky nebo je nalákáme na nějakou odměnu, pak je přece jen dostaneme tam, kam chceme.“

„Kdo to řekl?“

„Ivar Beznohý, nevlastní bratr Železného Bjørna – a starší bratr Sigurda Hadího oka a Halfdana Bílého šatu. Kdo ví, jak velcí muži myslí? Třeba se chce Basil ujistit, že se žádné tajemství, které známe, nedostane k cizím uším. Třeba jen mravence rozšlape, protože se mu chce. Stejně jako eparcha Chaldos, když mě poslal ke krokodýlovi.“

Khalid dlouho mlčel. Přemýšlel o rozmarech mocných mužů.

„Ty takový nejsi,“ řekl konečně. „To proto za tebou stojím.“

„Stojíme za sebou navzájem,“ opravil jsem ho.

„Ne, ty jsi velitel. Věděl jsem to od první chvíle, když jsem tě viděl na tržišti v Qurtubě. Tenkrát jsi stál za Hasteinem, ale on se jen nechal vést okolnostmi jako zbloudilý člun na vlnách. Ty se rozmyslíš, než něco uděláš, a zvolíš vždycky tu nejlepší cestu k cíli. Nenecháš si někým zastoupit cestu, ale přesto máš ohled na ty, kdo jsou pod tebou.“

„Ty pode mnou nejsi, Khalide. Ty jsi můj přítel.“

„Samozřejmě. Ale budu za tebou stát, dokud neumřu.“

„Už těch řečí nech.“

Chvíli jsme se ještě dohadovali, ale oba jsme byli unavení. Nakonec jsme usnuli na zemi pod keřem. Vzbudili jsme se, až když paprsky denního světla pronikly mezi listovím.

Khalid spal hlubokým spánkem. Vylezl jsem ven. Nad bujně zarostlou mokřinou bzučel hmyz a ptáci zpívali. Nepohnulo se ani stéblo. Nerozuměl jsem svému vnitřnímu neklidu, dokud jsem zrakem nepřelétl krajinu.

„Ravne! Ylvo! Khalide!“

Khalid vyletěl ze křoví se šípem na tětivě luku. Ravn Buesøn se zmateně vztyčil z vysoké trávy dvacet kroků od nás. Stejně tak Ylva. Než si štítonoška stačila natáhnout koženou svrchnici, při pohledu na její nahý hrudník mě zamrazilo.

Dále jsem se tím nezaobíral, protože na vrcholku malého kopce asi sto kroků od nás stáli dva koně se skloněnými hlavami a pásli se. Na jejich hřbetech seděli muži odění v kabátcích po kolena s vyšívanými vzory na hrudi, v kalhotách a botách z měkké kůže a se špičatými klobouky s chocholy z koňských žíní. Tváře měli opálené a bezvousé. Oči úzké a šikmé. V rukou drželi dlouhé luky a na sedlech visely kožené toulce, z nichž trčely četné šípy.

Jezdci nás klidně pozorovali. Pak obrátili koně a odjeli.

Ravn Buesøn, který si jednou rukou musel přidržovat kalhoty, se k nám prodral vysokou travou, jež byla pro něj a Ylvu jejich nočním ložem.

„To byli Chazarové?“ zeptal se.

„To určitě brzy zjistíme.“

37

V prvních dnech po setkání s jezdci jsme byli ve střehu a dávali bedlivý pozor. Když se však nic nedělo, brzy jsme v ostražitosti polevili a soustředili se na plavbu.

Postupovali jsme vpřed proti línému proudu. Po obou stranách řeky jsme na březích viděli jen jednotvárnou zeleň. Díky rybářským sítím jsme měli dobrou, byť také jednotvárnou stravu. Několikrát bylo zataženo, párkrát lilo jako z konve. Zpravidla nám však slunce

spalovalo holá záda, až se nám kůže v cárech odlupovala.

Zpočátku byla klidná vodní hladina řeky široká jako moře a břehy byly tak daleko, že vypadaly jen jako čárky na obzoru. Později byly oba břehy strmější, proud silnější a my jsme se museli u vesel více činit. Moc daleko jsme se toho dne nedostali. Když jsme večer přistáli, byli jsme vyčerpaní a unavení a potřebovali si dát pivo nebo medovinu, ale už jsme nic neměli. U ohně jsme brzy usnuli. Probudili jsme se celí zkřehlí a mokří od ranní rosy. Neochotně jsme se nalodili a moc se nám nechtělo strávit další den na Dněpru.

„Rád bych ti vysvětlil to, co jsi viděl tenkrát ráno s těmi jezdci," oslovil mě Ravn Buesøn po osmi dnech plavby.

Dlouho zadumaně mlčel, ale pak se mu v obličeji usadil rozhodný výraz a přestal si váhavě pohrávat s kostmi ve svém plnovousu.

„Žádné velké tajemství to není," řekl jsem. „Viděli nás dva jezdci. Jejich kmeny teď vědí, že jsme tady. Musíme jen čekat a uvidíme, co se stane."

„Tohle nemyslím. Mluvím o Ylvě."

Myslel si, že jeho vztah se štítonoškou je dobře střežené tajemství až do chvíle, kdy jsme je s Khalidem uviděli vyskočit nahé z trávy.

„Vědí o vás všichni," oznámil jsem mu, aniž jsem se zmínil, že já sám jsem se to dověděl jako jeden z posledních.

Ravn Buesøn se začervenal a rozpačitě se ohlédl přes rameno. Ylva stála na druhé straně lodi u kormidla. Bella seděla u nosítek Sigurda Hadího oka. Bratr Jarvis mlčel a byl uzavřený sám do sebe, jako by ho všechno rozčilovalo a zlobil se na nás, že je to naše vina. Ostatní byli zabráni do veslování. Nikdo nás neposlouchal.

„Možná ses divil jejímu…" Zaváhal. „Poprsí."

Ylva žádná prsa neměla. Zamrazilo mě při pohledu na rozeklanou jizvu táhnoucí se napříč jejím hrudníkem, jako by to byly stopy po nehtu nějakého zlomyslného boha. Normálně svůj trup skrývala pod pevnou koženou svrchnicí, ale já jsem ho už jednou viděl.

„V Anglii o mě pečovala a znovu mě postavila na nohy, když mě Ivar Beznohý zmlátil tak, že mě málem přizabil," řekl jsem. „Tenkrát jsem viděl její jizvu, když se myla. Myslela, že jsem v bezvědomí."

Ravn Buesøn se zahleděl přes vodu, přimhouřil oči a pokýval

hlavou nad naším společným tajemstvím.

„Víš, jak se to stalo?“

Výraz v jeho tváři prozradil, že štítonoška se svým milencem nesdílela všechno.

„Nikdy jsem se na to nezeptal,“ odpověděl jsem.

„Já ano, a podruhé už to neudělám.“

Chvíli mlčel, zatímco příď si razila cestu Dněprem. Muži za námi vydávali sborem tlumené vzdechy pokaždé, když se předklonili, aby znovu zabrali vesly.

„Ylva možná není žádná krasavice,“ spustil znovu, ale zarazil se.

Pochopil jsem, že se chce předem bránit zesměšňování, jemuž by mohl být vystaven, protože chodí s takovou mužatkou.

„Ylva vyvažuje nedostatek vnější krásy jinými přednostmi,“ povzbudil jsem jej. „Muž, který získá její věrnost, si lepšího životního druha nemůže přát. Jizvy máme všichni a ostatně ani ty nejsi kdovíjaký hezoun.“

Odvrátil se, protože nechtěl, abych viděl, jak je dojatý. Oba jsme věděli, že to, co jsem o Ylvě prohlásil, nemůže být pravdivější. Jestli se vůbec někdy stane ženuškou střežící klíče od dvorce, když její muž vytáhne na výpravu, to je jiná věc.

Zatímco jsme tam tak stáli a každý hleděl na opačnou stranu, proletěl mi těsně vedle ucha šíp. Instinktivně jsme se shýbli. Bylo to v poslední chvíli. Z východního břehu řeky se na nás snesl déšť šípů, zabubnoval na bok lodě, v mžiku zabil jednoho Nora jménem Olav a zranil tři další, mezi nimi i Ylvu. Ravn Buesøn se rozběhl k zádi, aniž se ohlížel na vlastní bezpečnost.

„Štíty nasadit!“ zařval jsem.

Muži sebrali z podlahy štíty a zaklapli je do drážky pod zábradlím. Když jsem opatrně vystrčil hlavu přes obrubnici, mezi rákosím a stromy na břehu nebylo vidět nic. Přesto se na nás bez jakéhokoliv varování snesla další sprška šípů.

„To jsou Chazarové!“ zakřičel Ketil, zatímco hroty šípů bubnovaly do štítů.

„Vždyť jsme říkali, že jsou bojovní,“ volal Knut ze dna lodi mezi bednami, kam se udatně vrhl.

„Ostře doleva,“ volal jsem na Buesøna, který nahradil Ylvu u kormidelního vesla. „Nastav kurz k západnímu břehu!“

Zatímco jsme se dostávali do bezpečné vzdálenosti od lukostřelců, prohlédl jsem zraněné a přesvědčil jsem se, že ani Bella, ani Jarvis mezi zasaženými nejsou.

„Co to je za vůdce, který nechá své muže zranit a padnout, aniž je ochrání," prohodil Halfdan Bílý šat.

„Doufám, že najdeme Hasteina dřív, než nás dovedeš na smrt," zamručel Železný Bjørn.

„Přinejmenším teď už lépe známe chazarskou bojovnost," poznamenal Khalid.

Tentokrát se mýlil. O bojovnosti Chazarů ani o jejich promyšlené krutosti jsme zatím nevěděli vůbec nic.

Šíp prošel Ylvě horní částí paže, ale tlustá kůže svrchnice zabránila střele v tom, aby se hrot dostal až do hrudníku. Ravn Buesøn si oddechl, ale vzápětí se ho zmocnil vztek. Spolu s Halfdanem Bílým šatem jedním hlasem navrhli, že zaútočíme na domorodce a všechny je vyhladíme. Svým hanebným přepadem ztratili právo na život. Ylva zavrtěla hlavou a zasténala s rukou na pevném obvazu, kterým jsem jí zranění obvázal. Bratr Jarvis byl zručnější ranhojič než já, ale odmítl pomoct.

„Vůbec netušíme, kolik jich je," pronesla Ylva. „Možná nás chtějí jen vyprovokovat, abychom na ně zaútočili."

„Budou toho litovat."

„Úplně malý počet mužů tolik šípů najednou nevystřelí," přidal se Sigurd Hadí oko. „Určitě je jich víc, než si myslíme."

Bella znovu začala šeptat svému muži do ucha, jako to dělávala při výpravě kolem Hispánie. Sigurd vyslovil její mínění, nicméně ostatní v kruhu jen pokývali hlavami a souhlasně zamručeli. Nikomu nevadilo, že černovousý Lodbrokův syn se znovu nechává vést rozumem své ženy.

„Nejsme tady proto, abychom bojovali," prohlásil jsem. „Jsme tu, abychom se dostali domů se zdravou kůží."

„A abychom našli Hasteina," zamručel Železný Bjørn.

Poté, co s tím souhlasili i Bella a Sigurd Hadí oko, nebylo už o čem debatovat. Když se snesla tma, položili jsme Olava na hranici. Norští druzi jej oplakali a přísahali, že jeho pověst nebude zapomenuta. Nebožtíkův popel jsme ráno rozptýlili do řeky v naději, že obměkčíme místní bohy a získáme si jejich náklonnost.

Při další plavbě jsme stále pluli se štíty na zábradlí a nikdy jsme nevystupovali na pevninu na východním břehu. I od západního břehu jsme se drželi pokud možno dále, protože nikdo se nespoléhal na Ketilova a Knutova ujišťování, že Chazarové se přes Dněpr

neodváží. Halfdan Bílý šat klel a vysmíval se nám, že si pleteme opatrnost se zbabělostí, ale nikomu se nezdálo, že by naše opatření byla kdovíjak přehnaná.

Po deseti dnech jsme pozdě odpoledne obeplouvali ze západu dlouhý, zarostlý ostrov a pár drobných ostrůvků. Když jsme je zdárně minuli, spatřili jsme přímo před sebou v celé šířce řeky bílou pěnu.

„To je první z peřejí na Dněpru," vysvětlil nám Knut.

„Dostat se přes ně je hodně těžké," sdělil Ketil.

Rozsáhlý kus říčního dna vpředu pokrývaly kameny a útesy trčící z vodní hladiny. Ani samotný muž v člunu nemohl doufat, že tudy propluje. Klidný proud se na své cestě mezi kameny měnil na víry a zpěněnou vodu a oba břehy byly strmé a poseté skalisky. Nedaleko od peřejí se z východního břehu vléval do Dněpru přítok a v místě setkání obou řek se zdvihala pevninská šíje vytvořená pískem, který se tu usazoval po staletí.

„Myslím," navrhla Ylva, „že když přistaneme trochu výš v tom přítoku a z lodi vyložíme náklad a další zátěž, budeme moct loď přetáhnout přes písek dál podél říčního břehu a spustit ji znovu na vodu nad útesy."

Její návrh dával smysl. Nedostali jsme se však příliš daleko od ústí přítoku, když na nás znovu zaútočili. Tentokrát se Chazarové ani neobtěžovali nějak ukrýt. Z keřů vystoupila skupina asi čtyřiceti až padesáti mužů, kteří se postavili na břeh a pozvedli luky.

„Vezměte štíty ze zábradlí!" přerušil Jarvis své dlouhé mlčení, když střelci vystřelili k obloze. „Držte je nad hlavou."

„Proč?" zeptal se Halfdan Bílý šat. „Ti slaboši trefí jen mraky."

„Šípy zase spadnou."

Sotva se poslední z nás ukryl do bezpečí pod štítem, dopadla na loď těžká sprška šípů a znělo to, jako když kroupy dopadají na dřevěnou střechu. Když se znovu rozhostilo ticho, trčely šípy ze štítů, lavic, beden a z paluby.

„V tomhle dešti bude těžké se udržet v suchu," poznamenal Ketil.

Nechali jsme se proudem snést zpátky k říčnímu ostrovu. Když jsme se dostali mimo dostřel, vyrazili Chazarové mnohohlasý vítězný pokřik.

Vystoupil jsem na plošinu na zádi, abych zhodnotil situaci. Nevypadalo to dobře. Našim nepřátelům stačilo, když po nás budou střílet pokaždé, když se pokusíme přiblížit k šíji. Nedokázali jsme

zároveň veslovat a držet štíty nad hlavami.

„Jen je nech, ať si jásají," poznamenala Ylva stojící vedle mě a v úsměvu odhalila nepravidelné zuby. „Už vím, jak je napálíme."

38

„Ještě dvacet záběrů," volala Ylva dolů palubní uličkou přes celou loď.

Tělesné teplo celé posádky a zvuky provázející naše snažení se při veslování odrážely od střechy ze štíhlých černě skvrnitých kmenů nad našimi hlavami. Za pět dnů jsme porazili břízy z hustého hájku na říčním ostrově a svázali je k sobě šňůrami z rákosí a dlouhé trávy. Střecha nás chránila před šípy dopadajícími shora. Štíty na zábradlí nás kryly před přímým zásahem.

„Budeme mít jen jedinou šanci," volala štítonoška.

Zas a znovu bubnovaly hroty šípů do střechy, ale dovnitř jich skulinami a mezerami proniklo jen málo. Zatím nikoho nezasáhly. Chazarové zklamaně povykovali na jižním břehu přítoku, zatímco jsme se rychle blížili k šíji na severním břehu.

„Deset záběrů," hlásila Ylva. „Osm. Pět. Připravit k vylodění!"

Příď dlouze zabrousila o písek a loď přistála na šíji. Déšť šípů ustal. Když jsem vyhlédl mezi štíty, pochopil jsem proč. Na jižním břehu už zůstalo jen pár lukostřelců, ale neměl jsem čas přemýšlet, co to znamená. Podělili jsme se o lana, která jsme už předem uvázali kolem přídě a předních otvorů pro vesla, a začali jsme loď vytahovat na břeh. Pomalu a trhaně se sunula pískem a dál přes trávu, která byla po noční přeháňce pořád ještě mokrá. Trup a kýl klouzaly po vlhkém zeleném porostu překvapivě snadno. Náklad a ostatní zátěž jsme nechali na palubě, protože jsme cítili, že moc klidu na vykládání mít nebudeme. Ukázalo se, že jsme to odhadli správně. Chazarové doběhli pro koně, kteří byli dosud ukrytí, a jezdci teď nutili zvířata, aby vkročila do přítoku. Zanedlouho už koně ve vodě nestačili a začali plavat s muži v sedlech. Tolik tedy k řečem Ketila a Knuta, že se Chazarové odvažují přejít jen přes řeky, které jsou dost úzké na to, aby je dokázali přeskočit.

„Připravte se!“ zařval jsem. „Budeme mít společnost.“

Železný Bjørn a pět dalších mužů zvedli střechu z březových kmenů a položili ji na zem. Když se Chazarové dostali na písek šíje a rozjeli se proti nám, rychle se před překážkou zastavili. Železný Bjørn s ostatními prostrčili škvírami a mezerami kopí, takže koně neklidně tančili a vyděšeně ržáli.

„Zblízka zrovna kdovíjak nevypadají,“ zařval Železný Bjørn. „Kdyby ti zbabělí holobrádci neseděli na koni, sahali by mi do pasu.“

Chazarové byli opravdu drobnější postavy a menšího vzrůstu, než jak vypadali na dálku, a v boji zblízka by toho moc nezmohli. Po krátké době se obrátili a odcválali do bezpečné vzdálenosti od kopí.

Zatímco drželi válečnou poradu, my jsme pokračovali s vlečením přes pevninskou šíji. Loď se pomalu posouvala vzhůru po říčním břehu. Po naší levé ruce se Dněpr stále bělal zpěněnými vlnami přeskakujícími skaliska a kameny.

Chazarové znovu zaútočili. Tentokrát nás napadli zezadu, ale na zádi lodi se ukrýval Khalid, a jakmile se přiblížil hlasitý dusot kopyt, vystrčil luk přes zábradlí a začal střílet. Zasáhl každým šípem. Jezdci zařvali překvapením a zděšením. Mnoho z nich se otočilo a odjelo, ale ti nejodvážnější se rozjeli proti nám ostatním. Pustili jsme lana a chopili se zbraní a štítů.

Železný Bjørn se beze strachu vrhl mezi koně a sekal kolem sebe napravo i nalevo. Formace Chazarů se úplně rozpadla, hluk způsobený muži a zvířaty rval uši, tráva byla zbrocená krví. Proklínali nás, střídali jeden přes druhého, ale zasáhli pouze naše kulaté štíty, jež se už celé ježily šípy. Nakonec zamířili tryskem k lesu, kde zmizeli mezi kmeny.

Když jsme si uvědomili, že jsme zahnali nepřítele, aniž jsme utrpěli nějakou ztrátu, zdvihl se k nebi vítězný jásot.

„Na slavení je ještě brzy,“ zvolal jsem. „Musíme přetáhnout loď, tak pojďme na to!“

Břeh byl hrubší a kamenitý. Teď pomáhali i Bella a bratr Jarvis, potřebovali jsme každou ruku. Snažili jsme se horečnatě ze všech sil, protože nám bylo jasné, že další útok může přijít každou chvíli. Pod loď jsme hodili kmeny, ale vmáčkly se do písčitého břehu a tíha trupu je rozemlela na padrť. Od lesa vzdáleného asi padesát kroků se na nás mezitím snesla nová sprška šípů. Dva muži posunovali stěnu z březových kmenů, abychom my ostatní byli při

vlečení lodi chránění.

Sténali jsme pod paprsky slunce. Loď praskala a vrzala. Byla to dřina a pohánělo nás zoufalství. Nedopřáli jsme si odpočinku, ale táhli jsme dál, napínali svaly a ohýbali záda.

Když jsme se na pevninské šíji vylodili, bylo ráno, ale slunce už se sklánělo k západu, když jsme se konečně dopachtili mezi říční skaliska a kameny. Nemohli jsme téměř uvěřit svému štěstí, když jsme vtáhli loď do vody, naházeli zbraně a štíty na palubu a odrazili od břehu. Z posledních sil jsme se chopili vesel a probojovávali se vzhůru Dněprem. Chazarové vyběhli z okraje lesa, ve skupinkách cválali po břehu a stříleli po nás. Veslovali jsme ukrytí pod březovou střechou a krupobití dopadajících šípů pomalu utichalo.

„Měla jsi dobrý plán, Ylvo," odfrkl si Sigurd Hadí oko u svého vesla. „Překvapili jsme je."

„Nebo nás nechali utéct," pronesl Halfdan Bílý šat, čímž vyslovil mé tušené obavy, „protože vědí, že nás můžou znovu přepadnout o kus dál."

39

Několik dní jsme odpočívali na západním břehu. Shromažďovali jsme zásoby a vzájemně si masírovali bolavé paže a záda. Žádné Chazary jsme neviděli.

Na třech místech jsme se setkali s novými překážkami další plavby, ale všechny byly menší a překonali jsme je snadněji než tu první. Nešlo o útesy a kameny, ale o písečné lavice. Když jsme z lodi vyložili zbraně a další zátěž, dokázali jsme ji přes ně přetáhnout.

„Před námi budou ještě další peřeje, ale ty taky zvládneme," prohlásil Ketil večer u ohně. „Zřejmě jsme Chazary vystrašili a už na nás útočit nebudou."

„Dostaneme se bez potíží až ke kyjevské pevnosti," domníval se Knut.

Společně prohlašovali, že to nejhorší máme za sebou, a nikdo jim nevěřil.

„Povězte nám něco víc o té pevnosti a o královských bratrech,“ vybídl je Ravn Buesøn.

Seděli s Ylvou těsně vedle sebe. Už se nepokoušeli skrývat, že k sobě patří.

„Askold a Tyr jsou velcí náčelníci,“ začal Ketil. „Původně byli družiníky krále Rorika, který před dvaceti lety dobyl rozlehlá území na severu Východní země a stále nad nimi vládne. Ale ti dva chtěli mít vlastní říši a táhli dál na jih.“

„Nalezli Kyjev, nedobytnou pevnost vysoko na kopci nad západním břehem Dněpru,“ ujal se Knut slova, protože nechtěl, aby na sebe Ketil strhl veškerou pozornost. „Askold a Tyr získali pevnost lstí od místních domorodců, kteří si říkají Maďaři. Askold je syn proslulého Ragnara Lodbroka a bratr slavného Železného Bjørna, takže pocházejí z rodu samého Ódina.“

Kolem ohně zavládlo ticho. Muži se udiveně dívali střídavě na oba Švédy a na Lodbrokovy syny. Ketil i Knut se rádi poslouchali, a tak si změny nálady nevšimli.

„Je to zcela jisté,“ pokračoval Ketil, „protože to sám Askold vykládal našemu starému kapitánovi a slyšelo to celé mužstvo. Bylo to časně zjara, když jsme odpluli z Kyjeva a vydali se na jih. A když si velitel promluvil s králi v soukromí, říkal, že Askold je ve skutečnosti Halfdan Bílý šat, kterého znají a bojí se ho na všech mořích a řekách, po nichž plují drakkary.“

„Ale nepovídejte.“ usmál se Halfdan Bílý šat temně.

„Ale ano, je to pravda,“ potvrdil vyřčená slova Knut. „A později Askold, nebo tedy lépe řečeno Halfdan Bílý šat, přísahal, že jeho bratr Tyr je ve skutečnosti Sigurd Hadí oko.“

Železný Bjørn se pomalu zvedl z kmenu, na němž seděl, zkřížil paže na břiše a chladným pohledem bledě šedých očí si přeměřil oba upovídané Švédy.

„V poslední době jsme měli napilno,“ zamručel. „Odjezd z Miklagardu, plavba po Černém moři, střet s Chazary. Určitě jen proto jste ještě nepochopili, že jsem Železný Bjørn, nejstarší syn Ragnara Lodbroka. Tamten naproti s černými vousy je Sigurd Hadí oko a ten vzteklý špunt po jeho boku – který má ostatně ve zvyku rozpoltit lháře od rozkroku až po hrudní kost – je Halfdan Bílý šat. Vidím na nich, že jsou stejně překvapení jako já. Nikdo z nás nikdy ve Východní zemi nebyl, a vlastně to ani nemáme v plánu, protože tohle území je pověstné tím, že je tam málo příležitostí k drancování a žijí tam svárliví domorodci a spousta komárů. A

pokud jsme to až dosud mohli posoudit, všechny tři věci jsou pravda – na rozdíl od té pohádky, kterou jste tu právě vyprávěli.“

„V téhle věci jsem zajedno se svým bratrem,“ přidal se Sigurd Hadí oko. „A těším se, až toho Askolda potkám a dovím se, jak to všechno souvisí, protože to určitě musí být nějaké nedorozumění.“

„A jestli není,“ dodal Halfdan Bílý šat a vytáhl dýku, „tak toho vím o Askoldově osudu víc než on sám.“

40

Pátý peřejnatý úsek na Dněpru byl kratší než čtyři předešlé. Zato byl strmější a divočejší. Na měkký ohyb dlouhý sotva dvě stě kroků dopadala voda z výšky padesáti stop a v korytu se to uprostřed zpěněného proudu s víry jen hemžilo kameny a útesy. Všude na břehu byly výklenky a plošiny, kde si stavěli hnízdo zvláštní nemotorní ptáci. Těžkopádně se vznášeli do vzduchu na širokých křídlech, potápěli se do vody a znovu se vynořovali s vaku podobným zobákem plným ryb.

Naštěstí posádky, které pluly po Dněpru pravidelně, vytvořily v borovém lese vlečnou dráhu. V mírném svahu muži vykáceli pás široký dvacet kroků od spodní části peřejí až po jejich vršek. Holá lesní půda se díky nesčetným průchodům s loďmi časem zcela sesedla.

„Jestliže tudy dokážou vléct lodě kupci, můžeme tudy projít i my,“ pronesl Khalid.

Kupci, o nichž mluvil, byla skupina dvanácti mužů, které jsme předchozího večera potkali u paty vlečné dráhy. Právě tudy v opačném směru přetáhli dva malé čluny. Byli to místní obyvatelé se snědou pokožkou a dlouhými kabátci lemovanými kůží. Domluvili se ale základní řečtinou, protože často obchodovali v Chersonésu a několik z nich dokonce vyprávělo, že se párkrát odvážili proplout Bosporem, aby uviděli císařské město.

Zpočátku je pohled na drakkar vyděsil, ale uklidnil jsem je řecky s tím, že nemáme v úmyslu nic zlého. S Khalidem jsme strávili celý večer u jejich ohně a pomocí úlomků stříbra z kláštera jeptišek jsme

je pobídli, aby nám poradili s další plavbou.

„Řekněte nám něco o Askoldovi a Tyrovi," vyzval jsem je, když nám o řece už sdělili všechno, co věděli.

„Varjažští králové jsou špatní muži," řekl nejstarší. Měl smutné oči, jako by ho trápilo veškeré zlo tohoto světa, a kožešinovou čepici měl staženou hluboko do čela, jako by jej před tím zlem mohla ochránit. „Požadují dvojnásobné clo za průjezd po řece. Špatné pro obchod. Ale jejich panování v Kyjevě brzy skončí."

„Proč si myslíte, že se Askold a Tyr vzdají své pevnosti?"

„Oni se jí nevzdají, vyženou je. Chazarové chtějí Kyjev. Chazarský král vidí dobré příjmy – z říčního cla a z obchodu. Minulé léto zaútočil na Varjagy dvakrát. Chazarové se nevzdávají, když si něco umíní. S varjažskými králi bude brzy konec."

„Copak Chazarové nebudou vybírat clo, až se zmocní Kyjeva, stejně jako to dělají Askold a Tyr?"

„Budou," přiznal muž, „ale jsou to místní lidé, žádní cizáci ze severu."

Když jsme se s Khalidem vrátili k našemu ohni, zeptal se nás Železný Bjørn, co ti kramáři vykládali. Ačkoliv jsem zopakoval všechno, co říkali, za rozbřesku se z nich spolu s Halfdanem Bílým šatem pokusil dostat další informace.

„Nezdá se, že by Kyjev byl bezpečným místem, kde by se měl člověk zdržovat," poznamenal Khalid. „Zvláště ne tehdy, jestliže se Chazarové chystají tu pevnost dobýt."

„V Kyjevě nezůstaneme," řekl jsem. „Chci se dostat do Ripy."

„Myslíš, že zbytek stříbra z vydrancovaného kláštera bude stačit na výkupné za tvou matku?" zeptal se.

„To sotva," přiznal jsem. „A už vůbec ne, pokud stříbro spravedlivě rozdělíme nám všem."

„Co chceš tedy dělat?"

„To zatím nevím. Najděme Ketila a Knuta. Na něco se jich chci zeptat."

Našli jsme oba Švédy u paty vlečné dráhy, kde pomáhali posádce připevnit lana k lodi.

„Něco jste mi ještě neřekli," začal jsem. „Kupci mi včera říkali, že Chazarům běžně platí za to, že mohou plout po řece. Vy jste jim taky platili, když jste pluli na jih a do Miklagardu?"

„Už jsme toho řekli až příliš," zamumlal Knut s nezvyklým nedostatkem chuti k vyprávění.

„Ano, naše vědomosti jsou podstatně menší než vědomosti

kramářů,“ prohlásil Ketil s podivuhodnou skromností.

Reakce Lodbrokových synů z předchozího večera je vyděsila. Musel jsem z nich slova páčit, ale postupně vyšlo najevo, že dva chazarští jezdci na ně čekali u prvních peřejí na severu a pomocí posunků a gest jim sdělili cenu za další plavbu na jih.

„Kapitán jim dal, co požadovali,“ prohlásil Knut. „Měl bys to udělat taky.“

„Jak? Ti dva jezdci, které jsme viděli první ráno, zmizeli a nic nechtěli.“

Proč se Chazarové chovali tak nepředvídatelně, to byla otázka, na niž mi Švédové nedokázali odpovědět. Ale přísahali, že jejich velitel zaplatil a říční plavba do Konstantinopole probíhala pokojně.

„Kdo vlastně byl velitelem vaší lodi?“ otázal jsem se.

Rozpačitě přešlapovali na místě, dívali se stranou a začali něco mumlat. Z vousatých obličejů čišel strach. O kapitánovi, který je vedl Východní zemí do Konstantinopole, odmítli mluvit.

41

Vlečení lodi lesem nebylo horší než její vlečení přes šíji. Jenže když jsme drakkar dotáhli zhruba do poloviny svahu, objevili se nahoře jezdci.

„Chazarové!“ zakřičel Khalid a ukázal z plošiny na zádi, kde opět seděl na stráži se svým lukem. Kopec se už naštěstí více nezvedal, takže když jsme pustili lana a chopili se štítů a zbraní, loď zůstala na místě.

„Jsou i dole,“ zařval Železný Bjørn.

U paty vlečné dráhy se objevili další Chazarové.

„Ti zbabělci se drží mimo dosah kopí,“ poznamenal Halfdan Bílý šat a ve vousaté tváři se mu zračilo opovržení.

Khalid vystřelil jeden šíp, ale Chazarové ho viděli letět a stihli utéct.

„Je jich jen hrstka,“ řekla Ylva. „Když na ně necháme sklouznout loď, můžeme kolem nich proběhnout a dostat se do řeky.“

„Jak se ale pak dostaneme dál na sever?“ otázal se Sigurd Hadí oko.

Byl jsem jediný, kdo sledoval lesní houští po obou stranách vlečné dráhy.

„Štíty zvednout!“ zařval jsem.

Mé varování přišlo na poslední chvíli a zachránilo mnoho životů. Díky výcviku zdvihli bojovníci své štíty včas, aby zachytili šípy, jež vylétaly zpoza stromů. Chazarští lukostřelci se k nám připlížili, zatímco jsme byli zaujati jezdci.

„Všichni do lodě!“ zařval jsem. „Do úkrytu za zábradlím.“

Ubezpečil jsem se, že Jarvis stačil doběhnout na palubu. Sigurd Hadí oko hodil Bellu přes obrubnici a skočil za ní. Z plošiny na zádi se Khalid pokusil opětovat střelbu, ale jeho šípy se zarývaly do kmenů a nikoho nezasáhly.

Když nastalo ticho, přepočítal jsem posádku.

„Eirik a Hakon padli při první dávce šípů,“ řekl jeden Nor. „Kåreho zasáhl šíp do zad, když se pokusil skočit na palubu.“

Žádného z těch tří mužů jsem nijak dobře neznal, ale připočítali-li jsem k nim Olava, který padl u prvních peřejí, bylo Norů celkem osm, nepočítaje Ylvu.

„Gösta umřel okamžitě,“ řekl Švéd jménem Gunnar. „Frode už nežije.“

Gösta byl muž, který mě bránil proti Hjalmarovi Krásnovlasému u ohně v galatských kasárnách. Frode byl zasažen do plic a vykašlal krev. Když se odebral do Valhaly, bylo naživu už jen šest našich původních mužů ze Švédské říše. Kromě nich Ravn Buesøn a oba upovídaní Švédové.

„Kde je Ketil?“ otázal jsem se Knuta, který se tiskl ke dnu.

Ve vousatém obličeji jsem si přečetl smutnou odpověď. Ketil ležel na zemi vedle vlečné dráhy a krk měl probodený šípem. Přikrčil jsem se, protože z lesa přišla další sprška střel.

„Jarvisi, ujmi se raněných,“ vybídl jsem jej.

„Udělám to, protože je to moje křesťanská povinnost, ale moc to nepomůže. Na palubě nemáme vodu ani jídlo.“

Veškerý proviant jsme nechali u paty vlečné dráhy.

„Pokud nás budou Chazarové držet v téhle pasti,“ prohlásil Železný Bjørn temně, „budeme mít brzy žízeň.“

„Tak to raději zaútočíme,“ oznámil Halfdan Bílý šat.

42

Půlměsíc stál nízko na obloze. Borovice vrhaly stíny, jež zahalovaly loď do černomodré tmy. V průběhu večera se Halfdanovi Bílému šatu podařilo přemluvit Nory, kteří toužili pomstít své mrtvé, aby s ním vyrazili do lesa.

„To je šílenství," zhodnotil jsem jeho nápad.

„Je to můj způsob šílenství, Rolfe Mandátore," usmál se Halfdan výsměšně. „Nemám chuť umírat žízní a přitom se nechat očumovat houfem divochů. Ale jen tu klidně zůstaň."

„Musím se postarat o svou ženu," řekl Sigurd Hadí oko a od mladšího bratra si za to vysloužil opovržlivý pohled.

„Rád bych šel s vámi," přidal se Železný Bjørn, „ale já musím najít Hasteina. Budu ho od tebe pozdravovat, bratře."

Halfdan Bílý šat se neslyšně svezl přes zábradlí. Norové se plížili mezi kmeny za ním. My ostatní jsme nastražili uši.

„Co to bylo?" otázal se Khalid.

„Znělo to jako vrčení," zašeptala Bella s vykulenýma očima.

„Tak to tedy můj bratr zabil svou první oběť," zamručel Železný Bjørn.

On to však nebyl. Halfdan Bílý šat radostí nad mrtvým nepřítelem nevrčel. Za okamžik jsme ho viděli, jak prchá z lesa před jakýmsi stínem, který byl oproti němu sotva poloviční. Za ním vyběhli i Norové a vrhli se na palubu. Na pažích a nohou měli krvavé tržné rány. Z bledých tváří jim čišel děs. Nemluvili, protože nemohli popadnout dech.

„Co se stalo?" otázal se Železný Bjørn.

Vtom se ze tmy ozval zvuk, při němž jsme všichni ztuhli. Nedaleko od nás se ozývalo táhlé vlčí vytí.

„Jak je možné vycvičit vlky, aby se z nich stali hlídací psi?" zasyčel Halfdan Bílý šat a chytil se za kotník s dlouhou, krvácející ránou.

Jeho otázka se dala připsat neznalosti. Vlky je možné vycvičit k čemukoliv, co neodporuje jejich instinktům – nikoliv proto, že to jsou divoké, němé obludy, ale právě proto, že takoví *nejsou*. Vlk je inteligentní zvíře žijící ve smečce, jež vždy následuje svého vůdce. Pokud nějaký člověk získá důvěru vlčice – protože vůdcem vlčí smečky je vždycky vlčice –, získá zároveň věrnost a důvěru ostatních vlků.

Mohl jsem to svým druhům povědět, ale nikdo z nich by mi nevěřil. Místo toho jsem sledoval čtyřnohé stíny, jak se skloněnými hlavami a vztyčenýma ušima slídí v temnotě. Z chování zvířat jsem vyčetl jejich vzájemné postavení ve smečce. Viděl jsem, kdo jako vlčí mládě stojí v hierarchii nejníž, kteří jedinci jsou matky, a tudíž mají větší váhu, a kteří samci jsou natolik staří, že je smečka už brzy odežene a oni budou žít osaměle nebo v malých skupinkách.

Viděl jsem svou minulost, své dětství. V hrudi se mi rozlil hřejivý pocit.

Nikdo se na mě nedíval. Jarvis ošetřoval Halfdanovi a Norům jejich poranění. Vytáhl jsem se přes bok lodi a sklouzl na zem. Vlci se postavili do řady a chlupy se jim naježily. Kdybych se rozběhl, zaútočili by, hryzali by mě do lýtek, štvali by mě, až bych padl únavou, a nakonec by mi prokousli hrdlo. Zřejmě by mě nesežrali, protože byli velcí a dobře živení. Chazarové se o své domácí mazlíčky starali dobře.

Vycenil jsem zuby a zavrčel. Zaváhali.

„Rolfe, vrať se," uslyšel jsem za sebou Khalidův hlas.

Naklonil se přes zábradlí a podával mi nataženou ruku. Vlci skočili nahoru a chňapli po něm. Totéž jsem udělal i já. Nic nesblíží nového člena smečky s ostatními více než společný nepřítel. Nemohlo být pochyb o tom, že můj pach je pro ně cizí, ale chování je pro vlky důležitější než pach. Zachoval jsem se správně.

Koutkem oka jsem zahlédl, jak se ke mně blíží velký čtyřnohý stín.

Vůdkyně z mého dětství byla milá a něžná jako matka. Říkal jsem jí Hrow podle zvuku, který vydávala, když byla spokojená. Tato vlčice byla cizí, nedůvěřivá a ostražitá. Pozorovala mě žlutýma očima, jak k ní lezu blíž, skláním se a znovu k ní vzhlížím, přetáčím se na záda a s nohama ve vzduchu jí ukazuji břicho. Nakonec zavrčela a otočila se stranou. Na okamžik jsem zaváhal, co se bude dít. Začal jsem mít obavy, že na mě skočí a prokousne mi hrdlo.

Když jsem ucítil, že mi na obličej dopadají kapky, uvědomil jsem si, že mě místo toho pomočila.

Za rozbřesku se Chazarové probudili. Poblíž okraje lesa nahoře na kopci leželo asi padesát mužů v kruhu vytvořeném ze sedel kolem vyhaslého ohně. Možná je probudil neklid jejich koní. Možná zlověstné ticho. Žádný pták nezpíval. Byl slyšet jen hukot peřejí vzdálených padesát kroků.

Rychle vyskočili. Špičaté klobouky a jemně vyšívané kabátce, které měly v látce zašité drobné kousky železa jako brnění, nechali na zemi. Šátrali po zbraních a zmateně si mě měřili úzkýma očima.

Pak uviděli vlky. Vlčice stála po mém boku. Zbytek smečky se utábořil kolem nás.

Chazarský bojovník středního věku s nohama do „o“, s jestřábím nosem a tenkými pramínky černého kníru vytáhl krátký bič. Byl starší než jeho druzi, byl drobné postavy a malého vzrůstu a sahal mi jen po prsa. Zvedl bič a zakřičel na vlky nějaký povel. Vlčice sklonila hlavu, uši sklopila dozadu a při zavrčení vycenila bílé zuby.

„Tarkane Balikči?“ zvolal jiný.

Mohla to být otázka, ale muž s jestřábím nosem mávl odmítavě rukou a já jsem pochopil, že je to jeho jméno.

„Tarkane Balikči,“ oslovil jsem jej, i když jsem věděl, že mi nerozumí. „Pokud chcete vyváznout živí, hleďte se odtud ztratit.“

Ostatní zvedli luky a zamířili na mě. Smečka vlků vyskočila jako na povel, zvířatům se naježily chlupy. Jejich společné vrčení znělo, jako by ze země vycházel rachot a dunění. Chazarové odhodili šípy.

„Zmizte!“ zakřičel jsem na ně a udělal dramatické gesto. „Nechte nás plout, nebo si to šeredně odskáčete. Vaši vlci teď poslouchají mě.“

Hleděli na mě se strachem v šikmých očích.

„Yabgu kurt,“ zašeptal muž s jestřábím nosem.

„Yabgu kurt,“ opakovali po něm ostatní a sklonili hlavy.

Bylo zřejmé, že ta dvě cizokrajná slova patřila mně.

„Je to tak,“ udeřil jsem se do prsou. „Já jsem jabkurt a vy uděláte nejlíp, když mě necháte na pokoji, protože jinak se vám strašlivě pomstím.“

Chazarové přivedli koně a sebrali své zbraně a výstroj. V ranní mlze odcválali mezi mohutné stíny jehličnanů. Cítil jsem, že mě sledují a nijak se nesnaží rozloučení s vlky uspíšit. Každý člen smečky se otřel tlamou a čenichem o můj obličej. Jeden za druhým mizeli vlci na okraji lesa. Poslední odcházela velká vlčice. Zastavila se a ohlédla.

„Hrrrow,“ pozdravila mě na rozloučenou.

Seděl jsem sám delší dobu na kameni, než jsem vstal a došel na horní konec vlečné dráhy. V polovině kopce stáli mí přátelé kolem drakkaru a dívali se na mě.

„Tak se zase pustíme do vlečení,“ zavolal jsem na ně.

43

O čtrnáct dní později jsme se přiblížili ke Kyjevu. Na chazarském východním břehu se až k obzoru táhla rovinatá krajina plná mokřadů a bažin, zatímco na západním břehu se zdvihal hřeben pohoří přerušovaný stržemi a roklemi. Nad hustým porostem nejvyššího vrcholku vykukovaly dřevěné palisády pevnosti.

Během cesty se nic zvláštního nestalo. Spálili jsme své mrtvé a mlčky jsme veslovali dál, zatímco jsme si léčili zranění. Nikdo se nepokusil zabránit nám v překonání posledních čtyř peřejí na Dněpru a provoz obchodních lodí kolem nás každým dnem podstatně stoupal. Nálada na lodi byla sklíčená a posádka po mně po očku pošilhávala. Přestože jsem nám všem zachránil život, spousta mých druhů teď byla přesvědčena o tom, že jsem čaroděj nebo měňavec. Výhodou bylo, že Halfdan Bílý šat už mě neosočoval, ale spokojil se s tím, že seděl u vesla a bublal zlostí. Kdybych tušil, co pro náš příjezd do Kyjeva plánuje, měl bych větší obavy, ale jedinou změnou, kterou jsem na něm zaznamenal, bylo, že se opět začal holit.

Přistáli jsme u širokého dřevěného přístaviště, kde už kotvilo mnoho menších člunů a nákladních lodí s oblým dnem. Na prkenném prostranství se lodníci a kupci dohadovali o zboží. Pohlédli na náš úzký, elegantní drakkar a kožené váčky a šperky si schovali do oděvů. Vypadali jsme jako vikingové na cestě z nezdařené výpravy – jako chlapi, jež kdykoliv může napadnout, že to tady rychle vydrancují, aby se domů nevrátili s prázdnýma rukama.

„Tak pojď, Sigurde,“ obrátil se Halfdan Bílý šat na bratra a táhl jej na nábřeží. „Musíme na návštěvu.“

„Musíme?“

Černovousý jarl šel za mladším bratrem mezi kupci, kteří mu uhýbali z cesty.

„Kam jdete, vy dva?“ zeptal jsem se.

Halfdan Bílý šat se otočil a ukázal na pevnost na kopci.

„Musíme prohodit pár slov s těmi ničemy, co sedí tamhle nahoře a hřejí se v záři naší pověsti.“

„Nebudeme se ani s Askoldem, ani s Tyrem do ničeho zaplétat. Jakmile si obstaráme proviant a nakoupíme nejnutnější věci, poplujeme dál.“

„Ti bastardi nám ukradli jména,“ usmál se Halfdan. „Naše čest je pošpiněná.“

Doběhl mě, protože nikdo neměl právo míchat se do sporu, v němž šlo o čest.

„A jsi si zcela jistý, že Askold všude kolem vykládá, že je Halfdan Bílý šat?“ zeptal jsem se Knuta, abych se pokusil Lodbrokovy syny zadržet.

Pokrčil rameny. Od Ketilovy smrti to byla jeho obvyklá odpověď. Když jsem se znovu otočil, došli už oba bratři na tržiště pod kopcem s pevností. Vládl tam čilý ruch a u krámků mezi stany se živě hovořilo a obchodovalo.

„Jdu s nimi,“ zamručel Železný Bjørn a vystoupil na nábřeží. „Také moje čest je pošpiněná.“

„Ravne a Khalide, vy půjdete s námi,“ řekl jsem a v duchu jsem zaklel. „Ylvo, ty zůstaneš tady s mužstvem a budete hlídat loď. Nikdo nejde na břeh, dokud se nevrátíme.“

Byla ve mně malá dušička, když jsem se brodil blátem tržiště za Lodbrokovými syny, protože jsem tušil, že to neskončí dobře.

V boudách a krámcích se nabízely sekery, nože a meče s krásně vyřezávanými rukojeťmi z jeleního paroží, stříbrné šperky roztodivných tvarů, skleněné perly mnoha barev, umělecky zhotovené řemeslné výrobky a dřevořezby, které nezaostávaly za zbožím, jež jsem vídal v Konstantinopoli. Lidé, kteří měli na sobě oděvy všeho druhu, pestrobarevné nebo jednobarevné, některé ušité podle vznešeného střihu, jiné sepnuté velkými, ošemetnými oky a pásy z provazů, si zboží zkušeně hlídali. Jeden obr oblečený do kožešin stál na vyvýšené plošině a volal na shromážděný dav zvučnou severštinou, že nejlepší otroci jsou ke koupi u něj. Aby svá slova doložil, vytáhl k sobě nahoru svalovce, který byl do pasu nahý, a vyzval diváky, ať k němu přistoupí blíž. Ze stánků s jídlem se linula lákavá vůně chleba a čerstvě pečeného vepřového masa, ale Lodbrokovi synové svůj kurz nezměnili.

Dva strážci ozbrojení kopími stáli u otevřené brány na konci tržiště. Když jsme se k nim blížili, vzhlédli.

„Kupci sem nemají přístup,“ prohlásil jeden z nich lámanou řečtinou.

Kvůli našim strakatým oděvům a opáleným obličejům jsme se bezpochyby podobali obchodníkům z Konstantinopole.

„My nejsme žádní kramáři.“ Halfdan Bílý šat sáhl po jílci meče. „Jsem Halfdan Bílý šat a ti dva za mnou jsou Sigurd Hadí oko a

Železný Bjørn. Přišli jsme se dovědět, proč se ten váš ničemný pán honosí našimi jmény.“

Strážci byli vysocí, světlovousí a měli modré oči. Teď jimi po sobě nervózně pokukovali, protože hladce oholenou tvář Halfdana Bílého šatu hyzdily křečovité záškuby a hleděl na ně tvrdým pohledem.

„Kdo jsou ti tři?“ zeptal se jeden strážce a ukázal na Ravna Buesøna, Khalida a mě.

„To jsou moji družiníci,“ usmál se Halfdan Bílý šat, než jsem stačil odpovědět. „Snad jste nečekali, že Lodbrokovi synové přijdou bez doprovodu?“

Strážci na nás zírali, když jsme prošli branou a pokračovali vzhůru po pěšině vinoucí se mezi stromy a keři až na vrchol kopce.

„My žádní tvoji družiníci nejsme,“ procedil Khalid mezi zuby.

„Teď ano,“ usmál se Halfdan Bílý šat přes rameno.

Jeho úmysly byly zřejmé. Družiníci stojí za jarlem, když jejich jarl hovoří, ale v případě střetu se postaví před něj, aby ho chránili svými těly.

„Nikdo z nás se nenechá probodnout kopím místo tebe,“ přidal se Ravn Buesøn. „My jsme s Khalidem Rolfovi muži a ty to víš moc dobře.“

To bylo poprvé, co bojovník s kostmi v plnovousu dal otevřeně najevo, že není jen mým přítelem, ale že se, stejně jako Khalid, považuje za mého družiníka.

„Ale vy jste šli za *mnou*.“ Halfdan vypadal, že ho to upřímně překvapilo.

„Protože nám to Rolf nařídil. Udělal to kvůli tobě, říkal jsi, že je to otázka cti. Jestli ti jde jen o to, aby nás někdo zabil a ty bys pak mohl převzít loď, jsi v tom sám. Poslechneme si, co řeknou varjažští králové, a pak se uvidí, co uděláme.“

„S tím já souhlasím,“ vpadl mu do řeči Sigurd Hadí oko.

„Ty mě v tom necháš, bratře?“ zasyčel Halfdan.

„Není správné obvinit někoho z…“

Sigurd Hadí oko se zarazil a tápal ve své děravé paměti po slovu, které mu chybělo.

„Urážky na cti,“ pomohl jsem mu.

„Právě. Nemůžeš Askolda a Tyra obvinit, aniž by sis vyslechl jejich obhajobu. A zapomněl jsi snad na Bellu?“

Ta otázka vyzněla s ohledem na jeho zapomnětlivost poněkud ironicky.

„Tak za prvé má Bella na svou ochranu u sebe Ylvu," řekl jsem. „A za druhé si zrovna ona z nás všech asi pořád nejlíp poradí sama."

„Mluv za sebe," sykl na mě Halfdan Bílý šat.

„To taky dělám. A říkám, že jestli dojde k boji s Askoldem a Tyrem, budeš první, kdo padne."

„Sklapněte už," přerušil nás Železný Bjørn. „Halfdan se zachoval zbrkle, ale my ostatní už na něj dohlédneme. Jsi spokojený, Rolfe?"

Těsně pod vrcholem kopce se pěšina zatočila ostře doleva a pokračovala podél palisády z tlustých kmenů vzhůru k bráně, jejíž sloupy byly vyzdobeny jemnými dřevořezbami. Nikdo se nás nepokusil zastavit, když jsme vešli na nádvoří obklopené domy sroubenými z dřevěných trámů. V blátě se pokojně popelily slepice a tři koně byli uvázaní před stájí se slaměnou střechou, ze které se ozývaly údery kladiva na kov.

„Askolde, ty posero, kde se schováváš?" zařval Halfdan Bílý šat. „Vylez ven, jestli se odvážíš, abych ti mohl rozbít tu tvou prolhanou hubu."

Bušení kladiva ve stáji ustalo. Ven vyšlo několik mužů v kožených zástěrách. Nejmladší zaběhl mezi budovy pevnosti.

„To se snažíš spáchat sebevraždu?" otázal jsem se ho.

Halfdanův strnulý úsměv se dal vyložit jako přitakání.

Mlčky jsme čekali, dokud se na opačné straně nádvoří neobjevila skupinka jedenácti bojovníků. Když jsme viděli jejich výzbroj, s Ravnem Buesønem jsme na sebe pohlédli. Dýky měli zakřivené. Pochvy byly zdobené cizokrajnými znaky. Svrchnice byly lněné, ale v pase se zužovaly a na hrudi měly příčné švy. Opasky neměli z kůže, ale z řad bronzových knoflíků. Muži byli oblečení jako Seveřané, kteří nás napadli v Eulogiově vile u Zlatého rohu.

„Halfdan Bílý šat! Sigurd Hadí oko. Je to pro mě čest přivítat vás zde ve své pevnosti. A ten šedovousý obr musí být Železný Bjørn."

Hlas zněl napjatě, ale slova byla přátelská. Když muž, který promluvil, usoudil, že jeho proslov zapůsobil, sňal přilbu.

„Jsem Askold," usmál se a odhalil přitom řadu zdravých zubů. „Můj spolukrál Tyr bohužel před časem odcestoval."

Dlouhé, zlatavé vlasy, nepoddajně se kroutící až přes ramena, se třpytily ve slunci. Modré oči hleděly zvesela ze spleti vrásek od smíchu. Askoldova fyzická krása způsobila, že Khalid sklonil luk a Sigurd Hadí oko zasunul meč do pochvy. Přihlíželi jsme, jak Askold líbá Halfdana Bílý šat a Sigurda Hadí oko na rty. Když přišla řada na Železného Bjørna, ten varovně zamručel, a tak se pán Kyjeva

spokojil s uctivým pokývnutím.

„Takhle je to v této zemi zvykem," vysvětloval, „a my Varjagové jsme tu už tak dlouho, že nás místní zvyky nakazily."

„Varjagové?" zopakoval po něm Sigurd Hadí oko.

Askoldův pravidelný obličej se rozzářil roztomilým úsměvem.

„Skládáme přísahu věrnosti svému náčelníkovi, každý jsme vár, což je v jazyce místních barbarů varjag," vysvětloval. „Složení přísahy je zvyk, který je nám vlastní, a tak jsme tenhle název převzali. O Chazarech jste asi slyšeli."

„*Potkali* jsme je," zasyčel Halfdan Bílý šat.

„Tak o tom mi musíte povědět víc v mém sále při džbánku dobrého piva. Doufám, že tu zůstanete tak dlouho, jak budete chtít."

Oba nejstarší Lodbrokovi synové odpověděli, že přijde na to, co bude k jídlu, a vydali se za Askoldem. Halfdan Bílý šat je mlčky následoval. Byl zklamaný, že k žádnému střetu nedošlo.

„To ale bylo přijetí," poznamenal Khalid, když zastrčil šíp zpátky do toulce a přehodil si luk přes rameno.

„Roztomilý muž," podotkl Ravn Buesøn. „A zároveň pohostinný."

„A navýsost bystrý," přidal jsem se.

„Jak to myslíš, bystrý?"

„Jediní lidé, kterým jsme se v Kyjevě představili, byli strážci u dolní brány. A přesto byl Askold na naši návštěvu připravený. Dokonce uhodl, kdo je kdo v trojici Lodbrokových synů, i když se s nimi nikdy předtím nesetkal."

44

Kyjevská pevnost byla velká jako město. Všude na palisádách hlídkovali ozbrojení muži a Askoldovo vojsko jsem odhadoval na více než dvě stovky bojovníků. Domy postavené z tlustých, černě mořených trámů se zdvihaly do výše několika podlaží a měly věže, arkýře, verandy a šindelové střechy. Askoldův palác zdobili nad štítem střechy vyřezávaní draci s červeně malovanými vzory. Budova měřila třicet kroků na délku a dvanáct kroků na šířku. Za

dvojitou branou v čelní stěně jsme uviděli udusanou hliněnou podlahu s ohništěm uprostřed a u zadní stěny byla umístěna plošina, na níž stálo křeslo s vysokým opěradlem a širokým sedadlem. Askold na tento trůn usedl a pokynul nám, abychom se posadili na lavice před ním. Pět ze svých deseti družiníků poslal ven, takže síly byly vyrovnané. Houf otroků každému z nás přinesl džbán.

„Voda?“ zamručel Železný Bjørn. „Slíbil jsi nám pivo.“

„Nejdřív uhasíme žízeň dary Dněpru,“ odpověděl Askold, „aby se pěkná nálada nepokazila.“

„Ta voda je z řeky?“ otázal se Sigurd Hadí oko. „Tvoje pevnost nemá žádnou studnu?“

„Co bychom dělali se studnou?“ zněla odpověď. „Dněpr nám přináší potravu i obchod a hradby nás chrání stejně, jako zeď Ásgardu ochraňuje bohy.“

„A stejně jako bohové jste pevnost dostali darem, aniž jste se sami namáhali,“ poznamenal Halfdan Bílý šat.

Všichni věděli, že zeď chránící říši Ásů nepostavili sami bohové, ale jeden jotun. Podle pověsti stavitel slíbil postavit ono ohromné dílo za jedinou zimu, když za to do svého vlastnictví získá slunce a měsíc a bohyni plodnosti Freyu za manželku.

„Nemuseli jsme nikomu slibovat slunce, měsíc a ani žádné ženy,“ odpověděl Askold bezstarostně. „A pokud jde o námahu, myslím, že měsíční obléhání se dá jen stěží nazvat darem. Maďaři se své pevnosti nevzdali lacino a nehodláme o ni přijít ani my s Tyrem, i když nám nepomáhají kouzla bohů.“

Když byla zeď kolem Ásgardu v dohodnuté době skoro hotová, proměnil se Loki v překrásnou klisnu a odlákal stavitelova hřebce Svadilfariho, takže stavba se zastavila.

„A jsi si jistý, že Maďaři na pevnost neuvrhli nějakou kletbu?“ otázal se Halfdan Bílý šat.

Stavitel se za Lokiho lest pomstil tím, že nedostavěné dílo proklel, aby ho nikdo nedokázal dokončit.

„Až dosud jsme všechny útoky odrazili, takže to asi bude nějaké zvláštní prokletí.“

Když se Askold nenechal vydráždit odkazy na božskou ságu, přešel Halfdan Bílý šat k jádru věci.

„Ty a Tyr jste se ozdobili našimi jmény. Vykládal jsi lidem, že jsi bratr Železného Bjørna a že tvůj kumpán je Sigurd Hadí oko. Můžeš poděkovat opravdovému Sigurdovi a jeho smyslu pro spravedlnost

za to, že máš možnost to vysvětlit.“

Askold se obhajoval s podivuhodnou výmluvností.

„Já jsem opravdu zcela správně vyjádřil přání, aby nám na pomoc proti Chazarům přišel nějaký muž, jako je Sigurd Hadí oko, ale nebylo v tom nic víc než tato naděje. Doma ve Švédsku mám bratra jménem Bjørn, což zřejmě dalo podnět k šíření pověstí, že jsem příbuzný se Železným Bjørnem. Rád chodím v čistém oděvu, a proto mi moji muži říkají Bílý šat, ačkoliv jsem jim to zakázal. Vy sami jste vznešené krve, takže asi víte, co se toho prostí lidé o velmožích nažvaní.“

Lodbrokovi synové dali hlavy dohromady a shodli se na tom, že Askoldův výklad může být velmi pravděpodobný. Obyčejní lidé přehánějí to, co říkají jarlové, a ještě si k tomu leccos přimyslí. Muselo by se hledat dlouho, než by člověk našel větší žvanily než Ketila a Knuta, kteří tohle nedorozumění zavinili.

„V tom případě se za ta tvrdá slova omlouváme,“ zamručel Železný Bjørn nakonec. „Musíš chápat, že když někdo použije naše jména, aby si vylepšil vlastní pověst, nemůžeme to nechat jen tak.“

„Já sám bych také neváhal a takovým věcem bych se bránil,“ odpověděl Askold. „Zvlášť kdybych byl tak slavný, jako jste vy. Ale teď mohu právem říct, že Železný Bjørn a jeho bratři přišli nám Varjagům na pomoc, protože teď jste tady.“

„Přišli na pomoc?“ zopakoval Sigurd Hadí oko, kterému se to muselo vysvětlit ještě jednou. V černovousém obličeji se objevil rozhodný výraz. „Strávil jsem na výpravě rok nebo přes rok a nechci nic jiného než se vrátit se svou ženou domů.“

Ve skutečnosti to už bylo skoro osm let, co odešel ze země Dánů. Nepamatoval si to, ale jeho názor byl jasný. Železný Bjørn jej podpořil.

„Mým nejdůležitějším úkolem je najít svého schovance Hasteina. Takže já také vyrazím dál, ledaže bys mi řekl, že Hastein je tady v Kyjevě.“

„A já se k nikomu do služby najmout nenechám,“ prohlásil Halfdan Bílý šat.

„Ať je to, jak je to,“ řekl Askold spíš s ulehčením než mrzutě, „jen málokdy mívám ve svém paláci tak zcestovalé muže a s radostí si vyposlechnu vyprávění o vašich činech. Kromě toho myslím, že je čas, abyste dostali něco pořádného k jídlu, protože z vlastní zkušenosti vím, že na Dněpru moc masa není.“

Když zatleskal, objevili se dva otroci s konví teplého piva a čtyři

další nesli na ohromném tácu maso. Podle vůně jsem poznal, o co jde, a varoval jsem Khalida, že to je vepřové. Věděl jsem, že jeho bohu by se zrovna tohle zvíře moc nelíbilo. Přesto Khalid ochutnal.

„Ještě nikdy jsem tak šťavnaté maso nejedl," prohlásil a vykulil oči.

„Mezi námi Seveřany se má obecně za to, že prase je nejužitečnější a nejchutnější zvíře na světě," poznamenal Ravn Buesøn.

Khalid váhavě snědl ještě jedno sousto. Nakonec si lačně nabíral více a více.

„Máš chutné pivo, Askolde," chválil Železný Bjørn, jakmile se napil tak zhluboka, až mu pěna zůstala ve vousech. „Možná bych si tvého sládka mohl vzít s sebou domů."

„Jídla tu rozhodně není málo," řekl Sigurd Hadí oko. „Chci tě poprosit, abys něco poslal dolů k naší lodi, aby mohlo ochutnat i naše mužstvo."

„Stane se." Askold mávl na otroky a ti odběhli.

Nálada se rychle zlepšila. Rozpředl se živý hovor o našich cestách a hlasy se s duněním odrážely od tlustých trámů stropu paláce. Když už bylo po čase řečeno vše, Železný Bjørn vyprávěl ságu o Ódinovi a medovině básnictví. Bezpochyby doufal, že to hostitele inspiruje, aby vytáhl soudek zlatavého medového nápoje. Askold ale viděl, co s jeho hosty udělalo pivo, a nic silnějšího se mu servírovat nechtělo. Místo toho přišel s příběhem, který se příliš často nevypráví, a sice se ságou o Baldrově smrti.

Jak se ukázalo, mělo to dalekosáhlé důsledky.

Přinejmenším pro mě.

45

„Boha světla Baldra soužily zlé sny. Ódin se proto vydal do říše mrtvých, do Helu, kde byla pohřbena jedna zesnulá vědma. Když čarodějku pomocí kouzel dostal z hlíny a otázal se jí, co znamenají sny jeho syna, odpověděla mu: ‚Vidíš, jak bohyně smrti tamhle prostírá stůl a chystá slavnost? Je to na Baldrovu počest. Zatímco Ásgard bude brzy oplakávat jeho smrt, Hel bude oslavovat jeho

příchod. A teď už nepromluvím, dokud se bohové nesetkají s jotuny při Ragnaröku.‘“

Lodbrokovi synové se na sebe neklidně podívali, protože pokud se někdo zmínil o Ragnaröku, obecně se to považovalo za špatné znamení. Všichni věděli, že zánik světa jednoho dne přijde, ale nemělo cenu jeho příchod uspíšit tím, že se o něm mluví.

„Mezitím,“ pokračoval Askold, „se Baldr zamiloval do Nanny, mladé krasavice, kterou uviděl koupat se v potoce. Nanna byla dcera krále Gevara, jenž měl adoptivního syna jménem Høder. Chlapec a dívka spolu vyrůstali a milovali se, ale nikoliv jako bratr a sestra. Baldr poháněný touhou po Nanně se rozhodl odklidit Hødra z cesty. Dvě valkýry Hødra varovaly před zlými úmysly boha světla a darovaly mu kroužkovou zbroj, jež ho učinila nezranitelným. Potom se poradil se svým adoptivním otcem a Gevar řekl: ‚Byl bych raději, kdyby si moje dcera vzala tebe, ale bojím se, že se Baldr, jenž je bohem, pomstí. Daleko na severu žije jotun Miming. Má meč, který dokáže zabít i bohy. Ten, kdo nechá soby, ať mu ukážou cestu, může jeho doupě najít. Kdo si postaví stan u vchodu a počká, až na něj dopadne jeho stín, může ho probodnout kopím skrz stanové plátno. Ale ten, kdo se setká s Mimingovým pohledem, na místě zemře.‘“

Askold vyprávěl velice podrobně o tom, jak si Høder počínal, o jotunově strašlivém vzhledu, o jejich krvavém boji a napůl pozřených mrtvolách jiných mužů, kteří se do doupěte odvážili, a nakonec o Hødrově návratu s kouzelným mečem a o jeho sňatku s Nannou.

„Ale jak se Gevar obával, Baldr vyhlásil válku mezi bohy a lidmi, jakmile se o svatbě Hødra a Nanny dověděl. Ke střetu došlo na rozsáhlé planině, a když Tór mrštil svým kladivem, pro lidi bylo obtížné jakkoliv se bránit. Přesto Mjölnir zavinil porážku Ásů, protože když Høder, jenž byl ve zbroji od valkýr nezranitelný, přeťal topor kladiva svým kouzelným mečem, Ásové se stáhli. Nicméně Baldr vyzval Hødra na souboj a ten vyhrál.“

Sytí a opilí muži sedící v kruhu pokývali hlavami a zamručeli. Vážnými výrazy dávali najevo, že je správné, když v souboji s bohem přijde člověk zkrátka.

„Høder se pomalu léčil ze svých zranění. Žil o samotě v lese, kde se živil ořechy a lesními plody. Jednoho dne před ním opět stály ony dvě valkýry a on je oslovil: ‚Slíbily jste mi vítězství, ale dopadlo to jinak a teď nedokážu před muže předstoupit se vztyčenou

hlavou.‘ Valkýry však odpověděly: ‚Ty jsi zahnal celé vojsko bohů, zatímco Baldr porazil jen jednoho muže. Nanna je pořád tvoje žena a Baldr je mocný jen proto, že pojídá Idunina kouzelná jablka. A protože jsme se nad tebou slitovaly, dáme ti také jedno takové jablko.‘ Høder snědl kouzelné ovoce a ucítil, jak do něj proudí božská síla. Když krátce nato opět vyzval Baldra na souboj, vyhrál jej. Baldr nezemřel na svá zranění hned, ale postupně chřadl, zatímco jej ostatní bohové hořce oplakávali. Přesně tak, jak předpověděla vědma.“

Několik Askoldových družiníků to tak dojalo, až si museli otřít slzu z oka. Já jsem byl příliš udiven a zmaten, než abych s umírajícím bohem soucítil. Kromě úvodu a jmen se ten příběh se ságou, kterou jsem znal, neshodoval vůbec v ničem.

„Baldrovi se dostalo náčelnického pohřbu,“ zakončil vyprávění Askold. „Ódin mu zavěsil na krk svůj nejvzácnější majetek, zlatý prsten Draupni. Pak obětovali Baldrova koně s postrojem ze zlata a stříbra a položili ho Baldrovi k nohám. Tór zamával nad pohřební hranicí svým kladivem a zapálil ji bleskem. Když však měla loď se zapálenou hranicí odrazit od břehu, trup se nedokázal odlepit od pláže. Pohnout s ním dokázala pouze jotunka Hyrrokin, jež přijela z Jotunheimu na divokém vlkovi a místo uzdy měla hada. A když se příď dotkla vln, země se zatřásla, jako by měl svět zaniknout. Bohové stáli na břehu a hleděli za odplouvající hořící lodí, dokud plameny nestrávily i kýl. Zčernalá a zuhelnatělá pohřební loď klesla ke dnu a vítr zmlkl, obloha utichla a na mořské hladině se nepohnula ani vlnka. Tak zemřel první z bohů.“

Askoldovi družiníci seděli mlčky se svěšenými hlavami. Železný Bjørn upil notný doušek ze svého poháru a smutně si odříhl. Byl jsem jediný, kdo poukázal na to, co bylo více než zjevné.

„Takhle Baldr nezemřel. Høder a Baldr byli bratři, oba byli synové Ódina a Høder byl slepý. A Nanna byla Baldrova žena, ne Hødrova.“

Slyšel jsem v duchu matčin hlas ve tmě před ohništěm v naší malé lesní chatrči, zatímco se v mé mysli vynořovala její slova líčící pravdivou verzi Baldrovy smrti: když se Ódin po setkání s vědmou vrátil domů, pověděl o věštbě své ženě, bohyni moudrosti Frigg. Frigg se rozběhla ke všem pod oblohou – ke zvířatům, rostlinám, ohni, vodě a železu – a přiměla je přísahat, že jejímu synovi neublíží. Když skončila, Baldra nemohlo zranit nic. Bohové se pak bavili tím, že po něm házeli vším, co jim přišlo pod ruku, protože

kameny, klacky, nože, sekery a kopí se od něj odrážely. Frigg však nezavázala přísahou jmelí, jelikož tyto nenápadné větvičky jí připadaly neškodné. Posměváček Loki ji zpovzdálí sledoval. Vyrobil hrot kopí ze jmelí a dal kopí Baldrovu slepému bratrovi. Když Høder kopím mrštil, zavrtal se hrot hluboko do hrudi boha světla a Baldr klesl mrtev k zemi.

„Tak mi tu ságu vyprávěla matka," uzavřel jsem svůj příběh, „a tak jsem to často slýchal vyprávět i jiné."

„Tvoje matka má pravdu," zamručel Železný Bjørn. „A byla to bezpochyby Dánka, protože takhle se ta sága vypráví v Jutsku. Ale jak slyšíš, jsou i jiné verze."

Bylo známo, že různí vypravěči mohou v závislosti na svém rozpoložení a nadání zdůraznit různé aspekty božských příběhů, takže i velice známé ságy mohou znít z úst nějakého cizího muže nově. S takovým vysvětlením jsem se ale nespokojil.

„Tohle není jiná *verze*," namítl jsem. „To je úplně jiný příběh."

Na můj duševní stav určitě zapůsobilo pivo, jenže nesrovnalosti by mi vadily i bez jeho vlivu. Přinejmenším kvůli jednomu určitému detailu.

„Jak by mohl člověk zabít v souboji boha?"

Nikdo neměl čas mi odpovědět, protože vtom se do paláce přiřítili otroci, které poslali dolů k lodi.

„Kyjev je napaden," křičeli. „Chazarové se blíží!"

46

Na tržišti u břehu řeky propukla vřava. Muži a ženy pobíhali zmateně sem a tam. Askoldovi družiníci si razili cestu davem. Jejich jarl popadl jakéhosi chlapíka a zařval mu do obličeje: „Kde jsou Chazarové?"

Chudák jen zakroutil hlavou, schytal mocný úder a složil se do bláta. Askold popadl dalšího, ale ani od něj se nedočkal odpovědi. Postupně však vyšlo najevo, že než se ozval křik a vypukla panika, mnoho lidí si všimlo nějaké šarvátky dole u drakkaru. Na rozsáhlý útok to prý ale nevypadalo.

„Připlulo sem dvanáct mužů," vyprávěl bratr Jarvis, který

krvácel z rány na čele. „Srazili mě k zemi, jednoho našeho muže zabili a odvezli s sebou Bellu.“

„Odvezli Bellu?“ zopakovali po něm současně Sigurd Hadí oko a Halfdan Bílý šat.

„Kde jsou teď?“ zeptal jsem se.

Jarvis ukázal na řeku. Veslice s několika muži na palubě už téměř doplula k protějšímu břehu.

„Pomstím se!“ zasyčel Halfdan Bílý šat.

„Kde jsi byla ty?“ zeptal jsem se Ylvy stojící na dřevěném nábřeží.

„Dva otroci přinesli z pevnosti maso,“ odpověděla, hanbou celá rudá. „Ale posádka chtěla pivo, a tak jsem šla na trh, abych nějaké přinesla.“

„Selhala jsi, štítonoško!“ zvolal Sigurd Hadí oko a hlas mu přeskakoval. „Teď je moje žena v rukou Chazarů.“

Pokud by Bellu chránila Ylva, útočníkům by se ji asi sotva podařilo unést. V tom ohledu jsem mu dal za pravdu, ale v ostatních věcech už jsem s ním souhlasit nehodlal.

„Koho ti muži zabili?“ otázal jsem se.

Bratr Jarvis mi ukázal nebožtíka ležícího v kaluži krve na dně lodě. Byl to Knut. Rána sekerou mu přeťala krk téměř do poloviny, takže vykrvácel během několika málo okamžiků. Útočníci měli na sobě kabátce po kolena a charakteristické špičaté klobouky s chocholy z koňských žíní.

„Měli luky a šípy?“ ptal jsem se dál.

„Ne, měli meče a zacházeli s nimi obratně.“

„Jak vypadali?“

„Byli vysocí a mohutní a měli černé plnovousy.“

„Proč jste je nepronásledovali, vy sráči?“ zakřičel Halfdan Bílý šat.

Muži své pochybení obhajovali tím, že ho tu s jeho bratry nechtěli nechat.

„Měl bych vás všechny pověsit. Odplouváme.“

Začal uvolňovat uvázanou loď.

„V žádném případě!“ zvolal jsem.

„Co tím chceš říct?“

„Odplujeme, ale ne abychom pronásledovali Chazary. Poplujeme dál na sever a domů, jak jsme to měli v plánu.“

Halfdan Bílý šat na mě upřeně hleděl a po hladce oholené tváři mu přebíhaly křečovité záškuby.

„To jsi takový zbabělec, že nechceš zachránit ani vlastní sestru?“

„Nehodlám ztratit další členy posádky. Země Chazarů je veliká. V ní Bellu nenajdeme nikdy.“

„Neprosíme se tě o tvé svolení, Rolfe Troufalče,“ prohlásil Sigurd Hadí oko. „Prostě tě tady necháme.“

„Uděláte dobře, když se zeptáte i ostatních, dřív než je povedete do záhuby.“

Ylva, Khalid a Ravn Buesøn se postavili sborem za mě. Uslyšel jsem za sebou kovové zvuky, když štítonoška a Buesøn vytasili meče, a tlumený zvuk napínané tětivy. Lodbrokovi synové viděli, jak se v očích zbylého mužstva zračí nechuť pouštět se do riskantní záchranné akce.

„Jestli je to tak,“ sykl Halfdan Bílý šat, „pak spolu svedeme boj o loď. Tvoji lidi proti nám.“

Meč už držel v ruce. Sigurdovi Hadímu oku nebylo úplně jasné, co se děje, ale meč tasil také.

„Takhle to snad skončit nemusí,“ vmísil se mezi nás Askold a ukázal na bojovníky, kteří stáli za ním. „Já kyjevskou pevnost opustit nemohu, ale moji družiníci vám pomohou. O loď se bít nemusíte, protože vám rád půjčím svou.“

Sigurd Hadí oko a Halfdan Bílý šat přikývli.

„Jdeš s námi, Bjørne?“ otázal se Bílý šat. „Ty snad své bratry ve štychu nenecháš.“

Železný Bjørn se zhluboka nadechl nosem a přemítavě se na mě zahleděl. Pak zastrčil sekeru za opasek.

„Zklamal jsi mě, Rolfe,“ prohlásil. „V Anglii jsme ti zachránili život, a ty nám za to poděkuješ zradou.“

„Nikdy bych nevěřil, že bys sestru opustil,“ přidal se bratr Jarvis. „Ale já svým souvěrcům pomohu vždycky.“

„Tak vám přeji příjemnou zábavu,“ snažil jsem se ovládnout hlas, protože ta slova se mi palčivě zarývala do srdce.

Loď jsme nachystali mlčky. Když jsme odrazili od kyjevského dřevěného nábřeží, přes řeku vyplula velká veslice. Na přídi jsme viděli drobného frátera a břichatou postavu Železného Bjørna. Za nimi stál Halfdan Bílý šat a od kormidelního vesla hleděl Sigurd Hadí oko pátravě a s obavami směrem k chazarskému břehu. Deset Askoldových družiníků veslovalo rychle napříč proudem.

„Chápu, že je to beznadějné,“ pronesla Ylva a zahleděla se za nimi. „Ta země je obrovská. Ale to, co jsme udělali, je nečestné.“

„Člověk nemůže vždycky jednat se ctí a současně si zachovat

život,“ opáčil jsem.

„A teď plujeme domů?“ otázal se Ravn Buesøn.

„Ne,“ odpověděl jsem. „Jakmile zmizíme z dohledu, přistaneme u východního břehu.“

47

„Askold o našem příjezdu věděl už předem,“ sděloval jsem mužům, kteří stáli přede mnou na břehu řeky ve vysoké trávě. „Ve svém paláci nás přijal s otevřenou náručí. Věděl, jak Lodbrokovi synové vypadají, ačkoliv se s nimi nikdy nesetkal.“

Drakkar se sklopeným stěžněm byl ukrytý v rákosí sto kroků od nás. Šedivá obloha začala tmavnout a mužům po zádech přecházel mráz. Byli jsme na území Chazarů a nikdo pořádně nechápal proč.

„Askold je jasnozřivý?“ zeptal se někdo z posádky.

„Askold není ani jasnozřivý, ani to není žádný čaroděj.“

Není vždycky snadné zprostředkovat někomu jinému podobný pocit, který se mě zmocnil na kyjevském dřevěném nábřeží, ale přinejmenším jsem věděl, kde začnu.

„Pamatujete si na císařskou galéru v Černém moři – na tu, které Ylva rozmlátila naší lodí vesla, ne na tu, která shořela?“

Muži si ji pamatovali a zasmušile přikývli.

„Divili jsme se, že nás nepronásledovala. Jenže místo toho jsme se měli sami sebe ptát, proč s sebou měla ve vleku knarr Ottar.“

„Proč ho měla ve vleku?“

„Aby nás Varjagové, kteří vstoupili do císařských služeb, mohli pronásledovat po Dněpru, pokud by to bylo nutné.“

Muži se po sobě podívali. Divili se i Ylva, Khalid a Ravn Buesøn. Moje vysvětlení neodpovídalo skutečnosti.

„Nikdo nás nepronásleduje, Rolfe,“ namítl Khalid. „Se všemi těmi překážkami by nás dohonili už dávno.“

„Knarr se do ústí Dněpru dostal *před* námi, a to kvůli tomu, že Ketil a Knut se projevili jako neschopní průvodci. Ottar byl celou dobu před námi – ne za námi. Když to naši nepřátelé zjistili, přiměli nejdřív Chazary, aby na nás zaútočili, a když to nepomohlo, využili Askolda, aby připravil past.“

„Ale proč?“ otázala se Ylva. „Mohli nás přece přepadnout sami.“

„Možná je jich na palubě příliš málo na to, aby se toho odvážili. A třeba má jejich zbabělost jinou příčinu. V každém případě nás Askold zdržoval svými řečmi o Baldrovi a zatím se několik jeho bojovníků přestrojilo za Chazary. Jarvis vykládal, že útočníci byli vysocí a měli plnovous. Jenže Chazarové jsou malí a vousy jim moc nerostou. Kromě toho při útoku použili meče, ale my jsme viděli, že oblíbenou zbraní Chazarů jsou luky a šípy.“

Muži mlčeli a přivykali nové situaci. Několik otázek bylo nevyhnutelných. Ravn Buesøn položil první z nich.

„Co by se stalo, kdybychom se za nimi přeplavili přes řeku v drakkaru?“

„Určitě měli původně v plánu vylákat nás na pevninu a tam nás přemoct. Když Askold viděl, že se hádáme, udělal první věc, která ho napadla.“

„Proč jsi to takhle nevysvětlil Lodbrokovým synům?“

„Věřili by mi?“ Nechal jsem otázku bez odpovědi. „A pak, kdyby Askold pochopil, že jsme jeho léčku prohlédli, ohrozilo by to Bellin život.“

„Copak teď jí nic nehrozí?“ otázala se Ylva. „Kdo ví, kam ji odvlekli a co jí provedli.“

Zaplašil jsem temné představy a nasadil sebejistý výraz.

„Bella se o sebe umí postarat. Tyr a Askold nemají žádný zájem na tom, aby se na území Chazarů vydávali příliš daleko.“

„Takže počítáš s tím, že ji dokážeme najít?“

„Počkej a uvidíš.“

Loď jsme opustili, když slunce pomalu mizelo za hřbetem pohoří se vzdálenou kyjevskou pevností. Drželi jsme se v blízkosti bažinatého břehu Dněpru, kde se střídalo husté křoví a hájky s palouky porostlými travou vysokou až po kolena. Za soumraku jsem měl dost času na přemýšlení.

Obě verze Baldrovy smrti pravdivé být nemohly. Ale jestliže jedna z nich pravdivá není, jak člověk může vědět, že ta druhá je správná? A pokud jsou výmyslem obě dvě, platí to i pro ostatní ságy o bozích, které si se svými druhy vyprávíme? Belliny pochybnosti o jejím bohu přece jen zasely semínko, jež teď v mém nitru klíčilo a rostlo. Přichází jaro samo od sebe, a nikoliv díky Freyovým a Freyiným kouzlům? Jsou blesky a hromy opravdu způsobeny tím, že Tór mávne svým kladivem?

„Neměl jsem to maso jíst,“ vyhrkl Khalid a chytil se za žaludek.

„Bude ti odpuštěno. Tvůj bůh ti nemůže vyčítat, že následuješ nějaký pud nebo touhu, kterými tě sám vybavil.“

Hořce se usmál.

„Takhle přemýšlejí tvoji bozi, ale ne Alláh. Je přísný a neodpouští nikdy. Až umřu, do Džaná se nedostanu.“

Džaná je muslimská Valhala, kam se pravověrní dostávají po smrti. Khalid mi to svěřil kdysi před lety.

„Pamatuji si správně,“ obrátil jsem se k němu, „že v Džaná bude na každého muže čekat dvanáct panen, se kterými si bude moct dělat, co bude chtít?“

„Je to tak.“

„Co se tam stane se zralými ženami?“

„Ty se také dostanou do Džaná, pokud jsou ctnostné.“

„Co říkají ty ctnostné ženy na pořádek, který je připravený pro muže? Nežárlí? A těch dvanáct panen je se svým osudem spokojeno? Mají otce nebo bratry? A pokud je mají, co si oni myslí o tom, že jejich dcery a sestry jsou přinuceny obcovat s cizími muži? A jestliže je to opravdu Alláhova vůle, že věci mají být zařízeny tímhle způsobem, jak někdo může v něj a jeho dobrotu věřit?“

„Ty máš tedy mizernou náladu,“ poznamenal Khalid a stáhl se.

Měl pravdu. Jeho slova mě zasáhla uprostřed mých pochyb a přiměla mě, abych si připadal nepatrný, bezvýznamný a nekonečně osamělý. Přemítání o bozích a jejich existenci mi v hlavě bobtnalo tak, až jsem nic z okolí nevnímal. Ylva do mě musela strčit a ukázat na zář ohně před námi, abych si uvědomil, že jsme u cíle.

Falešní Chazarové zapálili oheň a shromáždili se kolem něj. V záři plamenů se dalo snadno rozpoznat deset Askoldových družiníků. Dvanáct dalších, kteří se převlékli za Chazary a přepadli loď, mělo ve vousech saze a černé šmouhy v obličeji. Někteří na sobě pořád měli dlouhé kabátce s výšivkami na hrudi.

„Kde je Bella?“ zašeptala Ylva.

Její neklid mě nakazil. Možná už mrtvoly Lodbrokových synů, Belly a Jarvise leží někde v křoví. Možná jsme přišli pozdě.

„Tamhle!“ zašeptal Ravn Buesøn a ukázal k patě kopce, z něhož jsme se rozhlíželi.

Rychle jsem rozpoznal Bellu a Jarvise. Rozložité tělo Železného Bjørna se také nedalo přehlédnout. Nejblíž ke kopci leželi ve stínu Sigurd Hadí oko a Halfdan Bílý šat, oba se svázanýma rukama a nohama.

Jeden z falešných Chazarů vstal a šel k nim. Byl rozložitý a podsaditý, měl tmavé vlasy a pod plnovousem se skrýval kulatý obličej. Zeširoka se rozkročil, dal ruce v bok a pozoroval své zajatce.

„Tak co, vy chytráci," oslovil je. „Teď už vám spadl hřebínek."

Železný Bjørn se zahanbeně odvrátil. Halfdan Bílý šat vztekle zavrčel.

„Kdo jsi?" zeptal se ho Sigurd Hadí oko.

„Co je nám po jeho jménu," slyšel jsem, jak si Jarvis povzdychl. „Je to stejný pohan jako vy ostatní."

„Jsem Tyr." Muž se udeřil pěstí do hrudi. „Spolu s Askoldem jsem pánem Kyjeva. To já jsem vymyslel tu past, do které jste se chytili jako králíci do…" Zarazil se a hledal vhodné slovo. „Do pasti."

Nepatřil k nejbystřejším, ale posměch, který dával najevo, ho těšil. Otočil se, aby se vrátil ke kamarádům u ohně.

„Který zmetek vás přiměl k tomu, abyste jednali tak hanebně?"

„To se nikdy nedovíš," odpověděl.

„Takže tvůj pán Askold tě udržuje v nevědomosti jako psa, kterým ostatně i jsi?"

„Askold není můj pán." Tyrův obličej byl v hlubokém stínu, ale nikdo z nás nahoře na kopci nepochyboval o tom, že se musí ovládnout, aby Halfdana hned na místě nezabil. „V Kyjevě se dělíme o moc."

„Jak dlouho ten stav ještě potrvá? Nám se představil jako král pevnosti. Možná by na trůně rád seděl sám."

Tyr ve tmě zaúpěl. Teprve za chvíli jsem pochopil, že to byl smích.

„Spolu s Askoldem jsme před dvanácti lety odešli z Holmgårdu krále Rorika. Spolu jsme našli cestu po řekách sem do Kyjeva a spolu jsme získali pevnost. Spolu jsme táhli na Miklagard, kde jsme zaútočili na císařovo město. Spolu jsme se s kořistí vrátili do Kyjeva a od té doby tohle místo spolu chráníme."

„Vy dva asi býváte hodně *spolu*, co?"

Posměch v Halfdanově hlase způsobil, že Tyr rozpřáhl mohutné paže. Naklonil se nad svého zajatce a sáhl k pasu, kde měl v pochvě sax. Khalid s napřaženým lukem zamířil hrotem šípu na jeho rozložitý hrudník. Když k nám dolehlo zurčení, položil jsem mu ruku na rameno.

„Ty tlustej bastarde!" zařval Halfdan Bílý šat, zatímco se

pokoušel uhnout před proudem moči stříkající mu do obličeje. „Já ti tu oháňku uříznu!“

„Kdybys tak mohl, Lodbrokův synu, kdybys tak mohl. Zítra v poledne přijde Askold a pak o vašem osudu rozhodneme. Být vámi, moc bych se neradoval.“

Tyr se znovu zasmál smíchem podobajícím se sténání a vrátil se k ohni. Stáhli jsme se zpátky z vrcholku kopce dolů, kde čekali zbývající muži.

„Zaútočíme za svítání,“ zašeptal jsem.

48

Že by to byl útok, to se říct nedalo. Když jsme se za ranního šera připlížili z kopce dolů k dohořelému ohni, odkud žhavé uhlíky vysílaly k šedivým oblakům jen tenké proužky kouře, Askoldovi družiníci a falešní Chazarové spali jako zařezaní. Zajatci pořád leželi svázaní v trávě.

„Už bylo na čase,“ sykl Halfdan Bílý šat, když jsem se k němu blížil s dýkou.

„Ty jsi věděl, že přijdeme?“ zeptal jsem se překvapeně.

„Věděl jsem,“ odpověděl, „že takovou pohanu, jaké jsem byl vystaven, neponechá Ódin bez pomsty.“

Zatímco jsme s Khalidem osvobozovali Lodbrokovy syny, kolem se opatrně plížila Ylva s Ravnem Buesønem a s ostatními a brali únoscům zbraně. Opilí Varjagové ve spánku chrápali a funěli. Když jsem Belle přeřízl pouta, všiml jsem si, že se mi nedokáže podívat přímo do očí.

„Oni…“ Přešel jsem do saštiny. „Oni tě znásilnili?“

„Tak daleko to nedošlo,“ odpověděla. „Zajímal je jen chlast.“

„Co se tedy děje?“

„Nic.“ Pohladila se po břiše. „Všechno je v pořádku.“

Sigurd Hadí oko přišel obejmout svou ženu. Nechal jsem je o samotě a osvobodil jsem bratra Jarvise, který se s obtížemi postavil na nohy. Dokonce ani vestoje nebyl ten drobný, sehnutý fráter o moc vyšší než já, když jsem seděl na bobku. Jarvis si mnul bolavá zápěstí.

„Měl jsem tu léčku prohlédnout. Stejně jako ty, Rolfe. Díky Pánu za to.“

Udělal znamení kříže a vyslal k oblakům krátkou modlitbičku.

„Možná bys měl poděkovat spíš mně,“ namítl jsem, podrážděný tím, že pochvala připadla nějakému smyšlenému bohovi.

„Všechno je vůle Páně,“ odvětil Jarvis. „Nic se neděje bez jeho dopuštění.“

Jeho pohled padl na Bellu. Sigurd Hadí oko si ji právě prohlížel, jako by byla cenná váza a on se bál, že je naprasklá. Překvapilo mě, jak trpělivě a poddajně se jeho prohlídce podrobovala.

„Je to zázrak,“ poznamenal bratr Jarvis.

„Ano, měla štěstí.“

„Víc než to, je v požehnaném stavu.“

Jeho slova mě zaskočila. Konečně jsem si uvědomil, o čem mluví.

„Čeká dítě?“ otázal jsem se.

„Dítě?“ zopakoval chraplavý hlas.

Otočili jsme se a pohlédli na Halfdana Bílý šat. Přes tvář s rašícím strništěm přebíhaly křečovité záškuby.

„Svěřila se mi s tím,“ řekl Jarvis, „zatímco Lodbrokovi synové častovali urážkami naše únosce.“

Halfdan Bílý šat přistoupil těsně k drobnému fráterovi.

„A ty jí věříš?“

„Proč lhát pár hodin před tím, než člověk bude skládat účty před Pánem?“

K početí muselo dojít té první noci na břehu Dněpru, kdy tekla medovina a Sigurd si svou ženu odnesl do trávy. To bylo asi před měsícem. Moc jsem toho o ženách nevěděl, ale měl jsem dojem, že to je dostatečně dlouhá doba na to, aby si člověk mohl být jistý. Možná to mělo něco společného s tím ženským cyklem, o kterém mluvila.

Chvíli se zdálo, že Halfdan Bílý šat v hněvu vytasí sax a vrhne se na bratra a švagrovou. Místo toho poodešel rázným krokem dál a vyhledal Tyra, který se ještě nevzbudil, a ani nebyl spoutaný. Halfdan pozvedl dýku.

„Nech ho,“ křikl jsem na něj.

Tyr sebou ve spánku neklidně trhl.

„Ty chceš to hovado nechat naživu?“ otázal se Halfdan udiveně.

„Chci odpověď. Mrtvola mi neodpoví.“

Když jsem Tyra kopnutím probudil, škubl sebou a následkem

ospalosti a kocoviny cosi nesrozumitelného zabručel. Pak si všiml mého maurského meče na svém krku a zmlkl.

„Byli jsme tu v noci," řekl jsem a ukázal nahoru na kopec. „Slyšeli jsme, co jsi říkal Halfdanu Bílému šatu předtím, než jsi ho pokropil. Bylo to nesmírně zajímavé."

Čekal jsem, až dostane pořádný strach.

„Kdo přemluvil Askolda, aby nás zabil?"

Nejistota a uražená pýcha Tyra nutila nasadit zatvrzelý výraz. Byl velmož, arogantní a vědomý si své moci. Pravděpodobně to bylo poprvé, kdy se ocitl v takové ponižující situaci. Široká ústa s rozpraskanými rty semkl tak, až z nich byla jen rovná čára. V očích mu doutnala zlost a nenávist, zvlášť pronikavá inteligence však nikoliv.

„Pokud mi nemáš co říct," pokračoval jsem, „nechám Halfdana, aby s tebou provedl, co se mu zlíbí."

Tyrovi došlo, že chce-li si zachovat život, bude muset mluvit. Přes vlhký ranní chlad se mu na čele objevily krůpěje potu.

„Před čtyřmi dny dorazil do Kyjeva knarr s deseti muži," řekl upjatě. „Říkali, že je po celou cestu z Miklagardu pronásledují nebezpeční vikingové. Takové věci se čas od času stávají. Neměli jsme žádný důvod si myslet, že posádka Ottaru lže. Byli oblečeni jako pokojní kupci. Za naši pomoc nám nabídli zlato."

Vysvětlení neznělo špatně. Coby strážci tržiště zareagovali Tyr a Askold na varování týkající se lupičů přiměřeným způsobem, a že přijali nabízenou odměnu, jim nikdo nemohl vyčítat.

„Jak vypadal kapitán knarru?" otázal se Železný Bjørn.

Tyr zaváhal, ale na to, aby si vymýšlel, mu chyběla fantazie.

„Holá hlava a dlouhé, světlé vousy," zněl jeho stručný popis, ale to stačilo.

„Krásnovlasý se před požárem galéry zachránil," řekl Železný Bjørn. „Zmocnil se knarru a zamířil k severu. Nějakým způsobem si opatřil dost zlata, aby zaplatil za to, že nás zabijí."

„Tohle mi k Hjalmarovi Krásnovlasému nesedí," namítl Ravn Buesøn.

Mlčeli jsme. V duchu se každý z nás probíral skutky plešatého niddinga. Znali jsme ho a jeho činy byly skutečně podivné. Určitě byl nevyzpytatelný, podlý a mstivý, ale že by někomu zaplatil, aby nás zabil, to se k němu nehodilo. Své záležitosti si vyřizoval sám.

Pozoroval jsem Tyra. Z jeho posměšného úsměvu jsem část odpovědi vytušil.

„Říkal jsi, že jsi neměl žádný důvod nevěřit, že by posádka Ottaru lhala," řekl jsem. „Jak jsi mohl vědět, že se loď jmenuje Ottar?"

Žádný Seveřan si nepíše jméno lodi na příď nebo na záď, jako to dělají křesťané. Zvýhodnili by tím své nepřátele, kteří by tak mohli vyřknout kletbu. Tyrovi se jeho úsměv vytratil a neochotně se zamračil.

„Ottar není žádné běžné plavidlo," pokračoval jsem. „Je to knarr vybavený vesly pro plavbu po řekách."

„No a co? To jsou tady všechny lodě."

„Děkuji, že mi potvrzuješ, že Ottar postavili tady v Kyjevě." Když začal něco namítat, přerušil jsem ho. „A Hjalmar Krásnovlasý nás nemusel nijak důkladně popisovat. Dněpr je jediná vodní cesta ze severních zemí do Miklagardu. Kyjevem proplouvají všechna plavidla. Když tudy před několika měsíci plul na jih drakkar s černým hadem na červenožluté plachtě s jinou posádkou na palubě, museli jste ho vidět."

Tyr si uvědomil, že si protiřečí. Vzdal to.

„Možná jsem v předjaří jednou zahlédl takovou loď, jak pluje kolem nás."

„Víc než to. Drakkar kotvil u nábřeží. Kapitán s tebou a s Askoldem mluvil. Říkal, kam má namířeno. Poslali jste s ním své bojovníky. Jak by ho jinak mohl na další plavbě doprovázet Ottar, o kterém jsme přece *zjistili*, že je to loď z Kyjeva?"

Tyr se rozhodl už nelhat.

„Jak říkáš, drakkar u nás zakotvil. Kapitán vykládal, že se chce dát do služeb císaře z Miklagardu. Ve vlastním mužstvu měl jen třicet mužů. Mezi nimi dva neschopné Švédy, kteří se jmenovali Ketil a Knut. Nabídl několika našim bojovníkům, aby pluli s ním, a slíbil jim dobrou odměnu."

„Takže jste s Askoldem nechali dvacet svých mužů odcestovat do Miklagardu na drakkaru a dali jste jim k volnému použití Ottar. Takový knarr je jinak docela cenné plavidlo."

„Jsme velkorysí a štědří náčelníci."

„Vaše štědrost určitě nemá nic společného se skutečností, že jste před dvanácti lety napadli Miklagard. Tenkrát se vám nepodařilo dostat se za hradby města. Ale s muži v císařových službách se slabiny městské obrany odhalit dají."

Tyr vykulil oči a potvrdil, že právě tak to bylo. Útok, který tenkrát s Askoldem podnikli, byl výnosný, ale jak nám vykládal

bývalý patriarcha Fotios, omezil se pouze na kláštery a dvorce v zázemí Konstantinopole.

Od té doby varjažští králové a jejich bojovníci v Kyjevě snili o tom, že se tam vydají znovu.

„Zdá se, že je to tak, jak říkáš," řekl jsem. „Ale něco mi tam nesedí."

„Je to pravda," vybuchl Tyr zlostně.

„Možná, ale když se na jaře v Kyjevě objevil drakkar, Hjalmar Krásnovlasý jeho kapitánem být nemohl. Tenkrát byl s námi v Miklagardu."

Tyr na mě jen užasle zíral. Otvíral a zavíral ústa jako ryba.

„Na druhé straně," pokračoval jsem, „jsi ho přece musel vidět, abys nám ho popsal tak, jak jsi to právě před chvílí udělal. Takže teď pluje na Ottaru. Ale je kapitánem knarru a vůdcem posádky? Nebo je to jen jeho zástupce?"

Četl jsem v Tyrových malých očích, že už nechybí mnoho a řekne mi všechno. Ale než se nadechl k odpovědi, přiletěl šíp a zabodl se mu do široké hrudi.

Obklíčil nás houf jezdců. Byli snědí a drobných postav. Měli šikmé oči a vousů poskrovnu. Oblečeni byli do kabátců dlouhých až po kolena a na hlavách jim seděly špičaté klobouky zakončené chocholy z koňských žíní.

V rukou drželi luky a šípy mířily na nás.

49

Po pět dní nás Chazarové hnali krajinou a čím více jsme se vzdalovali od Kyjeva a Dněpru, tím byla rovnější a plošší. Byla to rozsáhlá step. Dlouhé úseky jednotvárné nížiny střídaly měkké kopce porostlé travou vysokou po kolena. Nerostly tu ani květiny, ani keře a jen sem tam se objevilo pár zakrslých stromů.

Byli jsme k sobě spoutáni ve skupinách po pěti. Nikdo nerozlišoval, jestli jde o naše muže, nebo o bojovníky Askolda a Tyra. Z pohledu Chazarů jsme si byli podobní a naše vzájemné spory je nezajímaly. Sebrali nám zbraně a svrchnice, takže jsme se brodili travou do půl těla nazí. Přes den slunce pálilo, ale noci byly

tak chladné, že jsme se celí třásli a tiskli se k sobě. Každé ráno nás opět vzbudili a putovali jsme dál, dokud slunce nezapadlo.

Bella byla mezi námi jediná, kdo nemusel jít pěšky. Měla vlastního koně, s nímž se rychle spřátelila. V Chazarech to vzbudilo respekt. Projevovali jej tak, že si jí vůbec nevšímali. Myslím, že kdyby se otočila a rozjela se zpátky do Kyjeva, nikdo by ji nezastavil. Ale Sigurd Hadí oko šel s námi ostatními a Bella se od něj neodloučila. Často mu jela po boku, jako by mu chtěla dodat odvahy. Tehdy se narovnal a pyšně na ni pohlédl. Halfdan Bílý šat upíral pohled dolů do trávy.

Zvláštního zacházení se kromě Belly dostalo i bratru Jarvisovi. Drobný fráter nebyl spoutaný s námi ostatními, ale měl jen symbolická pouta kolem zápěstí. Dovolili mu, aby si ponechal šedohnědou mnišskou kutnu. Když jsme se zastavili, staral se o to, abychom dostali něco k pití. Nikdo z nás nepromluvil. Nemluvili jsme ani s Jarvisem, ani s ostatními.

Pátého dne pozdě odpoledne jsme konečně dorazili k cíli. Před námi se téměř až k nízkému obzoru táhl zdánlivě nekonečný tábor kupolí z kůže.

Nad nomádským městem se vznášel prach a kouř a tráva byla zdupaná v okruhu několika mil. Když jsme přicházeli, vyrazili nám tryskem naproti mladí muži a jejich výkřiky radosti se nesly vzhůru k obláčkům na modré obloze. Projeli kolem našeho průvodu, otočili koně a cválali opět po druhé straně. Provázeli nás mezi spoustou stanů, kde na nás zíraly děti a ženy. Psi štěkali a koně řehtali. Ve vzduchu se vznášel pach prachu, potu a koňského trusu.

Po dlouhé cestě táborem jsme se dostali na ústřední náměstí – otevřené prostranství, široké sto kroků, před jakýmsi stanem, který byl dvakrát tak velký než všechny ostatní. Uprostřed tohoto prostranství stál kůl vztyčený na hromadě dřeva vysoké asi jako dospělý muž. Mezi hranicí a velkým stanem jsme viděli klec postavenou z tlustých kůlů.

Zdálo se, že klec je velmi prostorná, ale když nás tam všechny nahnali, bylo tam rychle těsno. Vůdce Chazarů, který nás zajal, nechal nízká vrátka otevřená a pohlédl zdráhavě na Bellu. Když vešla dovnitř k ostatním, pokývnutím dal najevo, že s její volbou souhlasí.

Během putování jsme dostávali stejný suchý, tvrdý chléb jako naši strážci, ale teď nám dali polévku uvařenou z koňského masa. Nalili jsme do sebe tu silnou tekutinu a vyčerpaně se položili do

slámy na dno klece.

Po bezesné noci nás probudila skupina polonahých mladíků, kteří stáli se založenýma rukama před vězením a prohlíželi si nás, jako bychom byli chovná zvířata ve stáji. Během dopoledne se shodli a ohlásili svůj soud staršímu muži oficiálního vzezření ve žlutém kabátci. Ten vytáhl z klece mohutného, svalnatého Nora jménem Svein. My ostatní jsme se dívali, jak Sveina vedou pryč.

„Uvidíme, jak dlouho zůstane naživu," ozval se hlas na druhé straně mříží.

Trvalo jen okamžik, než jsem si uvědomil, že ta větička byla řečena latinsky. Zrak mi padl na drobného muže v omšelé kutně. Mohlo mu být asi pětatřicet, ale také se mohl blížit padesátce. Z obličeje mu jako nějaký kostnatý výrůstek trčel zahnutý nos, vlasy se mu ježily na hlavě jako zrzavá kupka sena a přední zuby měl příliš velké, než aby mu je zakryl horní ret. Mumlal si jen sám pro sebe a jeho slova nebyla určena nikomu jinému.

„Quod nomen tibi est?" otázal jsem se.

Lekl se a rozhlédl se kolem sebe. Když mě uviděl v kleci, zopakoval jsem otázku.

„Frater Anselmus nomen meum," odpověděl a přistoupil blíž.

„Ego Rullus. Bratře Anselme, je tu někdo, s kým se můžeš pozdravit."

Kývl jsem na Jarvise, ať přijde blíž. Když zbědovaný mnich uviděl šedou kutnu a vystříhanou tonzuru drobného frátera, dojetím ztratil řeč a stouply mu slzy do očí.

„Pax vobiscum," vyhrkl. „Je to už dávno, co jsem se naposledy setkal s nějakým křesťanem."

„Pax vobiscum," odpověděl Jarvis. „Jak ses na tomto místě ocitl?"

Bratr Anselm se pokusil odpovědět, ale byl tak dojatý, že mu hlas vypověděl službu. Musel se vzpamatovat, než dokázal pokračovat.

„Konstantinopolský císař mě sem poslal, abych Chazary obrátil na křesťanství, jako to jiní misionáři udělali s bulharskými divochy."

„Který císař?" zeptal jsem se.

„Michael III., samozřejmě."

„Michael je mrtvý. Konstantinopolský císař se teď jmenuje Basil I."

Anselm přijal novinu s klidem. Nechoval žádné vřelé city k

muži, který ho vyslal splnit takový nevděčný úkol.

„Odkud přicházíte vy?“

Vyprávěli jsme mu o našem zajetí a putování stepí. Naklonil hlavu na stranu, přikyvoval a na příslušných místech si povzdychl, ale překvapený nebyl. Nakonec jsme se ho zeptali na jeho příběh. Rád se pustil do vyprávění.

„Ve skupině deseti zbožných mnichů, kteří před téměř patnácti lety vyrazili z Konstantinopole, jsem byl nejmladší. Císař Michael obdržel oficiální nótu chazarského krále, zvaného kagan, v níž ho žádal o zprostředkování více vědomostí o křesťanské víře, a rozhodl se této prosbě vyhovět.“

Bratr Anselm se odmlčel a v duchu znovu vzpomínal na cestu, která začala už tak dávno.

„Řekněte mi,“ vyhrkl náhle, „velkolepý chrám Boží moudrosti pořád stojí? Chrání městské hradby i v současnosti víc než stovku konstantinopolských kostelů? Je učený Ignatios stále patriarchou?“

Katedrála pořád stála na svém místě a v Konstantinopoli bylo možná ještě více kostelů než v době, kdy Anselm odjížděl na misii. A patriarchou byl sice po určitou dobu Fotios, nicméně dnes tento post opět zastával Ignatios. Tyto všechny tři skutečnosti jej velice potěšily, a jakmile nám poděkoval za dobré zprávy, znovu se pustil do vyprávění.

„Ve stejné době, kdy jsme přišli do Itilu, hlavního města Chazarů, jež leží ještě dál na východě, kagan bohužel přijal také skupinu muslimských imámů z bagdádského kalifátu. Když jsme mu my, misionáři, vyprávěli o Pánově milosti a nekonečné lásce, naslouchal nám s velkou laskavostí. Ale popřával sluchu také imámům, kteří ho vábili Alláhovým plíživým a zákeřným jedem.“

Kaganovo dilema nebylo duchovní povahy. Šlo o politiku. Na jeho hranice se z příslušných směrů tlačily dvě velké říše, každá s vlastním náboženstvím. Musí si vybrat, s kým se spojí. Pokud by volba padla na islám, navždy by se stal kalifovým duchovním proselytou, zatímco křtem by mohl snadno klesnout na úroveň vazala Konstantinopole.

„Co udělal?“ otázal jsem se, přičemž jsem nespouštěl oči ze Sveina, kterého vyhnali na otevřené prostranství mezi stany. Stál tam téměř nahý s krátkým nožem, jejž mu strčili do ruky.

„Kagan zorganizoval debatu, aby se rozhodlo, které náboženství by si měl zvolit. Mnichy posadil na jednu lavici a imámy na druhou. Sám seděl na svém trůnu uprostřed s tlumočníky, kteří ovládali oba

jazyky.“

V jižních zemích se takhle očividně postupuje v případech, kdy se rozhodují náboženské otázky. Jenže misionáři a imámové – stejně jako papežovi vyslanci a patriarchovi duchovní při debatě v Konstantinopoli – nalézali shodu s velkými obtížemi.

„Když zuřivá diskuse trvala už tři dny, kagan prohlásil: ‚Běžte do svých stanů a tam počkejte na zprávu.‘ Když následujícího dne předvolal nás křesťany, řekl: ‚Slyšel jsem o třetím náboženství, které se nazývá židovství. Je lepší, nebo horší než islám?‘ Odpověděli jsme, že židovství by se přece jen musela dát přednost před Alláhovými lžemi. Den poté mluvil s imámy, kteří mu sdělili, že i když Hebrejci neuznávají Mohamedovo osvícení, jejich víra má s islámem další společné proroky, a proto je židovství lepší. Třetího dne nás kagan předvolal všechny a řekl: ‚Svými odpověďmi jste prokázali, že nejopravdovější je zákon Izraele, a proto jsem se rozhodl stát se židem.‘“

Kagan měl bezpochyby už od počátku v úmyslu dospět k nějakému kompromisu. Z historie je doloženo mnoho případů svědčících o jeho praktickém úsudku, ale v naší současné situaci nám to moc nepomohlo.

„Chazarové židovské zákony nedodržují,“ pokračoval Anselm. „Jejich nejoblíbenějším pokrmem je hříbě vařené v kobylím mléce a já vím, že tohle Jehova co nejpřísněji zakazuje. Nepamatují ani na den odpočinku a stále uctívají svá stará kmenová božstva, ačkoliv v hlavním městě postavili synagogu.“

„Proč jsi pořád tady, když tvůj posvátný úkol ztroskotal?“ otázal se ho bratr Jarvis.

Anselm svěsil hlavu. Odpověděl, že zatímco imámové se po kaganově rozhodnutí okamžitě vrátili zklamaně domů, povinností křesťanských misionářů bylo zůstat tak dlouho, dokud své poslání neuskuteční. Ostatní mnichové zemřeli kvůli nemocem nebo podlehli trudnomyslnosti způsobené odloučením od vlasti. Teď už zbyl jen on.

„Zacházejí ale se mnou jako se vzácným hostem. Chazarové mi každý den dávají jídlo a kagan mě pravidelně ujišťuje o tom, že mi je ve všech záležitostech s výjimkou náboženství nakloněn.“

Vtom to v davu zašumělo nadšením. Lidé utvořili kolem otevřeného prostranství velký kruh. S Jarvisem jsme nechali Anselma Anselmem a spěchali jsme ke svým druhům, tisknoucím se k mřížím té strany klece, jež byla obrácena k místu dění.

Svein pořád stál na travnatém prostranství, ale teď se mu přes celá záda od pravého ramene až po levé podpaží táhla čerstvá rána. Kolem dokola ho objížděli chazarští mladíci. Sledovali jsme, jak se jeden z nich vyklonil na stranu a nožem s krátkou čepelí způsobil Norovi další zranění na bedrech. Dav znovu propukl v jásot.

„Oni ho umučí," vybuchl jsem.

„Je to zkouška," vysvětlil nám Anselm. „Procházejí jí všichni nepřátelé přemožení Chazary. Jak vidíte, dali vašemu kamarádovi na obranu podobný nůž, jako mají sami."

Přeložil jsem jeho slova svým druhům, kteří kvůli Sveinovi sebrali odvahu a začali ho povzbuzovat.

Moc to nepomohlo. Mladí Chazarové mu působili nové zranění pokaždé, když kolem něj projeli, aniž Svein dokázal cokoliv udělat. Koně kolem něj vířili, krátké nože se bez ustání blýskaly, a když Svein nakonec celý zkrvavený a notně zřízený klesl na kolena, chopili se jezdci luků a začali ho ostřelovat.

Během krátké doby zasáhl ubožáka šíp. Padl k zemi, ale stále ještě dýchal. Chazarové přivedli čtyři koně. Dlouhými provazy přivázali Sveinovi paže a nohy k sedlům a zvířata biči rozehnali do čtyř stran. Jakmile se jeho tělo roztrhlo, z davu se ozval hlasitý řev. Muži, ženy a děti vběhli na prostranství a potírali si Norovou krví tváře.

„Ano, jsou to barbaři," řekl Anselm sklesle, když viděl hrůzu v našich očích. „A rozhodně v sobě moc židovství nemají."

Dav se zvolna rozcházel. Muži, ženy a děti s úsměvem mířili do svých stanů, kde se už v hrncích určitě vařila hříbata v kobylím mléce.

„Co se stane, když se člověk při takové zkoušce ubrání?" otázal jsem se.

Rozpačitý mnich si mnul ruce a váhal s odpovědí. Konečně řekl: „Pak dostane titul elteber – král cizího lidu – a může se oženit s chazarskou ženou a stát se součástí jejího kmene. Ale je to těžký život. Jen málo mužů se dožije vyššího věku než třiceti let a člověk se musí vzdát naděje, že kdy ještě znovu spatří svůj domov. Druhou možností je nechat se zaživa upálit. Pokud si to ten člověk zvolí, popravě je přítomen sám kagan. Považuje se to za velkou poctu."

Teď jsem pochopil, proč na prostranství mezi naším vězením a otevřeným prostorem stojí hranice. Přeložil jsem to ostatním a muži nabyli odvahy. Raději se po zbytek život prohánět na koni stepí a sdílet lože s chazarskou ženou než zemřít v aréně.

„Kde pobývá kagan?“ zeptal jsem se Anselma.

Mnich ukázal na velký stan.

„Kagan ustavičně cestuje s celým svým dvorem. Já ke dvoru patřím, protože na mě stále pohlížejí jako na cizího vyslance.“

„Ale říkáš, že jeho hlavní město leží dál na východě?“

„Půl měsíce jízdy odtud,“ potvrdil Anselm.

„Takže kagan se s celým dvorem a vojskem vydal až na samé hranice své říše?“ To může znamenat jen jednu věc. „Chce se jednou provždy zmocnit Kyjeva.“

Anselm pokrčil úzkými rameny.

„Od té doby, co sem ze severu přišli Varjagové a pevnost dobyli, bylo už těch pokusů několik. Ale kaganovi generálové jsou nejistí, jak by měli postupovat. Vojsko tu táboří už měsíc a čeká se na to, až šamané určí dobré podmínky. A pochopitelně i Jehova.“

Chazarové tedy byli s velkým vojskem pár dní cesty od Askoldovy pevnosti, aniž o tom věděl. Nezaútočili jen kvůli obavám, aby výsledkem nebylo další fiasko.

„Ty dobré podmínky – to jsem *já*,“ vyhrkl jsem překotně, protože mnichův příběh mi vnukl nápad. „Zařiď, abych mohl předstoupit před kagana, a já mu vysvětlím, jak se zmocní Kyjeva.“

„Co to říkáš?“ Anselmova tvář se zkřivila děsem. „Kagan je svatý. Člověk před něj nemůže jen tak předstoupit. Když cestuje křížem krážem po celé zemi, jeho poddaní leží tváří k zemi podél celé trasy. Zvednou se teprve tehdy, až už není vidět jeho vůz.“

„Tak mi to zařiď u některého z jeho generálů.“

To bylo očividně něco jiného. I když se bratr Anselm celý chvěl, jen když na to pomyslel, přikývl s výrazem plným naděje.

„Pokusím se o to, protože jste dobří křesťané.“

V následujících dnech jsme ho příliš neviděli. Každé ráno si mladí Chazarové vybrali novou oběť. Po Sveinově smrti si vybírali mezi Askoldovými a Tyrovými družiníky. Dotyčný byl pokaždé přesvědčen o tom, že získá život a milou ženu, ale chudáka vždycky nejprve pořezali, pak prostříleli šípy a nakonec roztrhli. Zakrvácená těla byla odnášena kamsi mimo tábor, kde se to ve vzduchu černalo hejny supů.

Naše vězení zachvátila beznaděj.

50

„Je s námi konec,“ prohlásil Sigurd Hadí oko pátého dne ráno. „Jeden po druhém padneme a bez končetin skončíme v podsvětí.“

„Takhle nemluv, miláčku.“

Bella se k němu přitiskla. Stejně jako ostatní se i ona vyrovnala se svým osudem a to v ní vyvolávalo sentimentální pocity.

„Ten váš se na nás vykašlal,“ podotkla Ylva.

„Anselm řekl, že se pokusí,“ vzdychl Jarvis. „Jsem si jistý, že to zkusil.“

„Až vás budou přivazovat ke koním, snažte se v ruce udržet dýku,“ nabádal ostatní Ravn Buesøn. „Je to zbraň, takže se třeba dostanete do Valhaly, i když budete mít ruku utrženou.“

Ostatní zamručeli a přikývli. Mně se nedařilo přesvědčit sám sebe, protože jsem se obával, že se ukáže, že život po smrti bude vyplněn jen věčnou temnotou, nikoliv společenstvím kamarádů a třeskem zbraní v pozlaceném paláci. V jednom rohu klece klečel v prachu Khalid. Mumlal si něco soustředěně sám pro sebe, nakláněl se dopředu a pokládal čelo na zem tak, jak to vyžadoval jeho bůh.

„Jarvisi,“ ozvala se Bella inspirovaná Maurovou slavnostní pobožností. „Pomodli se se mnou. Modli se za spásu mého dítěte.“

Drobný fráter se usmál, uchopil její napřažené ruce a začal: „Pater noster, qui es in caelis, sanctificetur nomen tuum…“

Zatímco sloužil mši, přistoupil k nim Sigurd Hadí oko. Černovousý Lodbrokův syn stál chvilku za svou ženou, jako by si nebyl jistý, co by měl udělat. Pak poklekl, sepjal ruce, zavřel oči a přitiskl bradu na prsa. Jarvis to zaznamenal mírným pohledem. Když ukončil vyznání víry, přešel bez zastavení k modlitbě ke svatému Michaelovi, jež se často používá před bojem: „Sancte Michael Archangele, defende nos in proelio…“

„Neříkal ten tvůj mnich, že když si někdo místo chazarské ženy zvolí hranici, bude u toho kagan?“

Ta slova mi šeptal do ucha chraptivý hlas Halfdana Bílého šatu. Obrátil jsem se, ale on se na mě nedíval. Pozoroval bratra a švagrovou a přes jeho tvář přelétl krátký křečovitý záškub.

„Hranice tu je jenom jako symbol,“ odpověděl jsem. „Ten, kdo přežije zkoušku jezdců, získá svobodu. Kdo by se místo toho chtěl nechat upálit?“

Hnědé oči se zaryly do mých pohledem, z něhož mi po zádech

přeběhl mráz. Výraz tváře patřil muži, který se s konečnou platností vzdal veškeré naděje. Halfdan naslouchal křesťanské modlitbě a jeho obličej byl výjimečně klidný.

„In nomine patris," končil Jarvis pobožnost a udělal nad Bellou a Sigurdem znamení kříže, „et fili, et spiritus sancti. Amen."

Když si druhý den mladí Chazarové přišli vybrat oběť, prostrčil Halfdan Bílý šat ruku mezi kůly a toho nejbližšího srazil k zemi. Ostatní tasili zbraně, ale Halfdan se udeřil do hrudi a zvolal s divokým pohledem v očích: „Dneska jdu já. Rozumíte? Pro dnešek je řada na mně. Dneska zemřu já!"

Jeho žádosti nešlo neporozumět.

„Co to děláš?" vyhrkl Sigurd Hadí oko, zatímco rozzlobení Chazarové otvírali dveře klece.

Halfdan Bílý šat se se šíleným výrazem usmíval na bratra po celou dobu, co ho odváděli. Zanedlouho stál do půl těla nahý v aréně, kde už hlučel dav v napjatém očekávání. Lidí se tu shromáždilo méně než v předchozích dnech, protože podívaná už nebyla tak zajímavá jako na začátku. Halfdan Bílý šat zdvihl ruce, až se krátká čepel nože zaleskla ve slunci, napnul šlachovité svaly a zakřičel k nebi.

„Pohleď na mě, Tóre! Pohleď na mě, Ódine! Vězte, že to dělám na vaši počest!"

„Jestli někdo dokáže tu zkoušku vyhrát, tak jedině on," zamručel Železný Bjørn s bratrskou pýchou.

První jezdec se tryskem rozjel. Halfdan Bílý šat byl připravený a zaútočil na koně, jehož řízl do nozder. Zvíře vyděšeně uhnulo. Chazar ztratil rovnováhu, Halfdan ho chytil za zápěstí a stáhl ze sedla. Kutáleli se spolu po zemi, až se rozvířil prach. K radosti publika zápas nějakou chvíli trval, ale nakonec se jedna z postav osvobodila a vztyčila.

Halfdan Bílý šat zdvihl ruku se zkrvaveným nožem. Diváci na okamžik překvapením ztratili řeč. Pak se nad prostranstvím rozlehl ohlušující řev. Chazarové ocenili cizince, jenž zvítězil čestným způsobem, se stejnou radostí jako své mladé bojovníky.

„Věděl jsem, že to dokáže," zamručel Železný Bjørn.

„To byl teprve první z nich," poznamenala Ylva. „Nezdá se, že by tu Chazarů bylo málo."

Měla pravdu, protože se právě vyřítil další jezdec. Když mávl nožem, Halfdan se úmyslně překulil koni mezi nohy, natáhl ruku a

rozřízl mu břicho. Vyskočil dříve, než se zvíře v panických křečích svalilo na zem. Chazar s jednou nohou zaklíněnou pod koněm po něm bodl, ale Halfdan mu bez potíží vrazil dýku do krku.

Dav zařval, až to rvalo uši.

„Ten chlapík je můj bratr!“ volal Sigurd Hadí oko.

Halfdan Bílý šat pohlédl jeho směrem a zahleděl se na Bellu po jeho boku. Na chvíli se zdálo, že se co nevidět rozpláče. Pak se napřímil a zvolal: „Další!“

Boj trval mnoho hodin. Slunce už začalo po obloze sestupovat k západu. Halfdan Bílý šat porazil každého, kdo se mu odvážil postavit. Nakonec ležely v prachu arény mrtvoly devatenácti mladých Chazarů a mnoha koní. Pro zbývající bojovníky nebylo snadné se k Halfdanovi přiblížit, protože jim v tom bránila mrtvá těla. Halfdan se celý zpocený a zkrvavený potácel kolem dokola a chraptivě volal.

„Copak si žádný z vás křivonohých zbabělců na mě netroufne? Dejte mi pořádného soupeře!“

Když bylo jasné, že už nikdo nemá odvahu přijmout jeho výzvu, diváci se rozběhli do středu prostranství. Halfdan Bílý šat, jenž si po celou dobu musel otírat krev ze zranění na čele, si je pomocí nože držel od těla. Vlekl se vpřed a čas od času vyrazil neartikulovaný řev. Zdálo se, jako by se pokoušel dostat k nám ostatním, ale jeho cílem byla hranice před naším vězením. Vylezl po kmenech a roští až ke kůlu uprostřed hromady dřeva, jednou rukou se za něj zaklínil a otočil se k divákům.

„Raději se nechám upálit, než bych měl vaše ženy a koně. Můj otec Ragnar Lodbrok vás stihne mírnějším trestem, když mě necháte, abych si sám zvolil smrt.“

Chazarové se ztišili, když pochopili, že dal přednost plamenům.

„Co to vyvádíš?“ zařval Železný Bjørn.

Halfdan si ho nevšímal.

„Vezmi si jejich ženu, bratře,“ volal Sigurd Hadí oko. „Zasloužil sis svobodu.“

„Jedinou ženu, kterou chci, máš ty, ty troubo.“

Halfdanův zrak se střetl s Bellinýma očima. Nepatrně kývl. Pak se znovu obrátil k Chazarům.

„Mou smrt má vidět váš kagan,“ zařval. „Chápete to, vy bídní červi? Kagan! Kagan! Kagan!“

Volnou rukou mával sem a tam a strhl i nejbližší diváky. Volání se šířilo davem.

„Kagan! Kagan! Kagan!“

Přicházela skupina starších mužů v jemně tkaných kabátcích, aby Halfdana připoutali ke kůlu. Když se mu pokusili sebrat nůž, zaútočil na ně.

„Své zbraně se nevzdám! Když se nedostanu do Valhaly, zůstanu na té vaší zatracené stepi, a to se mi vůbec nechce.“

Pochopili, o co mu jde, a zbraň mu ponechali. Když ho pevně připoutali ke kůlu, uctivě se mu poklonili a mezi chrastí zasunuli pochodeň.

„Kde je kagan?“ volal Halfdan Bílý šat. „Vidíš ho, Rolfe? Vidíš toho mizeru? Tak ho přesvědč, ať pochopí, že mu zajistíš vítězství nad Askoldem. Zakřič to na něj!“

Konečně jsem pochopil, co bylo cílem Halfdanova boje. Slyšel mě, když jsem vysvětloval chazarské zvyky. Teď doufal, že dokážu kagana přemluvit, aby postupoval podle mého plánu a napadl Kyjev.

Podíval jsem se k velkému stanu. Ve vchodu stál muž středního věku s tenkou, šedivou bradkou. Na sobě měl žlutý kabátec ze třpytivého hedvábí. Na hlavě měl posazený špičatý rudý klobouk protkaný vzory ze zlatých nití.

„Kagane, dokážeme ti pomoct dobýt Kyjev,“ volal jsem především kvůli Halfdanovi, protože jsem si nedělal žádné iluze, že by mi chazarský král mohl rozumět.

„Slyší tě ten šikmooký sráč?“ zařval Halfdan Bílý šat, zatímco plameny už se začaly šplhat vzhůru k jeho nohám.

„Slyší mě,“ odpověděl jsem, ačkoliv kaganova tvář se ani nehnula a on jen dál zhnuseně mhouřil úzké oči.

„Už to pálí, Troufalče! Nedopusť, aby to bylo k ničemu! Zakřič na něj znovu!“

Pohlédli jsme s Bellou na sebe a z jejího pohledu jsem vyčetl prosbu, ať Halfdanova oběť není marná. Během života klid nikdy nenašel. Ale i slova mohla být určitým vykoupením a jedním z mých mnoha jmen bylo i Jasnozřivý Rolf, mistr proslovů.

„Askold bude své zrady litovat,“ zvolal jsem a do těch slov jsem vložil veškerou jistotu, jíž jsem byl schopen. „Společně s Chazary se zmocníme jeho pevnosti. Jeho kosti vybělí slunce. Zemře s nářkem a beze zbraně. Jeho muži padnou našimi zbraněmi. Pomstíme své mrtvé. A za to, že se tohle všechno bude moct stát, se ty, Halfdane Bílý šate, odebereš s poctami do Ásgardu. Budeš jíst a pít u Ódinova stolu a až do Ragnaröku budeš bojovat a žít s největšími válečníky.“

„Dobře řečeno, ty zatracený synu otrokyně! Ach, nemyslel jsem, že to bude taková bolest. Hodně štěstí a díky za ten čas, co tě znám.“

Halfdana Bílý šat zachvátily plameny, nicméně on kvůli tomu nezmlkl. Chrlil ze sebe kletby vůči Askoldovi, sliboval, že se mu v říši mrtvých vysměje, nebo že ho každý den ve Valhale zas a znovu zabije. To podle toho, jak bohové určí, kde má ten zrádce skončit.

Život Halfdana Bílého šatu byl bojem už ode dne jeho zrození. Jeho slavného otce těšilo, když ho mohl týrat, a právě soustavné trápení v dětství z něj udělalo to, čím se stal – velkým bojovníkem, ale také zranitelným člověkem, ubožákem, radujícím se jen tehdy, když mohl ubližovat jiným. Snad přece jen nalezl určitou milost v náruči mé nevlastní sestry, protože jeho poslední slova patřila jí. Byla nesouvislá a zřetelně bylo slyšet jen jméno Bella, ale stále jsem si jistý, že prohlásil, že ji miluje. Protože tak tomu i bylo.

Jeho mrtvola hořela ještě po nějakou dobu a nám všem v kleci tekly slzy.

Kagan se otočil a vrátil se do svého stanu.

51

„Rulle. Bratře Jarvisi.“

Vzbudil mě opatrný hlas bratra Anselma. Otočil jsem se a uviděl velký nos a rozcuchané zrzavě hnědé vlasy. Bylo to druhý den po upálení Halfdana Bílého šatu.

„Co chceš?“ otázal jsem se.

Anselm si nervózně mnul ruce a ve tváři měl útrpný výraz.

„Slyšel jsem o oběti vašeho přítele,“ řekl.

„Takže taky víš, že to gesto bylo zbytečné.“

Mladí Chazarové toho rána nikoho z klece nevybrali. To ale nebylo podstatné. Věděl jsem, že přijdou druhý den. Nebo další den. Žádná záchrana nenastala. Vzdal jsem to.

„Je mi to líto,“ omlouval se Anselm. „Hledání mi trvalo déle, než jsem čekal. Tábor je veliký. Chtěl jsem najít jednoho z kaganových generálů, kterému důvěřuji.“

Za hubeným mnichem stál muž středního věku s nohama do „o“,

s jestřábím nosem a tenkými pramínky černého vousu kolem úst. Poznal jsem ho, ale nedokázal jsem ho nikam zařadit.

„Yabgu kurt!“ vyhrkl, když mě uviděl.

Byl to velitel skupiny jezdců, kteří nás přepadli u pátých peřejí na Dněpru a jejichž vlky jsem obrátil proti nim.

52

Klečel jsem s čelem zabořeným do tkaného koberce jasných barev. Po mé pravé straně seděl bratr Anselm a uctivým tónem hovořil chazarským jazykem. Když skončil, začal jsem se zvedat.

Za zástěnami, zdobenými vetkávanými vzory, naslouchali dvořané a generálové jezdectva. Strakaté koberce pokrývaly udusanou hliněnou podlahu pod vyvýšenou plošinou uprostřed velkého stanu. Tady seděl kagan na trůnu – stolci ve formě sedla s pozlaceným opěradlem. V úzkém obličeji měl nepřítomný výraz.

„Ještě ne,“ zašeptal Anselm.

Rychle jsem znovu přitiskl čelo na koberec.

Před audiencí mi bratr Anselm vštěpoval přísné formality, jež vládly na chazarském dvoře. Člověk musí mít neustále skloněnou hlavu, nesmí mluvit, pokud není tázán, a na vznešeného syna stepi nesmí nikdy pohlédnout přímo. Nedodržení těchto pravidel mělo za následek trest smrti.

Slova se chopil chazarský generál s jestřábím nosem a začal dlouze vysvětlovat. Během posledních pár dní jsem se s ním dobře poznal, i když jsme se spolu museli domlouvat prostřednictvím Anselma. Říkal si Tarkan Balikči a otevřeně mi vykládal, že bojovníci jeho vojska jsou divocí a stateční, ale také vrtkaví a lehkomyslní jako děti. Když ráno dostali nějaký rozkaz, v poledne už o něm nevěděli, a když jim to pak večer člověk připomněl, nad svým selháním jen pokrčili rameny. Čím více jsem se dovídal o mentalitě tohoto svobodného jezdeckého národa, tím lépe jsem chápal, proč se jim zatím nepodařilo dobýt kyjevskou pevnost. Chazarové neměli žádný výraz pro obléhání a kromě útoku a útěku žádnou jinou taktiku neznali.

Tarkan Balikči byl jiný. Můj důvěrný vztah s vlky na něj

zapůsobil natolik, že spěchal do tábořiště vojska, aby kaganovi sdělil, že v říši je yabgu kurt – čestné označení, které by se asi nejlépe dalo přeložit jako „pán vlků“. Chazarové žili ve stepích s vlky už od pradávna. Když se objevil člověk, který se k šedým šelmám choval, jako by byl jedním z členů smečky, místní pověry to považovaly za znamení velkých změn. Znepokojivá zpráva o cizím pánovi vlků přispěla k tomu, že se kagan k útoku na Kyjev zatím nerozhodl.

Když Tarkan Balikči domluvil, do stanu přivedli tři vlky. Anselm mi dal dohodnuté znamení, že teď mohu zvednout hlavu. Žádné ze zvířat jsem neznal, ale vrčel jsem a pohyboval se po čtyřech. Vlci nejistě vrčeli a cenili zuby, větřili a nakonec si o můj obličej otírali mordy. Dvořané za zástěnami propukli v uznalý jásot.

Můj napůl magický status yabgu kurta byl potvrzen. Vlky odvedli a Tarkan Balikči mluvil dále. Když skončil, vycouvali jsme s bratrem Anselmem se sklopenými hlavami ze stanu. Koberce visící před vchodem za námi zapadly zpět na své místo a teprve pak jsme se mohli napřímit.

„Jak to šlo?“ otázal jsem se, protože jsem rozuměl příliš málo a nebyl jsem si jistý, co se dělo.

„Lepší to být nemohlo,“ usmál se Anselm.

„Jak to můžeš vědět? Kagan tam jen seděl a tvářil se kamenně.“

„Také on podléhá dvorským formalitám. O situaci hovoří drobné náznaky. Neviděl jsi, že když jsi tančil s vlky, zdvihl obočí? A nakonec se narovnal v zádech, jako by chtěl naznačit, že je netrpělivý. Uskuteční obléhání Kyjeva tak, jak to popsal Tarkan Balikči.“

Chazary nikdy nenapadlo, že pevnost bez vlastního zásobování vodou je vůči obléhání velice zranitelná. A tohle generál jezdectva svému pánovi vysvětlil.

„Jsi si jistý, že se to podaří?“ otázal se Anselm nervózně.

„Můžu ti říct úplně přesně, jak to bude probíhat,“ prohlásil jsem, zatímco jsme procházeli mumrajem prašného tábora. „První den se přeplavíme přes řeku na velkých vorech. Až nás Askold a jeho muži uvidí, stáhnou se do pevnosti, která je při minulých útocích dobře chránila. Během prvních pár dní je budeme ostřelovat zápalnými šípy. Jejich domy jsou ze dřeva a slámy. To je donutí, aby na hašení požárů vyplýtvali své zásoby vody. Za pár dní budou při tomto postupu jejich sudy prázdné. Za další týden už nebudou mít sílu se bránit. Pak na ně zaútočíme. Sto padesát mužů proti tisícům. A až

pevnost dobudeme, musím si promluvit s Askoldem.“

„O čem?“

Tyr už nestačil prozradit, kdo byl ten muž, který královské bratry přiměl nastražit past Lodbrokovým synům. Askold to bezpochyby ví také.

„Je totožnost toho muže opravdu tak důležitá?“ otázal se Anselm.

Blížili jsme se ke dlouhému stanu, do kterého nás Seveřany přemístili. Bella a Sigurd Hadí oko spolu seděli na lavici u vchodu. Ylva, Ravn Buesøn a Khalid stáli opodál a čekali, aby si vyslechli, jak dopadla audience u kagana.

„Halfdan Bílý šat zemřel kvůli jeho intrikám,“ procedil jsem mezi zuby. „Kdyby všechno probíhalo tak, jak si to vymyslel, Tyr a Askold by nás zabili. Takže ano, je důležité zjistit, kdo to je.“

53

O dva týdny později jsem obcházel zuhelnatělé zbytky kyjevské pevnosti. Po spoustě požárů byla půda pořád ještě horká. Tu a tam zablikla oranžově rudá ohniska plamenů proti modrošedé obloze.

„Blahopřeji k vítězství, yabgu kurte.“

Otočil jsem se a uviděl přicházet bratra Anselma s podsaditým mužem s nohama do „o“. Byl to Tarkan Balikči. Pozdravil jsem chazarského generála s jestřábím nosem a pokračovali jsme v obchůzce zbořeniště. Při chůzi mě Balikči zamyšleně sledoval. Věděl, že mi dluží vysvětlení, ale nebyl si jistý, jak budu reagovat.

„Je mi líto,“ řekl konečně, zatímco bratr Anselm překládal, „že se nepodařilo zachránit život varjažského krále Askolda.“

Jak se dalo čekat, pád Kyjeva byl jen otázkou času, jenže se tak nestalo při útoku. Když obránci v čele s Askoldem viděli svou bezvýchodnou situaci, vzdali se. Poražení kráčeli v dlouhém zástupu po klikaté pěšině od brány pevnosti dolů k tržišti. Po stáncích a krámcích tam už nebylo ani stopy. Veškerý prostor pod hřebenem kopce na západním břehu Dněpru teď zabíral chazarský tábor. Když se zástup přiblížil k tábořišti, jejich cestu lemoval hustý dav Chazarů. Jeden bojovník do jednoho z ponížených, ale hrdých

Seveřanů strčil a došlo mezi nimi k potyčce. Oběma stranám přispěchali na pomoc i ostatní a brzy se tábořiště změnilo ve veliké bojiště. Askoldovi muži nebyli ozbrojení. Chazarové měli zbraní spoustu a byli v drtivé převaze. Askold se svými muži tuto šarvátku nepřežil a Tarkana Balikči to uvedlo do rozpaků. Když scházel otevřenou branou pevnosti dolů po pěšině, pocit zahanbení jej přiměl složit slavnostní slib.

„Generál říká, že kagan je odhodlán splnit tvou druhou podmínku, jak slíbil," překládal bratr Anselm.

„To mě těší," řekl jsem bez sebemenší stopy nadšení v hlase. „Zatím mi Balikči může odpovědět na otázku, kterou jsem chtěl položit Askoldovi, pokud by to bylo možné: kdo byl tím mužem, který se nás pokoušel odklidit z cesty? Balikči se s ním musel setkat, když od něj přebíral odměnu za to, že nás přepadne."

Chazarové byli stejně jako každý jiný bojovný národ hrdí. Přiznat se k přijetí úplatku hned tak každý nedokázal. Tarkan Balikči něco zamručel, vypjal hruď a zaťal zuby.

„U nás závisí postavení náčelníka na tom, kolik svému kmeni vydělá," překládal Anselm, když se generál začal ospravedlňovat. „Já jsem vůdce svého kmene. Je to nákladné postavení, a proto se zabití cizinců za zlato za nečestné jednání nepovažuje."

„Balikčiho čest se mě netýká. Zajímá mě kapitán knarru s názvem Ottar. Když se Chazarům nepodařilo dostat se nám na kobylku, přemluvil Askolda a Tyra, aby nás vlákali do pasti. V Konstantinopoli se nás také pokusil zabít."

Generál a Anselm spolu mluvili dlouho a nakonec mnich řekl: „Balikči se velice omlouvá, že vás se svými bojovníky přepadl. Kdyby věděl, že jsi pánem vlků, nikdy by k tomu nedošlo. Ale ten muž mu své jméno neřekl a v očích Chazarů vypadáte vy vousatí barbaři všichni stejně."

Anselm si uvědomil, že překládal až příliš doslovně, ale když začal koktat a omlouvat se, rozesmál jsem se. Tarkan Balikči viděl, že se nálada změnila, a rozesmál se se mnou.

„Třeba mi Balikči místo toho může říct, jestli má kagan v úmyslu Kyjev znovu postavit?"

Když chazarský generál odpovídal, po stísněnosti v jeho hlase už nezůstala ani stopa. Dosáhl velkolepého vítězství a věděl, že by ho sotva dosáhl bez mé pomoci. V očích svého pána získal vyšší uznání než kdykoliv předtím a cítil hlubokou vděčnost. Brzy se mělo ukázat, kam až ta vděčnost sahá.

„Na této půdě stávala pevnost po všechny časy, co pamatuje nejstarší z nejstarších," překládal Anselm. „Brzy tak tomu bude znovu. Varjagové sebrali Kyjev Maďarům, kteří na toto místo už žádné právo nemají. Teď je pevnost majetkem kagana. Také již bylo na čase. Už mu zbývají jen dva roky vlády."

„Jak to může Balikči vědět?"

„Kdykoliv nový kagan usedne na trůn, přednese se proroctví, kolik let bude vládnout. Když se současný kagan dostal k moci, byl mladý, a jakmile mu šaman předpověděl, že bude vládnout dvacet let, cítil se jistý. Ale ta doba už brzy uplyne, a kdyby se nepodařilo dobýt Kyjev, byl by prvním kaganem za sto let, jehož říše se během jeho vlády nerozrostla."

Tarkan Balikči pronášel svá slova, jako by šlo o slavnostní a nacvičenou báseň, ale promluvu zakončil soukromým komentářem adresovaným hubenému mnichovi.

„Požádal mě, abych to přeložil doslova," řekl Anselm a začal: „Ta věštba je také důvodem, proč kagan naznačuje, že chce splnit tvé druhé přání, když horlivost jeho bojovníků zhatila přání první."

„Naznačuje?" opakoval jsem po něm a zarazil jsem se.

Připadalo mi, že ta slova obsahují skryté varování. Když malý generál s jestřábím nosem mluvil dál, jeho hlas zněl opět stručně a oficiálně.

„Jak víš, my Chazarové věříme, že yabgu kurt má moc nad všemi vlky," překládal bratr Anselm. „Kagan se obává, že proti němu stepní šelmy poštveš, protože jeho bojovníci zabili Varjagy."

Výraz opáleného pergamenového obličeje byl neutrální, ale pevný pohled šikmých očí mi říkal, že mi Tarkan Balikči sděluje něco důležitého. Po chvíli jsem tomu začínal rozumět.

„Vlk je spojencem člověka do té doby, dokud cítí, že si jsou rovni," říkal jsem pomalu a zřetelně, aby to Anselm stačil překládat. „V jedné naší božské sáze se také mluví o vlku, který se jmenuje Fenris. Bůh Loki ho zplodil s jotunskou ženou a podle proroctví tento vlk jednoho dne sežere slunce a způsobí zánik celého světa."

Tarkan Balikči se ozval, že mezi chazarskými bájemi existuje podobná pověst, a než odjedeme, rád si naši verzi poslechne.

„Bohům připadalo nejrozumnější Fenrise spoutat," vyprávěl jsem. „Každý den rostl, takže byl brzy vyšší než největší bojovník. Bohové si uvědomili, že taková nestvůra může být nebezpečná pro všechny."

Ásové použili lsti, aby vlka Fenrise zneškodnili. Přiměli trpaslíky

ukovat řetěz jemný jako ženský vous, tichý jako kočičí chůze, pevný jako medvědí šlachy a silný jako kořeny hor.

„Bohové zavedli velkého vlka k opuštěné bažině," pokračoval jsem, „a tady ho požádali, aby strčil hlavu do řetězu, který vypadal jako hedvábná stužka. Vlk si vymínil, aby mu jeden z bohů strčil ruku do tlamy. Tolik odvahy měl pouze bůh války Týr. Když se řetěz napnul, vlk stiskl zuby. Proto má náš bůh války jen jednu ruku."

Tarkan Balikči přikyvoval a přitom přemýšlel o příběhu.

„Zdá se," prohlásil prostřednictvím bratra Anselma, „že vaši bohové nejsou o moc chytřejší než lidé."

„Takhle to může vypadat, když se člověk rozhodne věřit slovům pověsti," připustil jsem. „V poslední době jsem získal pocit, že spousta pověstí, které se vyprávějí o bozích a nadpřirozených bytostech, je spíš vodítkem pro vlastní život lidí než zprávami o událostech, které se opravdu staly. V takovém případě by z toho plynulo poučení, že tomu, koho se člověk bojí, je lepší důvěřovat, než si z něj pro celý život udělat nepřítele tím, že se jej pokusíme podrobit."

Za úzkými, hnědými rty Tarkana Balikčiho se objevila řada drobných, bílých zubů. Lesk tmavých očí svědčil o tom, že vysvětlení pochopil. Dodal ještě jednu krátkou větu, na znamení svého přátelství mě políbil na rty a odebral se ke kaganovu stanu, který se tyčil nad táborem na břehu Dněpru.

„Úplně tomu nerozumím," ozval se Anselm. „Generál říkal, že až kagan ten příběh uslyší, vaše cesta bude bezpečná."

Usmál jsem se a požádal ho, ať jde se mnou dolů k našemu drakkaru. Bylo to jediné plavidlo, které ještě kotvilo u kyjevského dřevěného nábřeží.

„Kagan nás nařídil zabít," řekl jsem.

„Ale proč?" otázal se Anselm zaskočeně.

„Protože se bál, že Askolda a jeho muže pomstíme. I když to byli nepřátelé, byli našeho rodu. Chtěl zabránit tomu, že proti jeho lidu poštvu vlky, a tak nařídil Balikčimu, aby dál na řece zosnoval přepadení. Balikči mě skrytě varoval. Já jsem mu nabídl něco lepšího: protiargument, který může předložit svému kaganovi."

Mlčky jsme sestupovali k řece.

„Jestliže se nemůžeš vrátit do Konstantinopole," řekl jsem Anselmovi, „popluj s námi. Bratr Jarvis a moje sestra jsou křesťané. Sigurd Hadí oko postupně určitě také trochu začne věřit v Bílého

Krista. Nebudeš s námi tak sám jako tady.“

Rozcuchaný mnich pohlédl na loď. Jarvis a Bella seděli na vyvýšené plošině na zádi. Průchod uprostřed lodi byl zaplněný zásobami na cestu. U vesel sedělo přes třicet mužů. Byl to zbytek naší posádky, ale i Askoldovi a Tyrovi družiníci, kteří s námi sdíleli stejný osud v táboře Chazarů. Jejich totožnost jsme Chazarům neodhalili a teď nám zůstali na krku.

„Ty si s nimi užiješ,“ prohodil Anselm. „Celou cestu se budeš muset ohlížet přes rameno.“

„Potřebujeme jejich vědomosti a hrubou sílu a nemají zbraně. A kromě toho mám něco, co je ještě lepší než mít oči i vzadu.“

Pokynul jsem směrem k Ylvě, Ravnu Buesønovi a Khalidovi, kteří čekali na palubě.

„A co Lodbrokovi synové?“ otázal se Anselm.

Železný Bjørn a Sigurd Hadí oko seděli na lavicích na zádi. Šedovousý obr hněvivě zahlížel přes rameno na shromážděnou posádku a přitom si brousil sekeru.

„Chtějí pomstít mrtvého bratra,“ vysvětloval jsem. „A já jsem jim řekl, že viníka najdeme v naší domovině.“

„Je to pravda?“

Zamrazilo mě. Poprvé od útěku z Konstantinopole jsem totiž měl během jednotvárných dní při obléhání čas na přemýšlení.

„Je,“ odpověděl jsem. „A také se obávám, že náš návrat nebude tak radostný, jak bychom si přáli.“

Bratr Anselm mě zamyšleně pozoroval. Pak se rozhodl.

„Vzhledem ke tvému skrytému varování zůstávám tady,“ usmál se.

„Pořád věříš, že máš naději obrátit kagana na svou víru?“

„Toho současného ne. Ale jak bylo řečeno, ten bude na trůně už jen dva roky. Pokud se pokusí vzepřít šamanovu proroctví, jeho dvořané ho zabijí. Třeba bude příští kagan chytřejší.“

Oba jsme pohlédli k velkému stanu uprostřed tábora, kde zmizel generál s jestřábím nosem.

„Má Tarkan Balikči šanci stát se kaganem?“ otázal jsem se.

„Vyloučit se to rozhodně nedá.“

Rozloučil jsem se s Anselmem a přehoupl se přes zábradlí. Ylva zaujala své obvyklé místo u kormidelního vesla. Bylo nás teď na palubě tolik, že se vesla nedostala na všechny, a tak Ravn Buesøn a Khalid usedli vedle Belly a Jarvise na okraj plošiny na zádi. Založil jsem ruce v bok a zadíval se na posádku. Do očí mi pohlédlo jen pár

mužů. Na jedince s vyzývavým pohledem jsem upřeně hleděl tak dlouho, dokud očima neuhnuli. Teprve když všichni stočili zrak stranou, zavelel jsem.

„Chopte se vesel, chlapi, jedeme domů!“

Normandie roku 930

Na pobyt u Chazarů nezapomenu nikdy, i když je to už šedesát let. Když teď pobývám ve svém kamenném hradu a sepisuji historii svého dlouhého života, vidím, že tyto dny ze mě udělaly jiného a tvrdšího člověka. Možná právě ta tvrdost mi dala sílu odhalit vraha eparchy Chaldose, Konstantinova přisluhovače a našeho škůdce – protože jak jsem říkal Tarkanovi Balikčimu, byla to pořád tatáž osoba.

Vrtkavost světa, lidská bláhovost a rozmary noren dovedou k pádu i ty nejmocnější. Kupříkladu Chazarská říše, která se za mého mládí rozkládala po celém severním pobřeží Černého moře a zaujímala obrovské území mezi Dněprem a Kaspickým mořem, teď patří jinému jezdeckému národu. Kupci a vikingové se nyní při cestách do Konstantinopole obávají setkání s Pečengy, zatímco poslední přeživší kmeny Chazarů jsou tak slabé, že je už nikdo za hrozbu nepovažuje.

O Seveřanech se totéž říct nedá. Stejně jako kdysi i dnes pustoší pobřeží Irska, Anglie a Franské říše, útočí znenadání a při rabování neznají soucit ani slitování. Nejen proto je mou povinností držet si je od těla a vyhnat je, sotva vtrhnou do země. Během let se mi to dařilo natolik, že teď se raději mému vévodství vyhnou. Někteří mi dokonce přinášejí dary a doufají, že je přijmu mezi své družiníky, kde vládnou lepší podmínky než ve většině jiných vojsk. Jsem mocný muž, ale vždycky tomu tak nebylo.

V roce 885, kdy jsme tábořili na pláži u ústí řek Stour a Orwell a záliv osvětlovaly ohně, nebyl jsem, jak už jsem říkal, navzdory svému zdánlivému bohatství nikým jiným než pouhým vikingem bez domova. Proč se ten stařec se lví hřívou, který býval čeledínem na dvoře císaře Ludvíka v Ingelheimu, obrátil s povídáním o zápalných bombách z Miklagardu zrovna na mě, a ne na někoho z mnoha dalších jarlů a velmožů na pláži, to musím ještě zjistit. S vyprávěním o delegaci Seveřanů z Konstantinopole, jež přivezla hliněné koule do hradu franského císaře, totiž ještě neskončil.

„Ludvík Pobožný byl bázlivý muž,“ pokračoval. „Nejdřív ho k smrti vyděsil spálený dub na nádvoří jeho hradu. Potom dostal strach, že

Seveřané budou o té strašné zbrani vykládat svým druhům, pokud je nechá, ať odcestují do svých rodných zemí. Nebo že se vrátí a tu zbraň mu uloupí. Proto je všechny zavřel do nejtemnějšího vězení. Během několika let všichni zemřeli.“

„Takže tajemství zemřelo spolu s nimi?“ otázal jsem se.

Na tváři mu vytanul zasvěcený úsměv.

„Dalo by se to tak říct. Jenže než ten náklad ukryli, jednu hliněnou kouli jsem ukradl. Myslel jsem, že mi jednoho dne třeba dobře poslouží. Ukrýval jsem ji přes třicet let, ale v zimě roku 871 mě chudoba, hlad a nepokoje panující ve Franské říši donutily vydat se na cesty. Mým cílem byl Jorvik. Doufal jsem, že tam mi moje tajemství vynese pěknou sumičku a osladí mi mé stáří. A tam jsem se, milostivý pane, setkal s jedním z tvých přátel.“

Všichni lidé, kteří dosáhli určité moci a postavení, zjistí, že výraz „přátelé“ je dost proměnlivý pojem. Ne všichni muži jsou loajální. Většinou jsou to zrádní darebáci ochotní vrazit nůž do zad dokonce i vlastním příbuzným, pokud jim to přinese prospěch.

„Přinesl jsem svůj poklad v bedně vyložené senem,“ pokračoval stařík. „Když se mi dostalo slyšení u krále Egberta, vyprávěl jsem mu…“

„Krále Egberta?“ přerušil jsem ho.

Znal jsem toho loutkového krále, který v prvních letech po dobytí Jorviku Seveřany dodal jejich vládě v očích saského lidu zdání legitimity. Egbert nebyl ani leníkem, ani ealdormanem. Než ho dosadili na trůn, býval žalářníkem při biskupském dvoře.

„Král znejistěl, když si vyslechl můj příběh a uviděl kouli. Jak asi víš, Egbert nemohl bez souhlasu Seveřanů dělat vůbec nic.“

„To vím. A v roce 871 byl v Jorviku stále u moci Ivar Beznohý.“

„Mýlíš se,“ opravil mě a rozzářil se sebeuspokojením nad tím, že ví více než já. „Slavný Lodbrokův syn té zimy pobýval v Irsku, kde bojoval proti Gaelům. No, předvedl jsem tu zbraň v Jorviku tak, jak to udělali Švédové v Ingelheimu. I když byla moje hliněná koule jediná, která se neztratila, pořád ještě zcela fungovala. A když ze stromu, který jsem vybral, zbyl jen zuhelnatělý pahýl, nabídl jsem králi Egbertovi, že mu povím, kde může další koule získat.“

„Co na to řekl?“

„Řekl mi: ‚Je to fuška,‘ což byla jeho reakce v podstatě na všechno. Pak se obrátil k Seveřanovi, který stál za trůnem a který byl skutečným pánem Jorviku.“

„A kdo to byl?“ otázal jsem se.

„Jarl Hastein,“ odpověděl.

Třetí díl

Severní moře, podzim roku 873

54

Po patnácti dnech plavby na sever od Kyjeva jsme narazili na překážku, jež překonala vše, s čím jsme se dosud setkali. Měli jsme přetáhnout loď několik tisíc kroků po pevnině od Dněpru k jiné řece. Prodírali jsme se pomalu rašeliništi a lesy, přes kopce a rokle a nakonec přes písčiny, kde se nám kmeny, po kterých jsme kýl přetahovali, propadaly do podloží a už nám nebyly k ničemu. Po deseti dnech se před námi objevil ohyb nové řeky a my jsme měli tento krušný úsek cesty za sebou.

Od teď jsme se plavili po proudu. Nedalo se říct, jestli jsme s vesly rychlejší, nebo ne, a tak jsme brzy veslovat přestali. Pohodlně jsme se opřeli a nechávali kolem sebe plynout jednotvárnou krajinu. Muži hráli deskové hry, opravovali si oděv a obuv nebo si navzájem pročesávali vousy a vlasy. Stromy, keře a kameny na březích střídaly jiné stromy, keře a kameny v nekonečném, opakujícím se koloběhu. Když k tomu ještě připočteme horko, bylo velmi obtížné rozlišit jeden den od druhého.

Během této části cesty se mi podařilo spřátelit se s Askoldovými družiníky, kteří přežili. Zjistil jsem, že coby mladíčci vypluli z

Roslagenu ve Švédsku, kde výtržníci a druhorození synové nebyli příliš vítaní. Drancovali pak u finského a kuronského pobřeží. Kořist tu byla dost skrovná, a tak se vydali do vnitrozemí pod vedením jarla jménem Rorik a jeho dvou bratrů.

Muži se při vyprávění nostalgicky usmívali a kamarádsky mě poplácávali po ramenou.

„Mysleli jsme, že jsi nám sebral zbraně, abyste nás mohli snadněji zabít, až vám pomůžeme loď přetáhnout z jedné řeky do druhé," svěřil se obr, který se jmenoval Thorvard. „Ale ty jsi nás nezabil, a proto teď víme, že jsi dobrý a spravedlivý jarl."

Bylo to poprvé, co mě někdo nazval jarlem. Cítil jsem, jak mi krev stoupá do tváří. Naštěstí jsme byli všichni tak opálení, že si nikdo mého ruměnce nevšiml.

„Vzal jsem vám zbraně, abyste *vy* nezabili nás," poznamenal jsem.

Podívali se po sobě a zasmáli se.

„Tak to bylo asi dobře, protože bychom tě zabili, kdybychom k tomu měli příležitost," přiznal Thorvard. „Ale teď vidíme, že nás dovedeš zpátky k Rorikovi, a za to ti budeme vděční."

„Budete mi vděční dvakrát," odpověděl jsem, „protože až tam dorazíme, vrátím vám zbraně a k tomu vám ještě přidám trochu klášterního stříbra z Miklagardu."

Rorik přebýval v pevnosti, které se říkalo Holmgård. Oválný násep byl dlouhý tři sta kroků a široký dvě stě kroků. V rozestupech po padesáti krocích se tyčily čtyřhranné strážní věže, z nichž sledovali krajinu muži ozbrojení kopími.

Thorvard a jeho druzi se rozloučili a vydali se do té části tržiště, kde Freyino znamení dávalo najevo, že si tam lze koupit ženskou společnost. Po celou noc se nad klidným proudem řeky rozléhalo jejich opilé vyřvávání, když své stříbro měnili za chlast a děvky.

Ráno vyšlo z oválné pevnosti malé procesí a zamířilo k naší lodi. Náčelník, muž středního věku s dlouhými, světlými vlasy pod čepicí lemovanou kožešinou, přistoupil blíž a hleděl na nás z nábřeží.

„Jsem Rorik," představil se. „Z řečí nevěstek a hospodských se ke mně doneslo, že jste sem připluli se skupinou Askoldových nezvladatelných pitomců, které jsem před dvanácti lety z pevnosti vykázal."

Podíval jsem se mu pevně do očí, aniž jsem uhnul pohledem, a přisvědčil jsem.

„Ale dřív než dáš průchod své nespokojenosti,“ ujal jsem se slova, „měl bys vědět, že Kyjev dobyli Chazarové.“

„Jestli si myslíš, že mi to zlepší náladu, tak se pleteš. Znamená to, že brzy můžeme očekávat další lodě s uprchlíky z jihu, kteří počítají s tím, že se tu pro ně najde místo?“

„O tom pochybuji, protože Chazarové pobili všechny kromě osmnácti mužů, které teď tvoje nevěstky obírají o peníze. Nikdo další už sem z těch končin nepřijde.“

Rorik si promnul bradu. Měl ji hladce oholenou, ale po obou stranách úst mu visely dlouhé světlé kníry. Než stačil odpovědět, ukázal jsem na Lodbrokovy syny.

„Toto je Železný Bjørn a tady je Sigurd Hadí oko. Jejich bratr Halfdan Bílý šat je mrtvý. Upálili ho Chazarové, ale zradil ho jeden Severan, který tudy nepříliš dávno musel s houfem mužů proplouvat v jednom knarru. Ten muž se nás pokoušel zabít i v Miklagardu, takže mu dlužíme pomstu. Pokud o něm něco víš, uděláš nejlíp, když nám to řekneš.“

Rorik mlčel a v ostražitém obličeji měl kamenný výraz.

„Nikoho takového neznám,“ prohlásil. „Ale odpustím ti, že jsi s sebou vzal Askoldovy kumpány, pokud si je zase odvezeš.“

„Přejí si zůstat tady. Oba víme, jak to dopadá, když se člověk pokouší takové chlapy k něčemu nutit. Kdybych byl na tvém místě, přemýšlel bych, jestli je k něčemu nevyužiji.“ Rorik zaváhal a naklonil hlavu v čepici lemované kožešinou ke straně. Pokračoval jsem: „Muž, který ovládá Holmgård i Kyjev, ovládá veškerý obchod mezi našimi rodnými zeměmi a Miklagardem. Připadá mi, že je to přínos, o který se vyplatí usilovat.“

Rorik už o téhle myšlence určitě přemítal, ale zavrhl ji, protože by musel bojovat proti Askoldovi, Tyrovi a jeho bojovníkům. To, co jsem mu pověděl, měnilo situaci.

„Askoldovi muži znají cestu na jih,“ pokračoval jsem. „Znají silné i slabé stránky Kyjeva, a pokud o to budeš stát, mohou ti pomoct dobýt pevnost od Chazarů zpět. Pokud ne, vezmu je s sebou, protože jejich síly se nám budou při pomstě Halfdana Bílého šatu hodit.“

„Zdá se, jako bys věděl, kdo Halfdana Bílý šat zradil.“

„Je to tak.“

Ta slova Rorika znejistěla. Už nic neříkal. Rychle se rozloučil a se svými družiníky v patách se vracel do pevnosti. Když zmizeli, vydal jsem rozkazy k vyplutí.

„Rorik kapitána Ottaru zná?“ otázal se Khalid, když jsme odrazili od břehu.

„Jinak by se na něj zeptal.“

„Proč ho tedy nedonutíme, ať nám to řekne?“

„Protože to asi vím.“

Dopluli jsme do velkého Ladožského jezera, kde jsme se nepozorovaně proplížili kolem další pevnosti, jež patřila Rorikovu bratrovi. Bažinatou krajinou s rozsáhlými mokřady jsme propluli až do Finského zálivu. Tady Železný Bjørn ožil, protože to tu znal.

„Musíme plout na západ,“ oznámil nám, „a až nebudeme mít pevninu ani na jedné straně, musíme pokračovat ve stejném kurzu mezi ostrovy a útesy. Pak dorazíme do Švédské říše a do kupecké vesnice, která se jmenuje Birka.“

Birka ležela na ostrohu v jezeře obklopeném šedými skalami a tmavě zelenými lesy. Tam nás členové mužstva pocházející ze Švédska požádali, abychom je vysadili na pevninu. Byla to právě Birka, odkud vypluli se svým jarlem Ugglou Ugglasonem v jeho třech lodích, aby se pokusili najít štěstí u pobřeží Franské říše. Naživu jich bylo už jen pět.

„Rád vám dávám váš podíl z klášterního stříbra,“ řekl jsem jim. „Bojovali jste statečně a bez vás bychom se sem nikdy nedostali.“

Švédové rozpačitě pokašlávali. Všichni byli dojatí. Rozloučili se a vydali se k tržišti, aby našli nějakou loď, která je dopraví do rodného kraje.

„Doufám, že vy Norové s návratem do vlasti tolik nepospícháte,“ oslovil Železný Bjørn zbylých sedm členů posádky, „protože pak už by nám na palubě mnoho mužů nezbylo.“

Uplynulo už téměř třicet let od chvíle, kdy Norové sloužící pod qurtubským emírem vypluli z domova. Pokud si někdo zasloužil, aby se v pořádku a s majetkem vrátil domů, pak to byli právě oni. My ostatní jsme byli na rozpacích, když jsme slyšeli Železného Bjørna, jak se je pokouší zadržet. Oni nás však ujistili, že Norsko už pro ně nic neznamená.

„Na levoboku vidíš Sjælland,“ ukazoval Sigurd Hadí oko, když jsme obepluli jižní výběžek Skåne a pokračovali v plavbě širokým průlivem. „Sjælland je Gefioninou odměnou. Moc rádi nás tu neuvítají, protože mezi námi Juty a Sjællanďany panuje jistá nevraživost.“

„Kdo je to Gefion?“

„Je to bohyně a čarodějka, ale má čtyři syny s jedním jotunem, a proto už v Ásgardu nežije.“

Kvůli obtížím se zapomnětlivostí se černovousý jarl do vyprávění božských ság příliš nepouštěl, ale pohled na sjællandské husté, zelené lesy pokrývající vrcholky bílých skal očividně jeho paměť posílil.

„Gefion se toulala bez domova, až došla do paláce švédského krále Gylfiho. Tady tančila pro jeho muže a za odměnu jí král slíbil tolik země, kolik dokáže oborat pluhem za jediný den. Gefion proměnila své čtyři syny zplozené s jotunem ve volky a od ranního rozbřesku až do soumraku obkroužila pluhem tak velké území, že by běžnému muži trvalo měsíce, než by je obešel. Pak toto území oddělila od skály a hodila ho do moře, kde se z něj stal ostrov. Tady se Gefion se syny usadila a ostrov pojmenovala Sjælland. A je až dosud patronkou králů z Lethry.“

Sigurd byl se svým vyprávěním spokojen. Propletl si prsty s prsty své ženy, které se již pod volnou, černou suknicí začalo rýsovat malé bříško. Po chvíli se zvedl a odešel na příď.

„Už si pamatuje mnohem líp,“ podotkl jsem.

„Protože má pomocníka,“ odpověděla Bella. „Nevšiml sis, že jsem se s ním celou cestu mořila?“

Byla pravda, že manželé spolu trávili hodně času, zatímco kolem nás plynula jednotvárná krajina.

„Dávám mu otázky na jeho rodinu, u kterých znám odpověď, a pomáhám mu, dokud si sám nevzpomene. Když se ho zeptám podruhé, už si vzpomíná lépe. A příště se ho zeptám znovu.“

Pochválil jsem ji za její snahu, jež musela vyžadovat hodně trpělivosti.

„Dělám to kvůli našemu dítěti,“ prohlásila věcně. „Nebude mít otce, který má paměť jako řešeto.“

U severní výspy Sjællandu zamířila Ylva na západ. Zeptal jsem se jí, kam nás vede.

„Plujeme do Arosu,“ odpověděla. „Je to malé městečko na východní straně Jutska.“

„Proč?“

„Protože se tam můžeme dovědět, co se povídá na západě.“

Během cesty jsem se naučil hodně věcí o zemi Dánů a jejích obyvatelích. Na západě leží Jutsko, poloostrov, který vybíhá do

moře od jihu, zatímco Skåne, čnějící k jihu od severu, ohraničuje zemi na východě. Mezi těmito dvěma pevninskými masami je ve vnitrozemském moři rozeseta rozsáhlá spleť ostrovů a ostrůvků, kde se za dlouhá staletí života v takovém prostředí z Dánů stali odborníci na plavbu a stavbu lodí. Málo úrodná půda, chladná léta, nelítostné ledové zimy a vnitřní rozkoly zocelily Dány jako málokterý jiný národ a každý ostrov, poloostrov nebo ostrůvek měl svého samozvaného malého krále.

Aros ležel uprostřed širokého zálivu při ústí malé říčky. Byla to nejmenší kupecká vesnice, jakou jsme kdy kde viděli. Podél severního břehu říčky stálo v jediné řadě pár domů. Zatímco jsme nakupovali vepřové maso a pivo, Ylva se poptávala, jestli je v Ripě něco nového. Usedlíci váhavě odpovídali, že obyvatelé Ripy zřejmě mají nějaké potíže s jedním anglickým jarlem, ale že jde patrně jen o obvyklé trable se svárlivými hlupáky na druhé straně Jutska.

Vypluli jsme z Arosu a Norové na palubě začali být mlčenliví a zasmušilí. Když jsme obeplouvali severní výběžek Jutska, kde se srážejí vlny dvou moří, oznámili nám, že by se přece jen rádi podívali, jak moc se jejich vlast změnila za dobu, co tam nebyli.

„Doufám, že jsi sám se sebou spokojený," zamručel rozzlobeně Železný Bjørn, zatímco do plachty narážely poryvy větru a zpěněné vlny se přelévaly až na palubu drakkaru. Za zádí se zdánlivě do nekonečna táhlo drsné západní jutské pobřeží s písečnými plážemi a útesy, osvětlované sluncem deroucím se skrz šedé mraky.

Věděl jsem, co má na mysli, a nežádal jsem ho, aby k tomu dodával cokoliv dalšího. Když jsem však stále mlčel, rozpovídal se.

„Přišli jsme o sedm dobrých bojovníků. Ale ty jsi je samozřejmě musel dovézt až domů do Norska a darovat jim půlku nákladu."

„Všem už je přes čtyřicet. Jsou unavení boji a dlouhou plavbou," odpověděl jsem mu. „Takoví chlapi nám při střetu, který nás čeká, nepomohou."

„Při jakém střetu, ty štěně?"

„Počkej a uvidíš, staré psisko."

To drzé oslovení mu už nešlo pod nos, možná proto, že jsem je nevyřkl zrovna přátelským tónem. Nechtěl jsem své podezření prozradit příliš brzy. Soustředil jsem se tedy raději na všechny možné dopady událostí příštích dnů a na to, jak to udělám, aby se všechno ubíralo žádoucím směrem.

„Blížíme se k cíli, a ani nevíme, co nás čeká," poznamenal Železný Bjørn a založil si ruce křížem přes břicho. „A je nás jen pět

mužů, dvě ženy a jeden mnich.“

Bratr Jarvis podrážděně vzhlédl, ale nijak se nevyjádřil k tomu, že ho Železný Bjørn zařadil do zvláštní kategorie. Měl pravdu, že na palubě zbyli dva Lodbrokovi synové, Ravn Buesøn, Khalid a já, pak Ylva u kormidelního vesla a Bella, jež seděla pod stěžněm a pomáhala svému muži s rozpomínáním. Drakkar vypadal opuštěně po měsících, kdy byl plně obsazen velkou posádkou. Mys, na který Sigurd Hadí oko před hodinou upozornil, se přiblížil. Pevnina tu vytvářela dlouhý oblouk směrem do zálivu, kde ležela Ripa.

„Tak úplnou nepravdu nemá,“ poznamenal Khalid, když se Železný Bjørn trucovitě posadil na okraj plošiny na zádi. „Jak chceš svou matku vykoupit bez stříbra?“

„Vykoupit už ji nechci.“

Stokrát jsem si představoval, co řeknu kupci, který vlastní mou matku. Naposledy jsem ji viděl před sedmi lety. Myšlenku na to, že třeba mezitím zemřela, jsem pokaždé odehnal. Teď jsem se sám přinutil, abych tu možnost domyslel až do konce, a naplnilo mě to vztekem a touhou po pomstě.

Přísahal jsem, že matčin majitel zaplatí mé strádání krví. Bez ohledu na to, co řekne na svou obhajobu, bude brzy ležet v prachu mrtvý.

55

Všude kolem nás se rozkládalo mělké moře, kde bylo místy ke dnu jen pár palců. Ptáci všeho druhu štěbetali v nehluboké vodě, vlaštovky švitořily a hmyz bzučel. Z plavební dráhy se jen zvolna stával širší potok, který se rozléval do krajiny skrz houštiny rákosí a svěží, travnaté palouky. Popásala se na nich stáda spokojených ovcí.

Ripa byla cítit dávno předtím, než jsme ji spatřili. Smrad dobytka, vůně jídla a těžký pach kouře z nesčetných ohňů nás provázely krajinou až k poslednímu ohybu říčky, kde jsme před sebou konečně zahlédli střechy a lodní stěžně. Mnoho menších plavidel bylo vytaženo na břeh do svahu. Stál jsem na přídi a důkladně jsem si je prohlížel. Teprve když jsem si byl svou věcí jistý, sestoupil jsem dolů k ostatním.

„Nedívejte se nahoru,“ vyzval jsem je, „ale je tam knarr Ottar. Hlídá ho šest mužů, které neznám. Dělejte jakoby nic.“

V obchodním městě si drakkaru všimne každý. Stáhli jsme však naše nejnápadnější znamení, červenožlutě pruhovanou plachtu s hadem, a sklopili jsme stěžeň, takže naše plavidlo se zdálo být menší. Když jsme proplouvali kolem Ottaru, šestice mužů ozbrojených kopími se po nás podívala, ale skrovný počet členů naší posádky pro ně nepředstavoval žádnou hrozbu.

„Všimli jste si, že nákladní prostor zakryli palubou?“ otázal se Ravn Buesøn.

Výhodou knarru byl otevřený prostor ve středolodí, kam se mohlo umístit cokoliv od beden a sudů až po živé krávy a koně. Když se náklad zakryl prkny, kapacita plavidla se tím podstatně snížila.

„Na palubě náklad *mají*,“ prohlásil jsem, „ale moc místa nezabere a je nutné ho za každou cenu chránit.“

„A co tedy vezou?“ otázal se Jarvis.

„Počkej a uvidíš.“

Stany, boudy a domky v Ripě se rozkládaly na velkém, neuspořádaném prostranství na východním břehu říčky. Ačkoliv už byl konec léta a obchod začínal slábnout, zvuky zvířat a hlasy lidí se mísily s nepravidelným bušením kladiv z kováren a dílen pod otevřenými přístřešky. Za budovami se na náspu v půlkruhu tyčila palisáda. Otvírala se směrem k říčce, ale chránila město před přístupem z pevniny. Vytáhli jsme loď na břeh poblíž mostu, který bránil další plavbě do vnitrozemí.

„Zůstaňte tady,“ přikázal jsem ostatním.

„Podíváš se na ten knarr zblízka?“ zamručel Železný Bjørn, když jsem vyskočil na břeh.

„Ne, na něj se nepodívá nikdo z nás. Strážci si nesmějí myslet, že je někdo sleduje. Jinak spustí poplach a zavolají kapitána. Ani on, ani Hjalmar Krásnovlasý nemohou být daleko.“

Přes louku k nám dolů sešel jeden ze strážců přístavu, aby od nás vybral poplatek. Hodil jsem mu byzantský solidus. Vykulil na stříbrnou minci oči a zmizel. Později jsem se za svou pošetilost proklínal. Kladl jsem přátelům na srdce, aby nevzbuzovali pozornost, a sám jsem na nás upozornil, sotva jsem vstoupil na pevninu. Nepotrvá dlouho a pověst o námořnících vracejících se se stříbrem z dalekých zemí oběhne celé město.

Tržiště bylo umístěno po obou stranách ulice pokryté prkny, aby

se tam za špatného počasí netvořilo bláto. Na podlouhlých pozemcích vyznačených ploty z vrbového proutí sahajících do výše kotníků seděli ve stanech nebo pod přístřešky řemeslníci a naplno se věnovali práci s kůží, výrobě šperků, hrnčířství, dřevořezbě nebo vyřezávání z kostí. Ženy pomáhaly mužům nebo něco kuchtily v hrncích nad otevřenými ohništi, děti pobíhaly kolem a hrály si, psi se očichávali, slepice klovaly do udusané hlíny. Když jsem kolem nich procházel, všichni se zastavili a zírali na mě. Měl jsem na sobě kroužkovou zbroj a přilbu nahoře zdobenou figurkou divočáka. Vidět v Ripě ozbrojené bojovníky očividně běžné nebylo. Čekal jsem, že se mě někdo zeptá, proč tu jsem, ale nikdo se ke mně nepřiblížil.

Pokojný všední den malého městečka na mě žádný dojem neudělal. Pro muže, který viděl qurtubské minarety a přeplněná tržiště s pestrobarevnými látkami a kořením ze všech koutů světa, konstantinopolskou mohutnou katedrálu a hlavní třídu Mese, lemovanou po obou stranách sloupy, ripské drobné boudy a nízké domy se slaměnými střechami příliš neznamenaly. Na okraji strážního můstku seděli dva ospalí hlídači v ošumělých kabátcích, klátili spuštěnýma nohama a kopí drželi položená na kolenou.

Nerozhodně jsem se otočil a rázoval zpátky, dokud jsem za sebou neuslyšel lehké kroky a jasné hlásky. Táhla se za mnou tlupa dětí, které napodobovaly můj vojenský krok a hrdé držení těla. Zůstaly stát a čekaly, co udělám. Dloubaly se přitom v nosech a prohrabávaly si nemyté vlasy. Bleskurychle jsem mezi ně skočil, zavrčel jako Halfdan Bílý šat a vytasil jsem Křivozobku. Děti radostně zapištěly a zmizely mezi domy a stany.

„Uhnul mi z cesty," uslyšel jsem za sebou hlas.

Jakýsi starý muž před sebou hnal dvě jalovice a mával po mně klackem. Když mě jalovice míjely, musel jsem překročit příkop až na pozemek jednoho kupce.

„To je mi *viking*," zamumlal si pro sebe a v hlase bylo slyšet opovržení.

Pokračoval jsem v obchůzce městem. Když jsem však došel až k jižní bráně na druhém konci ulice zpevněné dřevem, vzdal jsem to a zeptal se asi osmiletého světlovlasého děvčátka, jestli nezná otrokyni, která se jmenuje Ingrith. Ukázal jsem jí solidus a řekl, že pokud mi pomůže, bude její. Šel jsem za ní úzkými uličkami mezi zdmi z uschlého bláta, shýbal se pod nízkými slaměnými střechami, pokračoval přes otevřené dvorky obývané prasaty a slepicemi, až

jsme přišli před skromný domek dlouhý osm kroků a široký pět kroků.

Před domkem byla za dřevěným plotem, vysokým přibližně do půli stehen, zeleninová zahrádka. Mezi rostlinami a bylinami seděla na bobku žena a hrabala se v hlíně. Vytáhla svazek cibulí a zem se jí sypala na žlutošedou svrchnici. Bylo jí asi pětatřicet, měla úzký obličej, měkké rty a šedomodré oči. Světlé vlasy se jí nepoddajně vlnily a tu a tam byly vidět šediny. Vlasy jí sahaly jen po ramena a já jsem věděl, že jí nikdy delší nenarostly, protože si je ustřihla pokaždé, když jí začaly překážet.

„Mami," pohnul jsem ústy, ale nedokázal jsem ze sebe vypravit ani hlásku.

Od chřípí se jí kolem úst táhly linie jejích jemných rysů. Kolem očí měla vrásky od smíchu. Pořád byla tak hezká, jak jsem si ji pamatoval, i když už zestárla. Najednou si mě všimla. Vstala a začala couvat.

Natáhl jsem k ní ruku a usmál se.

„Vidare!" zavolala přes rameno.

Dveře v zadní stěně domu se prudce otevřely. V temném otvoru se objevil muž, kterému bylo něco přes čtyřicet, měl bříško a řídké vlasy. Když mě uviděl, zbledl.

„Běž pryč," vyzval mě a vytáhl nůž.

„A ty běž k čertu," opáčil jsem a překročil jsem dřevěný plot.

„Wulfe?" vyhrkla matka. Poznala mě až teď.

„Ano, jsem to já. A teď tě toho psa zbavím."

Pěti rychlými kroky jsem proběhl zahrádkou přes kapustu a další zeleninu a ocitl se muži ve dveřích tváří v tvář. Rty se mu chvěly strachem, obličej měl bílý jako křídu, sklonil nůž a začal ustupovat. Vytáhl jsem sax. Pro zabití zblízka se hodil lépe než maurský meč.

„Ne!" vykřikla matka a vrhla se mezi nás.

Ostrá čepel jí prošla tělem, jako by zajela do másla.

56

Obchodník s otroky, který koupil mou matku, si s sebou z cesty do

Anglie přivezl celkem třicet „kousků zboží“ – devatenáct mužů a jedenáct žen. Většinou byli velmi mladí včetně několika děvčátek mladších deseti let. Všichni byli s dobrým ziskem prodáni na trhu s otroky před bránou Ripy. Některé okamžitě odvedli pryč na dvorce do vnitrozemí, část z nich nalodili na větší loď, která se měla plavit podél norského pobřeží až do Trøndelagu. Měl jsem velké štěstí, že matku koupil místní výrobce skleněných perlí, protože pokud by sdílela osud s ostatními, mohl jsem po ní pátrat až do smrti.

Tohle všechno mi vyprávěla ještě téhož večera. Přitom si občas sáhla na bok, kde jí překážel obvaz, jímž bratr Jarvis její poranění obvázal. Naštěstí šlo o povrchové zranění, nicméně pohled na matčinu krev můj vztek ztlumil. Teď mě ale zlost popadla znovu.

„Kdo byl ten výrobce skleněných perlí? Kde ho najdu?“ zeptal jsem se jí.

Svaly na krku se mi napínaly tak, až mi hrdlo sevřela bolest. Srdce mi v hrudi tlouklo jako splašené. Matka na mě pohlédla, jako by mě litovala.

„Tamhle sedí,“ řekla a vzala Vidara za ruku.

Vidar měl stále v očích strach, ale kdesi vzadu jsem viděl i vnitřní klid, který člověk nachází, když je se svým životem spokojený a po ničem dalším netouží.

„Proč nechceš, abych ho zabil a vrátil ti svobodu?“ otázal jsem se jí s pohledem upřeným na Vidarův kulatý obličej, lemovaný řídkými vlasy.

„Já *mám* svobodu.“

„Dokud je on naživu, tak svobodná nejsi.“

„Jsme manželé, Wulfe.“

Dalo se to snadno poznat z toho, jak se k sobě chovali, ale neuvažoval jsem rozumně a znovu jsem zaútočil.

„Proč ses mi vůbec neozvala?“

„Vidar zná jednoho kupce, který každé léto cestuje do Anglie. Vzkazovala jsem, že jsem v pořádku. Myslela jsem si, že jsi pořád v klášteře.“

„Tvůj klášter už neexistuje,“ pohlédl jsem úkosem na Ylvu, která se svými družiníky klášter vyrabovala a vypálila.

Štítonoška seděla vedle Ravna Buesøna na vyvýšené plošině umístěné podél jedné stěny domu. Její oči na mě hleděly přes mírné plameny, jež hořely v ohništi útulné místnosti.

„Však jsi mi tam sám ukázal cestu,“ poznamenala.

Měla pravdu. Nalákal jsem ji tam svými řečmi o stříbrném

pokladu. Zradil jsem klášterní spolubratry. Dva bezbranní mnichové té noci zemřeli. Třetí vyvázl s trvalými následky a stravující záští. Nenáviděl mě natolik, až mě to donutilo Anglii opustit. Zřetelně jsem před sebou viděl vlákna splétaná nornami, jež mě na palubě lodi Železného Bjørna dovedla do Hispánie. Když jsem pomyslel na tu dlouhou výpravu, kterou spousta mých kamarádů zaplatila životy, a na pobyt v Konstantinopoli v císařských službách, cítil jsem se unavený jako stařec a měl jsem pocit, jako by na mě ležel obrovský balvan. Všechno jsem ochotně vydržel, abych matku vysvobodil z otroctví. Teď mi mé oběti připadaly pošetilé a marné. Tři snovatelky osudu mě nechaly dojít k mému cíli, jenže cestou pozměnily podmínky a okolnosti.

„Jak ses z otrokyně stala manželkou?“ otázala se Bella, jež seděla těsně vedle Sigurda Hadího oka. Bratr Jarvis se usadil na stoličce před vstupními dveřmi. U drakkaru zůstal jen Železný Bjørn.

„Vidar byl mírný pán,“ odpověděla matka. „Ovdověl krátce předtím, než mě koupil. Měla jsem mu vést domácnost a on se ke mně choval hezky. To on trval na tom, abychom poslali zprávu do Anglie, když se dověděl, že mám syna.“

„Skvělý smysl pro obchod,“ zasyčel jsem. „Kdybych sem přišel i já, měl by na práci dalšího otroka, kterého by mohl komandovat.“

Matka se na mě vyčítavě podívala.

„Vidar viděl, jak se trápím, protože jsem o tobě nic nevěděla. Utěšoval mě, jak jen mohl. Také mi pomohlo, že mi svěřil na starost svou dceru. Jmenuje se Gry.“

Matka natáhla paži dozadu. Osmileté děvčátko, jež mě přivedlo k domku, sedělo na kůžích za ní a v ruce drželo byzantský solidus, který jsem jí věnoval. Opatrně přistoupila blíž. Gry byla hubená, světlovlasá a měla hezký obličej s červenými tvářemi. Viděl jsem, jak důvěrný vztah má s mojí maminkou, a bylo to pro mě těžké. Cítil jsem se jako ošuntělý žebrák, jenž za mrazivého větru stojí za lidmi sedícími v kruhu u ohně a hledí na šťastlivce hřející se v žáru plamenů.

„Kdy jste se vzali?“ otázal se bratr Jarvis.

Matka a výrobce skleněných perel na sebe pohlédli a usmáli se.

„Před dvěma lety,“ odpověděla maminka. „A Vidar mi dal zároveň svobodu.“

Všichni čekali, že něco řeknu, ale neměl jsem na nic náladu.

„Jak jdou obchody?“ zeptal se Ravn Buesøn nakonec.

„Bývalo to lepší,“ odpověděl Vidar s úlevou, že se téma hovoru změnilo. „Před deseti lety jsem převzal otcův obchod. Vždycky mluvil o tom, jak sem kdysi přicházeli Frísové a Frankové a kupovali jeho perly. Ale když se Franská říše rozdělila mezi tři syny Ludvíka Pobožného, proud zákazníků ustal. Synové řeší své vzájemné spory a nepokoje obchodu škodí. A už vůbec nepomáhá, že…“

Zarazil se a jeho pohled zalétl k našim zbraním.

„Nepomáhá, že moře brázdí lidé, jako jsme my, kteří drancují lodě i tržiště,“ dokončil větu Ravn Buesøn.

Vidar rozpačitě přiznal, že tak by to možná nevyjádřil, ale že úplná nepravda to není.

Pozoroval jsem baculatého řemeslníka, jenž se tak dobře postaral o mou maminku. Věděl jsem, že bych mu měl poděkovat, a napůl jsem si vyčítal, že necítím nic jiného než vztek a nenávist. Protloukal jsem se světem sám, zatímco on tu žil šťastně a spokojeně se svou rodinou. Jeho drzá dcera se tiskla k mé matce a hleděla na mě, jako kdyby říkala: *já mám všechno to, co ty jsi nikdy nedostal*. Nebyl tu nikdo, komu bych se mohl pomstít za ztracené roky, za ty spousty mrtvých a za to, čím jsem býval, ale čím už nejsem. Přemítal jsem nad svou bídou a přitom jsem slyšel, jak Ravn Buesøn vede s Vidarem zdvořilé řeči o špatných časech. Bezpochyby takhle slýchal svého otce mluvit s obchodníky kdysi dávno, když spolu cestovali po Východní zemi.

„Teď už moc námořních obchodníků není,“ vzdychl Vidar. „Ve fríských vodách jsou vikingové, a tak obchod probíhá po souši. Od nás směrem na jih vznikla jedna kupecká osada, která se jmenuje Haithabu, a u nás v Ripě jsme to pocítili. Kdysi bývali v Jutsku králové, kteří se starali o klid a pořádek, ale teď si nároky na tenhle titul dělá jeden cizí jarl ze západu. Jmenuje se Halfdan Bílý šat a jeho bratr se zrovna vrátil z Východní země, kde byl od předjaří na výpravě.“

Poslouchal jsem je jen napůl ucha, ale poslední slova ke mně pronikla jako hlasitý křik. Moji přátelé mlčeli a v místnosti se rozhostilo napětí.

Vidar se po nás rozhlédl.

„Něco se děje?“

„Kdepak,“ řekl jsem. „Pověz nám ještě něco o Halfdanovi a jeho bratrovi.“

„Tvrdí, že jsou synové Ragnara Lodbroka. To byl jarl, který měl

před jedním pokolením v Jutsku vysoké postavení, ale při pokusu dobýt Anglii padl. Lodbrok je tady u nás velmi slavný a mnoho mužů se po jeho smrti chlubí tím, že jsou s ním příbuzní.“

„Říkáš, že Ragnar Lodbrok byl jarl.“ Sigurd Hadí oko vstal. „Copak nebyl také král?“

Vidar se ušklíbl a mávl rukou.

„Dneska se králem může nazývat každý, kdo má muže a zbraně. Poslední, kdo si ten titul zasloužil, byl Horik, protože přinejmenším střežil obchodní cesty a bránil zemi proti nepřátelům a lupičům. Ragnar Lodbrok byl lotr, kterému nešlo o nic jiného než o vlastní slávu a pověst. Totéž se dá říct o jeho dvou synech, kteří od starého jarla převzali velký dvorec ve Hvidingu. Teď jsou tam zalezlí a jsou k ničemu, stejně jako býval Lodbrok.“

Sigurd Hadí oko zrudl hněvem, ale ovládl se. To, jak výrobce skleněných perel popsal jeho otce, bylo urážlivé, ale ne tak úplně nevýstižné.

„Kde leží Hviding?“ otázal jsem se.

„Půl dne jízdy směrem na jih. Oba Lodbrokovi synové od nás vybírají daně, ale na oplátku pro nás nic nedělají. Své město si musíme bránit sami. Oni tvrdí, že dobyli Irsko a Anglii a teď mají právo převzít moc i v Jutsku. Co si myslíme my, to je nezajímá. Velmoži si pohrávají se životy obyčejných lidí, ačkoliv za všemi jejich příjmy jsme jen my a naše dřina.“

Sigurd Hadí oko vstal z kůží a vypotácel se nízkými dveřmi ven. Když jsem za ním vyšel na zahrádku před dům, zhluboka vdechoval chladný noční vzduch. Kolem nás se vznášel pach kouře, jídla a hnoje. Z okolních domů jsme slyšeli rodiny, jež se sešly ke společnému jídlu.

„Na jeden večer jsme toho slyšeli docela dost,“ poznamenal jsem.

Pomalu přikývl a pohlédl ke hvězdám.

„Takhle se museli cítit bohové, když se jim posmíval Loki.“

Jakákoliv souvislost byla natolik záhadná a nesrozumitelná, že jsem ji hned nepochopil. Tím jasnější mi připadala, když jsem si uvědomil, o co jde. Šlo samozřejmě o další božskou ságu.

Poté co Loki zavinil Baldrovu smrt, ostatní bohové se na něj sesypali. Ale místo toho, aby se cítil provinile, vytkl jim jejich chyby. O bohu básnictví Bragim prohlásil, že je nestálý v boji. Bragiho žena Idun si musela vyslechnout, že se spustila s vrahem svého otce, a Freyu urážel tím, že ji nazval courou, která roztáhne

nohy před každým, a to včetně svého bratra. Nakonec se Loki obrátil na samého Ódina: „Rozhoduješ nesčetné války a z padlých mužů si vybíráš bojovníky do svého vojska, ale spravedlivé vítězství jsi nikdy nikomu nedopřál.“

Lokiho výsměch pálil bohy stejně, jako pravda Vidarových slov vadila Sigurdovi Hadímu oku.

„Výrobce skleněných perel má pravdu,“ řekl nakonec. „Velmoži a jarlové by měli bránit slabé, ale mnohem víc se zaměstnávají tím, že hájí svou čest, vyrážejí na vikinské výpravy a navzájem spolu bojují. Otec byl jeden z nejhorších. Když se vrátil domů se stříbrem a příběhy o dobývání a slávě, naslouchali jsme mu a velebili jeho odvahu. Ale když kořist rozdělil mezi muže a ti se rozjeli domů na své dvorce, narůstal v něm neklid. Začal otroky rušit při práci, obtěžoval děvčata nebo vyjížděl do okolí a vyvolával spory se sousedy. Všichni si s úlevou oddechli, když po dlouhé zimě znovu vyrazil na výpravu.“

Bella vyšla ven za námi a položila svému muži ruku na paži. Když se na mě ve tmě usmála, četl jsem v jejích velkých, modrých očích, že je pyšná na výsledek svého úsilí zaměřeného na obnovení jeho paměti.

„Takže se na Vidara nezlobíš?“ otázal jsem se.

„Proč se na někoho zlobit kvůli tomu, že ti řekne pravdu?“ odpověděl Sigurd Hadí oko. „Není žádný důvod chovat se tak, jak to v případě Lokiho posměšků udělali Ásové.“

Trestem pro Lokiho – nejen za Baldrovu smrt, ale také za jeho výsměch namířený vůči ostatním bohům – bylo, že byl spoután střevy svého syna Narise v hluboké podzemní jeskyni. Nad hlavou mu na věčné časy visí had, jemuž kape z tlamy jed, a i když jeho žena Sigyn jed sbírá do misky, musí tu a tam z jeskyně odejít, aby misku vylila. A pak má Loki takové bolesti, až se půda ve světě lidí při jeho křečovitém škubání třese.

„Takový trest si zaslouží jen nidding, který zneužívá naše jména a nese vinu na bratrově smrti,“ prohlásil Sigurd Hadí oko temně.

„Tak se mnou pojeď do Hvidingu,“ vyzval jsem jej, „protože tam ho najdeš.“

57

Již příští den jsme jeli rovinatými končinami. V travnaté krajině se občas objevil lesík nebo rašeliniště. Jedinou známkou lidského života byly zchátralé dvorce tvořené zpola zahloubenými zemnicemi. V nich žily rodiny s jednou krávou a několika ovcemi a dobývaly své živobytí na několika hlinitých políčkách v okolí.

Uvědomoval jsem si, že tato cesta je zčásti výmluvou, abych se dostal pryč od matky. Nebyl jsem schopen podívat se jí do očí ani s ní mluvit. Ale cesta do Hvidingu měla i vlastní cíl. Přinejmenším jsem se rozhodl, že půjdu osudu naproti, místo abych čekal, až ke mně přijde sám. Když bratr Jarvis uslyšel, kam se chceme vydat, prohlásil, že své válečnické období už má za sebou a že nemá zájem pouštět se s nepolepšitelnými pohany do boje proti jiným pohanům. Kromě toho stojí psáno, že muž, jenž s mečem zachází, mečem také schází, a on nemá chuť setkat se se svým Stvořitelem, dokud vlastními silami nepřijde na to, proč ho Pán stihl tak podivuhodným osudem. Přemýšlel jsem, že mu povím o nornách, ale byl jsem zticha. Spustilo by to jen proud nadávek a kleteb.

„Domov mého dětství je odtud jen tři dny jízdy na sever," rozpomněl se Sigurd Hadí oko, který jel vedle mě, „nedaleko od moře. Z dálky jsme neustále slyšeli vlny. Když byla bouřka, vítr skučel mezi domy."

Bella, jež také zůstala u matky a Vidara v Ripě, mě prosila, abych Sigurda v podobných vzpomínkách podporoval, pokud by na ně přišla řeč.

„Myslel jsem si, že jsi žil u jednoho skalda, který se jmenoval Boddi," poznamenal jsem.

Je to už dávno, co jsem slyšel, že Sigurd Hadí oko po určitou dobu u tohoto skalda žil jako jeho adoptivní syn. Tenkrát mi však tato informace pomohla odhalit vraha Ragnara Lodbroka, a tak jsem na to nikdy nezapomněl.

„Boddi a jeho rodina bydleli jen půl dne cesty od otcova dvorce," rozpomínal se. „Po celou dobu jsem jezdíval sem a tam, abych si hrál s bratry a viděl se s matkou."

„S otcem ne?"

Přes pravidelný obličej s černým vousem přelétl temný stín.

„Když byl otec doma, jarlský dvorec jsem nenavštěvoval. Místo toho přicházel na návštěvu můj starší bratr a u Boddiho přespával."

„Tvůj starší bratr," opakoval jsem po něm. „To myslíš Železného Bjørna?"

Šedovousý obr jel za námi na širokoplecím koni. Za vypůjčení jsme zaplatili koňskému handlíři v Ripě půl stříbrňáku. Před námi jeli bok po boku Ylva a Ravn Buesøn na jiných vypůjčených koních a Khalid náš oddíl uzavíral.

„Ne, byl to můj druhý starší bratr Ivar," opravil mě Sigurd Hadí oko.

„Ivar Beznohý?" otázal jsem se překvapeně. Tohoto Lodbrokova syna jsem si z doby před šesti lety, kdy jsme odcestovali z Anglie, nepamatoval jako člověka, který by chodil po návštěvách pro nic za nic. „Proč? Co za tím vězelo?"

„Tenkrát Ivar moc postranních úmyslů neměl. Možná si vzpomínáš, že když mu bylo deset, otec mu v opilosti zlomil obě nohy. Shodil ho ze střechy svého domu. Jeden otrok žijící na dvorci se vyznal v léčení a Ivarovi řekl, že se nohy zahojí tím rychleji, čím víc je bude používat. Proto každý druhý nebo třetí den chodíval do Boddiho domku pomocí podomácku vyrobených berlí."

„Muselo ho to hodně bolet."

„To si myslím. Ale Ivar měl pevnou vůli a já jsem ho vídal rád. Naučil mě lovit v říčce ryby a chytat koroptve do sítě, kterou jsem si sám vyrobil. Já jsem mu pomáhal procvičovat nohy. Jak víš, nohy mu srostly křivě, ale naučil se všechno zvládat. Ivar míval vždycky dobrou náladu, a to i přes drsné zkušenosti, kterým ho otec vystavil."

Ivar Beznohý, jehož jsem poznal v Jorviku, byl cynický a vypočítavý. Využil smrti otce pro dobytí Anglie a zužitkoval pověst svých bratrů pro shromáždění vojska složeného z mužů ze všech severských zemí. Takovou armádu neviděl nikdo předtím ani potom – a to všechno jen kvůli tomu, aby uspokojil vlastní ambice na vybudování obchodního impéria na moři mezi Anglií a Irskem.

„Změnil se, poté co…"

Sigurd Hadí oko se zarazil. Domníval jsem se, že přestal mluvit kvůli své děravé paměti, ale mýlil jsem se. Tentokrát ho o řeč na chvíli připravily vzpomínky.

„Změnil se," pokračoval, „když se zamiloval."

„Ivar Beznohý? Ivar se zamiloval?"

Musel jsem se usmát, protože ta představa byla absurdní. Ukázalo se však, že v tomto případě žádný důvod k úsměvu nebyl.

„Byla to jen mladá otrokyně z dvorce. Hezká a milá, také bystrá

a veselá a byla na něj hodná. Jeho návštěvy u Boddiho už nebyly tak časté a já jsem mu jeho štěstí záviděl. Trvalo to jen do doby, než se otec znovu vrátil z výpravy. Za pár dní si otec všiml, jak se věci mezi Ivarem a děvčetem mají. Jednou večer, když se notně opil, vzal čtyři své družiníky do domu pro otroky a dívku vzbudil. Jeden po druhém ji znásilnili a přitom se smáli a hulákali. Druhý den mi to vyprávěl sám Ivar. Byl podivně klidný, jako by se zbavil veškerých pocitů. Říkal, že ho vzbudil dívčin křik a hekání rozpálených družiníků. Vyšel na dvůr, kde už se na to dívali ostatní lidé, aniž by kdo dokázal cokoliv udělat. Tady poroučel otec a dívka byla jeho otrokem. Od té noci jsem už nikdy neviděl, že by se Ivar usmál, leda když chtěl na někoho zapůsobit. Otec ho ale nechal na pokoji a místo toho začal trápit Halfdana Bílý šat. Jako by si uvědomil, že zašel příliš daleko.“ Sigurd Hadí oko zmlkl. „Říkám si, proč jsem si na to všechno vzpomněl?“

Za chvíli přišel s vysvětlením sám.

„Gry! Takhle se ta mladá otrokyně jmenovala. Stejně jako adoptivní dcera tvé matky. Proto mě to teď napadlo.“

Přeběhl mi po těle mráz, když jsem si před sebou představil Vidarovu dceru. Světlovlasé děvče s dlouhýma nohama a plné života – taková musela být i ta mladá otrokyně.

„Dobře si na Gry pamatuji,“ zamručel Železný Bjørn, který nás poslouchal. „Pěkné děvčátko. Když jsem příště přijel domů, požádal mě otec, ať ji vezmu s sebou a prodám ji ve Franské říši.“

„Udělal jsi to?“ otázal jsem se.

„Samozřejmě.“

„Co říkal Ivar Beznohý?“

„Ptal se, co jsem za ni dostal, a chválil mé kupecké nadání.“

Pokaždé když jsem nahlédl za závoj mlčení, který se za běžných okolností vznášel nad domovem dětství Lodbrokových synů, celý jsem se otřásl při představě, jaké to asi muselo být, když člověk vyrůstal s takovým otcem. Tato vzpomínka mi připadala ještě horší než všechny ostatní. Proto mi přišlo vhod, když Ylva zastavila koně a ukázala dopředu, kde se v rovinaté krajině zvedalo několik slaměných střech.

„Může to být ono?“

„Podle Vidara je Hviding jediný velký dvorec v okolí,“ zamručel Železný Bjørn. „A tohle zcela určitě velký dvorec je.“

58

Budovy a dvůr byly obehnané ohradou ze stlučených kmenů, sahajících do výše prsou. Ohrazený prostor měl na šířku sto dvacet kroků a dlouhý byl nejméně dvě stě kroků. Přibližně uprostřed velkého obdélníku stál dlouhý dům, jehož střešní hřeben tvořil měkký oblouk zvedající se proti zatažené obloze. Na obou koncích domu byly nízké dveře a uprostřed jeho delší strany byl vidět otevřený přístavek vedoucí na dvůr s udusanou hlínou, kde byla i studna. Šest dalších budov poblíž ohrady se využívalo jako stáje a sýpky. Před hlavním domem se to hemžilo spoustou mužů a žen, kteří přinášeli sudy, vědra a džbery. Nad ohněm se hřála tři pečená selata. Vůně se táhla až do křoví, kde jsme se ukryli.

„Co vidíš?“ otázala se Ylva Khalida, jenž se vyšplhal na větrem ošlehanou borovici nad námi.

„Pobíhá tam Hjalmar Krásnovlasý a komanduje otroky a čeledíny,“ odpověděl Khalid. „Vypadá to, jako by chystali nějakou slavnost. Ve dvorci je nejméně sto lidí.“

„Jak máme útočit na tolik lidí, když nás je jen pět mužů a Ylva,“ zamručel Železný Bjørn sklíčeně.

„Asi sedmdesát z nich jsou ženy a otroci,“ pokračoval Khalid.

„Takže bojovníků zbývá pouze třicet,“ zhodnotil situaci Sigurd Hadí oko.

„Šest proti třiceti.“ Železný Bjørn si zkřížil ruce na břiše. „A mají tam hlídací psy. Nějak nevidím, jak to udělat, aby to pro nás skončilo dobře.“

„Ohradu tam mají jen kvůli tomu, aby jim krávy a ovce neutekly ze dvora. Tu překonáme snadno,“ prohlásil jsem, ale musel jsem si přiznat, že to odtud příliš jednoduše nevypadalo.

„Pokud opravdu chystají nějakou slavnost,“ poznamenala Ylva, „většina se jich do půlnoci opije.“

„Pak je tu tedy ještě jedna možnost,“ dodal Ravn Buesøn. „Výpal.“

Lodbrokovi synové vzdychli a zakleli. Ylva nad návrhem svého milého zlostně zavrtěla hlavou. Khalid slezl ze stromu a zeptal se, co to je výpal. Byl jsem mu za to vděčný. Vůbec jsem netušil, o co jde.

„Když se v jednom domě sejde k hostině hodně mužů,“ vysvětlovala Ylva, „pak se nakonec přežerou, opijí a v bezvědomí se

svalí na podlahu. Zpravidla s nimi spí i ženy. Otroci tam budou taky. Sbírají zbytky jídel a dopíjejí poslední kapky.“

„Jak nám to pomůže?“ otázal jsem se.

„Jak vidíš, dům ve dvorci Hviding má jen tři vchody,“ pokračoval Ravn Buesøn. Když dva zatarasíme a postavíme se před ten třetí, můžeme bojovníky a čeledíny snadno pobít, až budou vycházet ven.“

„Proč by měli vycházet ven?“

„Já jsem to neřekl? Protože zapálíme střechu.“

Představil jsem si v duchu jeho plán a přemítal, jak moc je účinný. Rovinatá přímořská krajina kolem nás byla sluncem sežehnutá do žluta. Slaměná střecha domu bude vyschlá úplně stejně.

„Výpal je nečestný čin,“ prohlásil Sigurd Hadí oko.

„Je to ještě horší,“ zamručel Železný Bjørn. „Je to niddinský čin.“

„Když se člověk chce zbavit niddinga, možná je potřeba zachovat se jako nidding,“ rozhodl jsem, protože na rozdíl od ostatních jsem věděl, co hrozí.

59

Uběhlo odpoledne. Začal se snášet soumrak. Brzy ze dne zbyl už jen tmavomodrý proužek nad pevninou na západě. Hlasy z dvorce byly stále hlasitější. Muži hulákali, ženy pištěly a ozýval se smích. Vše utichlo až dlouho potom, co vyšly hvězdy.

V záři bledého měsíce jsme přeběhli nekrytý úsek ke dvorci a nahlédli přes ohradu, jež nám sahala po prsa. Na dvoře před domem se opíral o studnu nějaký muž a spal. Dva velcí, chlupatí psi měli těžké hlavy položené na předních prackách. Vzhlédli a zavětřili naším směrem. Zatím nás neucítili, ale nepotrvá dlouho a začnou štěkat a všechny vzbudí. Khalid přiložil šíp k tětivě a zamířil.

Větší pes zakňučel a skulil se na zem, aniž pochopil, co se stalo, když mu šíp provrtal srst a útroby. Druhý pes jednou vyštěkl a rozběhl se k nám.

„Co teď?“ otázal se Železný Bjørn.

„Zaútočíme,“ odpověděl jsem a přehoupl se přes ohradu.

Když jsem dopadl na zem, pes skočil. Viděl jsem, jak se na mě řítí s vyceněnými zuby. Vtom ho šíp zasáhl do hrudi. Překulil se vedle mě, měkce narazil do vnitřní strany ohrady a zůstal ležet. Rozběhl jsem se ke studni, kde se muž zmateně probíral ze spánku a skláněl se nad zraněným psem.

„Co se děje, Freke?“ mumlal.

Když mě uslyšel, otočil se a otevřel ústa, aby se rozkřičel. Zastavila ho dýka, kterou jsem mu vrazil do prsou. Psa jsem zabil svým maurským mečem. Ylva odběhla, aby zatarasila dveře na druhé straně domu pomocí trámu, zatímco Lodbrokovi synové se postarali o druhý konec.

„Povedlo se, Rolfe,“ zašeptal mi Ravn Buesøn.

Přikývl jsem se zaťatými zuby, bylo mi na zvracení. Přistoupil jsem k přístěnku, kde byly dveře pootevřené. V domě stále ještě hořely pochodně. Nikdo nás neslyšel.

Železný Bjørn a Sigurd Hadí oko se vrátili z druhé strany domu.

„Převrátili jsme koňský povoz a zatarasili s ním dveře,“ zamručel šedovousý obr. „Ven se tamtudy nedostane nikdo.“

„Kde vezmeme oheň?“ zašeptal Khalid.

Pohlédli jsme na sebe ve svitu měsíce. Nikdo z nás neměl nic, čím by se dal oheň zapálit. Když člověk jedná bez přípravy, očividné otázky si klade až nakonec. Stáli jsme v chladné noci zcela ochromeni a neschopni slova ani pohybu.

„Počkejte tady,“ zavelel jsem.

Otevřel jsem dveře přístěnku a vešel do domu. Lidé leželi jeden přes druhého po stolech a na zemi. Byli opilí, chrápali a nevěděli o sobě. Přistoupil jsem k nejbližší pochodni, která byla zastrčená v kruhu na stěně.

„Copak, dostal jsi žízeň?“

Muž, ležící na lavici, na mě pohlédl zamlženýma očima. V šeru si mě spletl s psovodem, ale takové štěstí jsem nemohl mít napořád. Podíval jsem se na konvici na stole. Byla zpola naplněná sladkým, teplým pivem. Přemýšlel jsem, jestli bych ho dokázal praštit, aby upadl do bezvědomí, aniž bych přitom vzbudil ostatní.

„Jen si ji vezmi, otroku. Ale jestli usneš, dostaneš výprask. Je to jasné?“

Zamumlal jsem, že ano, a s konvicí v ruce jsem šel zpátky ke dveřím. Když jsem si na cestu bral pochodeň, podíval se na mě

znovu.

„Venku je moc velká tma,“ zašeptal jsem.

Opovržlivě se ušklíbl a zavřel oči.

Vyšel jsem ven a opatrně jsem za sebou zavřel dveře. Přátele ke mně přistoupili blíž a v očích jsem jim četl úctu a uznání. Zhluboka jsem se napil piva z konvice a podal jsem pochodeň Ravnu Buesønovi.

„Nechce se mi do toho,“ řekl.

„Byl to tvůj nápad.“

Zapálit dům se nechtělo ani Ylvě, ani Lodbrokovým synům. Nakonec jsem podél domu vyrazil sám. Podpaloval jsem slámu přímo pod přečnívající střechou. Ještě jsem neobešel celý dům, a lidé uvnitř se rozkašlali. Muži a ženy mluvili popleteně a ospale.

„Co se děje?“ ptal se někdo.

„Hoří,“ řekl jiný. „Vstávejte, ochrápanci.“

„Je to výpal!“

Při poslední větě Železný Bjørn zamžikal očima. Poznal ten hlas a zmateně na mě pohlédl. Teď už nebyla žádná cesta zpátky.

„Jestli chcete žít,“ zařval jsem na muže v domě, „pošlete ven Ivara Beznohého!“

60

Sigurd Hadí oko se rozhlédl kolem sebe, jako by si už nebyl jistý, kde vlastně je. Také Ylva a Ravn Buesøn vypadali zmateně. Klidný a vyrovnaný byl pouze Khalid, který se s Ivarem Beznohým nikdy nesetkal.

„To on nás sužuje už od Miklagardu?“ otázal se.

Přikývl jsem a čekal na reakce ostatních. Z domu se ozývalo hlasité volání a panický křik. Když se někdo pokusil otevřít dveře, Železný Bjørn do nich kopl a opřel se do nich rameny.

„Jak dlouho to víš?“ otázal se.

„Tušil jsem to už od Holmgårdu. Na stopu mě přivedlo Rorikovo mlčení. Později v Arosu jsme slyšeli, že moc v Ripě uchvátil nějaký jarl z Anglie. Nakonec vykládal Vidar, že bratr Halfdana Bílého šatu

se nedávno vrátil z Východní země. To už jsem si byl jistý.“

„Proč jsi nám něco neřekl?“

Světle šedé oči se vpíjely do mých. Železný Bjørn to pozvolna začínal chápat. Nakonec svraštil šedé obočí.

„Nedůvěřoval jsi nám. Bál ses, že bychom Ivara varovali.“

„Když vás povolal do Anglie, přišli jste bez zaváhání.“

„Kvůli naší cti, ne kvůli němu.“

Muži v domě kopali ze všech sil do dveří, aby se dostali ven. Nebylo to k ničemu. Šedovousý obr stál pevně jako skála.

„Proč jsi nás vzal s sebou do Hvidingu, když nám nevěříš?“ otázal se Sigurd Hadí oko.

„Je to zkouška,“ zamručel Železný Bjørn. Byl zvyklý velet a znal úskoky, k nimž je leckdy třeba sáhnout. „Rolf chce vidět, co uděláme. Zkouší naši věrnost.“

Narovnal se a dveře přístavku uvolnil. Z druhé strany někdo do škvíry vsunul nohu. V mezeře se objevila tvář se zrzavými vousy.

„Bratři,“ volal Ivar Beznohý, který nás slyšel. „Pomozte mi proti těm bídákům, kteří se mě pokoušejí zabít!“

Zasmušilá tvář Železného Bjørna se na mě obrátila. Naše pohledy se střetly. Potlačil v sobě zlost nad tím, že byl oklamán, a rozhodl se.

„Shoř si tam, Ivare!“ zvolal, šlápl nevlastnímu bratrovi na nohu a prudce dveře přibouchl.

„Je to náš bratr,“ namítl Sigurd Hadí oko. „Má právo se proti Rolfově obžalobě hájit.“

„Pochybuješ snad o tom, že ta obžaloba není oprávněná?“ Bjørn se otočil ke mně. „Nebylo od tebe pěkné tahat nás za nos, Rolfe. Ale na tvém místě bych nám nedůvěřoval vůbec.“

Kývli jsme na sebe. Rozuměli jsme si. Pustil jsem jílec Křivozobky a protáhl jsem si prsty. Ruku jsem měl celou bolavou a ztuhlou.

Hlasy z domu byly čím dál zoufalejší. Kouř se tlačil ven úzkými průduchy. Střecha už byla v jednom plameni. Uvěznění lidé se pokoušeli vyrazit dveře a použili na to jednu z lavic jako beranidlo. Po chvíli vzdali také tuto možnost. Bylo slyšet, jak se uvnitř tlumeně domlouvají. Nakonec se ozval hlas Hjalmara Krásnovlasého.

„Posíláme Ivara Beznohého ven!“

Podíval jsem se střídavě na Sigurda Hadí oko a na Železného Bjørna. Pohledem jsem jim dal najevo, že je na nich, jestli má být

jejich bratr zachráněn, nebo upálen. Sigurd přikývl. Železný Bjørn naklonil hlavu na stranu, zamručením dal nakonec najevo souhlas a poodstoupil stranou.

Do chladné noci se na křivých nohou vypotácela shrbená postava. Ivar Beznohý se rozkašlal a padl na kolena. Železný Bjørn dveře okamžitě znovu přibouchl, ale vzápětí vedle jeho hlavy proniklo dřevem ostří sekery. Klidně břit pozoroval, zatímco majitel sekery zbraň vykroutil a chystal se na další úder.

„Ty dveře už moc nevydrží," zhodnotil situaci.

„Pro co jsme přišli, to máme," prohlásil jsem. „Stáhneme se."

„Tohle vám neprojde," řekl Ivar Beznohý. „Nemáte potuchy, s kým si zahráváte."

Ledově modré oči jarla se zrzavými vousy se v měsíční záři zajiskřily jako krystalky sněhu. Pihovatý obličej se rozjasnil vědoucím úsměvem.

Železný Bjørn zlostně zavrčel, popošel pět kroků dopředu, rozpřáhl se a jediným úderem mohutné pěsti skolil nevlastního bratra k zemi.

Jakmile muži v domě zjistili, že dveře už nikdo nedrží, jeden přes druhého se drali ven. Když jsme se rozběhli k ohradě, byli příliš zřízení na to, aby nás pronásledovali. Železný Bjørn si přehodil bezvládné tělo Ivara Beznohého přes rameno a spěchal za námi.

„Dokážeš ho donést až ke koním?" zeptal jsem se.

„Za mlada jsem ho nosíval na štítě," připomněl mi Bjørn. „Teď si s ním určitě taky poradím."

61

Jeli jsme mlčky. Plameny domu, hořícího za námi, zdola osvětlovaly temné mraky. Násep kolem Ripy se před námi objevil teprve za svítání.

Z domů stoupaly vzhůru k obloze tenké proužky kouře a vítr je odnášel dál nad mělké moře. Brána byla po noci stále ještě zavřená. Khalid se postavil na svého koně a přelezl ji. Za chvíli bránu otevřel

zevnitř.

„Stráže spí,“ oznamoval.

„Tak za námi zavři. To naše pronásledovatele zdrží.“

Požádal jsem Ylvu a Ravna Buesøna, ať doběhnou do Vidarova domku a vzbudí matku. Nemohli jsme ji tu nechat, když nám v patách byli pomstychtiví bojovníci. Pustili jsme koně, ať si najdou cestu do svých stájí sami, ale koně Železného Bjørna jsme vedli s sebou městem. Tu a tam už byli lidé vzhůru. Sledovali nás ze dveří a ze svých zahrádek.

„Ať už chcete udělat cokoliv, daleko se nedostanete.“

Obrátil jsem se a pohlédl Ivarovi Beznohému do obličeje se zrzavým vousem. Během jízdy visel bezvládně koni na hřbetě. Teď se probral a napřímil se. Železný Bjørn ho popadl a strhl ho drsně na zem.

„Jen se moc neraduj,“ zamručel. „Pořád jsi náš zajatec a dlužíš nám jedno vysvětlení.“

„Moc se na to netěš, bratříčku.“

„Všechno vám povím,“ řekl jsem. „Ale nejdřív musíme dolů k Ottaru. Všechno se totiž točí kolem tohohle knarru.“

Pokračovali jsme v chůzi mezi boudami a stany tržiště. Na každodenní obchodování se tam zatím chystali jen kupci, kteří byli nejrannějšími ptáčaty. Cestou jsem Lodbrokovým synům a Khalidovi řekl, co od nich očekávám. Dva z šestice mužů střežících knarr zakotvený u svahu se zvenčí opírali o jeho trup a zívali. Když nás viděli přicházet přes louku a dolů k řece, začali budit spící kamarády. Nikdo z nich se nijak neznepokojoval.

„Uděláte nejlíp, když se chopíte zbraní,“ vyzval je Ivar Beznohý, jakmile jsme se k nim dostali na doslech.

Muži civěli na svého jarla. Když po chvíli pochopili, co tím myslí, bylo už pozdě. To již Sigurd Hadí oko vrazil svůj meč prvnímu z nich do hrudi. Železný Bjørn se postaral o druhého. Když byli bratři hotovi, přeskočili přes zábradlí knarru a vrhli se na další napůl probuzené chudáky na palubě. Na odpor se jim postavil jen jeden z nich. Tři zbývající skočili do řeky a plavali ke druhému břehu.

„Odkryjte prkna na palubě,“ nařídil jsem.

Oba Lodbrokovi synové začali zvedat volně položená prkna, jimiž byl zakrytý nákladní prostor mezi přídí a zádí. V podpalubí byly vyrovnané řady hliněných koulí o velikosti mužské hlavy, každá v bedně vystlané senem. Napočítal jsem jich třicet, ale mohlo

jich tam být i více.

„Co je to?“ otázal se Sigurd Hadí oko. Když nás dvě byzantské galéry honily po Černém moři, byl v bezvědomí.

„Řecký oheň,“ odpověděl jsem.

„Zápalné bomby,“ upřesnil mu význam Železný Bjørn a obrátil se na Ivara Beznohého. „Tobě nejde ani o stříbro, ani o zlato, bratře. Ty chceš spálit celý svět.“

„Celý svět ne. Jen Anglii.“

„Sasové se zřejmě nedají podrobit tak snadno, jak sis myslel?“ otázal jsem se.

„Uhodls, Rolfe. Můj vpád do Anglie se v podstatě dostal do určitých potíží. Sasové zmobilizovali ealdormany a sedláky a pod křížem Bílého Krista se postavili na odpor. Víra je drží pohromadě. Díky ní vítězí i tam, kde by si člověk vůbec nepomyslel, že je to možné.“

„A proto sis obstaral zbraň, kterou je porazíš.“

„Porazím?“ Ivar Beznohý se drsně zasmál. „Oheň z Miklagardu Sasy naprosto *zničí*. Představ si ten účinek, až jejich města a dřevěné palisády zachvátí plameny, které se nedají uhasit. Ohně se bojí nejvíc. Ten otřese dokonce i důvěrou v jejich bledého, ukřižovaného boha. Jste ostatně zváni, abyste se se mnou vydali do Anglie a byli při tom.“

Sigurd Hadí oko a Železný Bjørn na sebe pohlédli.

„To jsme odmítli už dávno,“ prohlásil Sigurd Hadí oko. „Proč bychom ti měli pomáhat zrovna teď?“

„Protože se tam pořád dá získat neuvěřitelné bohatství. Klášterní stříbro a církevní relikvie. Hedvábné látky, drahokamy a zlaté šperky. To je přece něco pro tebe, Bjørne, i když Sigurd to odmítá.“

Železný Bjørn se zatvářil, jako by ochutnal něco hodně hořkého.

„Hromadil jsem stříbro, abych zajistil budoucnost pro svého adoptivního syna. Teď už je to jedno.“ Pohlédl na mě. „Vím, že jsi lhal, když jsi říkal, že víš, kde je Hastein.“

Zaváhal jsem, ale v jeho odevzdaném výrazu nebylo ani stopy po nepřátelství nebo hněvu. Ta iluze ho udržovala v naději během cesty. Teď už to nebylo nutné.

„Máš pravdu,“ přiznal jsem. „Hastein je mrtvý.“

„O tom nic nevím,“ ozval se Ivar Beznohý. „V posledních dvou letech byl v Anglii.“

Železný Bjørn se zapotácel, jako by mu někdo uštědřil tvrdou ránu.

„Hastein uhořel, když nás napadlo emírovo loďstvo," řekl jsem.

„Ty jizvy, které má, by mohly dost dobře pocházet od popálenin," připustil Ivar Beznohý, „ale nikdy nemluví o tom, kde k nim přišel."

„Lže," prohlásil Sigurd Hadí oko a uchopil bojovou sekeru.

„Ne, já ho znám!" Železný Bjørn napřáhl ruku. „Podívej se na něj, bratře. Mluví pravdu."

Ivar Beznohý se sebejistě usmíval. Laskavý úsměv to nebyl, ale úsudku Železného Bjørna jsem důvěřoval.

I já jsem chtěl věřit, že můj starý přítel je naživu.

62

Matka, Vidar a Gry přibíhali přes louku k lodím obtíženi ranci, vaky a bednami. Ravn Buesøn s Ylvou za nimi vlekli zbytek nákladu malé rodiny. Jako poslední šla Bella s bratrem Jarvisem.

„Pusť mě," protestoval drobný fráter. „Já odtud nikam nechci."

„Bojovníci z Hvidingu sem už dorazili," varovala nás Ylva, když od nás byla na padesát kroků. „Jsou nám v patách."

Nechala Ravna Buesøna, ať všechny saky paky dovleče ke knarru, a obrátila se, aby nás chránila.

„Halfdan si spočítal, že se sem budete snažit dostat," poznamenal Ivar Beznohý. „Nebylo tak těžké to uhodnout."

„Halfdan?" zopakoval po něm Sigurd Hadí oko. „Jaký Halfdan?"

„Halfdan Bílý šat."

„Halfdan Bílý šat je mrtvý."

„Nesmysl, za chvíli bude tady."

Na cestě od ripské jižní brány zpevněné dřevem se objevil houf jezdců. Napočítal jsem jich celkem šestnáct. Rozeznal jsem mezi nimi dlouhovousý obličej a holou hlavu Hjalmara Krásnovlasého. Na hřbetě prvního koně seděl vysoký, hladce oholený muž se světlými, krátce zastřiženými vlasy. Stejnojmennému nebožtíkovi se určitě trochu podobal, ale obličej měl kulatější a klidnější.

„To není Halfdan Bílý šat," prohlásil Sigurd Hadí oko.

„Asi není," přiznal Ivar Beznohý, „ale pod tímhle jménem ho

znají lidé v Anglii i v Ripě.“

„To sis místo Halfdana stvořil falešného bratra?“ otázal jsem se.

„Sasové se třásli strachy, že mají čelit celé rodině krvežíznivých vikingů, a tak jsem se rozhodl tu iluzi udržovat.“

„Ubbe Frillesøn ti nestačil?“ zamručel Železný Bjørn.

Ubbe byl jediný z pěti bratrů, který zůstal s Ivarem Beznohým v Anglii, když všichni ostatní odcestovali.

„Ubbe před třemi roky při jedné bitvě zemřel.“

Sigurd Hadí oko pohlédl na Železného Bjørna – vrah jejich otce je tedy mrtvý.

„Nikdy ničím neproslul,“ pokračoval Ivar Beznohý. „Proto jsem neměl důvod ho nahrazovat.“

„Nahrazovat?“ Železného Bjørna něco napadlo. „Máš taky Sigurda Hadí oko? A Železného Bjørna?“

„To je výhoda plynoucí z pokrevního příbuzenství, bratře. Myslíme stejně. Sigurd Hadí oko se letos v létě pokusil dobýt Wessex. Žádný velký stratég to není, a tak s nějakými výsledky moc nepočítám. Železný Bjørn bohužel minulý rok zemřel a zatím jsem nenašel nikoho, kdo by byl té role hoden.“

„Ty nám nabízíš, abychom hráli sami sebe?“ otázal se Sigurd Hadí oko, který konečně pochopil, oč Ivarovi jde.

„A kdo by to svedl líp?“

Sigurd Hadí oko a Železný Bjørn s úžasem zírali na svého bratra a netušili, co by měli říct.

„Jmény tvých bratrů se zdobili i Askold a Tyr,“ vmísil jsem se do hovoru. „To *ty* jsi jim to dovolil.“

„Proč bych měl někomu zakazovat, aby ta jména používal? Může to být výhoda, až se jednoho dne rozhodnu, že dobudu i zemi Varjagů.“

Na okamžik jsem nad jeho bezmeznými ambicemi zůstal otřesený.

„To nebudeš mít nikdy dost?“

Nestačil mi odpovědět, protože nás přerušil znepokojený výkřik.

„Ylvo, co se děje?“

Byl to Ravn Buesøn, jehož pozornost přitáhlo štítonoščino chování. Ylva pořád zaujímala na palouku bojovou pozici, ale stála jako přimrazená a nijak nereagovala, ačkoliv jezdci se blížili. Falešný Halfdan Bílý šat zastavil koně na deset kroků od ní, a když uslyšel její jméno, usmál se.

„Jsi to ty, Ylvo? Skoro tě nemůžu poznat.“

Dal znamení jednomu ze svých druhů, který seskočil z koně a blížil se k Ylvě s obnaženým mečem. Ylva stále neudělala na svou obranu zhola nic. Ravn Buesøn se rozběhl své milé na pomoc.

„Khalide," zvolal jsem.

Khalid už napínal luk. Šíp prosvištěl vzduchem a zabodl se družiníkovi do ramene. Ten se zapotácel a vykřikl bolestí. Ravn Buesøn doběhl k Ylvě a táhl ji s sebou dolů k lodím. Potila se, celá se chvěla a byla bledá jako mrtvola.

„Udělejte ještě jeden krok a vašeho jarla podříznu!" zavolal jsem na ostatní jezdce a přitiskl jsem dýku Ivarovi Beznohému ke krku. „Za chvíli odplujeme a vezmeme ho s sebou. Jestli chcete, aby to přežil, zůstanete tady."

Falešný Halfdan Bílý šat se mračil a vypadal zmateně. Hjalmar Krásnovlasý, který seděl na šedivém hřebci, se ujal slova.

„Jak můžeme vědět, že ho nezabijete, jakmile budete na moři?"

„Na rozdíl od tebe, ty hade," odpověděl Železný Bjørn, „jsme jeho bratři, a pokud tomu budeme moct zabránit, jeho smrt si nepřejeme. Copak jsme ho zrovna nezachránili z hořícího domu?"

Holohlavého jarla nepřesvědčil.

„S bratry budu v bezpečí!" zavolal na něj i na ostatní muže Ivar Beznohý. „Nechte je, ať mě odvezou na jejich drakkaru, a vy zatím knarrem dopravte můj náklad do Anglie. Setkáme se na domluveném místě."

„Co má za lubem?" zamručel Železný Bjørn.

Také jsem za těmi slovy tušil nějaký skrytý úmysl. Nedokázal jsem uhodnout, co má Ivar Beznohý v plánu, ale přinejmenším jsem jej mohl narušit. Ovládat drakkar, kdy je posádka příliš malá, než aby dokázala obsadit všech třicet vesel, je obtížné, zatímco s knarrem dokáže plout jen pár mužů.

„Bude to tak, jak říká Ivar Beznohý," zvolal jsem. „Ale s Ottarem poplujeme *my*."

63

Když jsme odrazili od břehu, Hjalmar Krásnovlasý, falešný Halfdan

Bílý šat a jejich čtrnáct mužů zůstali stát u koní. Brzy z nich byly už jen drobné tečky mezi plavidly na svahu u řeky pod ripskými střechami.

„Co máš v plánu?“ otázal se Železný Bjørn.

Tak daleko dopředu jsem zatím nepřemýšlel. Díky našemu rukojmímu budou pronásledovatelé váhat, ale na to, abych dokázal něco naplánovat, jsem tu místní poměry znal velmi špatně.

„Nejrozumnější bude, když poplujeme na jih,“ zamručel Bjørn. „Jsou tam zátoky a malé ostrůvky, kde se můžeme schovat. Směrem na sever jsou jen útesy a skály.“

Od té doby, kdy se zřekl odpovědnosti, to bylo poprvé, kdy mi přišel na pomoc. Vděčně jsem na něj kývl.

„Plujeme na jih,“ zakřičel jsem na ostatní.

Jakmile knarr zdárně prokličkoval mělkým mořem, vztyčili jsme plachtu. Železný Bjørn hlídal kormidelní veslo a Ylva s Ravnem Buesønem se usadili na přídi. Štítonoška byla po setkání s falešným Halfdanem Bílým šatem stále ještě ztuhlá a napjatá jako vyděšená kočka. Nechal jsem je na pokoji a zůstal na zádi s ostatními.

„Proč jsi chtěl zůstat v Ripě?“ otázal jsem se bratra Jarvise.

Zaváhal a hledal správná slova.

„V noci se mi zdál sen,“ řekl nakonec.

V anglickém klášteře, kde jsem prožil čtyři roky svého mládí, se mnichové obecně shodovali na tom, že Jarvisovi se zdají prorocké sny. Jejich smysl se bohužel zjevil teprve poté, co se předpovídaný děj už udál – jako tenkrát, kdy se mu zdálo, že se z nebe natáhla obrovská ruka a nabrala si hromadu zrní. O několik týdnů později se na klášterní pole sneslo hejno hus a ani ne za hodinu sežralo čtvrtinu úrody.

„Měl jsem sen,“ pokračoval, „že v Ripě kážu o Bílém Kristu, že mě všichni poslouchají a že celé město zaplavuje Jeho milost.“

Hlas se mu chvěl dojetím a stařecké oči se mu zalily slzami.

„Ty chceš kázat o křesťanství ve městě, kde všichni uctívají Ásy?“

Jarvisovi se můj tón nelíbil a odvrátil se. Své nadšení však nedokázal potlačovat dlouho.

„Žádný takový sen se mi nezdál od doby, co jsme odešli z Anglie. Myslel jsem si, že už jsem tu schopnost ztratil. Ale teď jsem si jistý, že si Pán přeje, abych zůstal v Ripě a založil tu kostel.“

„Jeden kostel už tam stojí.“

To poznamenal Vidar. Seděl na podlaze lodi vedle matky a

oběma rukama objímal své rance, jako by se bál, že mu je někdo sebere.

„Kostel?“ opakoval Jarvis. „V Ripě?“

„Před patnácti lety tam přišel nějaký mnich z jihu.“ Výrobce skleněných perel byl rozmrzelý a mluvil úsečně a podrážděně. „Dostal povolení od krále Horika. Ke stavbě kostela. Koupil kus půdy od sedláka na druhé straně řeky. Tam postavil dům. A nad štít dal kříž. Stávalo se, že k němu chodili námořníci z Fríska a Franské říše. Když byli ve městě, modlili se tam. Určitě tam chodili i někteří otroci.“

„Jak se ten mnich jmenoval?“

„Ansgar. Za pár let ho nadšení opustilo a vrátil se zase na jih. Teď ten sedlák používá jeho kostel jako stáj.“

Jarvis se k němu dychtivě naklonil, aby se dověděl více.

Ohlédl jsem se po Gry, která stála u zábradlí. Ještě včera jsem si myslel, že moje nepravá sestra je zvláštní dítě, mlčenlivé a těžkomyslné. Teď jí v hezkém obličeji hrál v předtuše dobrodružství široký úsměv. Vítr jí cuchal světlé vlasy a musela se pevně držet obrubnice, aby neztratila rovnováhu, když se loď houpala na vlnách. Neochotně jsem vůči ní pocítil záchvěv sympatie.

Ve stejném okamžiku už měl její otec Jarvisových otázek až po krk. Zatahal mě za kalhoty, aby na sebe upozornil.

„Kdy se budu moct vrátit do svého domu?“

„Není vůbec jisté, jestli se tam někdy vrátíš, Vidare.“

Vyskočil, i když se ho matka snažila zadržet. Její zrak se setkal s mým. Oba jsme pohlédli stranou, jako by nás naše pohledy pálily.

„Znamená to snad, že jsme vyhnanci?“ otázal se Vidar.

„Dokud má Ivar Beznohý na Hvidingu své lidi, je to pro vás v Ripě příliš nebezpečné,“ odpověděl jsem. „Je mi to líto.“

„Tobě je to líto?“ Zaťal pěsti a pokoušel se ovládnout, zatímco se snažil najít vhodná slova. „Za jeden jediný den jsi poranil svou matku, rozpoutal hněv jarla z Hvidingu a odvedl nás pryč do nejisté budoucnosti. A všechno, co dokážeš říct, je, že je *ti to líto*? Co jsi to vlastně za netvora?“

Pokud jsem si chtěl zachovat sebeúctu, nesměl jsem dopustit, aby takové řeči vedl před mou posádkou – a to i když je složena jen z Lodbrokových synů a mých nejbližších přátel. Gry nás sledovala ze svého místa u zábradlí.

„Když se ti to nelíbí, běž si stěžovat nornám,“ odpověděl jsem mu tvrdě.

„Nornám?“ Kulatý obličej, lemovaný řídkými vlasy, zrudl vztekem. „Co si to ke mně dovoluješ, ty kluku? To je tvůj vděk za to, že jsem tě přijal s otevřenou náručí, i když ses mě pokusil zabít? Měl bych ti vlepit pár facek.“

Podlomil se v kolenou, když jsem ho sevřenou pěstí zasáhl do břicha. Jednou rukou jsem ho chytil za hrdlo a držel jej, aby neupadl.

„Záleží ti na něm?“ zeptal jsem se matky.

Mlčky přikývla. Oči měla doširoka rozevřené.

„Tak to má štěstí,“ řekl jsem. „To je jediný důvod, proč je ještě naživu.“

Pustil jsem Vidara a obrátil se na druhou stranu. Bylo mi nanic. U zábradlí stála Gry a hleděla střídavě na mě a na otce, jak leží na zemi a lapá po dechu. V jejím kulatém obličeji jsem nespatřil strach, ale rozpustilý úsměv. Jako by napjatě čekala na to, co se bude dít. Teď už jsem věděl naprosto jistě, že ji budu mít rád.

„Ženy v Anglii se krášlí stejně jako všechny ostatní,“ dodal jsem mírně. „I ony mají v oblibě skleněné perly, takže se svým uměním třeba ještě uděláš štěstí, Vidare. A saština se od jazyka Dánů zase tolik neliší, a tak se sasky naučíš rychle. Teď mi dej pokoj, protože z nebezpečí jsme ještě nevyvázli.“

Zamířil jsem k přídi a v zádech jsem cítil, že se za mnou ostatní dívají. Balancoval jsem podél boku lodi kolem zápalných bomb v nákladním prostoru a došel jsem až k přídi, kde seděla Ylva po boku Ravna Buesøna. Když jsem natáhl ruku, abych se dotkl jejího ramene, trhla sebou jako vystrašená mladá jalovice a odsunula se ode mě dál.

„Co je s ní?“ zeptal jsem se Ravna.

V Anglii Ylva přišla o své muže i o loď, ale nezlomilo ji to. Naopak se dokázala podívat skutečnosti do očí a ve službách jarla Sigurda se stala Bellinou tělesnou strážkyní. Toto postavení zastávala neochvějně jako skála přes veškeré útrapy dlouhé výpravy, a když se štěstí znovu obrátilo, vyrovnala se s novou situací a přidala se ke mně. Zatímco příklad Železného Bjørna mě naučil využívat individuálních slabin mužstva a vést muže k poslušnosti, přátelství s Ylvou bylo dlouhou lekcí, jak naslouchat svému srdci beze strachu nebo ješitnosti. O to znepokojivější teď pro mě bylo vidět ji se slzami v očích.

„Mohu to říct?“ otázal se Ravn Buesøn.

Musel tu otázku zopakovat ještě jednou, než toporně přikývla.

„Je to kvůli tomu, že se znovu setkala s tím falešným Halfdanem Bílým šatem," vysvětloval Ravn. „Jeho pravé jméno je Halfdan Gormsøn."

„Oni se znají?"

„Očividně už dávno. Když byla Ylvina matka Ladgerd jarlem norského Møre, otec Halfdana Gormsøna byl v boji o moc jejím největším protivníkem. Otec a syn se společně vydali na výpravu, a když se vrátili, měli tolik stříbra, že si mohli zaplatit mužstvo pro boj proti Ladgerd. Jednou v noci zaútočili se svými žoldáky na jarlský dvorec. Zvítězili. Ladgerd zabili. Ylvu a její dvě sestry zajali."

„Ale Ylva byla jarlem, když jsem se s ní před šesti lety v Anglii setkal," namítl jsem. „Jak by mohla být jarlem, kdyby celou její rodinu vyhnali z domova?"

„Jarlem se stala až později," vysvětlil mi Ravn Buesøn. „Když skončil střet o moc v Møre. Nejdřív byla zajatkyní u Halfdana Gormsøna."

Gormsønův otec měl plno práce. Jarl, který se násilím zmocní úřadu po svém všeobecně oblíbeném předchůdci, musí uzavírat spojenectví, podplácet velmože a podrobovat si veškeré drobné rolnictvo. Jarl Gorm proto svého syna pověřil, aby Ylvu a její dvě sestry uvěznil na jarlském dvorci. Půl roku trýznění ve vězení krutého mladíka, jenž si svou moc náramně užíval, zanechalo na jejím těle stopy, které jsem viděl v mokřadech v zemi Chazarů.

„Kolik ti bylo?" obrátil jsem se k Ylvě.

„Šestnáct," odpověděl Ravn Buesøn místo ní. „Když přišla zima a Halfdan Gormsøn vyhodil trojici děvčat na mráz, aby ve sněhu zemřela, ujali se jich vesničané. Nespokojení bojovníci z okolí cvičili Ylvu v zacházení se zbraněmi. Za rok se vrátila jako vůdce povstání."

„Vzpoura se rozšířila po celé oblasti kolem Møre." Ylva konečně našla ztracenou řeč. „Obklíčili jsme jarlský dvorec a žoldáky pobili. Tu jarlskou svini jsem zabila vlastní rukou. Dala jsem si záležet, aby to trvalo dlouho."

Štítonoščina tvrdost a síla byla živena ponížením, bolestí a touhou po pomstě, jež zažila jako mladá dívka.

„Matčin úřad jarla jsem dobyla zpět a toto postavení jsem udržovala až do chvíle, kdy jsem se vydala do Anglie, abych vyhověla výzvě Lodbrokových bratrů k pomstě Ragnarovy vraždy."

Její účast na výpravě byla otázkou cti. Ragnar Lodbrok byl její

dědeček z matčiny strany, i když mezi nimi nikdy žádné vřelé city nepanovaly.

„Halfdan Gormsøn zmizel," pokračovala Ylva. „Dvorec svého otce nebránil. Nebyl ani mezi padlými. Pátrala jsem po něm, ale nikdy jsem ho nenašla. Dokud jsem ho neuviděla v Ripě."

Hlas se jí zlomil. Ylva si skryla obličej v dlaních. Musel jsem si několikrát odkašlat, než jsem byl znovu schopen slova.

„Teď tedy víme, co nás čeká, až budeme mít tuhle záležitost za sebou a moje matka se usadí v Anglii."

Když Ravn Buesøn přikývl, kůstky mu ve vousech zachřestily.

„Pomsta!"

To slovo jsem nevyřkl já, ale ozvalo se za mnou. Otočil jsem se a uviděl Khalida. Stál tam už dostatečně dlouho, aby slyšel to podstatné a dospěl ke stejnému závěru jako my.

Uchopil jsem ho za rameno a přitáhl blíž. Objal kolem ramen Ylvu. Štítonoška chytila za ruku Ravna Buesøna a ten vzal za ruku mě. Pohlédli jsme si do očí a měli pocit, že náš kroužek oddanosti, síly a přátelství může narušit jen smrt. A možná ani ta ne.

„Tamhle pluje nějaká loď!"

To volala Gry. Její hlas proťal hukot větru. Pořád stála u zábradlí na zádi a ukazovala dozadu. Podívali jsme se týmž směrem a pod temnými mraky jsme spatřili čtvercovou plachtu. Zmizela za hřebeny vln, ale znovu se objevila v záblesku slunečního paprsku.

„Má červené a žluté pruhy," volala Gry.

„To ještě nic neznamená," řekl jsem.

Pohlédla na mě klidnýma, chytrýma očima, čímž mi dala najevo, že ji neošálím.

Na plachtě byl vyobrazený stočený černý had.

64

Vítr nám hvízdal v uších. Mraky se zvedly. Moje rodina se k sobě tiskla vedle Jarvise a Belly na otevřené palubě. Ivar Beznohý seděl na okraji nákladního prostoru a křivé nohy se mu klátily nad hliněnými koulemi. Díval jsem se na nevinně vyhlížející zápalné bomby.

„Žil jsem v Miklagardu půldruhého roku," začal jsem. „O řeckém ohni jsem přesto nikdy nic neslyšel, dokud mi koule neprolétly kolem hlavy a nezapálily moře. Jak ses tohle tajemství dověděl?"

Naklonil hlavu na stranu a usmál se na mě.

„Přispěla k tomu jedna nepravděpodobná náhoda," odpověděl. „Možná to byla vůle noren."

Výsměšný výraz ve tváři se zrzavými vousy mi napověděl, že rozhodně nemá v úmyslu se mi s čímkoliv svěřovat. To však ani nebylo nutné.

„Je lhostejné, kde ses o té zbrani doslechl," pokračoval jsem, „ale rozhodl ses, že ji chceš mít. Odjel jsi z Anglie a přišel do Ripy. Tady sis jako svou základnu vyhlédl velký dvorec ve Hvidingu. S pomocí Halfdana Gormsøna jsi ho dobyl. Drakkar s hadem na plachtě, který patřil starému hvidinskému jarlovi, se pro tvou výpravu skvěle hodil. Cestou po řekách Východní země ses v Kyjevě setkal s Askoldem a Tyrem. Dvacet jejich družiníků plulo s vámi na palubě knarru dál na jih. Když jste se dostali až k Bosporu, narazili jste na dvě císařské strážní lodi a ty vás dovedly do vnitrozemského přístavu u paláce svaté Matky. Musel jsi mít s sebou tlumočníka, který uměl řecky nebo latinsky, protože když císařův komoří Nikios Konstantinos druhého dne přijel do paláce a uviděl vás tam, rychle jste se dohodli."

Teď už Ivara Beznohého posměšky přešly. Upřímně ho překvapilo, kolik toho vím a jak jsou mé dohady správné.

„Viděl tě jeden obyvatel paláce," bylo jediné vysvětlení, na něž jsem měl náladu.

„Obyvatel?" vyhrkl. „Na tom místě byly jen ruiny."

Nedal jsem mu čas na přemýšlení, ale dál jsem pokračoval ve výčtu událostí, jež nás přivedly do Ripy.

„Po několika dnech čekání se Konstantinos vrátil a dal ti úkol. Ty a tvých pět mužů jste dostali uniformy od městské posádky. Společně jste se vydali do přístavu galatské pevnosti. Tady jste počkali na císařskou galéru, jež byla na diplomatické misi v Alexandrii. Muselo tě překvapit, když jsi mě uviděl na přídi."

Široce se usmál a mrkl jedním ledově modrým okem.

„Kdo by to byl řekl," poznamenal, „oba jsme byli ve službách císaře z Miklagardu. Jenže ty jsi mě nepoznal."

„Přiznávám. Měl jsi na sobě přilbu a plášť a já jsem myslel na jiné věci. Odvedl jsi se svými muži pasažéra z galéry do vily nahoře u břehu Zlatého rohu. Tam jste ho zabili. Věděli jste vůbec, kdo to

byl?“

Ivar Beznohý pokrčil rameny.

„Nějaký úředník, který se císaři znelíbil.“

„Jmenoval se Chaldos. Byl to třetí nejmocnější muž v Miklagardu. Konstantinos se do města vrátil přívozem, aby zametl stopy vedoucí ke dvoru. Zahlédl jsem ho na ulici před katedrálou. On s vámi do vily, která patřila perskému obchodníkovi jménem Eulogios, nešel. Toho jste také měli za úkol zavraždit.“

„Vždycky ti to myslelo, Rolfe, ale v tomhle se pleteš.“ Poté, co jsem uhodl většinu událostí, byl Ivar Beznohý ochoten jeden detail přiznat. „Zemřít měl jen ten tlusťoch z galéry. Ale došlo mu, o co jde, a pokusil se uprchnout. Jeden z mých mužů ho chytil na molu u domu a podřízl mu krk. Spadl do vody a proud ho odnesl.“

Ledabylé provedení jedné vraždy tedy vedlo k tomu, že se eparcha Chaldos zachytil v uzavíracím řetězu. Kdybychom ho s Lodbrokovými syny nenašli, ještě pořád bychom byli ve službách císaře Basila.

Norny se při tkaní osudů ve své jeskyni pod kořeny jasanu Yggdrasilu musely výborně bavit.

„Druhého dne jsem se svěřil převozníku Charonovi,“ pokračoval jsem. „Hned běžel za Konstantinem, který se vrátil do vašeho tábora. Chtěl mít po sobě uklizeno. Mrtvola se měla odvézt a ukrýt a všechny stopy měly být zahlazeny. Během noci jste zbourali kůlnu na břehu řeky. Pak jste šli nahoru do vily a vzali jste tam povoz, abyste na něm odvezli prkna i nebožtíka. Eulogia a jeho otroky jste zabili. O Charona ses v jeho domku u přívozu postaral sám. Když ses pak ráno vrátil do vily, na terase jsme stáli Ravn Buesøn a já. Čtyři tvé lidi jsme zabili a chystali jsme se vyslechnout pátého. Toho jsi zabil kuší.“

„Další skvělá zbraň,“ vzdychl Ivar Beznohý. „V Miklagardu jich mají spoustu. Byla to podnětná cesta.“

„Snadno jsi mohl jednoho z nás zastřelit, ale pak bys musel bojovat s tím, který by přežil. Místo toho jsi umlčel svého muže. Intriky, sváry a rozkol jsou tvou silnou stránkou. Jsi jako Loki.“

Nad tou urážkou zrudl zlostí, ale vzápětí se uklidnil. Přece jen s takovým hodnocením nebyl tak úplně nespokojen.

„Vždycky jsem si myslel, že Loki je zneuznaný génius,“ řekl. „Božskému posměváčkovi se nakonec podaří uprchnout z jeskyně, do které ho uvrhli k věčným mukám a trýznění pod hlavou hada. Při Ragnaröku povede jotuny do Valhaly a ostatní bohy pobije.“

Mlčel jsem. Pokoušel jsem se svůj hněv ovládnout, protože jsem měl na srdci ještě něco dalšího.

„Hjalmar Krásnovlasý tě vyhledal, když uviděl tvou loď v městském přístavu.“

Ivar Beznohý přikývl a usmál se.

„Je to muž podle mého gusta. Hned jsme si porozuměli.“

„To věřím. Když jsem ho viděl s tvými bojovníky na nádvoří před trůnním sálem, myslel jsem, že přicházejí zavraždit císaře. Zase jsem se spletl. A tebe jsem opět neviděl. Ale ty jsi tam byl?“

„Samozřejmě. Na plešounovi mi zase nezáleželo natolik, abych mu přenechal veškeré zásluhy. To potěšení ostatně moc dlouho netrvalo. Najednou přiběhl císařův syn a volal, že máme jiný úkol. Měli jsme tobě a tvým druhům zabránit v útěku.“

„Císařův *syn*?“ zopakoval jsem.

Na jeho tváři se znovu rozhostil pohrdavý úsměv.

„Konstantinos. Ty sis zřejmě nevšiml, že jsou z jedné rodiny?“

Basil I. byl šlachovitý a hubený a měl velkou hlavu. Nikios Konstantinos byl podsaditý chlapík samý sval s bujnými vlasy a vousy. Žádná podoba mezi nimi nebyla. Ti dva muži byli rozdílní jako noc a den.

„Když byl Basil mladý a cestoval se svým dobrodincem Theofilitzem, setkal se s jednou bohatou vdovou,“ pustil se Ivar Beznohý do vyprávění z čiré radosti, že mě může poučit o něčem, co nevím. „Stal se jejím milencem. Jednoho dne vdova usnula s hlavou na Basilově hrudi a zdálo se jí, že její amant sedí na říšském trůnu. Pokládala to za věštbu a požádala ho, aby adoptoval jejího syna. Konstantinos se tím jednoho večera v rozvalinách paláce chlubil.“

Tento příběh vysvětloval, proč císař jako jedinému ze spiklenců důvěřoval Konstantinovi. Jen čas ukáže, jestli to bylo rozumné.

„Konstantinos vás poslal, abyste nás dvěma byzantskými galérami dohnali. Nechal jsi Hjalmara Krásnovlasého, aby plul na té první. Ty sám jsi byl na palubě galéry, která vlekla knarr.“ Ukázal jsem na hliněné koule ve vystlaných bednách. „Po požáru jste na volném moři přeložili celý arzenál z nepoškozené galéry do knarru. Pak jste pokračovali v pronásledování, protože jste věděli, kam míříme. Nerozumím jen jedné věci.“

„Povídej.“

„Když jsem vás viděl čekat před trůnním sálem císaře Basila, bylo vás celkem padesát. Ale Tyr říkal, že jsi na Ottaru s sebou měl

jen devět mužů.“

Ivar Beznohý pokrčil rameny a znovu se usmál.

„Podívej, dvacet Askoldových a Tyrových bojovníků chtělo zpátky do Miklagardu. Pořád snili o tom, že najdou způsob, jak se zmocnit bohatství tohoto města. Totéž platilo pro dvacítku mých mužů. Dohodli jsme se, že řeknou Konstantinovi, že boj byl velmi tvrdý a že já, Krásnovlasý a osm dalších jsme padli, přičemž jsme vás ale všechny pobili.“

„Jak by vám taková lež mohla projít? Mužstvo i veslaři na galéře přece museli vidět, jak kradete arzenál řeckého ohně.“

Ivar Beznohý pokrčil rameny a čekal, jestli dokážu uhodnout i zbytek.

„Zabili jste je,“ vyhrkl jsem, když jsem si uvědomil, jak to bylo. „Posádku i otroky. Galéru s mrtvolami jste potopili.“

Plně obsazená byzantská válečná galéra měla u vesel osmdesát otroků a posádku tvořenou deseti námořníky. Představil jsem si v duchu ten masakr a pocítil rozhořčení nad lehkovážným přístupem rudovousého jarla k životům druhých lidí.

„Bravo, Rolfe,“ zasmál se vesele. „Máš opravdu jedinečnou intuici. Čtyřicet bojovníků jsme vysadili na pevninu poblíž města Chersonesos, nejsevernějšího přístavu říšského loďstva. Odtud se nějakou lodí snadno dostanou zpátky do Miklagardu, aby tam mohli připravit Askoldův útok na město.“

„Z útoku nic nebude. Askold a Tyr jsou mrtví. Kyjev dobyli Chazarové. S mou pomocí.“

„Ještě jednou bravo, Rolfe.“

Ivar Beznohý vraždil, aby dosáhl svého cíle, ale počet mých obětí byl ještě vyšší. Jeho uznání mi nedělalo dobře, a tak jsem změnil téma.

„Shodou okolností ses nalodil na císařskou galéru plně naloženou zápalnými bombami. Co bys dělal, kdyby k tomu nedošlo? Co jsi měl v plánu?“

„V plánu mám tohle.“

Vytáhl svůj ódinovský amulet, který nosil na stříbrném řetízku kolem krku. Spolehl se na pomoc Otce veškerenstva a nebyl zklamán.

„Jakmile jste zjistili, že jste do ústí Dněpru dopluli před námi,“ uzavřel jsem celý příběh, „podplatili jste Chazary, aby nás zabili. Když jsme jim proklouzli, uložil jsi stejný úkol Askoldovi a Tyrovi.“

„A přes všechna opatření jsi pořád naživu, Rolfe Troufalče. Máš

větší štěstí než kterýkoliv jiný muž, kterého jsem kdy potkal. Můžeš získat velké bohatství, pokud budeš bojovat v Anglii pod mým velením.“

„Je mi líto, ale z tvého nápadu nic nebude. Slíbil jsem matce a její rodině pokojný život. Jak by mohli žít v klidu, když ty budeš tu zemi ničit a pustošit ohněm? Ještě promyslíme, k čemu ty tvoje zápalné bomby využijeme.“

„Jak to myslíš?“

„Počkej a uvidíš.“

Nákladní loď s bachratým trupem nedokáže drakkaru unikat dlouho, ale Železnému Bjørnovi se při plavbě podél pobřeží směrem na jih podařilo udržovat od našich pronásledovatelů odstup. Na sklonku dne opustila Ylva příď a chopila se kormidelního vesla. Vítr se zvedl a moře začalo bouřit.

„Mají jen šestnáct mužů,“ uvažovala Ylva. „To znamená, že nemohou obsadit všechna vesla. Máme šanci jim uniknout.“

„Co se stane, když nás chytí?“

Stočil jsem zrak dolů z obzoru, kde se objevila červenožlutá plachta. Otázku položila Gry.

„Nic pěkného,“ odpověděl jsem. „Ale Ylva je nejšikovnější kormidelník, jakého znám. Pokud se jich někdo dokáže zbavit, pak je to ona.“

Bohužel ani Ylviny schopnosti nestačily. V průběhu noci se k nám pronásledovatelé dostali už tak blízko, že jsme mezi hřebeny vln uviděli trup drakkaru. Muži u vesel zachovávali pravidelný rytmus.

„Měla jsi pravdu,“ řekl Ravn Buesøn. „Je jich celkem šestnáct a Hjalmar Krásnovlasý je u kormidla. Museli do moře vyházet všechny nepotřebné věci, aby nás dostihli.“

„Měli bychom udělat totéž,“ prohlásil jsem a sešplhal dolů do otevřeného nákladního prostoru mezi bedny.

Opatrně jsem z bedny se senem vytáhl jednu hliněnou kouli. Stébla sena se za mnou sypala, když jsem přistoupil k zábradlí, zdvihl kouli nad hlavu a hodil ji co možná nejdál.

Rozprskla se o vodní hladinu a podle očekávání se kapalina uvnitř koule vznítila. Oheň se třepotal ve větru a šedomodré vlny v okolí místa dopadu barvil do oranžova.

„Co říkáte?“ zeptal jsem se ostatních. „Myslíte, že se odváží ohnivou stěnou proplout?“

„Nevypadá to na to,“ přitakal Sigurd Hadí oko.

Drakkar za námi obeplouval plameny velkým obloukem. Hjalmar Krásnovlasý si nechtěl znovu užívat blízkosti řeckého ohně. Ravn Buesøn vytáhl další kouli. Sigurd Hadí oko se právě chystal vzít do dlaní třetí kousek, když se nad námi ozvalo zvolání.

„Hned je položte, jestli chcete, aby to ta žába přežila.“

Ivar Beznohý stál na okraji paluby na zádi a v ruce třímal nůž. Druhou rukou držel Gry kolem pasu.

65

„Kde vzal ten nůž?“ zařval Železný Bjørn.

„Měl ho zastrčený za šněrováním kalhot,“ řekl Khalid.

Šňůrky, kterými měl jarl se zrzavými vousy převázané nohavice pod kolenem, se teď třepetaly ve větru.

„Teď zamíříš na pevninu,“ zavolal Ivar Beznohý dozadu na Ylvu.

Štítonoščiny oči vyhledaly můj pohled. Nikdo z nás nepochyboval o tom, že pokud neposlechneme, Ivar Beznohý dívku zabije.

„Udělej, co říká,“ prosila matka a její oči byly naplněné strachem.

„Jak znám Ivara,“ zamručel Železný Bjørn, „tak to děvče okusí dýku tak jako tak.“

„Na ní mi nezáleží,“ řekl Ivar a přiložil čepel Gry k útlému krku. „A na vás taky ne. Nechám vás běžet. Důležitý je jen náklad.“

„Abys mohl spálit celou Anglii?“ otázal jsem se.

„Přesně tak.“

„To ti nemůžeme dovolit.“

Matka se podívala z Ivara Beznohého na mě. Náhle se přestala ovládat.

„Co to do tebe vjelo, Rolfe? Ať si ty svoje bomby vezme a nás nechá na pokoji. Copak už jsi nenadělal dost škod? Copak jsem tě opravdu vychovala tak, že nemáš žádné svědomí?“

V jejím pohledu se zračila zlost a nenávist. Hleděl jsem na její rozrušený obličej a hrdlo se mi svíralo. Kývl jsem zahanbeně na Ylvu. Štítonoška stočila příď k levoboku, kde neklidnou mořskou

hladinu narušovalo jen několik plochých, písečných ostrůvků vršených vodami přílivu.

„Kde jsme?“ zeptal jsem se Železného Bjørna.

„Někde před fríským pobřežím.“

Ostrovy nebyly ničím jiným než obnaženými písčinami. Od pevniny jsme byli na míle daleko.

„Zajeď s lodí na nejbližší ostrůvek,“ nařídil Ivar Beznohý. „Buď opatrná. Záleží na tom naše životy.“

Ylva navedla knarr s mistrnou přesností na hřeben vlny. Příď zaškrábala o písek, hliněné koule zachrastily ve vystlaných bednách. Všichni jsme věděli, že pokud se jediná z nich rozbije, zemřeme v plamenech.

„Všichni opustí loď. Dojděte doprostřed ostrůvku a tam čekejte.“

„Necháme si své zbraně,“ prohlásil Železný Bjørn.

„Klidně. Ale štíty tu nechte.“

Jako spráskaní psi jsme se brodili pískem k vypouklému středu ostrova, na němž nerostla žádná tráva, keře ani žádné jiné pískomilné traviny. Při přílivu byl zcela zaplavený a slaná mořská voda veškerý růst zadusila. Vidar proklínal mě, Lodbrokovy syny, Ivara Beznohého, ale i norny, které si s ním bezcitně zahrály tak nelítostnou hru. Ještě včera byl zámožným šperkařem. Teď se z něj stal trosečník a bezdomovec.

Ravn Buesøn položil Ylvě ruku kolem ramen, zatímco jsme se dívali, jak Hjalmar Krásnovlasý přistává s lodí na pláži vedle knarru. Červenožlutá plachta se třepetala, až se černý had kroutil. Posádka vyskočila na břeh.

„Pro plavbu s Ottarem budu potřebovat čtyři tvé muže,“ řekl Ivar Beznohý Halfdanu Gormsønovi.

„Můžeš si vzít Leifa, Sverra, Brynulfa a Snorriho.“

Ivar Beznohý se otočil na ramenaté, vousaté a větrem ošlehané muže.

„Dohlédněte na to, ať je náklad pořádně připoutaný. Za chvíli odplouváme.“

Pořád držel Gry, ačkoliv se mu snažila vysmeknout. Halfdan Gormsøn se na ni zadíval lačným pohledem.

„To je ale pěkná žába, co jsi tu našel.“

„Svému účelu posloužila.“

Ivar Beznohý dívku pustil, ale sotva udělala pár kroků, Halfdan Gormsøn ji chytil za dlouhé, světlé vlasy. Strhl ji k sobě a Gry vykřikla. V jejích očích jsem poprvé spatřil strach.

„Co to děláš?“ obrátil se k němu Ivar Beznohý podrážděně.

„Je škoda, abychom takovou hezkou holku nechali jen tak. Rád bych si ji vzal s sebou.“

„Ty tvoje choutky. K čemu ti to bude? Copak ses už dávno nenaučil, že ženské nestojí za to, aby se na ně člověk vázal?“

Vypadalo to jako hovor, který spolu vedli už vícekrát. Halfdan Gormsøn však neprožil tytéž hořké zkušenosti jako Ivar Beznohý. Bezpochyby nebyl nikdy zamilovaný do nikoho jiného kromě sebe a své moci a teď pohledem laskal hubené dívčino tělo.

„Dělej si, co chceš,“ dospěl k závěru jarl se zrzavými vousy. „Hlavně aby ses dostal včas do Sheppey a stihl se účastnit útoku na Lundene.“

Pochopil jsem, že na nějakém místě v Anglii shromáždil velký počet mužů, kteří čekali na jeho návrat, aby se mohli společně vydat do největšího města země, jež leželo na pevnině na pobřeží řeky Temes. Město Lundene se stane prvním místem v Anglii, jež se seznámí s řeckým ohněm.

Ivar Beznohý vyskočil na palubu knarru a zavolal na mužstvo, ať strčí do lodi. Bachratý trup se po krátkém pobytu na ostrůvku navršeném přílivovými vodami brzy znovu kolébal na vlnách. Halfdan Gormsøn zůstal na pláži s Gry. Zbývajících deset členů posádky se postavilo před něj a Hjalmara Krásnovlasého s tasenou zbraní.

„Slíbil jsi, že to děvče ušetříš,“ zavolal jsem přes jejich hlavy na Ivara Beznohého na zádi Ottara.

„Ten slib jsem dodržel,“ odpověděl mi s rukou na kormidelním veslu. „Ale jak je známo, nálady Halfdana Bílého šatu nedokáže ovládat nikdo.“

Na tváři Halfdana Gormsøna vytanul bezstarostný, lehký úsměv. Modré oči zářily vnitřním žárem, když pohledem klouzal po našem malém houfu na vrcholku ostrůvku a zastavil se u Ylvy.

„Nemysli si, že když mám zájem o tuhle žabku, nemám radost, že tě znovu vidím,“ zavolal a zatáhl Gry za vlasy, jako se tahá za uzdu, když člověk chce, aby kůň zůstal stát na místě. „Ale bohužel mám chuť na mladá děvčata a to ty, jak vidím, nejsi. Takže zůstaneš na ostrůvku s ostatními.“

Zůstat na pláži zaplavovaného ostrova v rozlehlém mělkém moři znamenalo jistou smrt. Pohlédl jsem na štítonošku. Byla klidná a připravená k boji. Tentokrát už byla na setkání se svým mučitelem připravená.

„Nový cecky ti pořád ještě nenarostly místo těch, co jsem ti uřezal,“ pokračoval Gormsøn. „Když jsme je pálili v ohni, pěkně se v něm škvařily.“

„Chcípni, Halfdane Gormsøne,“ zakřičel na něj Ravn Buesøn.

„Tak si pro mě pojď, copánku. Ty jsi Ylvin nový milenec? Třeba mi povíš, jestli je pořád tak divoká jako tenkrát.“

Ylva vytasila meč. Halfdan Gormsøn mlčel a přiložil dýku Gry na krk. Hjalmar Krásnovlasý zavolal na bojovníky nějaký povel a ti utvořili štítovou hradbu. Ylva vykročila naproti nim a zastavila se dvacet kroků od hrotů jejich kopí.

„Halfdane Gormsøne,“ řekla klidně. „Chci ti říct, že nic z toho, co jsi tenkrát udělal, mě nezlomilo. Ani moje sestry – žijí v Møre a jsou provdané za dobré manžely. Když jsi mě vyhodil, byla jsem těhotná. Syna, kterého jsi mi udělal, jsem porodila, abych mu mohla před sedláky a velmoži v Møre podříznout krk. A právě to je vyburcovalo ke vzpouře proti tvému otci. Když jsem toho zbabělce kopím přišpendlila k jeho trůnu, kvičel, dokud nevydechl naposledy. Teď je řada na tobě!“

Halfdan Gormsøn zbledl jako smrt, když slyšel Ylvu pronášet ta silná slova, jakoby to byla stokrát opakovaná kletba. Těkal pohledem sem a tam.

„Tvoje urážky si odskáče ta holka!“ zakřičel. „A měla bys vědět, že Møre znovu patří mojí rodině. Když ses nevrátila z Anglie, do tvého jarlského dvorce se přestěhoval můj strýc. Je tam pořád a z tvých sester a jejich mužů jsou vyhnanci.“

Štítonoška zaváhala. Potěžkala meč v ruce a přešlápla z nohy na nohu.

„Tak to mám další důvod vrátit se domů,“ řekla. „Tvůj strýc to pocítí brzy.“

„I kdyby ses do Møre dostala, proti sobě budeš mít dvě stovky po zuby ozbrojených družiníků. To si myslíš, že se jim s tou tvou hrstkou přátel dokážeš postavit? Uděláš nejlíp, když zůstaneš tady a další trápení si ušetříš.“

Zatímco mluvil, Gry opatrně natáhla paži k Hjalmarovi Krásnovlasému, jenž stál před nimi a držel bojovou sekeru a štít. Gry se pokusila dosáhnout na dýku, kterou měl v pochvě na boku. Holohlavý jarl si nevšiml, že mu zbraň vytáhla, protože se teď sám vmísil do hovoru.

„Zapomínáte, že já mám na Møre větší nárok než kdokoliv z vás dvou. Můj otec Asmund byl v tom kraji jarlem už před čtyřiceti lety.

Já se svého dědického práva jen tak nevzdám.“

Gormsøna vůbec nenapadlo, že by jeho jarlský stolec mohl ohrožovat muž, jehož si Ivar Beznohý přivedl z dalekého jihu. Oba si upřeně hleděli do očí. Vzduch ztěžkl a byl naplněn vzájemnou záští.

„Oba už jste na světě až dost dlouho,“ zvolala Ylva a rozběhla se pískem.

Ravn Buesøn se s taseným mečem pustil za ní. Vyběhli jsme také my, Sigurd Hadí oko, Železný Bjørn a já. Naše zcela nechráněná pětice se řítila na štítovou hradbu tvořenou deseti muži. Neměli jsme žádnou šanci. Zemřeme na hrotech kopí. Bylo nám to jedno.

Vtom Gry vrazila sax Hjalmara Krásnovlasého hluboko do břicha Halfdanu Gormsønovi.

Byla volná. Když probíhala kolem mužů se štíty, sekala je ostrou čepelí dýky do podkolení. Jeden po druhém se rozkřičeli, jak jim postupně protínala kůži a šlachy. Někteří se zapotáceli a klesli na kolena, jiní zůstali stát vzpřímeně, ale hradba štítů byla narušena a kopí už nesměřovala dopředu. Prudce a divoce jsme vtrhli do jejich formace. Slyšel jsem, jak mi krev tepe ve spáncích. Řval jsem radostí a pomstychtivostí a cítil jsem, jak překonávám odpor masa, když moje dýka pronikla do náhodného těla. Přišlápl jsem nohou hrudník mrtvého protivníka, abych z něj vytáhl uvízlou čepel, když vtom jsem nad sebou ucítil stín.

„Teď je s tebou konec, synu otrokyně!“

Hjalmar Krásnovlasý pozdvihl meč, aby mi rozťal čelo, ale z prostoru za mnou přilétl šíp a zaryl se mu do oka. Zařval bolestí a zvrátil se do písku. Kývl jsem vděčně na Khalida, který už k tětivě přikládal další šíp.

„Tvoje smrt se blíží, Gormsøne!“ zařvala Ylva a štít jednoho padlého bojovníka využila k odrazu.

Halfdan Gormsøn zdvihl oči od své rány na břiše a viděl, jak se na něj Ylva řítí vzduchem. Vyděšeně se zaklonil a Ylva ťala. Oba se kutáleli v písku. Na nohy vyskočila už jen Ylva. Železný Bjørn neúnavně mával sekerou. Ravn Buesøn a Sigurd Hadí oko bodali vpravo i vlevo po členech rozpadlé štítové hradby. Ranění se pokoušeli s křikem uprchnout, ale dokázali se jen odpotácet na pořezaných nohou a celí zkrvavení znovu upadli.

„Rolfe!“

Gry mi vlétla do náruče. Její drobné tělíčko se chvělo. Hubené nohy se jí podlamovaly. Zvedl jsem ji jako dítě. Plakala a tiskla se

mi k tváři. Matka se ji pokoušela odtáhnout, ale Gry se mě držela kolem krku a nechtěla se pustit.

„Dobrá práce, děvče," pochválil ji Ravn Buesøn. „Celý boj jsi zvrátila v náš prospěch."

„Já vím," vzlykala Gry.

„Ještě dokážeme Ivara zastavit," zvolal Sigurd Hadí oko a vskočil na palubu prázdného drakkaru.

Knarr byl od nás v příboji, jen co by kamenem dohodil. Muži ohromeně zírali na pláž, kde během okamžiku padlo dvanáct jejich druhů. Ani oni, ani Sigurd Hadí oko si nevšimli, co chystá Ivar Beznohý, dokud vzduchem neprolétla hliněná koule a nerozbila se o palubu drakkaru.

„Pozor!" vykřikli jsme všichni sborem.

Oheň se šířil jako rudozlatý plamenný květ. Uprostřed ohnivého pekla se zmateně točil černovousý Lodbrokův syn. Zařval bolestí, přepadl přes zábradlí a přistál ve vlnách. Vytáhli jsme ho na pláž.

„Řecký oheň se dá uhasit jedině pískem," vzpomněl jsem si, co kdysi říkal Ketil. Nebo to byl Knut?

Na malém ostrůvku bylo naštěstí písku habaděj. Oheň, jenž zasáhl Sigurdovu svrchnici a kalhoty, jsme uhasili, když jsme ho zasypali pískem tak, jako bychom ho chtěli pohřbít.

„Teď mě ale opravdu musíte omluvit," zavolal na nás Ivar Beznohý z knarru. „Už s vámi nemohu marnit čas."

Ottar se odkolébal pryč, poháněn plachtou a vesly. Khalid za nimi vystřelil šíp, ale bachratá nákladní loď se už dostala mimo dostřel.

Přiběhla Bella.

„Jarvisi, pomoz mi," zavolala přes rameno a poklekla do písku.

Sigurd Hadí oko zatínal zuby a sténal bolestí, zatímco se drobný fráter pustil do ošetřování popálenin. Horko sálající z ohně nás přinutilo, abychom ho odnesli o kus dál.

„Máme ještě jednoho zraněného," řekl Ravn Buesøn.

Uprostřed mrtvol našich protivníků seděl Železný Bjørn. Nohy měl rozkročené a v šedovousém obličeji se mu usadil nepřítomný výraz. Na první pohled se zdálo, že žádné zranění nemá. Nikde nebyla vidět ani kapka jeho krve, ale hrot kopí se mu zaryl do podbřišku a tam se ulomil.

Vzhlédl vzhůru k nám a tvář mu zkřivila grimasa.

„Tak to je tedy můj osud," zamručel, „padnout rukou mrtvého muže."

66

Pokusili jsme se šedovousého obra položit. Zasténal a svou velkou tlapou nás odehnal.

„Je to příliš nepohodlné a za tu námahu to nestojí. Vím až moc dobře, že ta rána je smrtelná.“

Nedal si tu myšlenku vymluvit. Když jsem pohlédl bratru Jarvisovi do očí, pochopil jsem, že má pravdu. Rána do břicha nezabíjí hned jako bodnutí do srdce. Život ze zraněného neprchá s vytékající krví, jako když má useknutou končetinu, ale smrt je jistá úplně stejně.

„Nesmí se o mně vyprávět, že jsem sešel žalostným koncem, když mě nějaký slaboch náhodou bodl kopím do břicha. Připomínejte si můj život, ne mou smrt.“

Jarvis se vrátil k Sigurdovi Hadímu oku. Obě nohy černovousého Lodbrokova syna byly obaleny směsí písku a krve. Místo chodidel měl hroudy spáleného masa.

„Zajde majetek, zemřou přátelé,“ zamručel Železný Bjørn, „ty sám též zemřeš. Vím jedno jen, co věčně trvá: po mrtvém pověst.“

Ty verše byly staré a jejich moudrost nezvratná: i když všichni zemřeme, to nejlepší z nás přetrvá v pověstech, jež si ostatní vyprávějí o našich činech. Jediná forma nesmrtelnosti je odkaz, který po sobě zanecháme, a nikdo nežije déle než poslední vypravěč, jenž si na člověka pamatuje.

„Strašná se přežene přes krajinu zima a tma se rozhostí,“ pokračoval Bjørn. „A led a vichr sevře svět v mrazivém objetí. A slunce v dáli ztratí sílu a bratr bude bojovat s bratrem, a sourozenci zničí svazky rodu, zle je na zemi, sekery sviští, meče planou, praskají štíty, burácí bouře, vlčí je věk, nikdo nikoho nehodlá šetřit, až celý svět propadne zkáze.“

Poznali jsme úvod poslední básně o bozích, příběh o konci Ásů a Vanů při zániku světa Ragnaröku. Byla to temná zpráva o zániku a smrti, a ačkoliv ji všichni znali, nebyla slyšet příliš často. Moje matka mi ji vyprávěla pouze jedinkrát, když jsem se trápil kvůli jednomu z lesních vlků. Chtěla mi tím připomenout, že smrt jednotlivce je v porovnání se zánikem světa naprosto bezvýznamná.

Stejný účel měl i přednes Železného Bjørna, ať už to dělal sám pro sebe, nebo kvůli nám.

„Loki rozerve pouta ukovaná z Nariho střev. Prchne do Útgardu,

unikne jeskyni i hadu. Zem jotunů vyhledá, netvory povede a jejich armády překročí Bifrost do Ásgardu a duhový most se pod tou tíhou zřítí.“

Odmlčel se, ruku si přitiskl na ránu a obličej se mu zkřivil bolestí. Mluvení pro něj bylo příliš namáhavé.

„Vojsko einherjů, jež Ódin shromáždil,“ pokračoval Ravn Buesøn, „proudí z bran Valhaly. A boj mezi bohy a jotuny vzplane na pláni Vigríd, široké na sto mil.“

Ylva se přidala slavnostním přednesem rytmických veršů.

„Had Midgardsorm, jenž obepíná svět, skály se pustí a vystoupí z moře. Svět se zachvěje a voda klesne a v jedu a zlobě lidstvo utone.“

„Vlk Fenri, jenž spoután byl,“ začala rytmicky odříkávat matka, „se osvobodí a pozře slunce. Čelistmi zorá zemi i nebe a vše na potkání spolkne.“

Do toho vpadl Vidar: „Drakkar Nagelfar, postavený z nehtů, z prstů mrtvých mužů, vystoupí z vln. Nesčetná vesla, jež jotunové drží, rozryjí moře, s Lokim u kormidla.“

Ságu znala i Gry. Určitě ji musela slyšet, když ji dospělí pronášeli při pohřbu její matky.

„Ohniví jotunové přicházejí z plamenné říše Muspelheimu vedeni Surtem, do černa spáleným obrem. Plamenným mečem mává, ostřejším než slunce, ustoupí einherjové, valkýry a bohové.“

Závěr jsme odříkávali všichni sborem:

Ódina do bitvy Sleipnir nese,
osminohý oř, mezi koni nejrychlejší.
Fenris ho střetne a celého ho pozře,
vtom přichází Tór a vlčí tlamu roztrhne.

Syn Otce veškerenstva s kladivem v ruce se utkat chce
s Midgardsormem, mořským hadem Jörmungandrem.
Nestvůra vyplivne jed a poté za hřmění Mjölniru zhyne.

Tór se od bitvy odpotácí,
na devět kroků se vzdálí,
než klesne k zemi.
Heimdal se s Lokim rve a padne
stejně jak bůh války Týr s vlkem Garmem.

Frey se až k smrti se Surtem bije,
jotuni a bohové, ti všichni zemřou.
Svět lidí zpustošil oheň
a zčernalý na uhel zmizí na dně moře.

Po všem je veta
a zpět se navrátí věčné a neměnné ticho Ginnungagap.
Černá nicota z úsvitu věků si žádá svá práva,
dokud veškerý život nezanikne.

Železný Bjørn spokojeně přikývl.

„Podejte mi sekeru. Chci se v Ódinově domě znovu setkat s Hasteinem."

Vložil jsem mu do ruky bojovou sekeru. Silné prsty obemkly její topor, aby ho valkýry poznaly jako muže, jenž zemřel v boji a jehož je třeba přepravit do Ásgardu. Kdysi dávno, krátce po Hasteinově smrti, mluvil o tom, že dostat se do Valhaly coby starý muž nemá žádnou cenu. Povzbuzen verši teď chtěl strávit čekání na Ragnarök společně se svým adoptivním synem.

Khalid tuto ságu o Ragnaröku nikdy předtím neslyšel. Seděl v písku se sklopenou hlavou, přemožen vyčerpávající představou soudného dne. Abych ho povzbudil, vyprávěl jsem mu pokračování, které mě maminka naučila.

„Po nějaké době svět opět vystoupí z moře. Bude se celý zelenat a plodiny se samy zasejí. Dva Ódinovi maličcí synové přežijí a naživu zůstanou i Tórovy děti. Baldr a jeho slepý bratr se do nového světa vrátí z říše mrtvých. Přežijí i dva lidé, Lif a Liftrasir, kteří se zachrání na plovoucím kmeni. Budou se živit ranní rosou a zplodí nové lidské pokolení. Dcera slunce, silná a životadárná jako její matka, vystoupí nad obzorem a bohové a lidé budou vládnout společně."

Gry potřásla shovívavě hlavou.

„To jsou jen řeči, které rodiče vyprávějí dětem, aby vůbec dokázaly usnout," pronesla svůj soud.

Pohlédl jsem na matku. Mnula si provinile ruce.

„Nikdy jsem ti pravdu říct nestihla," přiznala. „Když jsi šel do kláštera, byl jsi ještě tak mladý."

„Pravdu?" zopakoval jsem po ní.

„Svět při Ragnaröku zanikne a nikdy se znovu nezrodí."

„Odkud tuhle pravdu zná Gry? Nedává to smysl."

Pohlédl jsem na svou adoptivní sestru a ona mi pohled vrátila. V očích měla soucit předčasně vyspělého člověka.

„Co nedává smysl?“ otázal se Ravn Buesøn. „Že svět, který povstal z prázdnoty, se jednoho dne zase do prázdnoty propadne? Nebo že dva lidé dokážou po zániku plout na kmeni stromu?“

„A živit se ranní rosou?“ Vidar nikoliv bez škodolibosti potřásl kulatou, napůl plešatou hlavou.

Všichni podléháme tomu, co jsme se naučili v dětství. To moje nebylo dokončené a odhalení pravdy, již jsem sice tušil už dávno, ale přece jen jsem ji od sebe odháněl, způsobilo, že můj náhled na svět se vmžiku zhroutil jako domeček z karet. I když bohové byli omylní a rozmary osudu se řídily náhodou, leckdy hraničící s krutostí a hrůzou, vždycky jsem se utěšoval tím, že po Ragnaröku vznikne lepší svět. Jestliže se nedá čekat žádná spása, jestliže neexistuje žádná spravedlnost, jestliže bohové – ať už existují, či neexistují – jsou svým osudem vázáni stejně jako my, jak si pak zaslouží, abychom k nim vzhlíželi, modlili se k nim, doufali v jejich pomoc?

Vstal jsem a s třesoucíma nohama jsem se k ostatním obrátil zády. Dopotácel jsem se až k vodě, kde drakkar pořád ještě hořel. Byl to předobraz požáru, který jednoho dne zpustoší celý svět. Jako kdybych potřeboval ještě další důkazy pro nevyzpytatelné vrtochy noren, zahlédl jsem náhle na obzoru pod letícími mraky čtvercovou plachtu.

„Loď!“ vykřikl jsem.

Bratr Jarvis zůstal sedět u Železného Bjørna a Bella u Sigurda Hadího oka, ale ostatní přispěchali za mnou.

„To se vrací Ivar Beznohý?“ zeptala se Ylva.

„Plachta je větší, než mívají knarry,“ podotkl Ravn Buesøn.

„Takže drakkar,“ usoudil Khalid.

S obavami jsme sledovali, jak se k nám neznámé plavidlo blíží.

„Neutečeme na druhou stranu ostrova?“ zeptal se Vidar.

„Proč?“ odpověděl jsem unaveně. „Je to jen otázka času.“

„Jestli zaútočí, budeme se bránit,“ řekla Ylva. „Dostaneme se do Valhaly s Železným Bjørnem. Dokážu si představit i horší osud.“

„A co my ostatní?“ zeptala se matka.

Ylva vytáhla sax a podala jí ho.

„Bojuj,“ řekla. „Útoč beze strachu. Ženy, které zemřou v boji, se dostanou mezi valkýry.“

Gry potěžkávala v ruce dýku, kterou sebrala Hjalmaru

Krásnovlasému, a tvářila se sveřepě.

Loď připlouvala blíž a blíž. Příď, zdvihající se v elegantním oblouku nad vlnami, konečně s rachotem narazila na písek. Trup, mírně nakloněný k jedné straně, klidně spočíval v příboji. Na palubě jsme nikoho neviděli, když vtom vysoká postava mrštně přeskočila zábradlí a přistála v písku.

„Hasteine!“

Schovanec Železného Bjørna se narovnal a nevěřícně na mě pohlédl. Na krátký okamžik jsem nabyl přesvědčení, že sága nelhala, že padlí bojovníci se vrátí z říše mrtvých, že svět po Ragnaröku znovu rozkvete a že smrtí život nekončí. Ale jen na okamžik.

Hastein byl ramenatější, než jak jsem si ho pamatoval. Bradu mu kryly světlé vousy. Dlouhé vlasy mu splývaly přes jednu stranu zjizveného obličeje.

„Rolf, Ylva, Ravn Buesøn.“ Hleděl na nás z jednoho na druhého. „Khalide? Kde jste se tu vzali?“

„To je dlouhá historie,“ odpověděla Ylva. „Jak jsi nás našel?“

„Jak jsem vás našel?“ Pohlédl na drakkar, který stále plápolal jako hranice a byl vidět na míle daleko. „Nejste moc nenápadní.“

Jeho slova mě probrala z transu. Ustoupil jsem stranou a ukázal za sebe. Hastein si nejprve všiml bratra Jarvise. Pak mu úsměv z tváře zmizel.

„Bjørne!“

Rozběhl se a poklekl do písku u mohutné postavy. Naklonil se k Bjørnovi a hladil mu šedovousou tvář. Železný Bjørn se náhle probral a zasténal bolestí. Otevřel oči a snažil se svůj pohled zaostřit. Když mu bylo jasné, kdo sedí vedle něj, usmál se.

„Co se stalo, staré psisko?“ zašeptal Hastein.

„Teď už je to jedno, štěně,“ zamručel Železný Bjørn. „Jsem v cíli. Věděl jsem, že tě v Ódinově paláci najdu.“

Úsměv mu zůstal na rtech i poté, co se světle šedé oči zavřely naposledy. Mohutnou rukou svíral bojovou sekeru, i když tělo už ochablo.

Byl slyšet jen vítr, vlny a praskání plamenů.

67

Příď rozrážela vlny. Vítr napínal plachtu. Vodní tříšť se přelévala přes zábradlí. Písečný ostrůvek u fríského pobřeží zůstal daleko za námi. Kolem nás bylo širé moře.

Khalid vyprávěl, co jsme prožili. Hastein naslouchal s kamenným výrazem ve tváři. Když v jedné chvíli pohledem zavadil o Bellu, do které byl svého času tak zamilovaný, díval se na ni, jako by to byl jen pařez v krajině. Mě obezřetně pozoroval koutkem oka. Když si všechno vyslechl, narovnal se a položil otázku: „Kam zamířil Ivar Beznohý?“

Rozpomněli jsme se, že rudovousý Lodbrokův syn se zmiňoval o místě zvaném Sheppey.

„Fríské břehy leží naproti anglickému pobřeží,“ poznamenal Hastein, zatímco se s rukou na kormidelním veslu pohyboval ve stejném rytmu jako drakkar. „Když se na volném moři pluje na západ, nedá se minout. Ivar Beznohý je ale na svůj náklad opatrný, takže popluje delší cestou podél pobřeží Franské říše až na ostroh, odkud je při dobrém počasí vidět v dálce Anglie jako řada bílých útesů. Odtud bude pokračovat na sever podél východního pobřeží Wessexu. Když budeme mít štěstí, dokážeme mu odříznout cestu, než se tam dostane.“

Při výpravě po Středozemním moři se Hastein zajímal jen o to, abychom se z místa na místo dostali co možná nejrychleji. Teď z něj byl zkušený kormidelník, jenž pravidelně vydal nějaký povel, přitáhl lano nebo upravil kurz. Posádka lodi reagovala na sebenepatrnější náznak pokynu v pevném přesvědčení, že Hastein ví, co dělá.

„A když tam Ivar Beznohý dopluje před námi?“ otázal se Ravn Buesøn.

„Tak to bude těžké. Sheppey je ostrov v ústí řeky Temes. Shromáždili jsme tam na tři tisíce mužů a stovku lodí. Lundene je odtamtud jen jeden den plavby proti proudu. Celé vojsko tam čeká na Ivara Beznohého, až se vrátí se zbraní, která Sasy vyděsí k smrti.“

„Ty ses k němu určitě připojil hned, jak ses vrátil z Hispánie,“ poznamenal jsem. „Jinak bys tohle všechno nemohl vědět.“

Vytušil jsem, že Hastein potlačuje určitou nechuť, již se pokoušel skrýt. Od té doby, co jsme vyrazili na moře, se mnou nepromluvil.

Teď se překonal a usmál se.

„Dlužím vám jedno vysvětlení.“

Předal kormidlo jednomu ramenatému chlapíkovi a naznačil Ylvě, Ravnu Buesønovi, Khalidovi a mně, ať si k němu sedneme na plošinu na zádi. Matka a Vidar byli mimo doslech, ale Gry se k nám připlížila a poslouchala s námi.

„Když jsme se tenkrát pokoušeli dostat ze Středozemního moře, viděli jste mě a Sigurda Hadí oko, jak jsme zaútočili na maurskou zápalnou loď.“

Hastein vrhl pohled dolů na palubu, kde černovousého Lodbrokova syna ošetřoval bratr Jarvis s Bellou. Ležela tam i mrtvola Železného Bjørna.

„Tlaková vlna mi vyrazila dech a odmrštila mě do vody. Podařilo se mi pod vodou odplavat pryč od hořícího oleje. Měl jsem štěstí, protože jsem se vynořil přímo u jedné z našich lodí, která té zkáze unikla. Posádka mě vytáhla na palubu.“

V tom zmatku unikl maurské flotile i Ylvin drakkar, na kterém jsem byl i já. Jenže jsme se otočili a vyrazili jsme zachraňovat své druhy. Posádka, jež zachránila Hasteina, se obrátila na útěk.

„Kdybych byl v pořádku, přinutil bych ty zbabělce, aby loď otočili,“ pokračoval Hastein. „Jenže do ran se mi dostala slaná voda. Bolestí jsem byl napůl šílený. Pluli jsme dál na sever podél břehů Hispánie. Vyhýbali jsme se obydleným oblastem a přistávali jsme jen tehdy, když to bylo opravdu nezbytné. Přezimovali jsme v Galicii. Mnoho mužů během chladné zimy v pustém kraji zemřelo hlady. Na jaře jsme pluli dál do Irska. V Dyflinu jsem se potkal s Ivarem Beznohým. Gaelové se přes zimu vzbouřili a Ivar tam připlul z Anglie, aby povstání potlačil. Pomohl jsem mu. Jako projev díků mi dal za úkol, abych dohlížel na krále Egberta z Jorviku a připravoval útok na Lundene.“

Když nám to všechno vykládal, v tváři měl tvrdý a příkrý výraz. Z veselého mladíka, který kdysi býval mým nejlepším přítelem, toho moc nezbylo. Čas a útrapy nás změnily všechny.

„S Ivarem Beznohým končím,“ prohlásil Hastein. „Jestliže se na písečném ostrově odehrálo všechno tak, jak říkáte, pak je to jeho vina, že Železný Bjørn zemřel. Nechal Halfdana, ať vás napadne. To neměl zapotřebí.“

„Takže Halfdana Gormsøna jsi znal také?“ otázal jsem se.

„Samozřejmě. Na začátku mě zlobilo, že mu Beznohý dovolil používat jméno Bílý šat. Ale postupem času jsem to pochopil. Bylo

důležité, aby si bojovníci mysleli, že ti dva jsou bratři. Příběhy o Lodbrokových synech se vyprávějí široko daleko, a to i mezi Sasy. Halfdan Gormsøn se co do šílenství a zuřivosti od Halfdana Bílého šatu příliš nelišil, ale chyběly mu jeho klady.“

Kdysi bych u pravého Halfdana Bílého šatu žádné klady nenašel. Teď jsem se na něj díval jinak. Obětoval se kvůli nám a právě to byl ten čin, který po něm zůstává a o němž se bude mezi muži hovořit.

„Co uděláš, až se s Ivarem Beznohým setkáš?“ otázal jsem se.

„Vyzvu ho na souboj,“ odpověděl Hastein tvrdě. „Po tom všem, co se stalo, ho nemohu nechat naživu.“

„A co bude s řeckým ohněm?“

Vtom nás přerušil křik hlídky na přídi. V mlžném oparu se před námi rýsoval mohutný stín. Jak jsme se postupně blížili, měnil se na rozlehlý útes – křídové skály s trsy trávy na větrem bičovaných vrcholcích. Hastein to tu znal.

„To je východní výběžek Anglie. Za ostrohem na severu leží Sheppey. Přistaneme tady a počkáme na Ivara Beznohého.“

Příď plavidla vyjela vzhůru mezi kamení a oblázky pod bílý útes, který se nad námi tyčil do výše deseti dospělých mužů. Posádka vyskočila na pevninu a začala sbírat naplavené dříví. Hastein přikázal hlídce, ať se rozhlédne shora. Muž se pustil vzhůru po strmé stezce mezi zelenými keři a bílými kameny. Ravn Buesøn, Ylva a já jsme se choulili na větrné pláži, jež mezi dvěma skalnatými výběžky tvořila bledý půlměsíc.

„Přivykli jste si na jižanské podnebí,“ zasmál se Hastein. „Já jsem byl zpočátku taky zimomřivý. Zvyknete si.“

Dál vydával příkazy, jež mužstvo uposlechlo bez zaváhání. Zakrátko už na pláži stál tábor tvořený několika stany a ve větru se začal rozhořívat oheň.

„Změnil se,“ poznamenal Ravn Buesøn.

„Je tvrdší,“ dala Ylva za pravdu svému milému.

„Dospěl,“ přidal se Khalid. Ani on už nebyl tím chlapcem, kterého jsme s Hasteinem našli na qurtubském tržišti.

„Promluvím si s ním,“ oznámil jsem ostatním.

Šel jsem podél lodi. Bratr Jarvis a Bella se modlili k Bílému Kristu za šeredně zřízeného Sigurda Hadí oko a matka, Vidar a Gry si zalezli do závětří u trupu plavidla. Dal jsem si záležet, abych se matce nepodíval do očí. Hastein stál ve vodě na kraji moře.

„Ani nevíš, jak jsem rád, že jsi naživu.“

Když uslyšel můj hlas, trhl sebou. Krátce přikývl, ale očima stále

sledoval moře a nezdálo se, že by se mi chystal odpovědět.

„Získal jsi slávu?“ pokračoval jsem, protože to byla nejdůležitější síla, jež ho poháněla vpřed během výpravy do Středozemního moře. „Vyraboval jsi křesťanská města a nashromáždil jsi stříbro?“

Konečně mě začal vnímat.

„Ne tolik, jak bych si přál,“ odpověděl. „Trvalo dlouho, než jsem se zotavil. Ivar Beznohý mi později řekl, že se bál, že mu nikdy k ničemu nebudu. Ale všechno jsem překonal a tyhle jizvy jen dokazují, že jsem to nevzdal.“

Rukou si odhrnul dlouhé vlasy stranou, abych viděl, jak ho maurský oheň zřídil. Celá tvář byla od čelisti až po spánky jediným růžovým pletencem jizev. Ušní boltec měl hladký a zdeformovaný jako rozteklý vosk.

„S Maury nebyly žádné žerty,“ pokračoval. „Ačkoliv dlouho jsme mohli drancovat, jak se nám zlíbilo. Pamatuješ si na Undaribii?“

Nezapomněl jsem na městečko na hranicích mezi Franskou říší a Hispánií, kde jsme strávili skoro celý měsíc. Čekali jsme tam na výkupné za waliho z Pamplony, kterého Hastein a Železný Bjørn unesli.

„Pamatuji se na obličej toho maurského velitele, když předával bednu s výkupným,“ řekl jsem.

„Sklíčenějšího člověka jsem v životě neviděl.“

Byl to dobrý pocit, znovu se spolu zasmát. Na chvíli mi bylo, jako bychom se nikdy nerozdělili.

„A pamatuješ přece na Ugglu Ugglasona,“ pokračoval jsem.

„Jo, ten zatracený Švéd.“ Hastein se hlasitě zasmál. „Myslel si, že dokáže převzít velení nad výpravou. Když ho Železný Bjørn vlákal do maurské pasti, tak toho litoval. Uggla dostal trest, jaký si zasloužil. A přišel o vydrancování al-Jaziry.“

Myslel jsem na vyděšené obyvatele tohoto muslimského přístavního města, kteří se v panice pokoušeli dostat do bezpečí, zatímco jim divocí dobyvatelé plenili a pálili domovy. Vzpomněl jsem si na ženu, jež skočila do moře, a pamatoval jsem si skupinu vikingů, kteří stáli na nábřeží a smáli se tomu, jak žena kolem sebe ve vodě plácá rukama a hledá své ztracené dítě. Zmocnil se mě stejný pocit nevolnosti jako tenkrát. Přísahal jsem, že už se drancování nikdy nezúčastním.

„Rabování na jižním pobřeží Franské říše bylo ještě výnosnější.“

Náhle mi připadalo divné, proč Hastein probouzí vzpomínky, které vlastně vůbec radostné nebyly.

„Perpignan. Narbonne. Arles. Nîmes. Valence.“ Převaloval v ústech jména těch měst, jako by to byly kapky medu. „A pak Itálie. Pisa, Fiesole.“

Významně se odmlčel. Teď už mi bylo jasné, o co mu jde. Rysy jeho obličeje pod splývajícími vlasy ztvrdly.

„A nakonec to byl Řím.“

„To město se vlastně jmenovalo Luna,“ připomněl jsem mu.

„Luna, ano.“ Díval se na mě tvrdým pohledem. „Jenže ty s Jarvisem jste mě obalamutili, abych věřil, že je to hlavní město Bílého Krista. Zesměšnili jste mě. Pokusili jste se zničit mou pověst.“

„Zato sis zachoval život.“

„Co je to za život?“ zasyčel Hastein. „Jsem ohyzdný a tvář mám samou jizvu. Když si chci s nějakou holkou užít, musím ji k tomu přinutit. Nevlastním nic, co by mělo nějakou cenu. Jsem pes Ivara Beznohého. ‚Sestav flotilu u Sheppey,‘ řekne Ivar a já u Sheppey sestavím flotilu. ‚Počkej, až se vrátím z Miklagardu,‘ nařídí Ivar a já čekám. Patří mu dokonce i tenhle drakkar, na kterém plujeme. Vezme si ho zpátky ve chvíli, kdy se mu na mně něco znelíbí. Na mně, na adoptivním synovi jeho bratra. Na mně, který šířil děs a hrůzu mezi Maury, Franky a Italy v době, když on sám si ani nedokázal podrobit Sasy a Gaely. Ale brzy už budu vlastním pánem. Jen počkej a uvidíš.“

Vrátil se k lodi. Šel jsem za ním, ale po pár krocích jsem se náhle zastavil. Najednou mi to došlo.

„Ty chceš Ivarovi Beznohému ukrást zápalné bomby,“ vyhrkl jsem. „Proto ses s lodí toulal kolem fríských břehů. Čekal jsi tam na něj.“

Hastein se otočil a mlčky si mě prohlížel.

„Viděl jsi na pláži oheň,“ pokračoval jsem. „Myslel sis, že výprava do Miklagardu skončila katastrofou. Zatímco ses blížil k požáru, prosmekl se kolem tebe ve svém malém knarru, a ty jsi na pláži našel jen nás.“

„Ano, bylo to k vzteku,“ přiznal Hastein. „Jenže Ivar Beznohý by o řeckém ohni nikdy nic nevěděl, kdybych mu o něm neřekl *já*. Zatímco jsem pobýval v Jorviku a dohlížel na tamního loutkového krále, objevil se tam nějaký Frank. Vykládal mi příběh o výpravě z Miklagardu, ke které došlo před třiceti lety. O žoldácích ze Švédska ve službách císaře, o delegaci k císaři Ludvíkovi Pobožnému v Ingelheimu, o nákladu hliněných koulí, které s sebou ta delegace přivezla, a o tom, jak spálila mohutný dub na uhel. To *já* jsem

Ivarovi Beznohému řekl o těch zápalných bombách. To *já* jsem viděl možnost plout do Miklagardu a tu zbraň si obstarat. Ukradl mi nápad a teď si myslí, že na něj přišel sám. Ale já mu ještě ukážu.“

Hastein si vždycky hlídal to, co mu patřilo. Kdysi to bývala jeho přednost, ale muž, který teď stál přede mnou, měl v tvrdých očích týž napůl šílený pohled, jaký svého času míval Halfdan Bílý šat.

„Děláš to kvůli Belle?“ otázal jsem se. „Protože ti došlo, že ji nikdy nedostaneš?“

„Kvůli Belle?“ odfrkl a pohlédl k drakkaru. Moje nevlastní sestra právě vstala po modlitbě a rovnala si záda. „Jen se na ni podívej: je utahaná, nudná a stará. Bellu ať si pro sebe nechá Sigurd Hadí oko, jestli přežije. V Anglii je spousta saských holek, se kterými se můžeš do sytosti vyřádit. U tábora na Sheppey máme děvek plný stan.“

Kdysi býval stejně zdrženlivý jako já a znásilňování zotročených žen mu nic neříkalo. Kdysi jsme měli stejné názory na spoustu věcí.

„Už nejsi ten Hastein, kterého jsem znal.“

Hlasitě se zasmál, ale radost ve smíchu nebyla.

„Jsem ten, koho jsi ze mě udělal, Rolfe Troufalče.“

68

„Plachta!“ zvolal muž na hlídce z vrcholku skály a zamával oběma rukama. Když si byl jistý, že jsme ho slyšeli, rozběhl se po stezce dolů na pláž.

Hastein uděloval rozkazy napravo nalevo. Za několik chvil byly sbaleny stany. Oheň byl zasypán pískem. Mužstvo se opřelo do přídě a za rytmického volání začalo loď odstrkovat. Ravn Buesøn, Ylva a já jsme museli pomoct na palubu matce, Vidarovi a Gry, protože jinak by je tu nechali. Khalid se cvičil ve střelbě na cíl na úpatí útesu a k lodi doběhl, když už se kolébala na vodě. Muž, který držel hlídku na vrcholku skály, proběhl vlnami a celý promáčený se vytáhl nahoru přes zábradlí. Po dni a půl čekání jsme se opět pohupovali na moři.

„Proč ten spěch?“ zavolal jsem na Hasteina.

„Znáš Ivara,“ zasmál se. „Dej mu šanci, a proklouzne ti mezi prsty.“

Muži se opřeli do vesel a začali natáčet loď proti větru. Upíral jsem zrak směrem, kam ukazoval muž na hlídce, ale žádnou plachtu jsem neviděl. Loď proplula příbojem a vyklouzla na otevřené moře.

„Plachtu vytahovat nebudeme," zavolal Hastein z plošiny na zádi, když se pár jeho mužů chopilo lan. „Nesmí nás zpozorovat."

Veslaři svými hlasy udržovali jednotný rytmus záběrů. V uličce na palubě sténal Sigurd Hadí oko. Nedalo se zabránit tomu, aby se mu vodní tříšť nedostala až k obvazům a místy jimi neprosákla.

„Měli jsme zůstat na pevnině," volal bratr Jarvis. „Tady z toho nikdy nevyjdeme živí."

„Tobě by to možná vyhovovalo," podotkla Ylva, „ale mně se po zemi plné vzbouřených Sasů pěšky vláčet nechce."

„Proč nás vůbec Hastein s sebou bere?" otázal se Khalid.

„Chce mít svědky," odpověděl jsem.

Na pláži jsem svého starého přítele pozoroval. I když s námi – a zejména se mnou – jednal pohrdavě, postaral se o to, abychom dostali stejně jídla a pití jako posádka. I teď k nám do středolodí tu a tam zabrousil pohledem, zatímco kormidelním veslem vedl loď od pobřeží. Vítězstvím si byl jistý a chtěl, aby se o něm mluvilo. Stále se hnal za slávou, kterou v Itálii nikdy nezískal. Útes za námi se již vzdálil natolik, že z něj zbyl jen nejasný stín v mlžném oparu. Naši kořist zatím kromě muže na hlídce nikdo jiný nespatřil.

„Koukejte!" zvolal nejvýš sedmnáctiletý dlouhán u prvního vesla a ukazoval před sebe.

Přimhouřili jsme oči. S trochou dobré vůle jsme v dálce směrem na jih vytušili čtvercový obrys plachty. Hastein upravil kurz. Mužstvo ještě nějakou dobu usilovně veslovalo.

„Teď nás uviděl," zařval Hastein.

Ylva a Ravn Buesøn pomohli vytáhnout plachtu, která se brzy nadouvala silným bočním větrem.

„Veslujte dál, vy padavky," zařval Hastein, když posádka začala vtahovat vesla dovnitř.

„Co máš v plánu?" otázal jsem se.

„Počkej a uvidíš."

Hastein se stejně jako já učil u Železného Bjørna a jeho často používanou průpovídku dobře znal. Posádka získala pocit, že Hastein má nějaký plán. Já jsem věděl, že je to spíš známka improvizace a že Hastein doufá v hladký průběh.

Rychle jsme se přibližovali k malému knarru.

„Co když to není Ivar?"

„Je to on. Copak to, Rolfe, necítíš? Zúčtování se blíží.“

Teď už jsme viděli trup knarru. Vypadal jako Ottar.

„Co chceš dělat, až dobudeš Lundene?“

„To se na to ptáš teď?“ Hastein se usmál a pokrčil rameny. „Co já vím? Vyplenit město. Pobrat všechno stříbro, které najdu.“

„A potom?“

„Co myslíš tím ‚potom‘?“

„Ivar Beznohý chce vytvořit obchodní impérium,“ vysvětloval jsem. „Osou má být Dyflin, Jorvik a Lundene. S propojením do Ripy. Možná dokonce až do Východní země. Co chceš ty?“

Zavrtěl nade mnou hlavou a znovu se zadíval na knarr.

„To byl Ivarův sen. Já nejsem žádný kramář. Já jsem viking!“

Ivar Beznohý měl přinejmenším nějakou vizi, byť byla sebevíce zvrácená. Hastein chtěl jen vidět, jak se svět zmítá v plamenech, stejně jako to kdysi zažil on na vlastní kůži.

„Co to do prdele děláš?“ vyjel jsem na něj.

Knarr už byl docela blízko. Příď drakkaru nabrala kurz přímo na nákladní plavidlo. Viděli jsme obličeje mužstva. Výrazy jejich tváří neměly daleko k panice.

„Otoč to!“

Skočil jsem na plošinu na zádi a zatáhl za kormidelní veslo. Hastein řval vzteky, když jsme se spolu potýkali, ale jen tak tak jsme se vyhnuli srážce. Plachta knarru udeřila do naší plachty a pocuchala lanoví. Obě lodě se šťastně minuly a projely zvlněnou brázdu táhnoucí se za druhým plavidlem.

„Já tě zabiju!“

Hastein vytasil sax a bodl. Uskočil jsem dozadu. Pustil kormidelní veslo, jež začalo poskakovat po vlnách. Neřízená loď se při bočním větru snadno převrátí. Paluba se už silně nakláněla, muži na sebe křičeli a chopili se vesel, aby nás udrželi na hladině. Ylva přeběhla ke kormidlu. Ravn Buesøn popadl Hasteina za zápěstí.

„Řecký oheň vzplane, jakmile se k němu dostane vzduch,“ vysvětloval mu. „Pokud se hliněné schránky rozbijí…“

„Bum!“ přidal se Khalid a roztáhl prsty do vějíře, čímž znázornil oheň.

Hastein se marně snažil vykroutit z Ravnova železného sevření a přitom hleděl z jednoho na druhého. Konečně kývl na znamení, že porozuměl.

„Otáčíme!“ zařval na posádku.

„Budeš mít jen jednu šanci,“ řekl jsem. „Ivar Beznohý udělá všechno, aby zápalné bomby zachránil. Najeď k němu zvnějšku a donuť ho přistát.“

Hasteinův obličej byl bledý vztekem. Vítr mu cuchal dlouhé vlasy a odhaloval popáleniny na tváři a uchu.

„A je tu ještě jedna věc,“ zašeptal jsem, aby mě posádka neslyšela. „Na ten manévr potřebuješ zručného kormidelníka s chladnou rozvahou. Uděláš dobře, když u kormidla necháš Ylvu.“

Zaťal zuby. Zaváhal. Pak zavolal, aniž ze mě spustil pohled: „Ylvo, ty budeš kormidlovat!“

„S radostí,“ řekla Ylva, která už začala loď otáčet.

Ravn Buesøn ho pustil. Každičký sval v Hasteinově těle se chvěl zlostí nad prožitým ponížením. Měli jsme společný cíl: zastavit přepravu zbraní Ivara Beznohého a dovézt je na pláž pod útesem.

A pak se porveme o to, co dál.

69

Muži veslovali. Plachta se nadouvala. Rychle jsme Ottar dotahovali. Ylva mířila s lodí na vnější bok knarru. Ivar Beznohý se křižováním pokoušel uniknout, ale podařilo se mu jen zpomalit vlastní postup. Netrvalo dlouho a naše příď byla v jedné přímce s jeho zádí.

„O co ti jde, Hasteine?“ zavolal Ivar ze zadní plošiny.

„O pomstu!“ zařval Hastein ze středolodí.

„Za co se chceš mstít?“

„Za veškeré tvé ponižování! Za tvou povýšenost! Za tvé pohrdání!“

„Jaké ponižování? Udělal jsem z tebe svého pobočníka. Svěřil jsem ti odpovědnost za Sheppey.“

„Poslouchal jsem tvé příkazy. A co za to? Kde je tvé uznání?“

Ivar Beznohý zavrtěl nevěřícně hlavou. Svěřil Hasteinovi velkou zodpovědnost. Muselo být těžké tak iracionální zvrat pochopit.

„Zabil jsi Železného Bjørna!“ zakřičel jsem.

„Ano, přesně tak!“ přidal se Hastein. „Zabil jsi mého pěstouna.“

„To udělal Halfdan Gormsøn,“ zazněla odpověď. „Byl nezvladatelný. Za to já nemůžu.“

Hasteinovi došly argumenty, a tak jen skřípěl zuby. Ylva se s přídí drakkaru dostala ke knarru tak blízko, že by veslaři na přední lavici stačilo jen natáhnout ruku a dotkl by se zádi Ottaru. Pluli jsme teď jen na vítr. Ivar Beznohý se odchýlil od kurzu, aby od nás získal odstup. Ylva se ho nadále držela. Rychle jsme se přibližovali k útesu.

„Uzavřel jsi pakt s mými nepřáteli," křičel Ivar Beznohý. „Kde je tvůj vděk, ty štěně?"

„Štěně? Ty mi říkáš štěně?"

Když Hastein to slovo uslyšel, začal vidět rudě. S divokým výrazem ve tváři se rozběhl na záď. Než ho Ylva stačila zastavit, prudce trhl kormidelním veslem. Příď drakkaru narazila do knarru. Viděl jsem, jak se bedny s hliněnými koulemi v otevřeném nákladovém prostoru posunuly.

„Copak jsi šílený?" zařval Ivar Beznohý.

Dva trupy se střetly, až dřevo zapraštělo. Drakkar se levobokem natočil k pláži a donutil knarr změnit směr plavby ostrým obratem. Ivar Beznohý ovládal plavidlo velmi dobře, Ottar se zakýval a znovu se narovnal. Ylva otočila kormidelním veslem, ale Hasteinovy manévry nás dostaly na mělčinu. Kýl zaskřípal o dno, ztratili jsme rychlost a vlekli jsme se dál podél pobřeží pod skálou.

„Srovnej to, ty zatracená ženská!" zařval Hastein.

„Dotlačila bych ho až na pláž, kdybys ty zůstal v klidu," prohlásila Ylva. „Nevyčítej druhým chyby, které děláš sám."

„Počkej a uvidíš."

Oblíbené rčení Železného Bjørna bylo použito natolik nepatřičně, že se leckterý muž z posádky zasmál.

Hastein se na ně obořil: „Sklapněte nebo si to odskáčete."

Znovu jsme se vzdálili od břehu, ale mezitím už se knarr Ivara Beznohého dostal až k ostrohu. Viděli jsme, jak se zaleskl v záři slunce zapadajícího nad pevninou, než nám zmizel z dohledu v ústí řeky Temes.

„Tak pluj tam, štítonoško, kde je to podle tebe nejlepší," zavolal Hastein. „Ale kéž ti bohové pomohou, jestli ho nedohoníme ještě před Sheppey."

„A Bůh buď milostiv Anglii, jestli se nám to podaří," zamumlal Jarvis.

Obepluli jsme ostroh. Linie útesů před námi tvořila dlouhou zvlněnou čáru táhnoucí se proti slunci, deroucímu se z oblaků, až na pevninu. Vítr nám foukal do zad, a tak jsme pluli vpřed rychlostí

větru. Ačkoliv jsme se neustále převalovali přes hřbety vln, na palubě vládl podivný klid. Uprostřed zálivu, třpytícího se ve slunečních paprscích, se před námi kolébala plachta Ivara Beznohého. Ještě dál vpředu se proti světlu dal nejasně tušit jakýsi nízký obrys.

„Sheppey," informoval nás Hastein a ukázal na četné sloupy kouře stoupající z ostrova a táhnoucí se krajinou. Nepřeháněl. V táboře čekalo obrovské množství bojovníků na návrat Ivara Beznohého, aby mohli na největší město Anglie zaútočit zápalnými bombami.

Obě plavidla brzy opět plula bok po boku. Tentokrát se knarr nepokoušel uniknout, ale přiblížil se ještě blíže ke břehu, jako by se jeho kapitán vzdal už předem.

„Kde je Beznohý?" otázal se Khalid.

Muž u kormidelního vesla na Ottaru byl podsaditý břichatý chlapík s čapkou na hlavě. Podíval se po nás. My jsme jeho pohled opětovali. Také zbylí čtyři členové posádky se chovali netečně.

„Je to past?" zeptal se Ravn Buesøn Ylvy. Potřásla hlavou. Vůbec tomu nerozuměla.

„Třeba skočil do vody," navrhl jsem.

„Viděli bychom ho plavat ke břehu," namítl Khalid.

„Ivare Beznohý!" zařval Hastein. „Přestaň se schovávat jako prašivý pes. Vylez, ty zbabělče."

Vtom se nad zábradlím nákladového prostoru objevily paže a horní část těla Ivara Beznohého. Nad hlavou držel jednu z hliněných koulí.

„Řecký oheň!" zařvala Ylva a chopila se kormidla, aby dostala loď dál od knarru.

Ivar Beznohý se s triumfálním úsměvem ve tváři se zrzavými vousy zaklonil, aby se na hod pořádně rozpřáhl. Koule dopadne doprostřed drakkaru. Plameny se rozšíří vzhůru po stěžni. Za pár okamžiků vzplane plachta. Moje rodina nebude mít šanci uniknout. Pohlédl jsem na matku. Uhoří, a ani se nestačí smířit se svým jediným synem. Pak jsem zachytil pohled své nepravé sestry. Modré oči jí v kulatém obličeji jasně zářily.

„Gry!" zakřičel jsem.

Nic jsem tím nesledoval, ale zabralo to. Když Ivar Beznohý uslyšel jméno mladé otrokyně, kterou kdysi miloval, zarazil se a ruka s koulí mu zůstala nad hlavou.

Něco kolem mě zasvištělo. Khalidův šíp zasáhl kouli. Hlína se

rozletěla na pět kusů. Kapalina uvnitř vzplála a vytekla na Ivara Beznohého. Ulpěla mu ve vlasech, vousech, lepila se mu na kůži a v podobě tekutého ohně mu zasáhla ramena a hruď. Z plamenů se zablýskly ledově modré oči, aniž zcela pochopily, co se stalo. Pak k Ivarovi pronikla bolest, zařval jako zuřivý medvěd a všude se šířil pach pryskyřice a spáleného masa. V panice odskočil od zábradlí a skončil v nákladovém prostoru na bednách vystlaných senem. Hliněné obaly praskly a plameny mu začaly olizovat nohy. Jeho křik nebral konce, posléze upadl, při pádu roztříštil další koule a pak už jsme ho v ohnivém moři neviděli.

Vedro bylo nesnesitelné i zdálky. S rozpálenými tvářemi jsme se ukryli za zábradlím. Ylva vedla loď dál od hořícího knarru, jenž se proměnil v obří ohnivou hranici. Když horkem postupně praskaly další koule, plameny pokaždé vystoupaly proti mračnům večerní oblohy ještě výš a výš.

70

Zachvátil mě oheň. Plameny mi zastřely mysl. Bolest se mi zahryzla do kůže a vedro mi spalovalo plíce. Šermoval jsem kolem sebe rukama, abych se ohně zbavil. Výsledkem bylo jen to, že mi vzplály i ruce. V panice jsem viděl, jak se mi odlupuje kůže. Nehty zčernaly a odpadávaly. Prsty se mi zkroutily. Z pěstí zbyly drobné uzlíky spálené na uhel. Nakonec se začaly jako uhlí i drolit.

Najednou jsem se probudil. Zmateně jsem se opřel o lokty a mělkými, napůl zdušenými vdechy jsem do plic nasával chladný ranní vzduch. Zatřásl jsem hlavou. Prohrábl jsem si nemyté vlasy. Nakonec jsem přehodil nohy přes okraj lůžka.

Během dlouhé zimy po smrti Ivara Beznohého to nebylo poprvé, co se mi něco takového zdálo. Sny ke mně přicházely s nepříjemnou pravidelností. Horší a živější bývaly tehdy, když jsem šel spát opilý, jenže bez pití jsem usnout nedokázal. Když jsem sám ležel ve tmě, myšlenky mi vířily hlavou. Záblesk ohně, který se zmocnil císařské galéry v Černém moři, se mísil s přeludem Halfdana Bílého šatu na chazarské ohnivé hranici a obrazem Ivara Beznohého stravovaného plameny.

Když jsem se ze sna probudil, napadala mě spousta otázek. Zabránil bych smrti Halfdana Bílého šatu, kdybych Askoldovu lest odhalil už na kyjevském nábřeží? Měl jsem náklad byzantských zápalných bomb na Ottaru zapálit hned, jakmile jsem knarr uviděl v ripském přístavu? Nebo jsem měl naopak Ivara Beznohého nechat, ať se svým nákladem pluje do Anglie? Bylo by mrtvých více, nebe méně?

Vstal jsem a svět se se mnou zatočil. Krev mi bušila ve spáncích. Zasténal jsem a vyplivl pachuť piva na udusanou hliněnou podlahu. Spával jsem v malé přístavbě Vidarova domku. Postavili jsme ji, když moje noční můry začaly děsit i zbytek rodiny. Nahmatal jsem své zbraně. V Ripě se nebylo čeho bát, ale já jsem vycházel nerad bez svého saxu Krvežíznivce a bez maurského meče Křivozobky na boku.

Otevřel jsem nízké dveře a vypotácel se na matčinu zahrádku, kde v dlouhých rovných řádcích rostlo zelí, cibule, pórek a řepa. Opřel jsem se o jabloň a začal jsem močit. Skončil jsem a teprve pak jsem si všiml, že z vedlejší zahrádky na mě zírá sousedka. Odklepl jsem poslední kapku a pěkně jsem ženu pozdravil.

„Kořenům to prospívá," poznamenal jsem.

Snažila se předstírat, že si mě nevšímá. Ze dveří domku vyšel Vidar. Pohlédl na sousedku a zeptal se hlasitě, aby to nemohla přeslechnout: „Tak dneska tedy odejdeš, Rolfe?"

„Ano," potvrdil jsem.

Sousedka s výrazem úlevy a spokojenosti zmizela ve svém domě. Narovnal jsem se a zapnul si opasek, který mi držel kalhoty. Zašel jsem si pro pár svých věcí, jež se mi vešly do jednoho rance. Maminka vyšla ven. Když jsem se znovu sklonil pod nízkou zárubní přístavku, ustaraně se na mě podívala.

„Netrap se tolik," řekl jsem. „Třeba se nevrátím vůbec."

Na ta slova mě sevřela v náručí. Chvíli jsme tak spolu stáli v objetí a pak mě znovu pustila.

V průběhu zimy jsme spolu začali mluvit. Nejprve o každodenních všedních záležitostech, třeba o večeři nebo o počasí, ale postupně i o závažnějších věcech, jež se mezi námi dlouho vznášely, aniž jsme je jakkoliv pojmenovali. Teď pro ni bylo těžké podívat se mi do očí. Rychle znovu zmizela v domě.

„Půjdeme?" otázal se Vidar rozmrzele.

Když jsme spolu procházeli blátivými ulicemi, obyvatelé Ripy po nás podezíravě pošilhávali ze zahrádek a z otevřených dveří.

Stávalo se, že jsem tasil, kdykoliv jsem uslyšel nějaký hlasitý zvuk nebo zahlédl cokoliv, co se podobalo jakékoliv zbrani. Mnohokrát jsem během podzimu málem srazil k zemi pokojného kupce nebo podřízl krk pradleně, která za mnou kráčela uličkou. Teď se mě lidé báli a jejich strach mě dráždil, protože jsem se opravdu upřímně snažil mezi ně zapadnout.

Pokoušel jsem se vyučit nějakému řemeslu, ale nedařilo se mi soustředit se na lití skleněných perel, na tvarování hrnků a džbánků, vyřezávání z rohoviny nebo šití bot a vytváření opasků z kůže. Se vším jsem skončil dříve, než jsem cokoliv dovedl do konce. Připadalo mi, že poté, co jsem objel celý svět, drancoval a zabíjel mezi cizími národy a sloužil císaři z Miklagardu, je všechno malicherné a bezvýznamné.

Myslím si však, že příhod, kdy jsem během zimy opravdu vážně narušil klid a mír ve městě, zase tolik nebylo. Sice jsem pravidelně chodíval domů opilý ze stanu v nejvzdálenějším koutu tržiště, kde bydleli Ylva, Ravn Buesøn a Khalid, ale moc hluku jsem nikdy nenadělal. Možná jsem se několikrát kvůli něčemu pohádal s Vidarem. Možná jsem sousedům hrozil Křivozobkou, když se jim něco nelíbilo. Jen jednou jedinkrát jsem vyl na měsíc jako vlk, když mě po zimním slunovratu a tradičním popíjení medoviny přemohl stesk, touha, sklíčenost a smutek. Ripští občané se ovšem nemohli dočkat, až se mě zbaví. Říkal jsem si, že je mi to jedno, ale vadilo mi to. A to zejména z jednoho důvodu.

„Zbavil jsem je krutého jarla, který po nich požadoval nepřiměřené daně," říkal jsem si. „Copak aspoň z toho nemohou mít radost?"

Když začal tát sníh, vydali jsme se s Ravnem Buesønem na dvorec ve Hvidingu. Budova byla stále pobořeným spáleništěm. Nezdálo se, že by tam někdo žil.

„Všichni se bojí, že se vrátí tvůj přítel z Anglie a převezme hvidinský dvorec i s jeho privilegii," vysvětlil mi Vidar.

„Hasteina žádná Ripa nezajímá."

Zatímco se plameny stále ještě zrcadlily pod útesy v ústí řeky Temes, Hastein se pokusil Khalida zabít. Zadržely ho pouze naše tasené zbraně. Postupně se uklidnil teprve poté, co ho jeho mužstvo přesvědčilo, že dobře mířený šíp nám zachránil život. Nakonec se neochotně zeptal, jestli je nějaké místo, kam by nás s lodí zavezli.

Možnosti v Ripě ho zpočátku zajímaly. Ale pak si prohlédl kostelík německého mnicha Ansgara na druhé straně říčky a zjistil,

že tam žádné stříbro není. Pobyl ve Hvidingu a viděl tamní chátrající stavby, pozoroval kupce a pochopil, jak je pro ně těžké vydělávat si na obživu, a tak sklíčeně prohlásil, že se raději vydá drancovat do Anglie a Franské říše. Naposledy jsme spolu mluvili na svažitém břehu řeky, kam jsme vytáhli jeho drakkar. Byl nerozhodný a zdráhavý. Věděl jsem, že se za své chování stydí. Proto jsem se pokusil o smířlivý tón.

„Doufám, že najdeš to, co hledáš," řekl jsem.

Přikývl a odpověděl, že můžu být klidný.

„Nevypleněných kostelů a klášterů jsou tam spousty. Paříž je otevřena každému, kdo se tam odváží po Seině doplout. Mým prvním cílem bude Lundene."

Vzal si příklad ze svého pěstouna. Železný Bjørn ale raboval, ničil a shromažďoval bohatství, aby je předal adoptivnímu synovi. Hastein však neměl nikoho, koho by podporoval, nikoho, o něhož by se staral, nikoho, kdo by jej přivedl na lepší myšlenky.

Vystoupil na palubu drakkaru a vydal mužstvu příkazy k odplutí. Koutkem oka po mně pokukoval z plošiny na zádi a já jsem myslel na to, že své touze beznadějně propadl. Jediné, co jsem cítil, byl smutek vůči mému starému příteli nad tím, jaký život si zvolil, a nad mým podílem v osudu, který ho čekal. Jenže Hastein byl vlastním pánem. Jeho vůli nedokázalo změnit nic, co bych udělal nebo řekl.

„Hastein se do Ripy nikdy nevrátí," řekl jsem Vidarovi, zatímco jsme šli dál přes tržiště, kde kramáři začali stavět své stánky a boudy. „Můžete nás klidně vykopnout."

„Nikdo tebe ani tvé přátele nevyhazuje," obhajoval Vidar rozhodnutí, k němuž společně dospěli ripští občané. „Jen jsme vám věnovali loď."

„A oznámili jste nám, že už nás dál nemůžete živit. Je nám to jasné."

Bylo časné jaro a na řece zatím kotvilo jen pár plavidel. Jedním z nich byl knarr. Menší než Ottar, nicméně byl plně způsobilý k plavbě na moři. Dobré a solidní plavidlo. Díky všeobecné nelibosti ripských obyvatel patřil nám. Ylva, Ravn Buesøn a Khalid během posledních dní ukládali naše věci pod palubu na přídi a na zádi. V nákladovém prostoru ve středolodí byl jen pytel s čerstvě napečeným chlebem, klec se dvěma živými slepicemi a hromada kadeřávku, co jsme si koupili za poslední klášterní stříbro z Miklagardu.

U boku lodi postávali bratr Jarvis a Bella. Sigurd Hadí oko strávil téměř celou zimu tím, že se snažil uzdravit a zotavit. Teď vstal z lůžka, aby se s námi rozloučil.

„Jak se ti vede?“ otázal jsem se.

„Je to pořád lepší,“ odpověděla Bella místo něj. „Sigurd teď už dokáže chodit. Nepotrvá dlouho a posadí se na koně.“

Vzhlédla ke svému muži a ten přikývl.

„Bude to potřeba,“ přidal se Sigurd. „Musím se přece po své zemi dokázat porozhlédnout.“

V průběhu zimy se v okolí Ripy rozšířily řeči, že novým pánem tohoto města se stal jeden ze slavných synů Ragnara Lodbroka. Sigurda Hadí oko pokaždé upřímně překvapilo, když za ním přijela další skupina bojovníků, aby mu odpřisáhla věrnost. Muži přicházeli chránit říši krále Sigurda i z takové dálky, jako jsou Haithabu a Aros. Všichni považovali za samozřejmé, že slavný jarl se vrátil domů, aby se stal králem Jutska, a nikoho ani nenapadlo jeho nárok zpochybňovat. Dokonce se objevila pověst, že zatímco Sigurd žil v obchodním městě a zotavoval se ze svých zranění, jeho spolukrál a mladší bratr Halfdan Bílý šat, jenž dlouhou dobu pobýval na dvorci ve Hvidingu, objížděl v přestrojení dvorce a usedlosti a přitom naslouchal hovorům mužů a zjišťoval, jestli se někde někdo nevyjadřuje nepatřičně o jejich vládnutí.

Poslední přeživší Lodbrokův syn tímto způsobem získal královské postavení, aniž si je vydobyl mečem. Jelikož se o smrti ostatních bratrů nikdo nedověděl, lidé dobrovolně sehnuli šíji, protože se obávali, že Železný Bjørn, Halfdan Bílý šat a Ivar Beznohý se pomstí každému, kdo by Sigurdovu moc zpochybnil. Bella svého muže vyzvala, aby zavázal přísahou každého, kdo se mu nabídl. Přiměřená velikost Ripy a Jutska jim umožňovala vést spokojený a klidný život. Žádný panovník se neobejde bez stříbra, ale když ripští obchodníci pochopili, jak ostatní smýšlejí o Sigurdovi, sami přicházeli a nabízeli mu desátek. Proto nás Sigurd s Bellou nepotřebovali. Sigurdova pověst je chránila dostatečně.

„Nezapomeň, že jsi také slíbil chránit můj kostel,“ usmíval se bratr Jarvis, až mu vrásky kolem stařeckých očí vytvořily vějířky.

„To je pravda,“ přikývl Sigurd Hadí oko vážně. „Kostel je na prvním místě.“

Na krku se mu na koženém řemínku houpal malý křížek. Po celou zimu se Jarvis s Bellou modlili u jeho lůžka, a když se mu podařily první vrávoravé kroky, všichni tři padli na kolena a

děkovali Bílému Kristu. Já jsem se domníval, že Sigurd Hadí oko se uzdravil spíš díky své nezdolnosti a síle, ale o tom on nechtěl ani slyšet.

„Má zranění uzdravil Bílý Kristus," prohlásil a položil mi ruku kolem ramen. „Já i Bella mu dlužíme poděkování. Budeme Jarvisovi pomáhat s jeho misií, jak nejlépe dokážeme."

Jarvis vlastnoručně utěsnil střechu na omšelé dřevěné stavbě německého mnicha, vyčistil temný prostor kostela s vysokým stropem od ovčích exkrementů a osadil nové dveře. Prohlédl jsem si opravený kostel a musel jsem přiznat, že se mu to povedlo. S křížem čnícím z vrcholu štítu mu pomohl Khalid. Byl jsem přesvědčen, že fakt, že kostel v Ripě má kříž zdobený dřevořezbami, jejichž autorem byl muslim, není náhoda.

Bella ke mně přistoupila a opatrně mě objala. V náručí držela děcko. Dívenka byla zabalená do čistého lněného plátna. Zrovna spala. Když byla vzhůru, věděli o tom všichni.

„Až Ælswith vyroste, budu jí vyprávět o jejím strýčkovi, který je tak odvážný a silný," řekla Bella.

„Můžeš jí také říct, že se jednoho dne vrátím," odpověděl jsem sasky a prstem jsem Ælswith pohladil po drobném čílku, až nakrčila nos a ve spánku zamlaskala. „A pak jí dám jméno, které lidé dokážou vyslovit."

„Ælswith se jmenovala moje teta," hájila Bella své rozhodnutí.

„To není žádný důvod, proč by měl člověk takovým jménem trápit malé dítě."

Přešel jsem ke svým přátelům u přídě. Ravn Buesøn k sobě tiskl Ylvu. Naštěstí měl dlouhé paže, protože štítonoška se v pase zakulatila. Především břicho jí trčelo do prostoru. Položila si na něj ruku a vzdychla.

„Kopl mě!" oznamovala Ylva.

„Kopl?" zopakoval Buesøn. „Jak můžeš vědět, že to je kluk?"

„Tyhle věci žena pozná."

Ylva a Bella se na sebe usmály. Štítonoščin hranatý obličej se zaoblil a její oči získaly nový lesk. Ravn Buesøn na ni hleděl se zasněným pohledem.

Vtom se k nám přes louku dolů k řece poklusem blížila jiná žena.

„Myslel jsem, že nechceš vidět, jak odjíždím," řekl jsem.

„To je pravda," odpověděla matka a promnula si ruce. „Ale nemůžu najít Gry. Nikde v domě není. Sousedka ji brzy ráno viděla,

jak někam jde s rancem na zádech.“

S Ravnem Buesønem a Ylvou jsme na sebe pohlédli a vylezli jsme na knarr. Začali jsme vytahovat vaky a sudy zpod paluby na zádi. Nakonec jsem nahmátl hubenou paži. I když se Gry bránila, vytáhl jsem ji ven.

„Pusť mě!“ křičela. „Chci jet s vámi.“

„To nejde.“ Chytil jsem ji za bradu a zdvihl jí hlavu vzhůru, až se naše pohledy střetly. „Nevíme, co na nás v Møre čeká. Slyšela jsi Halfdana Gormsøna, jak se chlubí, že jeho strýc má dvě stovky družiníků. Možná má nový mørský jarl na obranu i nějakou nestvůru, která se podobá té, s níž jsme se s Ravnem Buesønem setkali v Egyptě.“

Gry během zimy naslouchala našim příběhům velice pozorně. Byly pro ni zajímavější než ságy o bozích.

„Tak vám tu potvoru pomůžu zabít,“ prohlásila. „Stejně jako jsem vám pomohla se štítovou hradbou Hjalmara Krásnovlasého.“

„Na tebe čeká něco jiného,“ namítl jsem a prohrabal prostor pod přídí, až jsem našel, co jsem hledal.

„Patřila Železnému Bjørnovi,“ ukázal jsem jí bojovou sekyru. Byla zabalená do mastné ovčí vlny, která ji chránila proti slané vodě a rzi. „Sigurd Hadí oko tě naučí, jak se s ní zachází. A až se vrátím, třeba budeš moct jet s námi, pokud budeš dost zdatná a šikovná.“

Gry zírala na sekeru s vykulenýma očima. Vyryté obrazce představovaly hlavu řvoucího medvěda. Matka hleděla na zbraň v rukou nevlastní dcery s nedůvěrou a obavami.

„Zajímalo by mě, co na ten dárek poví tvůj otec,“ poznamenala.

„Tak mu to zkrátka neřekneme,“ navrhla Gry vzdorovitě.

„Já ti ji pohlídám, když zrovna nebudeme cvičit,“ nabídl se Sigurd Hadí oko.

Když se jí pokusil zbraň vzít, Gry ji z rukou nepustila.

„Ty mi nic hlídat nebudeš, ty křesťanský pse. Já jsem sekeru dostala od svého bratra.“

Sigurd Hadí oko se opřel o berli a pohled mu potemněl. Pak se začal usmívat. Nakonec se rozesmál. Smíchem nakazil i Jarvise a Bellu. Ælswith se probudila a spustila křik. Zatímco ji Bella konejšila, my ostatní jsme se naposledy objali.

Odstrčili jsme s Khalidem knarr od břehu a vyskočili na palubu. Ravn Buesøn vytáhl plachtu. Ylva se postavila ke kormidelnímu veslu a sledovala zákruty říčky. Slunce začalo pomalu zahřívat pole

a louky nížinaté krajiny a doškové střechy domků v Ripě za námi byly stále menší a menší.

Epilog

Normandie roku 930

U psacího pultu sedím sám. V krbu plápolá oheň. Všichni ostatní spí. Můj hrad, kde žije a bydlí mnoho stovek lidí, je tichý jako hrobka. Za klenutým oknem vedoucím k lesům a kopcům na východě se už začal probouzet den v podobě světlého proužku na obzoru.

Vyprávění o synech Ragnara Lodbroka jsem zasvětil tři roky života. Když jsem teď napsal poslední tečku za svým příběhem, cítím v sobě prázdnotu. Podle všeho jsem poslední žijící člověk, který znal bratry osobně. Pro většinu lidí to jsou stejné postavy jako bohové – vzdálené, tajemné bytosti, o jejichž životě sní, k jejichž příběhům si domýšlejí další zápletky a o jejichž činech muži a skaldi vyprávějí a předávají je dál u ohňů a na tržištích, v nuzných chýších a na dvorech jarlů, od Severního mysu až po Rouen a od Dyflinu po Kyjev. Z vybájených, fantaskních příběhů se skutečné události už dávno vytratily.

Je pravda, že popel Halfdana Bílého šatu roznáší vítr po nekonečných stepích Východní země.

Je pravda, že Železný Bjørn spočívá poblíž ripského valu a že jeho hrob neoznačuje ani mohyla, ani kamenný náhrobek s runami.

Je pravda, že Ivar Beznohý odpočívá se zbytky svých zápalných bomb na dně fjordu při ústí řeky Temes, že Lundene je ještě pořád saským městem a že mezi křesťanským králem jižní Anglie a severským Danelawem panuje chatrný mír.

Jen Sigurd Hadí oko žil dostatečně dlouho, aby se mu narodily děti a on je viděl vyrůstat. Až do konce svých dnů žil s Bellou v Ripě. Navštěvoval jsem je tak často, jak jsem jen mohl, i když jsem vždycky nádavkem obdržel kázání o Bílém Kristu. Bratr Jarvis se staral o Ansgarův kostelík, jenž se stal postupně velmi vyhledávaným. Na rozdíl od onoho německého mnicha měl totiž Jarvis věhlasného ochránce. Král Sigurd se vždy účastnil bohoslužeb a mnozí lidé, kteří sem přišli jen ze zvědavosti, aby se podívali na posledního Lodbrokova syna, se nechali nachytat na naivní poselství o věčném míru a zpěvu žalmů v křesťanském ráji. Bledý bůh na kříži byl zajímavý zejména pro ženy a otroky, kteří neměli naději na život v Ódinově paláci. Všichni hledají nějakou útěchu a věří lži, jež jim nejlépe vyhovuje. Všichni kromě mě.

Můj vztah k bohům se od té doby, co jsem je jako mladík zavrhl, nezlepšil. Když to ode mne moji bojovníci očekávají, obětuji bohům. Jdu na mši, když si to žádá můj vztah k franskému králi. Nechávám na svá pobřeží muslimské obchodníky přivážet jejich zboží vynikající kvality, abych pak výrobky s velkým ziskem prodal dál.

Pořád nevím, jestli si lidé stvořili bohy, aby je utěšovali a chlácholili, nebo jestli Ásové, Bílý Kristus a Alláh opravdu existují, ale už dávno se k nám obrátili zády. Na tom ale nezáleží. Za svůj úspěch nevděčím nikomu jinému než sobě, a pokud bych byl svázán zákony bohů a lidí, nikdy bych se tak daleko nedostal. O existenci tří noren však žádné pochyby nemám. Toho rána, když jsem s přáteli opouštěl Ripu a vydával se do norského Møre, jsem netušil, jaké s námi mají plány. Vložil jsem svůj život do jejich rukou a odhodil jsem veškeré obavy. Stane se, co se má stát. Byl jsem ještě mladý a měl jsem před sebou dlouhý život plný událostí. Netušil jsem však, co mi budoucnost přinese.

Ale než odložím pero, musím napsat ještě jednu věc. Dlužím čtenáři rozuzlení mého setkání s bývalým čeledínem z Ingelheimu v mém stanu na pláži při ústí řek Stour a Orwell, kde se ohně zrcadlily v temné vodě zálivu.

Je jasné, že nic z toho, co mi vykládal, mě nezaskočilo. Psal se rok 885 – pouhých dvanáct let po útěku z Konstantinopole a návratu domů po řekách Východní země. Jestliže mě tu a tam něco překvapilo, pak to byla fascinace rozsáhlou sítí osudu, kterou norny utkaly v můj prospěch a jejíž vlákna jsem před sebou viděl stejně jasně, jako by byla napjata křížem krážem v mém stanu.

„Co udělal jarl Hastein, když jsi mu předvedl sílu ohnivé koule?“ otázal jsem se šedovlasého starce se lví hřívou.

„Štědře mi za ty vědomosti zaplatil,“ odpověděl.

„A teď čekáš, že já udělám totéž? Máš snad ještě nějakou další ohnivou kouli, která mě dokáže přesvědčit, že tvůj fantastický příběh není lež?“

Pokrčil rameny a napjatě se usmíval.

„Doufal jsem, že jarl Hastein ti o té příhodě vyprávěl.“

Mé mlčení trvalo natolik dlouho, aby opravdu znejistěl a začal mumlat nějaké omluvy.

„Vyprávěl mi to,“ řekl jsem nakonec, „před dvanácti lety. A proto ti teď nezaplatím. Tvoje zprávy jsou zastaralé.“

Zklamáním mu poklesla ramena. Bylo zřejmé, že to, co mu svého času věnoval Hastein, už dávno rozházel a teď byl stejně chudý jako dříve.

„Zaplatím ti ale za to,“ pokračoval jsem, „když mi řekneš, co se stalo se zbytkem nákladu hliněných koulí, které měli Seveřané s sebou v Ingelheimu. Jestli mi pomůžeš je najít, bohatě se ti odměním.“

Zbledl a začal koktat.

„Nejsem si vůbec jistý,“ řekl, „že ty koule pořád ještě existují. Odnesli je do nejhlubšího kamenného sklepa pod ingelheimským hradem a vchod zazdili.“

„Takže tam určitě pořád jsou.“

„Ale, pane, Ingelheim je knížecí sídlo a hlídá ho posádka tisíce po zuby ozbrojených vojáků.“

„Proto také potřebuji tvoji pomoc, abych se dostal dovnitř.“

„To se nikdy nepodaří.“

„Počkej a uvidíš.“

V průběhu času jsem získal dostatečné zkušenosti s vrtochy noren, abych věděl, jestli mám sledovat vlákna osudu, jež mi nastražily, nebo ne. Již příštího rána jsem se svými loděmi odrazil od břehu a zamířil k řece Rýnu, po níž se dá proniknout hluboko do vnitrozemí Franské říše až k Ingelheimu. Tato výprava se měla stát prvním krokem na cestě, na níž jsem se já, zrozený coby syn anglického kováře a jeho nesvobodné milenky, nakonec stal normandským vévodou pod jménem Rollo.

Historická poznámka

Krvavý příběh, podle nějž se Basil I. stal císařem, je autentický. Nikdo by byl neřekl, že nevzdělaný arménský dobrodruh, který se s císařem Michaelem dělil o milenku, by se mohl stát spravedlivým a svědomitým vládcem. Provedl rozsáhlé reformy zákonů Byzantské říše a byl zakladatelem finanční správy, jež fungovala až do dobytí země Turky v roce 1453. Zřízení slavné varjažské žoldnéřské gardy se formálně uskutečnilo až v roce 988, ale první ověřená svědectví o Seveřanech v Konstantinopoli jsou datována do období Basilovy vlády. Skandinávci byli díky své tradici přísežné věrnosti coby tělesní strážci vhodnější než byzantští vojáci, jejichž loajalitu si leckdo mohl koupit. Severští bojovníci sloužili v byzantském vojsku déle než dvě stě let a tato garda mívala ve válkách často rozhodující význam.

Příběh o Švédech, kteří v roce 839 přicestovali s diplomatickou delegací na dvůr Ludvíka Pobožného, je dobře zdokumentován. Jejich příchod se líčí v kronice s názvem *Vita Hludovici Imperatoris* sepsané anonymním mnichem na objednávku Ludvíkova syna. Frankové byli údajně zděšeni, když zjistili, s kým mají tu čest. Rozhodli se Seveřany zadržet, dokud se nezjistí, jestli to nejsou špehové vikingů, kteří v té době plenili pobřeží říše a města podél Seiny. Nevíme, co se s těmi muži stalo, ale přece jen je sporné, zda s sebou řecký oheň přivezli. Zbraň byla v Byzantské říši jednou z nejpřísněji utajovaných skutečností. Císařské loďstvo používalo tuto primitivní formu napalmu od 7. století a dle zpráv očitých svědků bylo možné samovznítitelnou kapalinu vrhat na nepřítele ve vzduchotěsných hliněných koulích i rozstřikovat pomocí roury připomínající moderní plamenomet. Řecký oheň zajistil Konstantinopoli přežití při více příležitostech, mimo jiné při nejméně dvou obléháních muslimy, ale chemický vzorec této látky se už dávno ztratil.

Nevíme, jestli se slavní synové legendárního krále Ragnara Lodbroka někdy dostali až do Konstantinopole, ale zprávy o návštěvách města Seveřany v těchto dobách uvádí více pramenů, takže to není nemožné. Odtud vedla nejrychlejší cesta domů do

Skandinávie po ruských řekách, po nichž se obchodníci plavili již po staletí. Vznik Kyjeva je nejistý, ale založení města je tradičně datováno do roku 482 našeho letopočtu, což zčásti potvrzují i archeologické nálezy. Jedna místní legenda vypráví, že město založila skupina sourozenců slovanského původu. Nejstarší se jmenoval Kyi a dal místu název Kyiv, což znamená „Kyiovo vlastnictví“. Je to však pouze jeden z mnoha výkladů. Někteří historikové se například domnívají, že Kyjev v letech 840 až 878 patřil maďarskému kmenu Tarján a že místní pevnost tu nechali postavit tři bratři, kteří se jmenovali Keó, Csák a Khoryv. *Nestorův letopis* – kronika z roku 1113, jejíž autorství se připisuje slovanskému mnichovi – vypráví, že Skandinávci Askold a Tyr (nazýváni též Hoskuld a Dir) se Kyjeva zmocnili kolem roku 860. Na počátku sedmdesátých let 9. století měl pevnost obléhat – a možná i dobýt – jezdecký národ Chazarů. Švéd Rorik, vládce Holmgårdu (Novgorodu) a zakladatel Ruska, se do Kyjeva nikdy nedostal, ale jeho syn Ingvar toto místo dobyl kolem roku 882 spolu se svým strýcem z matčiny strany, který se jmenoval Helge (oba jsou zmiňováni i jako Igor a Oleg). Poté Kyjev prohlásili za hlavní město Velkoruské říše.

Saxo Grammaticus podává zprávu o smrti Halfdana Bílého šatu na hranici ve Skýtii, což byl v pozdním středověku název pro území, jež v sedmdesátých letech 9. století náleželo Chazarům. Podle Saxa nabídl skytský král Halfdanovi Bílému šatu život, svou dceru a věnem polovinu království, ale – jak se píše v překladu Frederika Winkela Holma z roku 1911 – „… on odmítl nabídku, aby unikl veškerému trestu, jako by to byl milodar, jenž má nepatrnou hodnotu, trval sám na své smrti a řekl, že Ragnar by byl mírnější při pomstě svého syna, kdyby se dověděl, že ten měl možnost sám si zvolit způsob své smrti.“ V kombinaci s několika málo fakty, která dnes o Chazarech a jejich zvycích známe, jsem nabídl svou variantu, jak by se to bývalo mohlo odehrát. Alternativní verze ságy o Baldrově smrti pochází rovněž od Saxa, zatímco báseň o Ragnaröku je mým volným opisem a zkrácenou verzí veršů a prózy ze Snorriho *Eddya Ságy o Ynglinzích* a z takzvané poetické *Eddy*.

Železný Bjørn s velkou pravděpodobností zemřel na začátku sedmdesátých let 9. století někde ve Frísku (v současném Holandsku) a *The Annals of Ulster* (Ulsterská kronika) datuje smrt Ivara Beznohého do roku 873. Totéž platí pro kroniku *Fragmentary Annals of Irland* (Zlomky z irské kroniky), zatímco anglosaský

kronikář Ethelward tvrdí, že Ivar Beznohý zemřel v roce 870 při jedné bitvě v Anglii. Prameny ostatně Železného Bjørna a Halfdana Bílý šat v této době umisťují jak do Anglie, tak do Francie a Ruska. Je samozřejmě možné, že oba bratři hodně cestovali, ale může to také znamenat, že jejich proslulými jmény se ozdobilo mnoho různých mužů. Například kyjevský Askold by měl být podle některých pramenů identický s Halfdanem Bílým šatem, zatímco jiné zdroje tvrdí, že to byl syn nebo bratr Železného Bjørna. O Sigurdovi Hadím oku toho víme ještě méně, ale podle seznamu dánských králů byli dva bratři Sigurd a Halfdan králi Jutska od roku 873 do roku 880. Z mnoha vzájemně si protiřečících svědectví jsem v této knize použil ta, která považuji za nejpravděpodobnější nebo nejdramatičtější.

Ostatně i mnohé vedlejší postavy této knihy jsou skutečné – jako například Fotios, Argyros, Konstantinos, Askold, Tyr a Rorik. Ostatní postavy, jako jsou Ylva, Ravn Buesøn, Khalid a bratr Jarvis, jsou vymyšlené. Rolf Troufalec – neboli Jasnozřivý Rolf, Rolf Syn otrokyně, Rolf Mandátor a později Rollo – je do značné míry autentický. Mým vlastním příspěvkem je pouze historie jeho původu a některé z jeho přídomků.

V dalších knihách Rolf získá ještě mnoho dalších jmen.

Srdečné poděkování

Psaní je v podstatě osamělá práce. Naštěstí se na vytvoření trilogie o Lodbrokových synech kromě mě podílelo i mnoho dalších lidí. Především chci vyslovit velké poděkování nakladatelství Politikens Forlag, a zvlášť své bdělé, pečlivé a chápavé redaktorce Helle Stavnemové.

Velice děkuji za pomoc také Pederu Gammeltoftovi, který dříve působil na Kodaňské univerzitě a nyní je odborným vedoucím Norských jazykových sbírek při Univerzitní knihovně v Bergenu – děkuji za rozhovory o slovech a místních názvech a za všechny příběhy, jež se v souvislosti s tím objevily. Za rozsáhlé vědomosti rovněž děkuji Waltheru Knudsenovi, který souběžně s Pederem ověřoval fakta a data jednotlivých událostí obsažených v těchto knihách. Niels Arthur Andersen mě poučoval o tehdejších zbraních a Morten Ravn a Tom Nicolaisen z muzea vikinských lodí Vikingeskibsmuseet v Roskilde přispěli svými vědomostmi o lodích tohoto raného vikinského období. Henning Kure zavedl pořádek do mých znalostí o tajemstvích severské mytologie, a ačkoli jsem zde jeho speciální výklad mýtů nezprostředkoval, jeho pomoc byla naprosto neocenitelná. Rovněž dlužím poděkování svému starému příteli a kolegovi Ivaru Gjørupovi za latinské překlady a za vždy velmi vtipné a užitečné odpovědi na mé otázky.

V souvislosti se všemi třemi svazky jsem čerpal z mnoha různých odborných publikací. Některé mi přinesly velmi mnoho informací a inspirace, mimo jiné *Vikinger i krig* (Vikingové ve válce) od Kima Hjardara a Vegarda Vika, *Vikingernes verden* (Svět vikingů) autorky Else Roesdahlové, *I begyndelsen var skriget* (Na počátku byl křik) Henninga Kura, nový překlad *Oldtidssagaer* (Ság ze starých časů) nakladatelství Gyldendal a taktéž překlad *Saxo Gramaticus' Danmarks Krønike* (Dánské kroniky Saxa Gramatica) pořízený Fredrikem Winkel Holmem, anglicky psané publikace *Viking age Yorkshire* Mathewa Townenda, *Old Ouse Bridge, York, and it Buildings* Barbary Wilsonové a Frances Meesové, publikace *Dudo of st Quentin: History of the Normans* Erika Christiansena, *The Viking Spirit* Daniela McCoye, *The sea wolfes* Larse Brownwortha a *A History of the Eastern*

Roman Empire From the Fall of Irene to the Accession of Basil I. od J. B. Buryho.

Osobně chci poděkovat svému otci Jørgenu Holmovi za to, že ve mně probudil zájem o historii, svému tchánovi Peteru Neergaardovi za povzbuzování a vřelý zájem o tento dobrodružný příběh a v neposlední řadě své milované ženě a první čtenářce Katharině, mé společnici na cestách do mnoha míst, odkud vikingové pocházeli nebo která navštívili – od Lofot, Ålesundu, Ribe a Trelleborgu po Yorkshir, Northumberland, Baskicko, Galicii, Andalusii, Toskánsko a Istanbul. Bez jejích upřímných a láskyplných názorů by všechno bylo jinak.

FOBOS

Lasse Holm
Vikingové: smrt synů

Z dánského originálu Lodbrogsønnernes død
přeložila Miroslava Gajzlerová.
Vydal DOBROVSKÝ s.r.o.,
Květnového vítězství 332/31,149 00 Praha 4,
v roce 2018 jako 3. svazek edice Fobos.
Odpovědná redaktorka: Alexandra Petříková Karpenková Jazyková korektura: Ondřej Pazdírek
Obálka: Kreativní bojovníci s.r.o.
Grafická úprava a sazba: Daniel Pocar
Tisk: EUROPRINT, a.s.

ISBN 978-80-7390-914-7

Knihy z edice Fobos můžete zakoupit na:

www.knihydobrovsky.cz